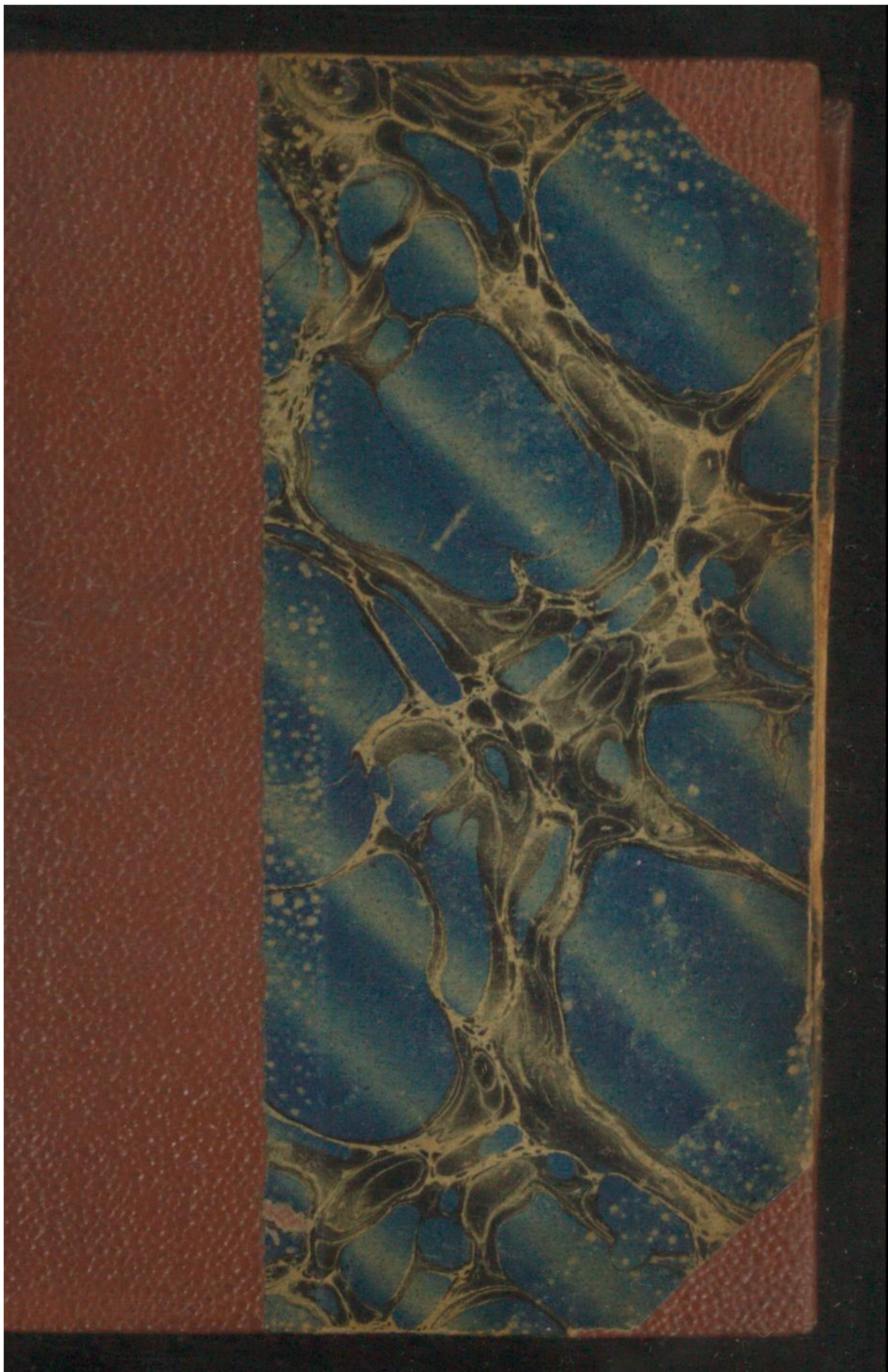
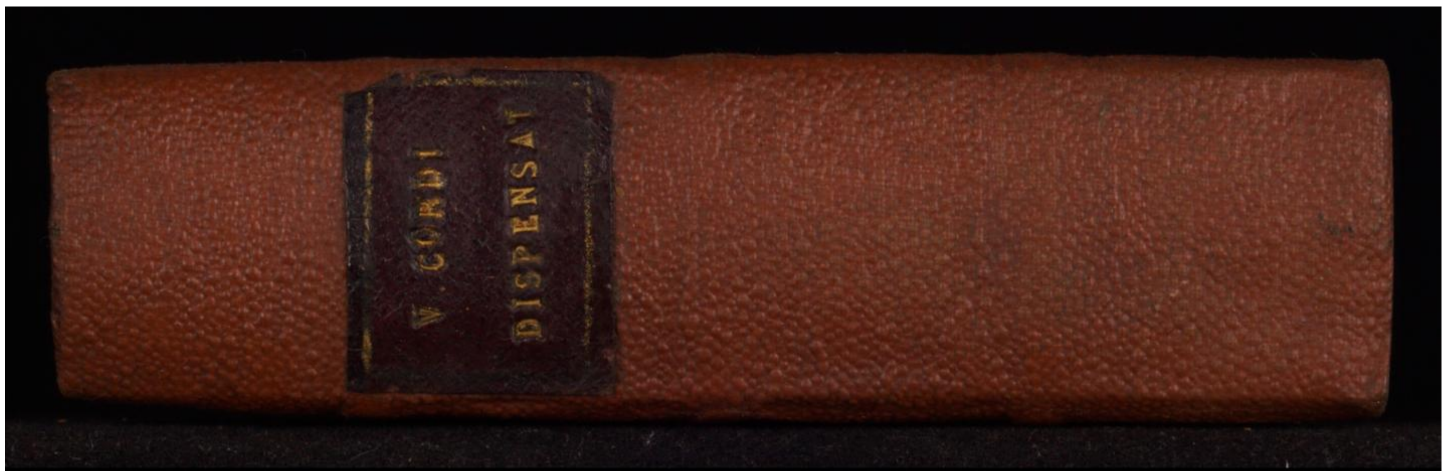
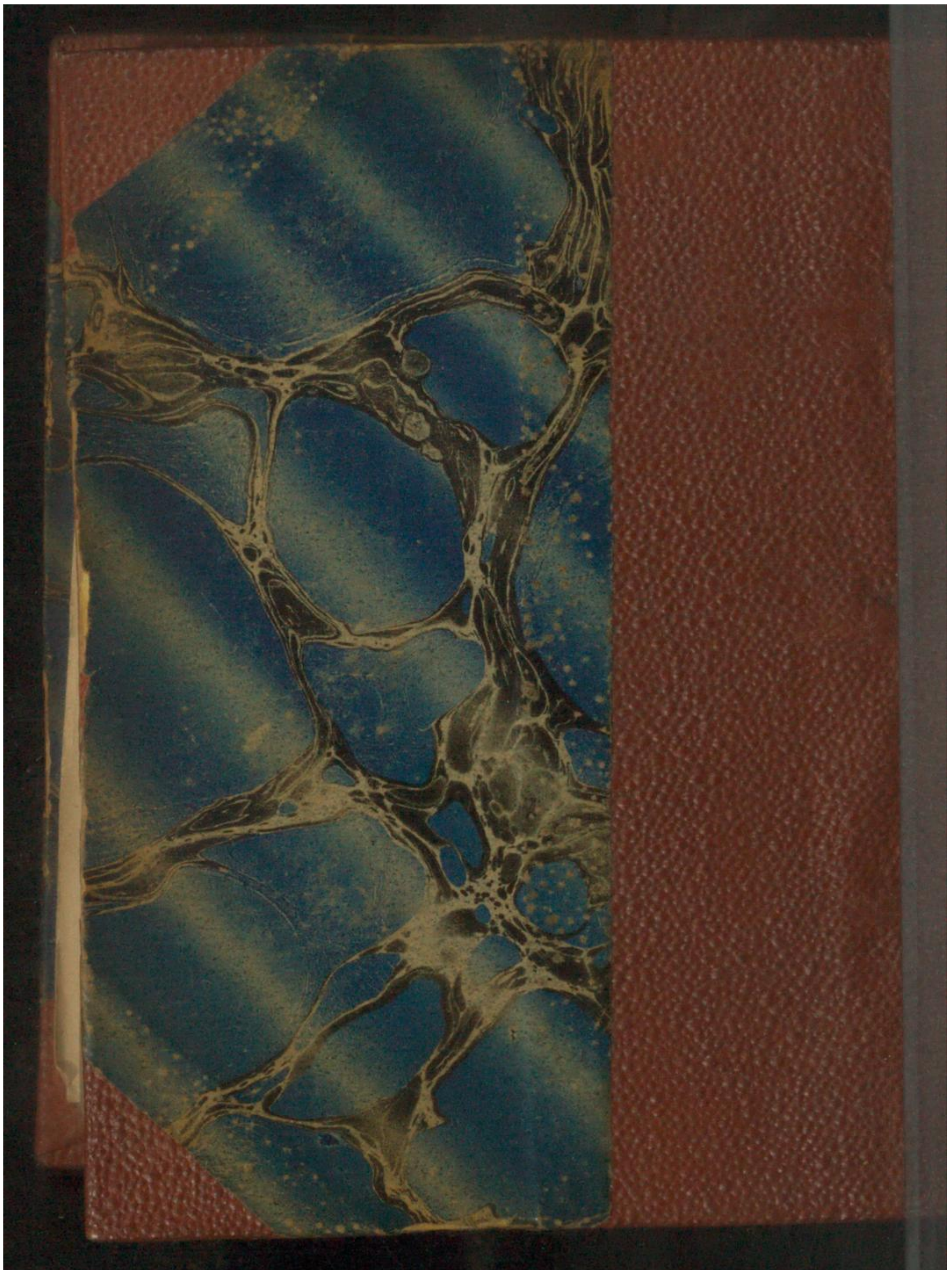

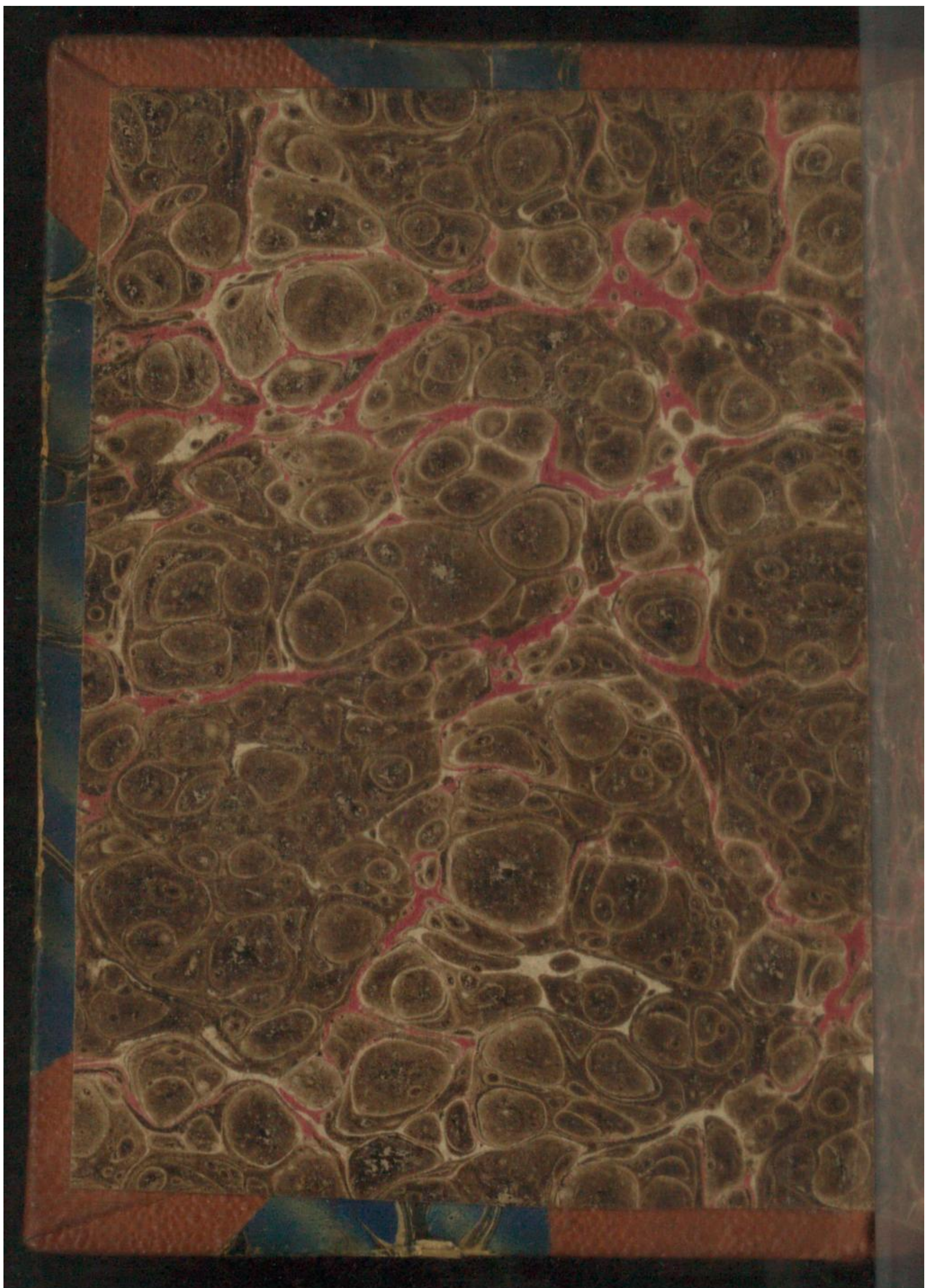

V. CORDI
DISPENSAT

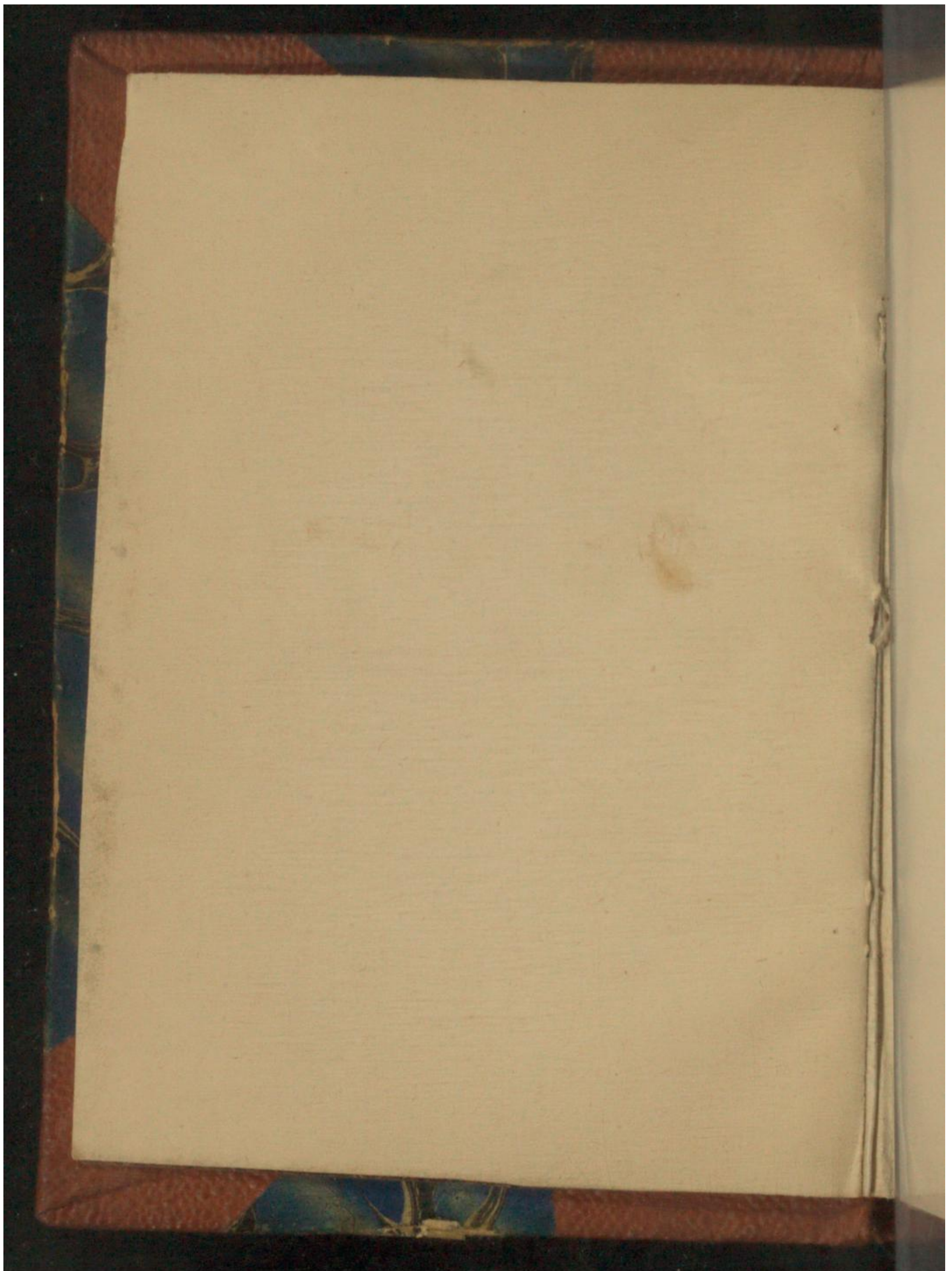

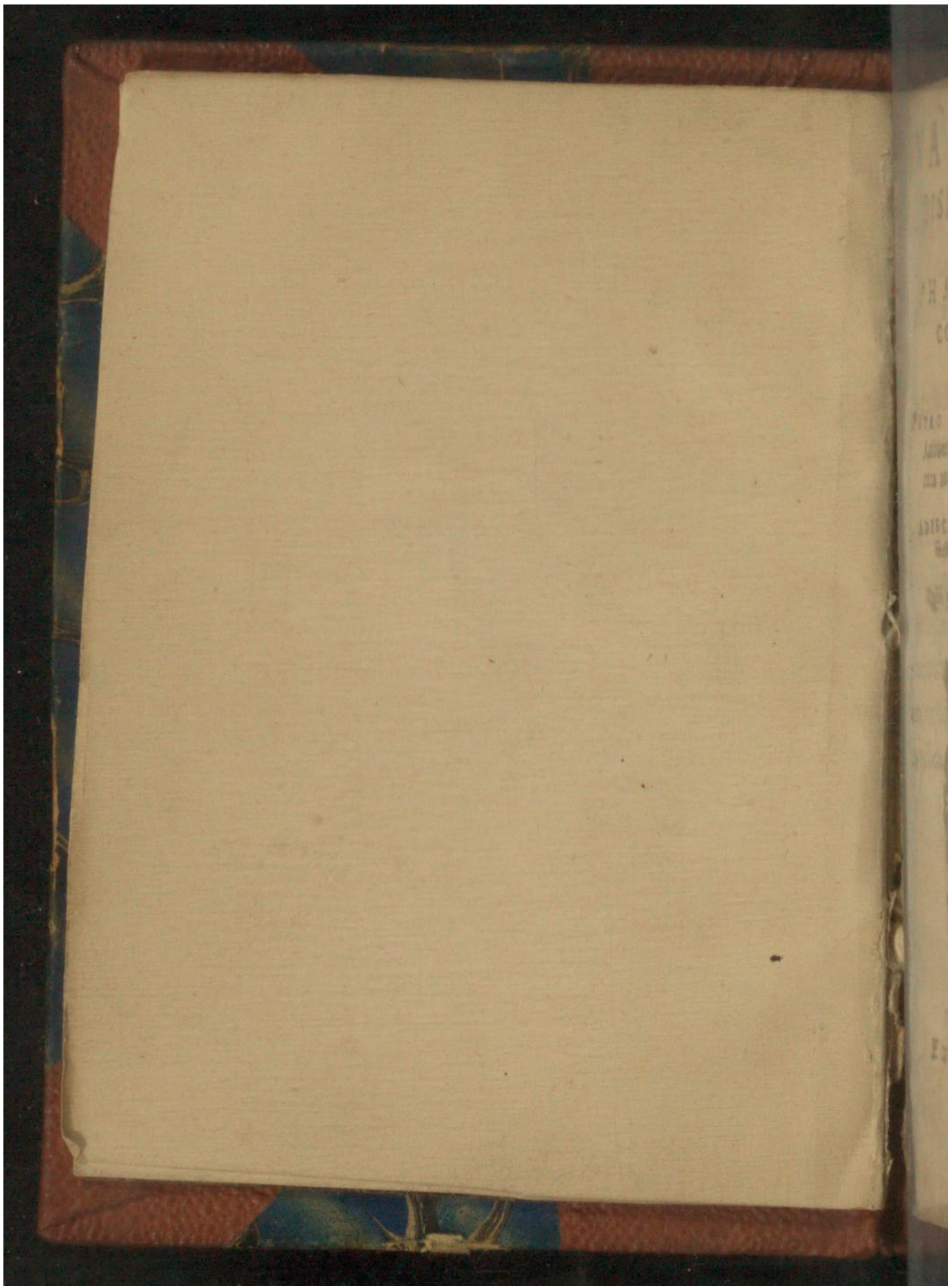

VAL. CORDI DISPENSATORIVM,

SIVE

PHARMACORVM CONFICIENDORVM RATIO.

A

PETRO COVDEBERGO Pharmacopœo Antuerpiano plus quadringentis erroribus liberata atque vindicata, scholiisque illustrata:

ADIECTO, VALERII CORDI NOVO *libello, aliisq; paucis post præfationes annotatis.*

Quid porrò à MATTHIA LOBELIO præstitum sit, sequens pagina indicabit.

LVGDVNI BATAVORVM,
EX OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Franciſcum Raphelengium,
CIϽ. IϽ. XC.

His accessit DIARIVM PHARMACORVM parandorum SIMPLICIVMQVE colligendorum à Matthia LOBELIO apud Middelburgenses Medico collectum.

Additis aliquot selectioribus catharticis medicamentis, & emendatioribus quotidianorum lenitiuorum vsitatißimorum solutiuorúmque medicamentorum descriptionibus; alioqui vbique paßim officinarum perperam peruersis: Eodem LOBELIO *auctore.*

VIRTVTVM OMNI GENERE CLARISS. VIRO D. GERARDO GRAMAIO, Domino Vesaliæ Comitis, ac ærarij bellici Quæstori Statuum dignissimo, Petrus Coudenbergius S. P.

CVM Valerij Cordi de conficiendis Pharmacis libellum Christophorus Plantinus prælo suo esset commissurus, rogauit me, vt si quid haberem quod editionem istam iuuare posset, cum studiosis communicarem. Fuit enim optimo viro semper propositum, vt quos libros imprimit, non nisi emendatissimè è sua officina prodire sinat. Quamobrem, vt de ipsius incredibili taceam diligentia & sumptu, in omni disciplinarum genere doctissimorum virorum opera vtitur. Ego verò, etsi qua iam olim in hunc Cordi libellum (quem ego, quicquid dicat præfatio anonyma, post obitum auctoris in lucem hæ-

redum vel amicorum cura prodiisse, certis de caußis persuasum habeo) annotaueram, non essent apud me tanti momenti, vt vel semel de illorum editione cogitauerim; tamen non potui non homini mihi amicißimo, & honesta petenti morem gerere. Quare vespertinas aliquot hac hieme horas; quæ solæ me quid scribere vel legere permittebant, libelli huius correctioni dedi; & maximo mendorum numero sublato, in suum quæque ordinem restitui; multis interim ipsius auctoris adiectis medicaminibus, quæ hactenus hîc fuerunt desiderata; ita vt operam me meam non malè posuisse confidam: vbi à nonnullis haud immeritò notatur, explicatè subiunctis id rationibus doceo, & nonnumquam ineptas quorundam reprehensiones refuto, quæ solo nouitatis studio sine vllis rationibus videntur inuectæ. Si quid autem à me erit omissum, copiosè & diligenter excutietur in magno meo huius farinæ opere, quod fortasse ali-

quando

quando medicis & pharmacopœis non minorem voluptatem quàm vtilitatem adferet. Quod verò illud nondum perficiam & publicem, maximas habeo & grauissimas consilij mei caussas, tum quòd eorum fauore non subleuer, quorum intererat curare vt tale quid diligenter præscriberetur; tum quòd tempora sint eiusmodi, vt plures fiant aliptæ, quàm experti Medici & Pharmacopœi. Qua de re cùm mecum cogito, nihil fero molestiùs, quàm gentis nostræ inscitiam; quæ cùm in aliis ferè rebus omnibus nulli sit nationi secunda, nusquam æquè peccat, quàm quòd nostri ordinis hominibus sit iniquior. Id verò pluribus verbis aperire non est necesse. Quis enim est vel mediocriter in pharmacopoliis versatus, cui hoc non sit notissimum? Magna spes erat præterea, Ioannem Goropium Becanum, non tantùm rei Medicæ, sed vniuersæ Philosophiæ & antiquitatis peritissimum virum, aliquid de

pharmaceutice ſcripturum. quod vtinam feciſſet. Sed quia nunc omni doctrina refertum opus, quod verè venerandæ antiquitatis plauſtrum quis appellet, præ manibus habet, noſtris certè rebus vacare non poteſt: ideóque nec hortum, vt conſtituerat, colere. Id quidem ego totis ferè viginti annis feci ſedulò: & quidem nunc maximis laboribus & impenſis, ad ſexcenta exoticarum ſtirpium genera in meo florere hortulo quotidie, etſi rei familiaris cum iactura & diſpendio; maxima tamen cum voluptate cerno. Et niſi cultor pauperis horti eſſet pauperior, darem operam, ne quid mihi deeſſet, quod noſtra ſaltem tellus, licet ſumma cura, ferre poſſet. Interea id quod poſſum ago, quando quod volo non licet. Sperandum, inquit Euripides, & ferendum. Ceterùm, vt ad inſtitutum redeam, quæ in hoc opuſculo præſtiti, illa tibi Gerarde Gramaie, ſingularis omnium bonarum artium

patro-

patrone, dico dedicóque; partim vt obseruantiam erga te meam testificer, partim vt hæc qualiacumque nominis tui auctoritate munita, inuidiam & calumnias tanto faciliùs ferant. Suscipies ergo hæc, qua tua est humanitas, benigno vultu, quo Petrum Coudenbergium in tuam iam pridem clientelam recepisti; & receptum constanter tueri pergis. Vale, Mæcenas optime. Ex officina nostra pharmaceutica, Antuerpiæ Kalend. Martiis cIↃ. IↃ. LXVIII.

PRÆFATIO PRISCÆ EDITIONIS, AD LECTOREM.

CVM Valerius Cordus, Euritij illius celeberrimi Medici filius, studiorum gratia Italiam petiturus, obiter ad vrbem nostram Norimbergam peruenisset, atq. cum doctis quibusdam ac bonis viris, pręcipuè Medicis, mutuá notitiam, amicitiam, familiaritatemq. studiosè contraheret: inter cetera, quæ de bonis litteris atq. re Medica, vltrò citroq. inter eos familiariter, vt fieri solet, agitata sunt, mentio incidit Dispensatorij, quod ipse ex omni genere bonorũ auctorum, cùm veterũ, tum recentium, de Pharmacorum omniũ, quatenus in vsu sunt, cõficiendorum ratione collectum, diligenter & emendatissimè conscripserat. Cumq. cõstaret, illud iam anteà in aliquot Saxoniæ vrbibus, præcipuis Medicis approbãtibus, in vsum publicum fuisse receptum, interimq. tamẽ ab eo & locupletatũ, & annotationibus eruditis magis atq. magis illustratum; rogatus fuit à cõpluribus, vt illud ipsum etiam nostris Pharmacopolis impertiret. Cordus autẽ, etsi ad iuuandam rem Medi-

Medicam iam tum mirificè esset accensus,pro sua tamen modestia atq. prudentia, nonnihil subuerebatur priuatam suam auctoritatem ad Pharmacopolas permouẽdos, ponderis haudquaquam satis esse habituram. Itaque librum suũ Senatui potiùs offert, tum demũ in vsum publicum assumẽdum, cùm esset illius iudicio & auctoritate comprobatus. Senatus verò,pro sua in studiosos omnes propensione, ac reipublicæ omni ex parte iuuandæ diligẽtia ac solicitudine,officiũ illud Cordi perquàm gratum habuit, librumq́. collegio Medicorum,Cordo pręsente, perlegendũ & examinandũ tradidit: vt si quid mutandũ, adiiciendúmve arbitraturi essent, id auctore non modò sciente, verùm etiam consentiente fieri posset. Quod cùm sedulò ac magna diligentia factum esset, Senatúsque ex Medicorum censura iam intellexisset, nihil hactenus absolutius aut emendatius in hoc descriptionum genere typis inuulgatum esse: librum nõ solùm in publicum edendum, verùm etiã Pharmacopolis, vt eum veluti lumen quoddã deinceps sequantur, offerendum esse decreuit. Cuius quidem editioni, hac quoq. de caussa studiosiùs inuigilatum est, vt auctore interim in Italia, dũ ad metã studio-

rum suorum quàm acerrimè cõtendit, immatura morte sublato, aliquid tamen illius extaret, quod ingeniũ eius & industriã posteritati testaretur, eumque ab obliuione vindicaret.

Hoc igitur Valerij Cordi, candidissimi & diligentissimi iuuenis monumentum qualecunque, certè non pœnitendum, studiose lector, obuiis vlnis amplectere, & si quid ex eo iuuaberis (iuuaberis autem, nisi fallor, quàm plurimùm) amplissimo Norimbergensi Senatui, cuius liberalitate tibi communicatur, gratias habe. Sin autem aliquid in eo displicuerit, ne Auctorem mortuum inhumaniter calumniis impetè: sed absolutiore opere in publicum edendo, illum vincere, & nomen eius obscurare contende. Et bene vale.

IOANNES POSTHIVS D. MEDICVS GERMANVS.

Pharmaca quæ Cordus variis collegit in hortis
Lætus agens æui tempora verna sui,
Post obitum in multos transcripta fuêre libellos,
Verum his errores non tolerandi inerant;
Quos gelido veniens Petrus de monte remouit,
Miscendo fida pharmaca cuncta manu.
Dij tibi, Coudenberge, senis dent Nestoris annos,
Vt quod habes, ingens perficiatur opus.

INDEX SECTIONVM.

APPEN-

APPENDICIS EX IACOBO SILVIO, INDEX.

LECTORI.

Scias, benigne Lector, asteriscos sparsim in hoc libello obuios loca emendata, mutata, vel restituta denotare.

VALE.

VALERII CORDI SIMESVSII PHARMACORVM CONFICIENDORVM RATIO.

Qualem virum Pharmacopœum eſſe deceat.

AGNVM præſidium, humanæ imbecillitati in Medicina ſitum eſt, vt Homerus omnium poëtarũ præſtantiſſimus, Medicũ non ſine cauſa πολλῶν ἀντάξιον ἄλλων pronuntiaſſe videatur. Verùm huius laudis, vt nunc quidem Medicina adminiſtratur, non exiguam partem Pharmacopola ſibi vindicat, cùm ſit Medici quaſi dextera manus, pericliteturq́. ipſius culpa ſæpè, nõ ſolùm ęgri valetudo, verùm etiam Medici, quantumuis præſtãtis, fama & exiſtimatio, cùm ea quæ Medicus rectè præſcribit, parum dextrè exequitur, aut materia vtitur exoleta aut adulterata. Inde enim frequenter accidit,

accidit, vt æger vel non iuuetur omnino, vel, quod multo peius est, etiam lædatur. Medicus autem, præterquam quòd pro imperito habetur, etiam in errorem ducitur, dum se aut de morbo nõ rectè iudicasse, aut non debitã medicinam administrasse suspicatur. Quare non temerè quemlibet ad huius muneris functionem admittere deberent, qui ad gubernacula rerum publicarum sedent. Verùm illi vt volent, suo fungãtur officio, nos idoneum Pharmacopolam paucis delineabimus, vt ineptos & improbos à functione tam periculosa submoueamus, idoneos autem ad hoc munus capessendum alacriores reddamus.

Principiò, Latinæ linguę nõ vulgariter tantùm, sed ad munditiem & proprietatem vsque peritum esse oportet, vt ea quæ eruditi Medici, vel in genere, vel in specie ipsi præscribunt, rectè & exactè intelligere possit. Neque confidat se satis instructum esse, si semel vulgarem quandam viam functionis suæ, quasi artificium manuarium perdidicerit. Nam quum multa quotidie noua conficiendarum medicinarum ingenia inueniantur, multa etiam veterum, obliuione sepulta, iterum in lucem eruantur, noua illi itidem quotidie discenda

erunt,

erunt, neque semper habere poterit aliquem, qui ea ipsi quasi per manus tradat, & ad oculum demonstret, ex eruditorum virorum descriptionibus ea vt discat necesse est. Quare si Latinæ linguæ probè peritus non fuerit, fructu nouorum ingeniorũ, aut omnino, aut magna ex parte expers manebit.

Deinde opus est illi etiã cognitione rerum minimè vulgari, aut protrita, earum præsertim quæ propriè ad functionẽ eius pertinent, cuiusmodi sunt Simplicia omnia, quorum descriptiones ex præstantissimis auctoribus petitas, ad res ipsas cõferre debet, donec exactam illorum cognitionem hauriat, & prorsus imbibat. Cognita verò, visu, gustu, olfactu, tactu, & aliis debitis modis sæpe ac diligenter examinet, non solùm vt falsa à veris, & adulterata à sinceris, verùm etiam vt præstantissima à mediocribus, & mediocria à degeneribus discernere consuescat.

Est & alia causa cur tam diligenti examine opus sit, quædã enim alioqui grata & salubria, ob insignẽ tamẽ acrimoniam in vasculis æreis decocta, aut instrumentis ferreis diu tractata, iam tetrum ac horribile virus inde cõtrahunt, vt gustu fiant abominanda, & quouis valenti

ventri-

ventriculo intolerabilia. Quare hoc quoque ſcire debet quo genere vaſculorum & inſtrumentorum, vnaquæque medicina ſit coquenda, tractanda, & conſeruanda.

Hanc curam, alia quaſi huic connexa ſequitur, ſcilicet, vt herbas, flores, fructus, ſemina, radices, debito tempore colligat, & rite reponat, ne vel parum efficacia ſint, vel putreſcant, aut nimis areſacta, virtutem omnẽ amittant.

Habeat etiam ædes ſalubri loco ſitas, ac variis reponendis conſeruandisq. accommodas, nonnulla enim humido, pleraq. calido, quædam ſicco, quædam etiam frigido loco rectiùs conſeruantur, quam varietatem non quælibet domus præſtare poteſt.

Diuitiæ quoque ſaltem medioeres adeſſe oportet, in primis autem animus liberalis, ab auaritia ſordibusque alienus. Diuitiæ enim hoc præſtare poterunt, vt commodè habitet, & Medicinas quæ emendæ ſunt, ſuo tempore quàm optimas coëmat. Animus autem liberalis, minimeque auarus, cauebit, ne compendij, aut lucri ſui cauſa, deteriores vili pretio libentius, quàm præſtantiſſimas, paulo largiore comparet.

Iam ſimplicibus medicinis omnibus diligenter

genter collectis, coemptis & repositis, succedit industria compositarũ ritè dispensandarum, vbi eum in primis vigilantem & circumspectum esse oportet. Nec temerè confidet ingenio suo in succedaneis eligendis, sed peritum Medicum consulet, quem etiam omnino in conficiendis Opiatis, & similibus præstantibus, ac magni momenti medicinis, vt præceptorem & iudicem adhibebit: cui adiunget, si commodè fieri poterit, vnum & alterum bonum atque doctum virum, vel Senatorij ordinis, vt eos habeat veluti testes suæ diligentiæ, industriæ ac fidei. Deinde quamque medicinam sic ritè præparatam, debito ac præscripto tempore, fermentari sinat, antequàm eam in vsum publicum expendat.

Nec minor in eo fides requiritur in reiiciendis simplicibus atq. cõpositis, quàm in iisdem reponendis & componendis. Debet enim singulis mensibus, aut sæpius etiam, omnia lustrare, & diligenter considerare, vt corrupta, putria, mucosa, exoleta, & quouis modo inutilia, vel inefficacia reddita, reiiciat, bona fide, nec in iis quærat suum lucrum, quibus ægroto crearetur vitæ periculum: sed sit, vt diximus, animo liberali & magno, cogitetque paruum

illud damnum, fide sua iam perspecta, maioris sibi lucri caussam fore.

Hæc omnia cùm indefessam diligentiam & animum sibi semper præsentem requirant: hoc quoque obseruare conuenit, ne sit aleæ aut similibus ludis deditus, ne compotationibus gaudeat, aut alioqui vinosus vel ebriosus, neque fœdis amoribus implicatus teneatur. Alea enim negligentiam parit: ebrietas, errores, obliuionem & stuporem inducit: turpis verò amor, etiã veneficia illi extorquere posset.

Quare omninò, si fieri potest, maritus sit, cui cum vxore rectè conueniat, liberosque habeat, quos honestè educare studeat; huiusmodi enim pignoribus obstrictus, vagas libidines detestabitur, neque illis fomenta sciens subministrabit: & posteritati suæ consulens, bonam conscientiam séruare adnitetur; nec metu, nec gratia, nec prece, nec pretio, ad vllum veneficium impelletur.

Quòd si accesserit vera pietas, hoc est, timor Dei, & fides in Christum, charitas erga proximum, & spes futuræ vitæ, omnia erunt tutiora, illustriora & feliciora. Tum enim cogitabit: Si quid per negligentiam in vitam aut valetudinem proximi peccauero, iudicium

Dei

Dei non effugiam: quanto minus effugiam, si sciens ac prudens venenum dedero, aborsum procurauero, aut aliquod aliud ingens atque insigne flagitium designauero? Et si humanitas eorum qui infirmos & ægrotos tantùm visitare solent, Christo adeò grata est, vt illud beneficium in seipsum collatum esse affirmet; quantò gratior erit illi mea cura & solicitudo, dum studeo illis Medicinas rectè componere, tempestiuè exhibere: & non propter lucrum tantùm, verùm etiam humanitatis respectu operam dare, vt melius habeant & conualescant?

Hæc & similia si cogitabit, vltrò, ac sua sponte, erit humanus, placidus, affabilis, benignus, alacris, in primis autem mitis erga pauperes, & commodus erga imperitos; non enim in eorum ineptias, sed in necessitatem ægroti respiciet, ac Deum omnium inspectorem ac iudicem præ oculis habebit: qui rectè agenti longè maiora & beatiora præmia largietur, quàm ab vllo mortalium persolui possint.

CONFECTIONES AROMATICÆ.

Aromaticum Garyophyllatum descriptionis Mesuæ.

℞. Garyophyllorum ℥ vij.
Macis Zedoariæ Galangæ
Santali Machoziri Trochiscorū Diarhodon
Cinnamomi Ligni aloës Spicæ Indicæ
* Piperis longi Cardamomi minoris ana ʒ j.
Rosarum ʒ iiij. Glycyrrhizæ rasæ
Galliæ moschatæ veræ ana ʒ ij.
Folij. [*Sumatur eius loco casia lignea vera, aut duplex pondus Cinnamomi.*]
* Cubebarum ana ℈ ij. Ambræ ʒ j.
Moschi ℈ ß. Sacchari optimi.

VAL. CORDI ANNOTAT.

IN *cōfectionibus aromaticis ad sacchari librā* * *vnam pendentē ℥ xij. accipiatur ℥ j. specierum.*

MYROPOLAE *accipiant in confectionibus libram continentē ℥ xij. & secundum hanc di-* * *uidātur vncia, drachma & scrupuli. Scrupulus verò pēdeat grana electa xx. Nicolao præsertim.*

GALANGAE, *id est, minoris Galangæ & rufæ,*

rufæ, saporis aromatici: nam affertur hodiè noua quædã Galanga magna, crassa, foris subrufa, intus Zingiberis palliditate & filis, gustu acerrima, sine aromatica aliqua gratia, hæc in nullas confectiones Galangæ nomine iniicienda est. Quod semel dixisse satis sit.

SANTALVM Machoziri, est species citrini santali, odoratissima, & valdè aromatica, tam gustu quàm odore: & affertur ad nos cum santalo albo, & citrino vulgari. * A

GLYCYRRHIZA est dulcis radix, quam hodie vsitato nomine Liquiritiam appellant.

FOLIVM nondum allatũ est ad nos in Germaniã; quare cùm eo careamus, necesse est eius loco aliquod succedaneũ accipere. Est autem eius succedaneũ, vt Galenus nobis reliquit, Spica Indica, aut Casia lignea vera. Cùm autẽ hæc confectio alioquin capiat Spicam Indicã, Folij vice casiam ligneam veram accipiendam esse censeo.

MOSCHI scribendum est: nam Musci appellatione, arborum villosa canities dicitur.

PETRI Coudebergi in compositiones nonnullas, ac Val. Cordi annotationes aliquot, Scholia.

Santalum Machoz. est species, &c.] *Santali citrini duas reperiri species, cùm Cordum dicere*

 Fran-

Franciscus Alexander in suo Apolline miretur, nos easdem quoque iisdem aceruis à Lusitanis Antuerpiam aduectas interdũ obseruauimus. Vnam nempe (Santali albi corde ad rufedinem accedente, ignaris quandoque imponitur) inter vulgarem optimã, ex pallido rufescentem, odoratam ac aromaticam. Alteram verò prorsus luteam, aut quasi croco tinctam, odoratissimam & valde aromaticam tam gustu quàm odore, vt & Cordus ait: atque insuper vnguinosam, sed eam admodum raram. De hac itaque specie cùm Cordum hîc locutum esse existimem: non eapropter tamen idipsum quartum Santalum dici debere putamus, vt Franciscus sinistrè colligit, haud secus atque nigri Piperis species plures cùm sint, magnitudine, duritie, pondere atque acredine differentes, illorum aliquod quartum piper esse dici non possit. Ceterùm de Santalis plura, eáque magis indubitata, quàm à quoquam hactenus scriptitatũ est, qui cupit, Garçia ab horto de Aromatibus Indicis libellum, nuperrimè ex Lusitanico in Latinam linguam à Carolo Clusio conuersum, consulat.

B Folium.] *Folio tribus neruis distincto, laurino simili, quod Folij Indi nomine in officinis passim prostat: Folij, in medicamentis locum non incommodè*

commodè obtinere possit, dum genuinum adferatur, haberiq́ abunde queat. De hoc quoque pluribus Garçiæ libellus.

Ventriculũ & cor confortat, nauſeam & vomitum ſedat, & valet cõtra putrefactionem in partibus ventriculi. Membra verò nutritionis calefacit, ac ventoſitates diſſoluit & terminat.

Aromaticum Roſatum Gabrielis, deſcript. Meſuæ.

℞. Roſarum rubrarum ℥ xv.
Glycyrrhizæ raſæ ℨ vij.
Ligni aloës Santali Machoziri ana ℨ iij.
Cinnamomi electi ℨ v.
Macis Garyophyllorum ana ℨ ij. ß.
Gummi Arabici
Tragacanthæ ana ℨ ij. ℈ ij.
Nucis moſchatæ Cardamomi minoris
Galangæ ana ℨ j.
Spicæ Indicæ Ambræ griſeæ ana ℈ ij.
Moſchi ℈ j. Sacchari

CARDAMOMI, *videlicet minoris: nã cùm ſimpliciter Cardamomũ ſcribunt auctores, minus Cardamomum, id eſt, vſuale intelligunt.*

MOSCHI, *hoc eſt, vt vulgò dicitur corrupto vocabulo, Muſci, pus illud aromaticum.*

VENTRICVLO imbecillo, aliisque nutritioni deseruientibus instrumentis succurrit. Ventriculi humiditatem, omnemque in eo putredinem emendat, concoctionem iuuat, & ex morbo conualescentibus auxiliatur.

Dianisum D. Mesuæ.

℞. Anisi electi ʒ xx.
Glycyrrhizæ rasæ Mastiches ana ℥ j.
Carei [*.i.carui.*] Macis Galangæ Fœniculi
Zingiberis Cinnamomi ana ʒ v.
Macropiperis Melanopiperis Leucopiperis
Calaminthæ Pyrethri
Casiæ ligneæ veræ ana ʒ ij.
* Cardamomi minoris Garyophyllorum
Cubebarum Spicæ Indicæ
Croci ana ʒ j. ß. Sacchari.

MASTICHES, *hoc est, vt vulgò dicitur, Masticis.*

CASIA *lignea vera debet accipi, quæ nuper cœpit afferri: figura Cinnamomi, gustu aliquantulum lubrica, & Cinnamomi æmula: at non ille paruus cortex saporis insipidi ac stiptici, vt hactenus factum est.*

CRASSIS flatibus in vẽtriculo natis, eiusdemque perfrictioni succurrit. Pituitam in eo crudam

crudam absumit, tussique diuturnæ prodest.

Diambra D. Mesuæ.

℞. Cinnamomi Doronici
Garyophyllorum Macis Nucis Moscatæ
Folij [*aut succedanei eius.*] Galãgæ ana ʒ iij.
Spicæ Indicæ Cardamomi maioris
Cardamomi minoris ana ℥ j.
Zingiberis ʒ j. ß.
Santali citrini Ligni aloës
Piperis longi ana ʒ ij. Ambræ ʒ j.
Moschi ʒ ß. Sacchari albissimi.

CONTRA omnem corporis imbecillitatem efficax est, omnemq. corporis perfrictionem discutit, natiuum suscitat calorem, & rediuiuum recreat, resarcitque eos qui frigido torquentur humore. Iuuat articulos, & membris omnibus magnificè subuenit. Ventriculum fastidientem, quiq. cibum continere non potest, roborat: & inappetentiam cibi summè corrigit. Cor ipsum roborat.

Diathamaron D. Nicolai. A

℞. Antophyllorum
Zingiberis ana ʒ v. ℈ j. G xvj.
Cinnamomi
Garyophyll. ana ʒ iiij. ℈ j. G iiij.

Carnium dactylorum ℥ iij. ß. Ġ viij.
* Galangæ Spicæ Indicæ Zedoariæ
Costi Pyrethri Corallij rubri
B Rhenpontici [*accipiatur eius penuria rhabarbarum sic vocatum.*]
*
Saliuncæ Tragacanthæ Anacardij
Ossium dactylorum Carpobalsami Anisi
* Baccarum Iuniperi ana ℥ ij. ℈ ij. Ġ viij.
Leucopiperis
* Macropiperis ana ℥ j. ℈ j. Ġ ij.
Limaturæ auri puri Limaturæ argenti meri
* Ossium è corde cerui ana ℈ ij. ß. Ġ vj.
Rasuræ Eboris Moschi ana ℈ j. Ġ vij.
Ambræ ℈ j. Sacchari.

THAMAR *Arabibus dactylum, palmæ arboris fructum significat, vnde confectioni nomen*
* *Diathamaron: corruptè Diacameron.*

ANTOPHYLLI *sunt grandes Garyophylli, qui ad maturitatem peruenerunt, nucleo intus duro bifidoq́; sapore non tam acres vt Garyophylli, præterquam in superficie.*

COSTI, *videlicet albi, feruidum & aromaticum saporem habentis. Non vulgaris illius grandis, qui teterrimum & rancidum saporem habet, & adulterinus est, atque ex Heluetiorum alpibus & Italia ad nos affertur.*

CAR-

CARPOBALSAMI. *Non habentur Opobalsamum, Carpobalsamũ, & Xylobalsamum secundũ eorum verã descriptionem: verùm cùm experientia didicerimus, quòd olea Cinnamomi & Garyophyllorum secundam nostram artem distillandi, veteribus ignotam, parata, in probis Balsami veri, & virtutibus similia esse (quare etiam pro Opobalsamo, oleum Garyophyllorum in Theriacam nostram accepimus:) nõ inconsultum esset, si quis pro Carpobalsamo acciperet Cubebas, aut Garyophylla, siue etiam Cardamomum, aut aliud semen, quod haberet mordacitatem in gustu, cum quadã redolentia, secundum Carpobalsami descriptionem, si horũ nullum anteà esset in descriptione.*

SALIVNCA *Germanicum est vocabulum, quo significatur Spica Celtica vera, quam in Pharmacopoliis Spicam Romanam appellant. Sed in Nicolao Alexandrino Græco, inuenitur loco Saliuncæ Elelisphacum, id est, Saluia, præsertim in Aurea Alexandrina.*

LIMATVRA *auri & argẽti. Cùm aurum sit metallicũ & valdè ponderosum corpus, limatura eius vel scobs semper fundũ petit, nec æqualiter confectionibus cõmiscetur; quare & hic, & reliquis omnibus locis, sumantur folia auri.*

P. C. SCHOL.

A *Pondera apud Cordum hacce in compositione deprauatissima restitui: sed non veluti L. Fuchsius ex suo Myrepso vult, hocce in medicamento, innumerisq; aliis corruptissimo.*

B *Corallium album, quod à Cordo perperam appositum erat, deleui.*

EFFICACITER prodest difficulter spirantibus, arteriacis, tussientibus, tabidis & omni thoracis & stomachi offensæ: Aquæ subter cutem fusæ, renum doloribus: Voluptatem parit, corporaque saginat.

Diacalaminthon D. Mesuæ.

℞. Calaminthæ montanæ
Calaminthæ campestris   Seselios
Petroselini Macedonici   ana ℥ vj.
Zingiberis ℥ iij.   Seminis Apij
Comarũ Thymi ana ℥ ij.   Ligustici ℥ vj.
Piperis ℥ xij.   Sacchari albissimi.

CALAMINTHA *montana nascitur copiosissimè in montibus circa Confluentiam vrbem ad Rheni & Mosellæ confluentes.*

CALAMINTHA *campestris, hoc est, vsualis Calamintha, quæ in aruis nascitur (Mesue fluuiatilem requirit) hæc enim efficacior*

est,

est, quàm in humidis locis nata. Germanicè Kornmyntz vocatur.

SESELIOS, *id est Siselios, quod etiam Siler montanum vocatur.*

COMARVM *Thymi, id est, summitatum foliorum, & florum Thymi.*

PETROSELINVM *Macedonicũ non est Olusatrum, vel, vt corruptè pronũtiant, Olixatrum, aut Alexandrum; semine oblongo, magno, nigro, amaro, ac myrrham æmulante sapore. Sed quia iam vero Macedonico Petroselino caremus. licet nobis eius loco Olusatri semen accipere (quod vulgò in Pharmacopoliis Petroselinum Macedonicum, falsò tamen, appellatur) donec aliquando verum nobis contingat.*

PIPERIS, *id est, piperis nigri: nam cùm piper simpliciter pronuntiamus, semper nigrum intelligimus.*

AVXILIATVR iis quos cibi fastidium vrget, appetentiam reuocãs: ægrè quoque spirantibus, ventriculo refrigerationẽ sentienti, & flatibus distento, confert.

Diacalaminthon Galeni, Sanitatis tuendæ lib. 4. *

℞. Calaminthæ Pulegij Petroselini

Sese-

Seselios ana ℥ j.
Apij Cacuminum Thymi ana ℥ ij.
Ligustici seminis ℥ viij.
Piperis ℥ xxiiij. Sacchari
* CRASSA ac lenta attenuat & discutit, vrinas mouet, ac mulieribus menses.

Diacuminum D. Nicolai.

* ℞. Cumini præparati [*id est, pridie in aceto infusi, & iterum exiccati*] ʒ viij. ℈ j.
Cinnamomi
A Garyophyllorum ana ʒ ij. ß.
Melanopiperis
Zingiberis ana ʒ ij. G̈ v.
Galangæ
Thymbræ [*eius loco sume Satureiam.*]
Calaminthæ ana ʒ j. ℈ ij.
Ammios
Ligustici ana ʒ j. G̈ xviij.
Macropiperis ʒ j.
Spicæ Indicæ Cardamomi
Nucis Moschatæ ana ℈ ij. ß.
Sacchari.

THYMBRA *est propriè Satureia siluestris, circa quam nascitur Cuscuta Epithymo similis, quæ Epithymbrum appellatur. Affertur iam ad*

nos

nos ex Orientalibus partibus, verùm rarò, ideoq; in defectu eius satiuam Thymbram, hoc est, Satureiam accipere nobis licet.

P. C. SCOL.

Ana ℥ ij. ß.] *Cacutit Fuchsius, ℥ iij. ℈ ij. ex Pseudomyrepso suo legendum existimans.* A

ARTERIACIS, difficultati spirãdi, tussiculosis, inflationibus efficaci est adiumento. Noxam ventriculi corrigit, concoctionem adfert, adstrictionum vitia sanat.

Diacinnamomum Mesuæ.

℞. Cinnamomi tenuis ℥ xv. A
Cinnamomi crassi boni
Enulæ ana ℥ iiij. B
Galangæ ℥ vij.
Garyophyllorum Piperis longi
Cardamomi maioris Cardamomi minoris
Zingiberis Macis
Nucis moschatæ
Ligni aloës ana ℥ ij. *
Croci ℥ j.
Sacchari tabarzeth ℥ v.
Sacchari albissimi.

SACCHARI *tabarzeth, id est, purissimi atq; optimi Sacchari, cuius ℥ v. miscẽtur specie-*

bus:

bus:idq; ideò hoc loco accipitur, vt ſpecies eò melius cõſeruentur ad vſum. Vltimùm Saccharum additur, cùm vis rotulas facere ex ſpeciebus.

P. C. SCHOL.

A Cinnamomi tenuis, Cinnamomi craſſi.] *Per Darſeni vel potius Darchini, lignum Chinenſe, ceu lignum odoratum, hoc eſt Chinamomum, tanquam Chinæ amomum, ſiue Cinamomum intelligunt Perſæ atque ſcriptores Arabes; cortices quandoque ligna appellantes, vt Xylocinamomum Græci. Quod interim craſſi corticis eſt, Cinnamum vocant. Per Darſeni Cinami igitur, Cinamomum craſſi corticis, tamquam ligneum ſignificare volunt; eſt enim & in genere craſſioris Cinamomi, quod & valde bonum eſt, hoc eſt, acre, odoratum ac aromaticum. Nec caret hac Meſuæ mens, vbi craſſum Cinamomum requirit, ſuis rationibus: quas perpẽdat Franciſci Alexand: Apollo opòrtet. Itaque Cinnamomum tenuis corticis electum, per ſe, æquè atque per Darſeni Cinnami, craſſi corticis Cinamomum bonum, diſtinctim cum Cordo hic interpretandum, intelligendũ atque legendum exiſtimo: vtrumque tamquam in ſuo genere optimum. De Cinnamomo autem & Caſia, Garçiæ de Aromatibus librum quem dixi*

ixi, consule: vbi doctissimorum etiam hactenus virorum de hisce rebus altercationes, aniles, prorsúsque futiles esse animaduertes.

Cyminum à Cordo huic medicamento temerè impositum, hortante & id quoque Fuchsio, Monachis id prius monstrantibus, expunxi. B

EST medicina salubris ad humorositatem ventriculi, & putrefactionem in eo. Phlegma ligerit, & digestionem adiuuat.

Dianthos D. Nicolai.

℞. Florum Rosmarini ℥ j.
Violarum Rosarum
Glycyrrhizæ ana ℥ vj.
Garyophyllorum Spicæ Indicæ
Nucis moschatæ
Galangæ Cinnamomi
Zingiberis Zedoariæ
Macis Ligni aloës
Cardamomi Anisi
Anethi [*videlicet seminis*] ana ℈ iiij.
Sacchari.

PRODEST præter rationẽ tribulatis, cardiacis, animi lætitiam auget. Eos roborat qui ã longo morbo debiles adhuc sese recolligunt, ventriculum perpulchrè emendat.

Diamargariton frigidum D. Nicolai.

℞. Nucleorum sem. Citrulli
Cucurbitæ Melonis Cucumeris.
Seminis portulacæ.
Papaueris albi.
Santali albi.
Santali moschatellini. [*idest, Citrini boni odo-*
Ligni aloës Zingiberis *ris.*]
Rosarum rubrarum
Florum Nymphææ albæ [*idest, Nenupharis.*]
Florum Borraginis
Myrtillorum verorum ana ʒ j.
Corallij albi
Corallij rubri ana ʒ ß.
Margaritarum ʒ iij.
Sacchari.

NVCLEVS *seminum, est ipsa in medio seminum medulla. Sunt autem eximendi horum seminum nuclei, cùm iam præparanda est confectio hæc aut alia, quæ durare debent: nam diu antè exempti rancidi fiunt.*

OMNEM virium imbecillitatem firmat, iis quos animus deficit, siue à corde siue à stomacho deliquium originem ducat, omnem

noxæ

noxæ causam vitalium partium discutit. Insuper asthmaticis, tussientibus, tabidis auxiliatur. Longo morbo deiectos, & imbecillitate languentes recreat, & ad pristinum robur conducit.

Diamargariton calidum D. Auicennæ.

℞. Margaritarum non perforatarum
Pyrethri ana ʒ j. Zingiberis
Mastiches ana ʒ iiij. A
Zedoariæ Doronici. B
Seminis apij Casiæ. *
Cardamomi Nucis moschatæ C
Macis Cinnami ana ʒ ij. *
Been albi Been rubei. D
Piperis *
Macropiperis ana ʒ iij.
Cinnamomi ʒ v.
Sacchari.

P. C. SCHOL.

Zedoariæ.] *Auicennæ exemplaria editionis penultimæ, Zurumbet, postremæ autem à Valgrisio inquam exhibita, Zedoarie legunt, vt hinc vocum harum & rerum vicinitatem atque ambiguitatem (de quibus à plerisque concerta-* A

tur) tibi expendendam nunc relinquam.

B Doronici.] *L. Fuchsius Doronicum hic expunxit, quod tamen omnia Auicennæ exemplaria aptissimè etiam recipiunt.*

C Casiæ.] *Cùm Cordus huius loco rad. Tapsiæ pessimè haberet, correctiora Auicennæ exemplaria Seitaragi legunt, nonnulla Capsiæ: quod non nisi Casia est. Nam ineptiores Itali etiã Casiam addita p ante ſ Capsiam scribere solent. Seytaragi autẽ cùm plura significata habeat, litteræ vnius forsitan aut carentia, aut mutatione (vt in plurimis dictionibus vsu venit) quandoq. Lepidiũ designat, quandoq. Casiam: quam hic intelligendã, commodissimeq́; indendã dico. Quare Francisci Alex. Apollinis stupidã pertinaciam, Fuchsio etiam mihi astipulante, demiror: Tapsiam hic (medicamento huic adeò iniquam) sumendam esse mordicus defendentis. Interim non tantum quomodo C in T mutata, sed Radicis vox accedere quî potuerit, forsan exclamabitur: verùm Lacones habeo hic mihi imperantes.*

D Cinnami.] *Hac voce Cordus carebat, æquè atque Been albi. In Auicenna Cherfe legitur, quod Cinnamum interpretantur.*

VALET mulieribus, rectificat enim dispositionem matricis, & ventriculorum earum.

Dia-

Diamoschum dulce D. Mesuæ.

℞. Croci Doronici
Zedoariæ Ligni aloës
Macis ana ʒ ij.
Margaritarum albarum Serici crudi tosti *
Charabæ [*id est, Succini.*]
Corallij rubri ana ʒ ij. ß. *
Galliæ moschatæ veræ
Ocimi citrati ana ʒ j. ß. *
Been albi Been rubri
Folij [*aut succedanei eius.*] Spicæ Indicæ
Garyophyllorum ana ʒ j.
Zingiberis Cubebarum
Piperis longi ana ʒ j. ß.
Moschi ℈ ij.
Sacchari albi.

OCIMVM *citratum non est Melissa, sed species quadam Ocimi siue Basilici, odore Melissa aut citrei mali, cuius defectu, garyophyllatum Ocimum sumi potest.*

PRODEST contra cordis palpitationem: ei quoque cui tumultuosa insomnia obuersantur, item iis qui incertis timoribus corripiuntur. Malis cerebri frigidis, vertigini, comitialibus, & difficulter spirantibus succurrit.

Diamoſchum amarum D. Meſuæ.

℞. Croci Doronici
Zedoariæ Ligni aloës
* Macis ana ℥ ij.
Margaritarum albarum
A Serici crudi toſti Charabæ
* Corallij rubri ana ℥ ij. ß.
Galliæ moſchatæ veræ
* Ocimi citrati ana ℥ j. ß.
Been albi Been rubri
Folij [*aut ſuccedanei eius.*]
Spicæ Indicæ
Garyophyllorum ana ℥ j.
Zingiberis Cubebarum
Piperis longi ana ℥ j. ß.
Moſchi ℈ ij.
Abſinthij
* Roſarum ana ℥ iij.
* Aloës lotæ ℥ iiij.
Caſtorei
Liguſtici ana ℥ j.
Cinnamomi ℥ ij. ß.
Sacchari.

* SERICVM *crudum toſtum ſignificat Serica bombycis vellus, nullo colore tinctum, nulliq́ʒ*

humori

humori aut succo qui tingendo sit, incoctum: sed tale quale natura est, fictiliq; inditum, ac donec conteri possit tostum aut assatum, vulgò dicitur Sericum vstum, quamuis comburi non debeat, sed torreri aut assari tantùm.

P. C. SCHOL.

Setam pro Serico Cordus vndiquaque barbarè legebat. A

Hæc confectio valentior est ad ea quæ suprà dicta sunt: & propriè ad exiccandum humiditates ventriculi, & putrefactiones eius.

Diagalanga D. Mesuæ.

℞. Galangæ A
Ligni aloës ana ℥ vj.
Garyophyllorum Macis
Ligustici ana ℥ ij.
Zingiberis Macropiperis
Leucopiperis Calami aromatici
Cinnamomi ana ℥ j. ß.
Calaminthæ siccæ Mentæ siccæ
Cardamomi maioris
Spicæ Indicæ Seminis Apij
Seminis Fœniculi Seminis Anisi
Seminis Carui ana ℥ j.
Sacchari albissimi

P. C. SCHOL.

A ʒ vj.] *Legendũ esse ʒ vj. Fuchsius rectè monet, non ʒ vij. vt Cordus malè habebat.*

VALET aduersus crassiores flatus, acidos ructus, prauamq. concoctionem. item actiones ventriculi & iecoris à frigiditate impeditas, robustiores reddit, easdemque emendat.

Diapenidion D. Nicolai.

* ℞. Penidiarum ℥ ij.
Pinearum
A Amygdalorum dulcium
Papaueris albi ana ʒ iij. ℈ j.
Cinnamomi
Garyophyllorum
Zingiberis Succi Glycyrrhizæ
Tragacanthæ Gummi Arabici
Amyli candidissimi
Seminis enucleati Cucurbitæ
Citrulli
Cucumeris
Melonis ana ʒ j. ℈ ij.
* Camphoræ ℈ ß.
* Sacchari albissimi.

AMYLVM *hodie corrupto vocabulo dicitur Amydum.*

P. C. SCHOL.

Deleui Amygd. amaras, quas Cordus perpe- A
um addiderat.

VALET aduersus omnẽ thoracis noxam, tuſ-
m à frigore contractã, vocis iacturam, tabidis
enique & purulenta excreantibus ſuccurrit.

Diairis ſimplex.

℞. Ireos ℥ ß. Sacchari candi
pecierum diatragacanthi frigidi ana ʒ ij.
acchari albiſſimi.

POTEST ferè eadem quod ſequens, licet
mbecillius.

Diairis Salomonis, ex Nicolao.

℞. Iridis ℥ j.
Pulegij Hyſſopi
Glycyrrhizæ ana ʒ vj.
Tragacanthæ
Amygdalorum Pinearum
Cinnamomi Zingiberis
Piperis ana ʒ iij.
Caricarum Paſſularum enucleatarum
Carnium dactylorum ana ℥ iij. ß.
Styracis calamitæ rubeæ [*potius rufæ, legit*
P. C.] ʒ ij. ℈ j.
Sacchari albiſſimi.

Tussiculosis, difficulter spirantibus auxiliatur, abscissæ vocis iacturam resarcit, quæ refrigeratione contracta sit.

Diatragacanthum frigidum D. Nicolai.

℞. Tragacanthæ albissimæ ℥ ij.
Gummi Arabici ℥ j. ʒ ij.
Amyli ℥ ß.
Glycyrrhizæ
Nucleorum seminum Cucurbitæ
Cucumeris Citrulli
Melonis ana ʒ ij.
Camphoræ ℈ ß.
Penidiarum ℥ iij.
Sacchari albissimi.

Medetur omnibus pulmonũ & thoracis vitiis aridis, maximè tabidis, macie cõfectis. Inflãmatione lateris laborãtibus, omnibusq́. tussibus calidis & siccis, exasperationi linguæ & faucium. Deuoratũ tamdiu ægrotans in ore contineat, quò ad liquefactum perfectè exugatur.

Diatragacanthum calidum D. Nicolai.

* ℞. Gummi Tragacanthæ ℥ iiij.
* Hyssopi Pineorum nucleorum

Amygda-

nygdalorum amborum, purgatorum
minis Lini ana ℥ vj. Seminis fœnigræci
nnamomi ana ʒ ß.
lycyrrhizæ rasæ Succi glycyrrhizæ
ngiberis ana ℥ ij.
cchari albi.

Valet tussientibus ex frigido phlegmate, & on valentibus eiicere. asthmaticis, empyicis, helosis, suspiriosis, peripneumonicis, phthiis, & ad omnem coarctationẽ pectoris, stomachum confortat, digestionem procurat.

Manus Christi perlata.

. Sacchari clarefacti ℔ ij.
quæ rosarum ℔ ß.

Concoquantur dum aqua rosacea igni euaescat, & saccharum iustam crassitiẽ cõsequaur, in fine margaritarum minutissimè tritaum ʒ ß. addatur, atque super marmor aqua roacea inspersum infundatur, & fiant rotulæ.

P. C. SCHOL.

Quantis cachinnis Cordus, & tanquam caci aco duce Fuchs. Colonienses medici, ac Franiſci Alex. Apollo, vel pueris Pharmacopœorũ, oc scripto sese deridendos exhibuerint, vix exrimi possit: vt hinc non tractari à fabris fabrilia,

lia, lucidè cerni queat. Eo pacto quod huiusce modi imaginariis, extraq; arenam Medicorum quorundam scriptionibus, nullã debitã miscendi conficiendiq; rationem, ut neque modum, & ex consequenti pariũ aut nihil artis suæ frugis, operisq; manuarij commodi, haurire discereue possint Pharmacopœi: ni margaritas, oleum & operam omnem frequentissimè perdere, ac vitiatas materias porcis obiicere velint.

MEDETVR deiectis viribus, ardentibus febribus, & imaginationes falsas abolet.

Diahyssopum D. Nicolai.

℞. Hyssopi Ireos Thymi
Melanopiperis ana ℥ xxx.
Pulegij
Thymbræ [*eius loco sume Satureiam.*]
Rutæ Cumini ana ℥ xx.
Carnium dactylorum
Tragacanthæ Glycyrrhizæ
Caricarum pinguiũ Passularũ enucleatarum
Fœniculi ana ℥ x.
Zingiberis Sem. Anisi
Carui
Ligustici ana ℥ v.
Sacchari.

Accom-

Accommodatum est ad capitis querelam ex
igido. vuam exiccat, arterias purgat, tussim
mpescit, omnes frigiditates pectoris & sto-
achi emendat; digestionem procurat, pleu-
ticis & empyicis mirabiliter opitulatur.

Diacostum D. Mesuæ.

. Costi candidi, aromatici, amari
asiæ ligneæ veræ Cinamomi ana ℥ v.
eminis Apij Seminis Anisi
choenanthi
habarbari ana ℥ iij.
sari ℥ iiij.
roci Aristolochiæ
yrrhæ. ana ℥ ij.
acchari.

SCHOENANTHI, *hodie corrupto nomi-
e, dicunt Squinanthum.*

COSTI AMARI *cœpit hisce annis affer-
i loco veri costi adulterinus quidam, qui ne-
uaquam accipiendus est, vt suprà dictum est,
ed candidus, amarus & aromaticus.*

ASARI, *id est, radicum eius; sola enim radi-
ces ad medicinam accipi debent.*

VALET ad dolorem viscerum & oppila-
ionem in eis, & ad principium hydropisis.

Dia-

Diarhodon Abbatis, ex Nicolao.

℞. Santali albi
Santali rubri ana ℥ ij. ß.
Tragacanthæ
Gummi Arabici
Spodij ana ℈ ij.
Asari Masliches
Spicæ Indicæ Cardamomi
Succi Glycyrrhizæ Croci
Xyloaloës [*id est, ligni aloës.*]
Garyophyllorum
* Galliæ moschatæ Nicolai
Anisi Fœniculi
Cinnamomi Rhabarbari
Seminis Ocimi
A Berberis [*id est, acinorum eius.*]
B Seminis Scariolæ Seminis Portulacæ
Nucleorum seminis Cucurbitæ
Citrulli Cucumeris Melonis
Seminis Papaueris albi ana ℈ j.
Margaritarum
Ossis è corde cerui ana ℈ ß.
Sacchari cãdi [*vt eo melius species cõseruentur.*]
Rosarum ana ℥ j. ʒ. iij.
Camphoræ G vij.

Moschi

oschi ℥ iij. ß.
cchari albissimi.
SCARIOLA propriè est Endiuia illa vul- B
ris, quæ in dorso foliorum est spinosa. Quid
tem vera sit Endiuia, vbi locus postulauerit,
emus.

P. C. SCHOL. (gri.

rberis.] acini sunt hic fructus Berberis inte- A
Scariola.] Cordum nō nouisse Scariolam hoc B
mine vulgarē admodum plantā monente &
Francisco Alex. satis liquet; ex eo quòd in fo-
rum dorso eam spinosam faciat, vt Sonchum
e oculis habuisse videatur.

VALET aduersus ventriculi calorem, ieci-
ris, lienis, pulmonumque. Contra viscerum
lores, & omnem totius corporis noxam à
lore proficiscentem.

Dialacca maior D. Mesuæ.

. Laccæ præparatæ [eius præparatio in fino
habebitur.]
habarbari ana ℥ iij.
ficæ Indicæ.
asticheS Apij
oliculorum Schœnanthi Absinthij
ucci Eupatorij Mesuæ

Ammios

Ammios Sabinæ
Amygdalorum amarorum
Costi Myrrhæ
Rubeæ tinctorum Fœniculi
Anisi Asari
A Aristolochiæ rotundæ veræ
Gentianæ Croci
Cinnamomi Hyssopi
Casiæ ligneæ veræ Summitatũ Schœnanth
Bdellij ana ℥ j. ß.
Piperis
Zingiberis ana ℥ j.
Sacchari albissimi.

COLICVLORVM *Schœnanthi.] herba hæc aromatica à Græcis dicitur σχοῖνος, id est Schœnus, & significat iuncum aromaticum, qui hactenus impropriè dictus est Squinanthũ. Nam Schœnanthum siue σχοίνου ἄνθος, significat iunci huius aromatici florem, qui non affertur ad nos In hanc autem compositionẽ ingreditur bis Schœnanthum, hoc quidem loco coliculi aut stipites eius, inferiùs verò summitates eiusdem.*

SVMMITATVM *Schœnanthi, id est, florum eius: nam flores in summitate huius herbæ constituti sunt, & propriè Schœnanthum appellantur: sed quia flores non ad nos feruntur, cogimur*

ur tenerrimas eius partes in cacumine decer-
as, eorum vice medicamentis miſcere.
SVCCI Eupatorij] hic ſuccus non debet fieri B
: vulgari Eupatorio, neque ex Eupatorio Græ-
rum, id eſt, Agrimonia falsò hodie vocata,
d ex Eupatorio quod Meſue deſcribit. Eſt au-
m Eupatorium Meſuæ ea herba, quæ ab Italis
icitur Gratia Dei, ſiue Gratiola, cuius ma-
nus eſt prouentus Wittembergæ in pratis ad
Albim fluuium ſitis.

P. C. SCHOL.

Ariſtolochiam longam erroneè in contextum A
Cordo intruſam, deleui.
Succi Eupatorij.] Gratiola vocata, purga- B
oria herba, foliis hyſſopi, Eupatorium Meſuæ
 psud dubio, vt & L. Fuchſius, Mathiolus, ac
Franciſcus Alex. rectè monent, eſſe non poteſt.
Satius igitur erit, Ageratum Dioſcoridis, quod
& hodie Eupatorij Meſues nomen obtinuit, in
ius locum ſubſtituere, donec melius doceatur.
VALET aduerſus frigus ventriculi, obſtru-
ctiones, inflationes iecinoris, & renum duri-
ias ſanat. aquæ inter cutem cauſas omnes
diſcutit. menſes ciet, flatuoſos ſpiritus ab alto
corpore abigit.

Diacurcuma, id est, Διὰ κρόκου maior D. Mesuæ.

℞. Croci Asari
Petroselini Macedonici
Dauci Anisi
Apij ana ʒ iiij.
Rhabarbari Meu
Spicæ Indicæ ana ʒ vj.
Costi Myrrhæ
Casiæ ligneæ veræ Schœnanthi
Carpobalsami [*aut aliquod succedaneum, vt superius significatum est.*]
Rubeæ tinctorum
Succi Absinthij
Succi Eupatorij Mesuæ [*i. Gratiola.*]
Opobalsami [*aut aliquod succedaneum, siue oleum Garyophyllorum, aut aliud crassum odoriferum oleum.*] ana ʒ ij.
Calami aromatici
Cinnamomi ana ʒ j. ß.
Scordij [*videlicet veri.*]
* Scolopendriæ [*ceterach, intellige.*]
Succi glycyrrhizæ ana ʒ ij. ß.
Tragacanthæ ʒ j.
Sacchari albissimi,

Con-

Confert ad ægritudines antiquas, & cachexiam, & ad hydropisim iuuamentũ est manifestũ, & eradicat ægritudines hepatis & lienis ronicas, quæ iã induratæ sunt, & confert ad rruptionem stomachi, & humiditatem fridam, & ventositates grossas in eis, & ad dorem renum & vesicæ, & vrinam prouocat.

Diaprassium D. Nicolai.

℞. Prassij ʒ v. ß.
ragacanthæ Pinearum mundatarum
mygdalorum dulcium
istaciorum Carnium dactylorum
aricarum pinguium
assularum enucleatarum ana ℥ iij. ß.
innamomi
aryophyllorum
ucis moschatæ
acis Ligni aloës
alangæ Spicæ Indicæ
ingiberis Zedoariæ
lycyrrhizæ Rhapontici
nacardij Styracis calamitæ
albani Terebinthinæ
astiches Myrrhæ
reos Aristolochiæ rotundæ

Corticum radicum Capparis
Gentianæ Melanopiperis
Anisi Fœniculi
Anethi Apij
Petroselini Macedonici
Saxifragiæ ana ʒ ij.
Hermodactylorum
Origani Peucedani
Schœnanthi Cardamomi
Leucopiperis
Carui Ligustici
* Viaceroxici ana ʒ j. ß. G̃ j. ß.
Balsamitæ Pulegij
Dictamni Cretici
Costi Pyrethri
Thymbræ Basiliconis
Pæoniæ [*videlicet radicis eius aut seminis.*]
Macropiperis. Amomi Sinoni
Orobi veri ana ʒ j. G̈ ij. ß.
Xylobalsami [*aut succedaneum aliquod simile descriptioni Xylobalsami.*]
Casiæ fistulæ
Corallij rubri Rasuræ Eboris
Carpobalsami [*aut aliquod succedaneum, ut suprà*]
Dauci Cretici ana ʒ ß.

Moschi

Moschi Ambræ
Offis è corde cerui ana Ğ xiiij.
Sacchari albissimi.

SAXIFRAGIA *in Italia dicitur ea herba, quam in Germania Pimpinellam vocamus Itali habent diuersam Pimpinellam.*

BALSAMITAE.] *Nicolaus Alexandrinus Latinè impressus, non Balsamitam habet, sed Balsamum: significat tamen Balsami vox, nonnunquam etiam Mentam: cuius species est Balsamita hoc loco recipienda: nam si Balsami liquorem intellexisset Nicolaus, non simpliciter Balsamum, sed Opobalsamum posuisset.* A

SINONVM *secundum Matthæum Sylnaticum, est Petroselinum agreste. Sed de eo infrà in annotationibus Aurea Alexandrina.*

CASIAE *fistulæ nomine hoc loco nequaquam debet intelligi Casia fistula, cuius nigra medulla bilem per aluum purgat; sed Casia lignea aromatica, quæ Cinnamomo similis est: nam hæc etiam apud probatos veteres auctores Casia fistula vocatur.*

DAVCVS *Creticus hodie ignotus est, ideò possumus eius loco Seseli Creticum accipere, id est, Bervvurtz, aromaticam herbam foliis fœniculi, sed multò minoribus.* B

P. C. SCHOL.

A Balsamitæ.]*Cùm Nicolai codex, vt & Cordus fatetur, Balsami legat; eo non herba Balsamita vocata, neque cum Fuchsio Balsami veri folia, sed oleũ seu succus veri Balsami, Opobalsamúmue hic intelligendum esse existimo.*

B Daucus Creticus.] *Bervvurtz Germanis vocata herba, seu Fœniculus porcinus Belgis, non est Seseli Creticum, vt neque Daucus Creticus, sed potius Meũ Diosc. aut illi proximum. Daucus autem Creticus verus, Diosc. delineationi adamussim conueniens semine acri, albo, hirsuto, oblongo, nuperrimè cognosci cœpit, viretque in hortulo hodie, inter plurimas raras plantas, nostro.*

Sanat capitis vertigines, oculorum caligines abstergit, palatum & arterias purgat, distillationem vuæ astringit, dentium dolorem mitigat. Asthmaticis & suspiriosis peculiariter opitulatur; pectoris & pulmonis causas facilè amputat. Stomachi & hepatis dolores & debilitates sedat, spleneticorum & pleuretico-rum angustias paragorisat, omniũ interaneorum vitiis prodest, inflationes & torsiones ab eis aufert. Nephriticos, calculosos, stranguriosos & colicos purgat, & dolorem releuat. Sæ-

pius

bius autem sumptum, colorem pallidū emendat, menses deducit, & in ordinem debitum redigit. Typos quotidianarios & quartanarios reprimit. Qui autem hoc electuario vsus fuerit, à multis conseruabitur morbis.

Diatrion santalon D. Nicolai.

℞. Santali albi Santali rubri
Santali citrini Rosarum
Sacchari ana ℥ iij.
Rhabarbari Spodij
Succi Glycyrrhizæ
Seminis Portulacæ, ana ℥ ij. ℈ ß. G v.
Amyli Gummi Arabici
Tragacanthæ
Nucleorum seminis Melonis
Cucumeris Cucurbitæ Citrulli
Seminis Scariolæ ana ℥ j. ß.
Camphoræ ℈ j.
Sacchari albissimi

SCARIOLA *est Endiuia vulgaris, cuius folia in dorso habent spinulas, vt dictum est suprà in Diarhodon Abbatis.*

Pollet aduersus iecinoris & ventriculi calorem mirum in modum, tabidis & regio morbo correptis itidem prodest.

Diaxylo aloës D. Mesuæ.

℞. Ligni aloës crudi
Rosarum ana ℥ j.
Caryophyllorum Spicæ Indicæ
Macis Nucis moschatæ
Galliæ moschatæ Mesuæ Cubebarum
Cardamomi maioris
Cardamomi minoris
* Zingiberis Mastiches
Cinnamomi
Cyperi Schœnanthi
Zedoariæ Been albi
Been rubri
Folij [*aut macis, siue spicæ nardi.*]
Serici crudi Margaritarum
Corallij rubri Charabæ
Foliorum citrei mali Corticum citrei mali
Ocimi garyophyllati
Sisymbrij Mentæ siccæ
Sampsuchi [*id est, Maioranæ.*]
Piperis longi
Zingiberis ana ʒ iiij.
Moschi boni ℈ j.
Ambræ ʒ j. ß.
Sacchari albissimi.

CYPERI, *videlicet Cyperi rotundi: nam* *[r]otundæ radices Cyperi propriè & simpliciter ab* *[au]ctoribus Cyperus vocantur. Longis verò ra*-*cibus Cyperus, vocatur ab iisdem Cyperis.* *[Q]uoniam verò non semper rotundum habere li*-*[ce]t, necesse est in penuria eius, longo uti.*

SISYMBRIVM *est menta aquatica ni*-*[g]ricantibus, vt purpura, caulibus.*

PRODEST malis vētriculi, cordis & ieci-*[n]*oris frigidis, animæ defectioni, concoctioni-[q]ue. Oris fœtorem abigit, lætitiamque parit.

Diatrion pipereon Mesuæ.

℞. Macropiperis Melanopiperis
[L]eucopiperis ana ℥ v.
[Z]ingiberis Thymi
[A]nisi ana ℥ ij.
[S]picæ Indicæ Ammios
Amomi [*quod nō habetur, & loco eius capiatur carpesium siue cubeba, aut calamus aromaticus officinarum, qui prò vero acoro habetur.*]
Cinnamomi ana ℥ j.
Casiæ ligneæ Seminis Apij
Seseleos
Asari
Enulæ siccæ ana ℥ ß.

Sacchari albissimi.

Refrigerato ventriculo, & acido ructu, quartanis, exolutis, iecinorosis, & inflationibus auxiliatur. Item tussientibus.

Diazingiber D. Nicolai.

℞. Zingiberis — Galangæ
Garyophyllorum — Cinnamomi
Nucis moschatæ — Granorum paradisi
Piperis longi — Macis
Cardamomi — Spicæ Indicæ
Rhabarbari — Rosarum rubrarum ana G xv.
Pinearum mundatarum ℥ ß.
Phisticorum [*id est, pistaciorum.*] ℥ ij.
Anisi — Fœniculi
Glycyrrhizæ rasæ — Croci ana ℥ ß.
Sacchari albissimi.

Ventriculum roborat & firmat.

Electuarium Ducis D. Nicolai.

℞. Anisi ℥ ij. G. xv.
Glycyrrhizæ
Mastiches ana ℈ ij. G v.
Cinnamomi
Chamædryos — Zingiberis
Galangæ — Fœniculi
Carui ana ℈ j. G xv.

ilocasiæ Calaminthæ
uci Pyrethri
peris albi Piperis longi
yperi [*scilicet rotundi.*]
hœnanthi Ireos
nomi [*aut succedaneum eius.*]
lij [*aut succedaneum eius.*]
ſari ana ℈ j.
icæ Indicæ Croci
ummi Arabici Tragacanthæ
eminis Anethi Calami aromatici
ubebarum Garyophyllorum
arpobalſami
iguſtici Seminis Oluſatri
accarum Iuniperi Seſelios
entaphylli [*videlicet radicum eius.*]
eminis Aſparagi
eminis Citri
cori [*aut loco eius Galangæ.*]
mmios Rhabarbari
Nucis myriſticæ [*id eſt, nucis moſchatæ.*]
Ligni Aloës
Baſilici garyophyllati
Milij ſolis
Seminis Saxifragiæ
Nucleorum ſeminis Citrulli

Cucume-

Cucumeris
Melonis Cucurbitæ
Seminis Scariolæ
Petroſelini
Been albi Been rubri
Styracis calamitæ
Cardamomi ana ℈ ß. Ḡ v.
Penidiarum ʒ iiij. ℈ ij. ß.
Sacchari albiſſimi.

CHAMAEDRYOS, *videlicet vera, quæ folia habent ſimilia quercus. naſcitur in montibus Iena, & inter Herſpruck atq. Ambergam.*

OLVSATRI *ſemen, eſt magnũ ſemen quod in omnibus Pharmacopoliis dicitur Macedonicum ſiue Petroſelinum Macedonicum.*

Valet ad indigeſtionem & ventoſitatẽ ſtomachi & inteſtinorũ, & ilei dolorẽ & lapidis.

Electuarium de Gemmis D. Meſuæ.

℞. Margaritarum albarum ʒ iij.
Sapphiri Hyacinthi
Sardæ Granatorum
Smaragdi ana ʒ j. ß.
Zedoariæ Doronici
Corticum Citrei mali Macis
Seminis Ocymi garyophyllati ana ʒ ij.

Corallij

rallij rubri Charabæ
ſuræ Eboris ana ℈ ij.
n albi Been rubri
ryophyllorum
ngiberis Piperis longi
icæ Indicæ
lij [*aut ſuccedanei eius*]
oci
rdamomi ana ʒ j.
ochiſcorum Diarhodon
gni aloës ana ʒ v.
nnamomi Galangæ
rumbeth ana ʒ j. ß.
liorum Auri
liorum Argenti ana ℈ ij.
mbræ ʒ ij. Moſchi ʒ ß.
cchari albiſſimi.

SAPPHIRVS *& Smaragdus qui paſſim in* *yropolis habētur, nihil valēt, cùm flammam* *ant in igne, & ex argentifodinis colligantur:* *uare omittendi ſunt, aut loco eorum, de Hya-* *ntho & Granato maius pondus ſumatur.*

SARDA *eſt gemma quæ neotericis Carneo-* *a vocatur; quod diligenter eſt notandum. Ha-* *tenus enim qualis eſſet gemma Sarda; ignora-* *imus omnes.*

ZYRVMBETH *est species Zedoariæ, qu radicem habet rotundam & globosam, & affe tur cum Zedoaria longa.*

P. C. SCHOL.

A Zurumbeth est spec.] *Inter tres Zedoari species quæ Antuerpiam aduehuntur radicul oblongis, quartum quid optimo Zedoario poti simùm immixtum reperitur, rotundis globulis & ea propter truncosa Zedoaria à Materiali stis nostris vocitata: hac vtentur zurumbet loco Pharmacopœi, & Garçiam ab horto d Aromatibus Indicis hisce de rebus consulant plura noscere qui voluerint.*

Malis cordis, ventriculi, cerebri, iecinoris, & vteri frigidis auxiliatur. Item palpitationi cordis, defectioni animæ, ac concoctioni, tristitiam denique citra causam ortam amouet.

Electuarium Iustinum D. Nicolai.

℞. Cinnamomi
Folij [*aut succedanei eius.*]
Costi
Nardi [*id est, Spica Indica.*]
Casiæ ligneæ Aristolochiæ longæ
Aristolochiæ rotundæ Enulæ campanæ
Hyssopi Pulegij Artemisiæ

Pen-

ntaphylli [*videlicet radicis eius.*]
ucopiperis Orobi veri
troſelini Liguſtici
uſatri [*i. Petroſelini Macedonici vocati.*]
minis Vrticæ
Milij Solis
xifragiæ ſeminis [*ſumatur eius loco ſemen pimpinellæ noſtræ, Germanorũ videlicet, non Sanguiſorbæ vocatæ.*]
ccarum Iuniperi Seminis Aſparagi
Sileris montani
minis Apij Seminis Anethi
minis Rutæ Seminis Citrei mali
minis Fœniculi Seminis Aniſi
ccarum Lauri ana ʒ j. ß.
cchari albiſſimi.
Valet ad dolorem renum, calculos frangit, arenas expellit, ac ſtranguriam diſſoluit.

Confectio Liberans [*ſcilicet à peſte.*]

. Radicum Tormentillæ
eminis Acetoſæ
Endiuiæ
Coriandri præparati
Citrei mali ana ʒ j. ß.
ntalorum omnium

Dictamni

Dictamni albi ana ℥ j.
Boli Armeni præparati
Terræ sigillatæ [*loco eius Bolus leuanticus, i est, orientalis, sumatur.*] ana ℥ iij.
Margaritarum Corallij albi
Corallij rubri Charabæ
Rasuræ Eboris
Spodij [*id est, Eboris vsti, de quo in fine.*]
Ossis è corde cerui
Been albi Been rubri
Doronici Cardamomi
Cinnamomi Macis
Ligni Aloës
Canæ ligneæ [*aut succedaneum eius.*]
Croci Zedoariæ ana ℥ ß.
Smaragdi [*loco eius Hyacinthi aut Granati.*]
Hyacinthi Granati
Serici crudi incisi & torrefacti ana ℈ j.
Penidij
Sacchari Candi ana ℈ ij.
Florum Nenupharis [*id est, Nymphææ.*]
Buglossæ
Rosarum ana ℈ j.
Camphoræ G̈ vij.
Moschi
Ambræ ana G̈ iij.

cchari albiſſimi.
Contra peſtem plurimum valet, tutatur cor-
s ne lædatur à peſtifero aëre, & præſeruat
umores à corruptione.

Confectio Cordialis.

. Margaritarum
odij [*id eſt, Eboris vſti*]
ranatorum verorum
innamomi | Tormentillæ
oli Armeni ana ʒ iij.
ntalorum omnium | Raſuræ Eboris
nicornu ana ʒ ij. | Hyacinthorum
pphiri [*loco eius maius pondus Hyacinthi.*]
orallij albi | Corallij rubri
harabæ albi | Valerianæ veræ
ictamni | Zedoariæ
igni aloës ana ʒ j.
erræ ſigillatæ [*aut Boli leuantici, hoc eſt,*
orientalis.] ʒ j. ℈ ij.
erici crudi modicum torrefacti ℈ ij.
Oſſium è corde cerui ℈ j. ß.
Been albi
Been rubri ana ℈ ij.
Foliorum auri fini numero v.
Moſchi

Ambræ ana ℈ x.
Sacchari albiſſimi.

PRAESERVAT cor à peſte.

Electuarium Lætitiæ Galeni ex Nicolao.

℞. Florum Ocimi garyophyllati
Croci Zedoariæ
Xylobalſami [*pro quo lignum aloës, cùm in iſta deſcriptione non habeatur.*]
Garyophyllorum Corticum citrei mali
Galangæ Macis
Nucis moſchatæ
Styracis calamitæ ana ʒ ij. ß.
Aniſi Raſuræ Eboris
Thymi Epithymi ana ʒ j.
Camphoræ Moſchi Ambræ
Margaritarum perforatarum
Oſſium de corde cerui ana ʒ ß.
Auri foliati meri [*id eſt, puriſſimi.*]
* Argenti foliati meri ana ℈ ß.
Sacchari albiſſimi.
Fiat confectio ſolida.

Si verò volueris facere in forma liquida ſiue opiatæ, tunc adde
Succi Cydoniorum

Pomo-

Pomorum odoratorum dulcium
Boraginis
Vini veteris optimi, ana partes æquales: in ta mensura, quanta despumando & decorendo saccharo satis fuerit: nulla enim aqua charum dissolui aut decoqui ad spissitudim debet in hac confectione.

LAETITIAM colorisque bonitatem efficit, ncoctionem iuuat, & canitiem retardat.

Electuarium Lætificans Rhasis.

. Melissæ	Corticum Citrei mali
aryophyllorum	Galliæ moschatæ Mesuæ
asticches	Croci
innamomi	Nucis moschatæ
ardamomi	

Jeremisch [*pro quo potest semen pæoniæ accipi*]

een albi	Been rubri
edoariæ	Doronici

eminis Ocimi
eminis Ocimi garyophyllati ana ℥ ß.
Ioschi Ǧ xxiiij.
acchari albissimi. Fiat confectio in tabulis.
Si verò volueris facere in liquida forma, vt ecet, tunc prædictas species sequenti Syrupo aisce, & fac in modum opiatæ.

* ℞. Myrobalanorum Chebulorum, numero x
* Emblicorum numero xxx.
* Aquæ ℔ iij. aut quantum sufficit. Coqua-
tur tritæ myrobalani in prædicta aqua, donec
remaneat tertia pars, deinde cola. Colaturæ ad-
* de mellis despumati ℔ j. loco prędicti sacchar-
bulliat posteà vsque ad iustam spissitudinem,
& insperge species prædictas, postquam fer-
uor Syrupi remissior factus fuerit.

NEREMISCH *apud Rhasin est Rosa asi-
nina. Auerrois autē interpres dicit Pæoniam esse
rosam asinorū. Ergo, secundū hunc Neremisch
idē esset quod Pæonia: nisi Rhasis de vtraque, id
est, de Neremisch & de Pæonia, duo propria fa-
ceret capitula, tamquā de rebus diuersis. Cert-
igitur statuere nō possumus, quid sit Neremisch.*

Confortat omnia membra principalia, e
quibus virtutes manant naturales & anima-
les, iuuat calorem naturalem, & spiritum viui-
ficat, compescit malas cogitationes; & bonos
mores, lætitiam & gaudium gignit.

Electuarium Plirisarcoticum, seu potius, Pleres archonticon, D. Nicolai.

℞. Cinnamomi	Garyophyllorum
Ligni aloës	Galangæ

Spica

Spicæ Indicæ Nucis moſchatæ
Zingiberis Spodij
Schœnanthi
Cyperi Roſarum
Violarum ana ℥ j. Ğ xv.
Folij [*loco ipſius Macis ſumatur.*]
Glycyrrhizæ Maſtiches
Styracis calamitæ
Sampſuchi [*id eſt, Maiorana.*]
Balſamitæ Ocimi
Cardamomi Macropiperis
Leucopiperis
Myrtillorum
Corticis Citrei mali ana ℈ ij. Ğ v. *
Margaritarum ſplendidarum
Been albi Been rubri
Corallij rubri
Serici toſti ana ℈ j. Ğ ij. ß.
Moſchi Ğ vij. ß.
Camphoræ Ğ v.
Sacchari albiſſimi.

Triſtibus, melancholicis, imbecillo ventriculo, deliquio animi à corde proficiſcenti ſuccurrit. Memoriam amiſſam recuperat, ſenſus acuit, comitialibus & aſthmaticis prodeſt, omnemque cerebri debilitatem aufert.

Lithontribon D. Nicolai.

℞. Spicæ Indicæ Zingiberis
Xylobalſami [*aut ligni aloës vt ſuprà.*]
Acori [*ſiue calami aromatici hodie vocati.*]
Cinnamomi
Peucedani [*videlicet radicis eius.*]
Meu [*loco eius accipe Seſeli Cretici radicem, i.
eſt, Bervvurtz, Germanis vocatam*]
Melanopiperis Macropiperis
Leucopiperis Saxifragiæ ana ʒ ij. ß
Opobalſami [*loco eius ſumatur oleum ex gra-
nis Iuniperi.*]
Garyophyllorum
Coſti Rhapontici
Glycyrrhizæ Cyperi
Tragacanthæ
Seminis Oluſatri [*eſt ſemen quod Macedoni-
cum vulgò perperam vocant.*]
Chamædryos Seminis Apij
Ammios Aſparagi Ocimi Vrticæ
Citrei mali ana ʒ j. Ğ xv.
Folij [*aut ſuccedanei eius.*]
Croci Schœnanthi
Ligneæ Caſiæ [*aut ſuccedanei eius.*]
Bdellij Maſtiches

Ireos — Amomi
Ligustici — Milij solis
Petroselini Macedonici — Seselios
Sinoni [*de quo suprà.*]
Cardamomi
Anethi — Euphorbij
Lapidis Lyncis — Olei Nardini
Olei Moschelini ana ʒ ß. Ġ vij. ß.
Sacchari albissimi.

Si volueris facere in forma Opiatæ, tunc speciebus adde triplum mellis despumati, loco sacchari: diutius enim durant species melle exceptæ, quàm saccharo: potest tamen vtroque modo fieri.

Olei Moschelini præparatio infrà habebitur.

P. C. SCHOL.

Meu] *Seseli Creticum Cordo vocatum, quod Bervvurtz Germani, Fœniculum porcinū Belgæ appellant, esse ipsissimum Meu seu Meum Diosc. omnino persuasum habeo. Nec radicem eius tantam, támve crassam esse, (natalibus præsertim locis natam) neque tam grauiter olere, veluti Mathiolus metuit, vt neque tenuitatis nec odoris à Diosc. descriptos limites, ita trāsire putem, quin genuinum Meum esse queat: Crassitudo cum crassitudine comparanda cùm sit,* A

sit, simul atque suauiter olere, & simpliciter odoratum esse, aliquantulum cùm etiam differant. Eo modo, vt quæ de Meo Asturiæ ac Sistr. Monachi obseruarunt & scribunt: ego, vtpote mihi quoque comperta, approbem, illisq́ manum dem. Proinde si quispiam adhuc nihilominus refragari voluerit, pro Meo vero tamen eo tantisper vtētur Pharmacopœi, deserto illo quo hactenus vsi sunt nostrates, dum ipse Diosc. Genius nobis aliud proferat. Ceterùm imprudenter admodum Mathiolum carpit Fuchsius, quòd ille vnà cum Monachis, hanc herbam Apulis Imperatoriam nominari inquiat, quam Angelicam esse (sic à Germanis appellatam) malè interpretatur Fuchsius: cùm Imperatoria nomine ab isthoc Meo admodum diuersa, à Germanis demonstrentur plantæ.

Præclarum ad indigestionem stomachi ex frigiditate. Iliorũ lumborumq́. dolores compescit, lapides in renibus & vesica potenter confringit, & inde mirabiliter expellit. Stranguriam & dysuriam è vestigio soluit.

Rosata Nouella D. Nicolai.

℞. Rosarum Sacchari
Glycyrrhizæ ana ℥ j. ʒ j. ℈ ij. ß.

Cinna-

Cinnamomi ℥ ij. ℈ ij. minus Ġ ij. *
Garyophyllorum
Nardi [*id est, Spicæ Indicæ.*]
Zingiberis Galangæ
Nucis moſchatæ Zedoariæ
Styracis calamitæ Cardamomi
Seminis Apij ana ℈ j. Ġ vj. *
Sacchari albiſſimi.

CONFERT apprimè calori & ſiccitati ſtomachi, cordis, hepatis & pulmonis. Sitim compeſcit & vomitum, abſcindit debilitatem ſtomachi, adſtringit laxa. Cardiacis ſubuenit, ſudorem diaphoreticum reprimit, ex chronica infirmitate debiles recreat.

Electuarium Diapæonias.

℞. Radicis Pæoniæ ℥ j.
Macis Spicæ Indicæ
Croci Coralliorũ rubrorum
Margaritarum non perforatarum
Maſtiches ana ℥ ß.
Myrtillorum verorum ℥ j. ß.
Cinnamomi
Nucis moſchatæ
Garyophyllorum
Folij [*loco eius Caſiæ ligneæ veræ.*]

Zingiberis Piperis longi
Cardamomi
Granorum paradiſi ana ℥ ij.
Glycyrrhizæ ℥ v.
Anacardi ℥ j. ß.
Moſchi Ambræ ana Ǧ vj.
Sacchari albiſſimi

Fiat confectio in tabulis in æſtate.
In hieme verò adde ſpeciebus triplum mellis
deſpumati, & conficiatur electuarium.

CONFERT epilepſiæ.

Electuarium Reſumptiuum D. Nicolai.

℞. Roſarum Glycyrrhizæ
Sacchari ana ℥ ij. Ǧ v.
Gummi Arabici
* Tragacanthæ ana ℥ ij. ℈ ij.
Santali albi
Santali rubri ana ℥ j. ß. Papaueris albi
Succi glycyrrhizæ Amyli
Seminis Portulacæ
Lactucæ Scariolæ ana ℥ iij.
Garyophyllorum
Spodij [*pro eo, Eboris vſti.*]
* Cinnamomi ana ℥ j.

Zingi-

Zingiberis
Styracis calamitæ ana ʒ ij.
Croci G v.
Penidiarum ℥ ß.
Nucleorum ſeminis Cucurbitæ
Citrulli Cucumeris Melonis ana ʒ ij.
Seminis cydoniorum ℈ ij.
Amygdalorum dulcium Pineorũ nucleorum
Berberis Seminis Maluæ
Seminis Coti ſiue Bombacis
Seminis violarum Sebeſten
Nymphææ ana ʒ ij.
Cum Syrupi violati quãtitate ſufficienti fiat Electuarium.

RESTAVRAT humiditatem radicalem, lenit, humectat, nutrit, & cõfortat. Aperit poros, obſiſtit choleræ, ſedat febrem, tuſſim & ſitim. Reſtituit integras vires, & priſtinam ſanitatem, extenuatis, conſumptis & hecticis.

Diacorum D. Meſuæ, in ſua praxi, cap. 1. de affectibus neruorum.

℞. Radicum Secacul Acori
Pinearum ana ℔ j. ß.
Radices Secacul mũdatę & inciſæ coquãtur in aqua clara, donec aqua conſumatur, poſteà opti-

optimè pistentur, & in minutissimas partes conterantur, donec pulti similes fiant. Dei adfunde eis mellis odorati & optimè despumati ℔ x. coquãtur lento igne, donec tota aqua quam radices Secacul imbiberunt, in vaporem resoluta sit; diligenter agitando, ne ad vasis fundum adurantur radices. Cùm autem iustã spissitudinis consistentiã acquisiuerit, ab igne deponito, & adde radices Acori tenuissimè tritas, & Pineas minutissimè incisas, cum subsequenti puluere optimè mistas.

℞. Piperis ℥ j. Piperis longi
Garyophyllorum Zingiberis
A Macis ana ʒ iiij.
Nucis moschatæ Galangæ
Cardamomi ana ʒ iij.

Omnia ista simul cum melle & radicibus Secacul misceto & vnito, diligenter agitando ne grumi aliqui relinquantur.

B SECACVL *verum est Siser, quod Germani vocant Gritzelmoren, & Klinghelmoren, Galli Escheruis & Seruiles, Bauari Nudle, Sueui Geyrle.*

ACORVS, *id est, vulgò vocatus Calamus aromaticus. Mesue iubet etiam Acori radices elixari. Sed quia nos recentes & virides non habemus*

mus, vt ij qui in calidis regionibus habitant, leò melius est eas tritas melli admiſcere.

P. C. SCHOL.

Roſas è contextu, à Cordo perperam impoſi- A
us, Fuchſio quoque & id volente, ſuſtuli.

Secacul verum.] *Secacul nõ est Siſer, vt Cor-* B
us exiſtimat: ſed veluti Franciſco Alexand. uoque placet, eſſe poſſet ea planta quam Crithmum ſpinoſum, ſeu Paſtinacam marinam vocãt Monſpeſſulani: vnde mihi in horto meo à Mathia Lobelio doctore Medico ſemine tranſmiſſo, nunc viret. Genuinum interim ſi id non fuerit, n eius locum tamen commodè ſubſtitui poſſet, eſpondentibus facultatibus: dum Arabs quiſiam ipſiſſimum nobis commonſtrauerit.

Confert mirum in modum ægritudinibus eruorum, acuit omnes ſenſus & ingenium, edat dolores capitis; eſt peculiare remedium rigidarum ægritudinum, ſenum, & maximè atarrhi.

Puluis ad Epithemata cordis.

℞. Santali rubri ʒ j.

Corticum Citrei mali	Santali albi
Roſarum	Corallij albi
Corallij rubri	Charabæ

Spodij

Spodij [*accipe Eboris vsti.*] ana ℥ ß
Oſſis cordis ceruini
Croci ana ʒ j.
Specierum Lætitiæ Galeni
Specierum electuarij de Gemmis
Specierum Diamargariton ana ℈ iiij
Camphoræ ℈ j.
In puluerem redactæ ſpecies cõmiſceantur.

Puluis ad Epithemata hepatis.

℞ Roſarum Santali albi Santali rubri
Abſinthij Schœnanthi
Spodij [*pro eo Eboris vsti.*]
Spicæ Indicæ ana ℥ ß.
Contrita in puluerem miſce & repone.

CONFECTIONES
OPIATÆ.

Diaolibanum D. Nicolai.

℞. Caſtorei Opij
Hyoſcyami albi ana ʒ iij.
* Caſiæ ligneæ ʒ ij. ℈ ij.
Folij [*aut ſuccedanei eorum.*]
Croci

Thuris

'huris masculi ana ℥ ij.
.hapontici
.momi [*pro quo Carpesium*] ana ℥ j. ℈ ij.
Iyrrhæ ℥ j. ß.
æoniæ Styracis calamitæ
Iacropiperis ana ℥ j.
picæ Indicæ
yrethri Euphorbij
eucopiperis ana ℈ ij. ß.
Iellis despumati triplex pondus.

EST *verò obseruandum in omnibus opiatis, t singulis vnciis specierum, misceantur tres ncia mellis despumati. Si minus fuerit, exic-atur confectio facilè: si verò plus addatur, vi-s eius disperguntur.*

THVS *Masculum, est Thus album aut auum purissimum in globulos rotundos singu-s, aut testiculorum figura geminos concretum, leoq; Masculi cognomen accepit.*

VTILE est ad diuersas passiones capitis, emicranicum dolorem placat, & supercilij chrymas potenter stringit; fauces rheuma-izatas & arterias lenit. Hæmoptoicis & tussi-ntibus medetur. Vomitum cōpescit, dolorem omachi & nauseam aufert. Peripneumoni-is, pleureticis, empyicis sine dubio subuenit.

Gonor-

Gonorrhœam & satyriasim emendat, & men-
strualem sanguinem sistit.

A *Musa Enea, siue Zazenea, vel Egetea*
D. Mesuæ.

℞. Castorei
Myrrhæ Opij
Melanopiperis Macropiperis
Galbani Costi
Cinnamomi Phu
Meu [*aut loco eius Seseli Creticum, id est, Be-*
Dauci Asari (*vvurtz-*
Croci ana ʒ iiij.
Mellis despumati optimi triplex pondus.

P. C. SCHOL.

A Musa.] *Erroneè à Cordo Musa hæc confecti-*
inscribitur, veluti & Francis. Alex. ritè obser-
uauit cùm Sagzenea à Mesue vocetur. Mus-
enim Enea apud Nicolaum confectio est, ab ha-
plurimum differens.

VALET ad omnes passiones frigidas, &
ventositates crassas, & dolorem dentium &
corrosionem eorum, & ad frigus stomachi,
tarditatem digestionis, colicam, difficultatem
vrinæ, & ad frigus & phlegma, & ad muccosi-
tatem vrinæ.

Philonium

Philonium Maius, siue Romanum D. Nicolai.

. Leucopiperis
yoscyami albi [*i. seminis eius*] ana ʒ v. *
pij ʒ ij. ß.
aßiæ ligneæ [*aut succedanei eius*] ʒ j. ß.
eminis Apij ʒ j. A
Petroselini Macedonici Fœniculi
Dauci Cretici ana ʒ ß. B
roci ℈ j. Spicæ Indicæ *
edoariæ *
yrethri ana ℈ ß. G v.
innamomi ʒ j. ß.
uphorbij Costi ana ʒ j.
Iellis despumati optimi triplex pondus.

Pro Dauco Cretico accipere licet Seseli Creticum, id est, Beruvurtz.

P. C. SCHOL.

Sem. Apij ʒ j. *& paulo pòst,* Sem. Dauci A
na ʒ ß] *Pro* ʒ j. *Cordus malè* ʒ j. *sicuti* B
& pro ʒ ß *erroneè* ℈ j. *legebat: vt Francisco Alex. quoque placet.*

Emendat tussim cum vino multo oblatum, eripneumoniam cũ hydromelite, sanguinis putum cum polygoniæ succo. Indigestionem

ſtomachi & vomitum cum poſca, dolorem hepatis cum œnomelite curat, ſpleneticis & auriginoſis cum oxymelite ſubuenit, cœliacis cum apozemate pegani. Pleuriticis, iliofis, nephriticis & veſicæ ſymptomatis cholericis medetur.

Philonium D. Meſuæ.

℞. Piperis albi
Seminis Hyoſcyami albi ana ℥ xx.
Opij ℥ x. Croci ℥ v.
Spicæ nardi Indicæ Pyrethri
Caſtorei ana ℥ j.
Mellis deſpumati optimi triplum pondus.

MIRVM in modum mitigat dolores, præcipuè ſtomachi, matricis, laterum, totius ventris, & colicā cum decoctione chamæmeli vel rutæ, & ſtatim prouocat ſomnum cum aqua lactucæ vel ſyrupo papaueris. Tollit dolorem capitis cum decoctione ſtœchadis, prohibet catarrhum cum decoctione olibani vel ſpicæ. Contra ſpaſmum & paralyſim bibitur cum decoctione nucis moſchatæ. Facilitat anhelitum cum decoctione baccarū lauri vel hyſſopi, & ſedat tuſſim cum aqua mellis. Prouocat vrinam, facilitat mictum, & frangit lapides

veſicæ

esicæ, cum decoctione Saxifragiæ vel aqua
pij. Compescit vomitū & fluxum sanguinis
x ore, cum succo plantaginis vel decoctione
pastiches, & sedat prouocationes & singultus,
x vitia matricis, & potenter somnū inducit.

Philonium ex Galeno &
P. Ægineta.

℞. Croci ʒ v.
Pyrethri Euphorbij
Spicæ Indicæ ana ʒ j.
Piperis albi ʒ xx.
Hyoscyami ʒ viij.
Lachrymæ Papaueris ʒ x.
Mellis despumati optimi triplum.

P. C. SCHOL.

Hyoscyami ʒ viij.] *Cùm non Galeni, sed P. Æginetæ tantùm corrupta exemplaria perperam legant Hyoscyami ʒ viij. atque ex Cornarij Dolabella ʒ xx, pro ʒ viij. restituendæ sint, cum Mesues descriptione hoc pacto conueniet; vt pote qui ex hisce eandem desumserit; Castorium in Euphorbij locum substitutum si exceperis.*

Philonium Persicum D. Mesuæ.

℞. Piperis albi
Hyoscyami albi ana ʒ xx.

Opij
Terræ ſigillatæ [*pro qua Boli Armeni vt ſu- prà*] ana ℥ x.
Lapidis Hæmatitis | Croci ana ℥ v.
Caſtorei | Spicæ Indicæ
Euphorbij | Pyrethri
Margaritarum | Charabæ
Zedoariæ | Doronici
Trochiſcorũ Ramich[*de quibus infrà*]ana ℥
Camphoræ ℈ j.
Mellis roſati optimi triplum.

P. C. SCHOL.

Piperis albi.]*Inſulsè admodum Papauer i- huius locum ſurrogauerat Cordus, quod & ſuboluit facilè Fuchſio: ſequẽtibus nihilominu- Cordum Colonienſibus medicis, in ab ipſis euu- gato non ita diu Diſpenſariolo.*

INVENTVM eſt ad retinendum ſangui- nem menſtruorum, hęmorrhoidarum, fluxum ventris, vomitum, & ſputum ſanguineũ; præ- ſertim ſi cum ſucco plantaginis diſſolutur bibatur, & ad fluxum menſtruorum mittatur in vuluam, & ad fluxum ſanguinis excoria- tiuum clyſterizetur. Cõſolidat fermè vlcera & venas, & nihil eſt quod magis & tutius præ- ſeruet ab abortu prægnantem grauidam.

Requi-

Requies Nicolai.

℞. Rosarum
Violarum ana ℥ iij.
Opij Hyoscyami
Papaueris [*videlicet albi.*]
Mandragoræ [*videlicet cort. radicis eius.*]
Scariolæ [*videlicet seminis.*]
Lactucæ [*videlicet seminis.*]
Seminis Portulacæ
Psyllij
Nucis moschatæ Cinnamomi.
Sacchari ana ℥ j. ß.
Santali albi Santali citrini.
Santali rubri Spodij
Tragacanthæ ana ℈ ij. G̈ v.
Mellis despumati optimi triplum.

REQVIES dicitur, quia requiem accipientibus præstat: maximè typicè febricitantibus, quotidianariis, tertianariis, quartanariis, acutis & peracutis.

Tryphera magna D. Nicolai.

℞. Opij ℥ ij.
Cinnamomi
Garyophyllorum Galangæ
Spicæ Indicæ Zedoariæ

Zingiberis Costi
Styracis calamitæ
Calami aromatici
Cyperi
Iridis Illyricæ
Peucedani
Acori [*aut Calami aromatici hodie vocati.*]
Mandragoræ Nardi Celticæ
Rosarum Piperis
Sem. Anisi
Apij Petroselini Macedonici
Fœniculi Dauci
Hyoscyami Cumini
Ocimi ana ℥ j.
Mellis despumati optimi triplum.

IRIS *Illyrica, est eadem quæ in Pharmacopoliis dicitur Ireos.*

NARDVS *Celtica siue Spica Celtica, & Saliunca est eadem herba quæ in Pharmacopoliis dicitur Spica Romana.*

AVXILIATVR dolori stomachi ex frigiditate, & cùm accepta fuerit, statim patientē ad sudorem prouocat. Phreneticis, & mulieribus quæ ex melācholia de matrice insomnes sunt, rheumaticis, peripneumonicis, & qui excernunt excrementa cum sanguine, vtilissima est.

Try-

Tryphera minor Fœnonis, ex Mesue.

℞. Myrobalan. Chebulorum
Bellericorum Indorum Emblicorum
Nucis moschatæ ana ℥ v.
Nasturtij assati Asari
Origani Persici Piperis
Olibani Ammios
Zingiberis Fructus Tamarisci satiuæ
Nardi Indicæ Schœnanthi
Cyperi ana ℥ iiij.
Scoriæ ferri, quinque diebus in aceto macera-
tæ, & deinde tostæ ℥ xx.

Myrobalani cum butyro recenti non salito assentur modicum, reliqua oleo amygdalino dulci inuoluantur: deinde addantur
Moschi ℥ j.
Mellis despumati triplex pondus.

Oportet autẽ diligenter attendere, ne Myrobalani cõburantur, cùm in butyro assantur.

ORIGANVM *Persicum, idem est quod origanum Orientale: nascitur etiam in Creta insula, & Græcia: habet autem surculos, capitula, folia, & ramulos maioranæ similia, saporem verò inter Satureiam & Dictamnũ Creticum*

medium, estq́; valdè odoratum & aromaticum affertur ex Oriente in Italiam: loco autem eius accipere licet Dictamnum Creticum verum.

TAMARISCVS *satiua arbor est procera, sed ea nos caremus, ideoq́; cogimur loco eius nostratis Tamarisci foliis vti.*

SCORIA *ferri, propriè significat ferri recrementum, id est, eysenschlaken Germanis vocatum. verùm id non debet hoc loco accipi, sed Squama aut Batitura ferri optimi aut Chalybis, quam Græci Stomoma appellant.*

VALET ad corruptionem & exuberantiam menstruorum, & hæmorrhoidarum, & ad corruptionem formæ, & debilitatem stomachi, & destruit humorem crudum, & clarificat calorem. Confortat vesicam, & abscindit fluxum ventris.

Tryphera Sarracenica D. Mesuæ.

℞. Myrobal. Chebulorum
Indorum Bellericorum Emblicorum
Citrinorum ana ℥ v.
Cinnamomi Leucopiperis
Macropiperis Melanopiperis
Secacul [*id est, Siseris, vt suprà.*]

Folij

Folij [*aut succedanei.*]
Spicæ
Cardamomi maioris Cardamomi minoris
Casiæ ligneæ [*aut succedanei eius.*]
Seitaragi Indi Cyperi
Apij Linguæ auis
Garyophyllorum
Been albi Been rubri
Zingiberis ana ℨ ij.
Nucis moschatæ Macis
Sesami excorticati ana ℥ iij.
Amygdalorum dulcium
Amygdalorum amarorum ana ℨ v.
Ligni aloës Rhabarbari
Rutæ Seminis Fœniculi
Mastiches ana ℨ ij.
Ocimi garyophyllati Menthæ siccæ
Origani Persici [*eius loco Dictamnum Creticum accipe.*] ana ℨ j. ß.

Fricentur Myrobalani tritæ cum butyro vaccino recenti & non salito, aliæ verò species cum oleo amygdalino dulci, & confice cum mellis despumati optimi triplo.

SECACVL, *non est Iringus siue Eringium, neque Iringus qui habet folia Cretami marini, neque Sigillum Salomonis. Sed verum Secacul*

est veterũ Siser, hoc est, radix illa quæ Germanicè dicitur Klingelmorn, Gritzelmorn, Nudlen, & Geyrlen: Gallicè Eschernis & Seruilles.

LINGVA *auis, est semen fraxini.*

SEITARAGI *Indum, est herba Nasturtij odore & sapore, foliis longis, radice simili eius herba quam Merretich vocant Germani, & Pfefferwurtz, Raphanum magnum.*

CONCOCTIONEM ventriculi & hepatis suo calore iuuat, ob id flatus dissipat, humores in ventriculo & aliis visceribus putres absumit: oris & corporis odorem & colorem commendat, lassitudinem tollit. Sanitatem præsentem tuetur, & morborum generationem prohibet: Venerem auget, hæmorrhoides sanat.

Tryphera Persica D. Mesuæ.

℞. Succorum Solatri siue Solani
Endiuiæ veræ & satiuæ
* Apij ana ℔ ij.
Lupulorum depuratorum ℔ j.
Proiiciantur desuper
Violarum siccarum aut viridium
* Rosarum ana ℥ iij.
Foliculorum Senæ ℥ ij.
Agarici ℥ j.

Pruno

Prunorũ Damascenorum pinguiũ numero L. *
Muscutæ ℥ ß.
Spicæ Indicæ ℥ iij.
Bulliãt molliusculo igne, donec supersint ℔ ij.
Et iniiciantur
Epithymi ℥ xl.
Myrobalanorum Citrinorum
Chebulorum
Indorum fricatorum in oleo amygdalorum dulcium ana ℥ ij. *
Bulliant leuiter, deinde ab igne deponantur & percolentur, atque dissoluantur in vna parte istius percolati.
Tamarindorum recentium ℥ iij.
Mannæ electæ ℥ j. ß.
Pulpæ cassiæ ℥ iiij.
Sacchari violati ℔ j.
Percolentur & mundentur à granis & sordibus, atque in aliam aquæ partem proiiciantur
Sacchari albissimi ℔ iij.
Aceti vini ℔ j.
Coquãtur leuiusculo igne, deinde proiiciantur super illud quod dissolutum est in succis, & aggregentur simul in vnũ, atq. coquantur donec mellis crassitiẽ obtineãt: postremò in puluerem redactæ sequẽtes species inspergantur.
Rha-

Rhabarbari optimi ℥ ij.
Myrobalan. Citrinorum ℥ j. ß.
Chebulorum
Indorum ana ℥ j.
Bellericorum
Emblicorum ana ʒ iiij.
Seminis Fumiterræ
Trochiſcorum Diarhodon
Macis Maſtiches
Cubebarum
Spodij [*loco eius Eboris vſti.*]
* Santali citrini ana ʒ ij.
Nucleorum ſeminis Cucurbitæ
Citrulli
* Cucumeris
Melonis ana ʒ ij. ß.
Aniſi ʒ iiij.
Spicæ Indicæ ʒ ij.

Inuoluantur hæ ſpecies in oleo violato. & confectio reponatur in vaſe vitreo.

CONFERT febribus acutis, & inflammationi ſtomachi & hepatis, ictericis calidis. de oppilatione incolumitatem acquirit. Viſum à fumis cholericis deperditum, reparat. Sitim mitigat, morbos aduſtionis fieri prohibet.

Confe-

Confectio Anacardina D. Mesuæ.

℞. Piperis nigri
Piperis longi
Myrobal. Chebulorum
Emblicorum Bellericorum Indorum
Castorei ana ʒ ij.
Costi Anacardij
Sacchari tabarzeth
Burungi A
Baccarum Lauri ana ʒ vj.
Cyperi ʒ iiij.

Anacardi per se terantur, & aliis tritis admisceantur: deinde omnia cum butyri recentis non saliti &
Mellis despumati ana ℥ v. ß.
Simul coctis bullitione vnica conficiantur. *

P. C. SCHOL.

Burungi.] *Cordus huius loco semen Erucæ posuerat, hanc dictionem ita interpretatus; cùm Melissam esse existiment plerique, vt & monet Fuchsius, Mathiolo aliter sentiente. Si verò dictionem hanc Erucæ semen esse Mesuæ mens fuerit, per id Sinapi semen à colore album vulgo hic nuncupatum, atque ab officinis nostris perperam Erucæ semen vocitatum, intelligen-* A

telligendum erit; ab huius confectionis virtut[e] [...] scopo non alienum.

EST cōfectio sapientum, & eorum qui de[...] siderant scire: acuit enim intellectū, subtilis[...] sensum, memoriam recuperat, & confert dol[o]ri stomachi & vētris à frigiditate facto. & cl[a]rificat sanguinem, colorem bonum facit.

Aurea Alexandrina D. Nicolai.

℞. Asari *(prā[...]*
Carpobalsami [*aut aliquod succedaneū, vt s[...]*
Sem. Hyoscyami albi ana ʒ ij. ß.
Garyophyllorum
Opij Thebaici Myrrhæ
Cyperi rotundi ana ʒ ij.
A Balsami [*loco eius oleum Garyophyllorum.*]
Cinnamomi
Folij [*aut succedanei eius.*]
Zedoariæ Zingiberis
Costi veri Corallij
Casiæ ligneæ veræ Euphorbij
Tragacanthæ
Thuris masculi
Meu [*vel potius Mei.*]
Styracis calamitæ
Saliuncæ [*id est, Spica Celtica, quæ nunc Roma[...]*
na d[...]

dicitur. Sed in Graeco Alexandrino habetur *elisphacon, id est Saluia*]

ardamomi minoris	Seselios
eminis napi	Seminis saxifragiæ
Anethi	
Anisi ana ℥ j.	
igni aloës	
haepontici	
liptæ moschatæ	Castorei
picæ nardi Indicæ	Galangæ
popanacis	Anacardij
Iastiches	Sulphuris viui.
adicis Pæoniæ	
ringij [*videlicet radicis eius.*]	
osarum	Thymi
cori veri [*siue Calami aromatici.*]	
ulegij	Aristolochiæ longæ
entianæ	
orticum rad. Mandragoræ	
hamædryos	Phu
accarum Lauri	
Ammij [*id est, ammeos.*]	
Dauci Cretici. [*eius loco licet accipere Seseli Creticum, id est, Bervvurtz.*]	
Macropiperis.	
Leucopiperis.	

B

C

*

Xylo-

Xylobalsami [*aut aliquod succedaneum.*]
Sem. Carui
Amomi   Petroselini
Ligustici   Rutæ
Sinoni   ana ℥ ß.
Auri cocti [*.i. omnino igne depurati & sinceri.*
Argenti meri
* Margaritarum albarum
Blattæ Byzantiæ
* Ossis è corde cerui   ana Ӛ xv.
Limaturæ Eboris
Calami aromatici
* Pyrethri   ana Ӛ vij.
Mellis despumati triplum.

IN *Græco Alexandrino Nicolao etiam ali- quædam pretiosa habentur in fine, ni fallor. Si- cut videbitur, si in lucem venerit.*

MYRRHAE. *Actuarius auctor, quẽ Ruel- lius interpretatus est, pro Myrrha habet Myr- baccarum, id est, Myrtillorum, facili ex alter- in alterutram vocem lapsu: nam Myrta in plu- rali numero Græcis sunt fructus Myrti, quæ vo- magnam habet similitudinem cum Myrrha.*

MEV *vero nos caremus, eius loco accipere li- cet Sisonis semen, quod iam dicitur Amomum aut Seseli Creticum, hoc est Beruvurtz. sed ho- inferiu-*

inferius est accipiendum pro Dauco Cretico.

NAPVS, est parua, densa, at solida rapa, quam appellamus Germanicè Merseburgisch, Vortfeldisch, & Bairischrublein.

PHV verum, quod ad medicinam requirunt Auctores, non est Valeriana vulgaris, nempe agrestis: sed alia herba quæ Germanicè dicitur Gartensoliunck, Teriacskraut & Spicvvurtzel. Caulem & flores habet Valeriana, radicem maiorem & odoratiorem, folia longa & mollia. Colitur à nobis in hortis.

AMOMVM verū] est Rosa Hierichuntis odorata, sed eo Pharmacopolæ hactenus caruerunt. Eius succedaneū est verus acorus aut carpesium. D

SINONVM siue Sison, siue Sinnus, siue Sinon, est semen nigrum aromaticum, quod hodie Amomū in Pharmacopoliis vocitatur falsò. E

AMBARVM Margaritarū] hoc est, perforatarum & non perforatarū: alij legunt albarum Margaritarum. Actuarius habet simpliciter Margaritarum: non malè ergo quis aget, si tam perforatarū quàm non perforatarū, ana ℈ ß. Ğ vj. & ß. acceperit. ita ex vtrisq. vnū fiet pondus, videlicet vt Nicolaus habet, ℈ j. Ğ xiij. F

P. C. SCHOL.

Balsami.] Opobalsami, legebat Cordus, au- A

ctoris potius mentẽ interpretãs & ponens, quàm vocem eam quam repererat seruans. Per Balsamum verò absolutè scriptum, herbam ipsam ipsius Balsami fruticis intelligi vult Fuchs. Myrepsum Xylobalsamo, Carpobalsamo, Opobalsamo, & Balsamo, quatuor distinctis vocibus vti perhibens. Sed eundem Myrepsum quatuor illis simul in eodem vsurpari medicamento, nec dicit nec demonstrat. Quare per Balsamũ, Nicolaum succum seu Opobalsamum intellexisse vnà cum Francis. Alex. Apolline censeo.

B Sem. Napi.] *Seminis Sinapis legit Fuchsius huius loco ex Myrepso, cui & aliquot vetusta mea exemplaria consentiunt.*

C Rhapontici.] *Rhabarbari perperam legebat Cordus, indicante & id quoque Fuchsio, quod à Rhapontico diuersum est. Idipsum autem ad amussim Dioscoridis descriptioni conueniens hisce nuperrimis annis primũ adferri denuo atque à peritioribus nonnullis cognosci cœpit. Non ita diu enim, eius vncias paucas (rariusculum enim adhuc est) ex vrbe Veneta, in qua tũ agebat, ad me dono misit, non minus doctus, quàm bacce in nostra arte si quis alius versatissimus atq. diligẽtissimus Valerandus Doreus, Lugduni pharmaca nũc faciens. Verùm in huius Rha-*

panur

anuria Rhabarbaro non incommodè vtêris.

Amomum verum.] *Rosa Hierichuntis vocata vulgò, Amomum hercle esse non potest, vt Mathiol. Fuchsius, & Francis. Alex. rectè sentiunt. Quare eius vtendum succedaneo.* D

Sinonum.] *Cordi mentem vt neq. Anguillara, intelligit Fräcisci Alex. Apollo. Dicere enim volunt, Sinonum seu Sisonem verum, esse semen quoddam nigrum, acre, aromaticum, exiguum, apij semini simile: eius herba, in quã, cuius imago à Hieronymo Trago, & Cordo, Sisonis nomine depicta est; ac cuius semen Belgij atque Germaniæ officinæ Amomum falsò vocitant, proq; eo sinistrè vtuntur. Idipsum interim si Sinonum non fuerit, facultate cùm illi sit satis uicinum, pro eodem vsui esse poterit.* E

Ambarum Margar.] *Cùm ita legeret Cordus vnà cum multis aliis, longè aliter sese res habet; nempe vt in contextu, restitui.* F

CONTRA defluxiones capitis frigore conceptas efficax est, oculorum lachrymas exiccat, dentium dolores lenit, aduersus capitis cruciatum summopere prodest. Illitum fronti comitiales, insanos, vertiginosos, & in vniuersum omnem capitis noxam mulcet. Tabidis, tussiculosis, humorem à thorace reiicientibus,

 cardiacis,

cardiacis, sanguinem excreantibus præsenti est auxilio, ischiadicis, coli & renum cruciatibus. Aduersus iliorũ noxam, difficultatẽ vrinæ, & eiusdem stillicidiũ valet, calculos cõminuit, omni ventris malo liberat. Quotidianis & tertianis febribus circa accessionis initium, sufferuefacto stœchadis iusculo, medetur.

Diacodion simplex D. Mesuæ.

℞. Capitum Papaueris mediocrium flaccidorum numero x.

Macerata horis xxiiij. in Aquæ cælestis sextario vno, coquantur ad tertias, id est, tamdiu vsque quò tertia pars aquæ supersit.

Colaturæ expressæ adde

Sapæ optimæ ad tertias coctæ ℥ iij.

Mellis optimi ℥ j.

Coquantur ad perfectionem.

Diacodiũ compositũ verò vt fiat, addantur

Acaciæ, non ita aridæ, sed liquidæ:

Rubiæ tinctoriæ Hypocistidis

Croci Myrrhæ

Balaustiorum [*hoc est, florum malogranat. sil uestrium*] ana ℥ j.

Ramich ℥ iiij.

FLACCIDORVM, *id est, non omnino re centium*

centium, neque aridorum, sed medio habitu; qualia sunt pridiè decerpta. Si verò ficciora fuerint capita, biduo maceranda erunt.

SEXTARIVS *mensura genus est, quod si melle repleatur, pendet ℥ xxx. si oleo, pendet ℥ xviij. si verò aqua repleatur, pendet aqua ℥ xx. hoc autem loco accipiendus est sextarius aqua calestis: ergo aqua oportet esse vncias xx. ponderales. Variant tamen Auctores in sextarij definitione, vt inferius in vnguentis dicetur.*

HYPOCISTIS, *id est, vt hodie corrupto nomine vocant, Hypocistidos.*

RAMICH, *compositio est peculiaris, qua ponitur in Trochiscis.*

MELLIS *quantitas admodum parua videtur esse in hac confectione. Actuarius aliud habet Diacodion; quod huic subiiciemus statim.*

DIACODION simplex confert eis quibus ex capite ad pectus & ad pulmonem subtiles catarrhi defluunt, & sunt causa tussis. *

Compositum autẽ, naturæ impetum sistit, & sanguinis reiectionem à visceribus thoracis. *

Diacodion D. Actuarij.

℞. Capita Papaueris, neque perquàm viridia, neque etiam ariditate exucca, numero xiij.

Roſarum Ↄ j. ℈ j. ß.
Croci Acaciæ
Dulcis radicis [*id eſt, Glycyrrhizæ.*] ana ʒ j.
* Armenæ glebæ [*id eſt, Boli Armeni.*] ℥ ß.
Cinnamomi Hali
Hypociſtidis
Florũ ſilueſtris Punicæ [*id eſt, balauſtiorum.*]
ana ʒ j.
Myrti Dauci ana ℥ j.
Corallij candidi [*id eſt, albi.*]
Corallij rutili [*id eſt, rubri.*]
Rhois culinarij [*id eſt, obſoniorum.*]
Sanguinis Draconis
Florum Althææ ana Ↄ j.
Seminis portulacæ ℈ j. ß.

Capita papaueris in cęleſti imbre ſufficien-ti duos dies macerato, poſtridie ad tertias co-quito, & decoctum expreſſum ad iuſtam con-ſiſtentiam coquito cum mellis optimi ℔ ij. Po-ſtremò depoſito ab igne vaſe, ſpecies ſubtiliſ-ſimè tritas adiicito, & bene vnito.

Ↄ. hoc ſignum ſignificat pondus, quod dicitur Sicilicum, pendet autem tantum quantum ʒ ij. & eſt quarta pars unciæ vnius.

HALVS *aut Halum ſiue Alum, eſt Cõſoli-da ſaxatilis, id eſt, Symphytum petræum, quod hodie*

die non habent Pharmacopolæ, ideoq́ necesse
Symphyti, siue Consolidæ maioris radices ac-
pere. nam Galenus dicit, utile esse magnum
ymphytum, id est, Consolidam, ad omnia ad
ua Petræum, id est, Alum.

RHVS Culinarium, id est, quod nunc vo-
ant Arabico nomine Sumach: oportet autem
nucleatum, & pulpam eius accipere.

AVXILIO est cœliacis, dysentericis, lenitati
ntestinorum, alui profluuio cum aqua cęlesti,
n qua spodium inferbuerit aut succinum tor-
efactum, vel cum stillaticio rosarum liquore.

Diacastorium D. Nicolai. A

℞. Castorij
Myrobalanorum citrinorum ana ℥ iij.
minus Ğ j. ß.
Assæ fœtidæ Myrrhæ
Euphorbij ana ʒ j. Ğ xvij.
Aloës ʒ j. ß. minus Ğ j.
Folij [*aut succedanei eius.*]
Artimonij [*id est, Pyrethri.*]
Glycyrrhizæ Tragacanthæ
Calami aromatici
Nitri Galbani
Schœnanthi Opopanacis

Spicæ Nardi Indicæ
Sagapeni | Nucis moſchatæ
Caſiæ ligneæ | Leucopiperis
Macropiperis | Melanopiperis
Xylobalſami [*aut ſuccedanei eius.*]
Carpobalſami [*aut ſuccedanei eius.*]
* Colocynthidis | Rhapontici
Styracis calamitæ | Zingiberis
Cinnamomi ana ℥ j. Ĝ ij.
Staphiſagriæ
Dauci | Fœniculi
Petroſelini | Apij
Sileris montani | Baccarum Lauri
Petrolei | Seminis Sinoni
* Styracis rubræ [*id eſt, rufa, puriſſima.*]
Sanguinis draconis | Cardamomi maioris
* & minoris
Thuris | Agarici
Maſtiches
Salis Hammoniaci | Zedoariæ
* Aniſi ana ℈ j. Ĝ ix.
Thymbræ | Hyſſopi
Chamædryos | Pulegij
Origani | Balſamitæ
Ocimi | Brancæ vrſinæ
Dictamni [*videlicet Cretenſis.*]

Semi-

minis Rutæ Aristolochiæ longæ
istolochiæ rotundæ Ari
ibathematicum Asari
luiæ [*videlicet minoris.*]
bsarum
ellij ana Ǧ xviij.
ithymi Polypodij quercini
pobalsami [*loco eius oleũ Garyophyllorum.*]
ana Ǧ xiiij.
lypiados
apparis [*id est, radicis eius.*] ana Ǧ xij.
nacardij Sabinæ Gentianæ
orticum rad. Mandragoræ ana Ǧ x.
eucedani
bsinthij ana Ǧ vij.
eos Ǧ iij. ß.
Iellis despumati triplum.

PETROLEVM *hoc loco accipiendum est larum, flauum atque liquidissima tenuitatis: non nigrum & crassum.*

STYRACIS *rubeæ, id est, calamitæ rubeæ: oc enim loco non est accipiendus cortex ille fuscus & aridus, quem vocant Thymiama, atque alè Storacem rubeam. Sed Styracis calamitæ urissimæ guttæ, quibus rufus est color.*

SALIS *Hammoniaci, hodie dicunt Armo-*

 niaci.

niaci. est autem hic duplex. Facticius, quo vtun-
tur Chymistæ, Aurifabri & Ærarij. Atq. Na-
tiuus, qui ad medicinam recipitur. Cùm autem
careamus natiuo, necesse est eius loco salē gem-
meum accipere. Nam hoc loco non requiritur sal
hammoniacus facticius, vt puto; potest tamen
tantilla eius portio tutò misceri tam numerosis
simplicibus huius compositionis.

BRANCA Vrsina, hoc loco non significa
eam herbā quam Germani Bernklavv vocant
foliis asperis, vmbella & semine Anethi, odor
& sapore cimicum, radice acri & feruida: se
eam brancam quæ in Italia Vrsina vocatur, ra
dicibus longis, Tragacanthæ modo mucosis.

MABATHEMATICVM, aiunt esse cau
liculi siluestris succum; est autē cauliculus se
caulis agrestis id olus quod Cato & alij rei ru
sticæ scriptores apud Latinos Brassicam silue
strem vocant, cuius multæ sunt species.

B ALYPIAS, siue Alypum, quid sit, nondu
constat: quidam interpretantur Mezereon,
est, Chamelaam, sed falsò: vtrumque enim seo
sum peculiari capite ab auctoribus depingitu
vires habet acres, & atram bilem per aluū pu
gandi. possumus autem eius loco accipere Ep
thymum, Thymbram, aut Thymum.

P.

P. C. SCHOL.

Huius confectionis descriptionem cùm non legitimam, sed corruptissimam, Fuchsius & ...anciscus Alex. meritò conquerantur, eam nos ...suæ integritati restituimus; quamquam non Fuchsii Myrepso deprauatissimo, ut neque Francis. Apolline. A

Alypias siue Alypum.] *Eius, quæ hoc nomine dic cognoscitur, herbã affabre tibi Mathiolus suis illis heroicis cõmentariis depictã exhibet.* B

CONFERT cephalalgicis, epilepticis, ver...ginosis, hemicranicis, paralysi omniũ mem...rorum, & omnibus frigidis ægritudinibus, ...mpore frigido nocentibus confert.

Michleta D. Nicolai.

℞. Myrobalan. citrinorum
Chebulorum
Indorum omnium tostorum ana ℨ ij. ß.
...yrobal. Bellericorum
Emblicorum tostorum ana ℨ ij.
...asturtij tosti [*id est, seminis eius.*] ℨ ij. ß.
...umini Anisi
...œniculi Ammios
...arui ana ℨ j. ß.

Omnia cruda terãtur & macerentur in aceto

vini

vini modico xxiiij. horis, exiccentur cum in-
sperso aceto; posteà torreantur supra prunas,
tostis addantur subsequentia.
Spodij [*id est, Eboris usti.*]
Balaustiorum
Pulpæ Sumachij Mastiches
Gummi Arabici ana ℥ j, Ǧ xv.
Omnia cum oleo rosato fricentur, & com-
misceantur cum Syrupi myrtini triplo.
Propriè valet ad hæmorrhoides, & ad ven-
tris torsionem & rugitum lyenteriæ, & dysen-
teriæ, & optima est omni solutioni ventris.

Electarium de Baccis lauri
D. Rhasis.

℞. Fol. Rutæ siccorum ℥ x.
Ammios Cumini Nigellæ
Ligustici [*id est, seminis eius.*]
Origani Carui
Petroselini
Amygdalorum amarorum
Piperis nigri Piperis longi
Mentastri Dauci Acori
Baccarum Lauri
Castorei ana ℥ ij.
Sagapeni ℥ ß.

Opop

opopanacis ʒ iij.
Mellis despumati triplũ [.i. lib.j. ℥ iiij. ʒ vij.]
SAGAPENVM *corrupto nomine vocatur* *Serapinum in Pharmacopoliis.*
VALET ad colicam & iliacam passionem, doloribus intestinorum ex causa frigida vel ventosa confert.

Diasatyrion D. Nicolai.

℞. Testiculorum Satyrij recentiũ densorum
Radicum Pastinacæ satiuæ recentium
Radicum Secacul [*id est, Grietzelmoren.*]
Nucis Indicæ Pinearum
Pistaciorum ana ʒ xij. ß. *
Caryophyllorum
Zingiberis Anisi
Erucæ seminis
Linguæ auis [.*i. seminis fraxini.*] ana ʒ v. *
G̈ xv.
Cinnamomi Caudarum Scincorum
Seminis bulbi ana ʒ ij. ß.
Moschi G̈ vij. ß. *
Mellis despumati optimi ℔ iij.
SATYRION *habet duas radices, vnam solidam, alteram flaccidam: ex his tantùm sumenda sunt densa & solida.*

SEMI-

SEMINIS *Bulbi: Bulbus vulgò non est co-gnitus: quare eius loco vrticæ semẽ accipere lice*

SCINCORVM *notandũ est in primis no- esse accipienda reptilia illa quadrupedia ex fo- sis quæ nos vocamus Vvassermolchen, siue Vvasser Eydexen; vt hactenus factitatum e- Veri autẽ Scinci iam denuo in copia afferunt ex Alexandria Ægypti, quos à Materialist expetant Pharmacopolæ in posterum.*

POLLET contra vesicæ & renum imbeci-litatem; iis etiam auxilio est, qui vrinam re-dere nequeunt; venerem stimulat, eamq. ce- de causa cessantem, haud segniter restituit.

Diasatyrion aliud D. Mesuæ.

℞. Secacul albi & mundi, & elixati in decoc- cicerum, quorum prima aqua in qua dec- quebantur, sit effusa ℔ j.

Testiculorum vulpis ℥ viij.
Radicis Raphani ℥ iij.
Radicis Luph plani ℥ ij.

Terantur hæ tres radices posteriores, & i- fundãtur super eas lactis bubuli aut ouilli ta- tum, vt lac duos digitos emineat, adiiciend-
Olei sesamini
Butyri recentis non saliti ana ℥ iiij.

Coqua-

Coquantur cum facilitate vſque ad cōſum-
ionem lactis, & donec omnino remollitæ
it radices, & habeant iuſtam ſpiſſitudinem
iſtar pultis craſſioris: nam ſi aqueum quod in
acte & radicibus eſt, non conſumatur, ſitum
ontrahit hoc medicamentum.

Poſteà affunde omnibus hiſce prædictis
adicibus,

Mellis deſpumati optimi ℔ vj.
ucci Ceparum recentium ℔ j.

Coque omnia ſimul ad perfectā decoctio-
em, deinde ab igne depone, & inſperge ſub-
equentium ſpecierū minutiſſimū puluerem.

Caudarum Scinci cum renibus & ſumine ℥ j.
eminis Erucæ — Zingiberis
een albi — Been rubri
inguæ auis [*id eſt, ſeminis fraxini arboris.*]
eminis naſturtij — Cinnamomi
Piperis longi — Seminis Bauciæ
eminis napi
Pulpæ ſeminis aſparagi maximè recentis ana
ʒ iiij.

Confice cum eis: vltimò verò adiiciantur ſub-
quentia,

Pinearum mundatarum ℔ j.
Fiſticorum [*i. Piſtaciorum mundatorum*] ℥ x.

Cere-

* Cerebellorum paſſerum ℥ ij.

Confice & miſce omnia optimè, & aroma-
tiza cum

Moſchi boni ʒ j.

RADICIS *Raphani, videlicet ſatiu[...]*
quam vocamus Rettich.

LVPH *planũ] Duplex eſt Luph (id eſt, Ser-*
pentaria) criſpum ſcilicet & planum: Criſpu[...]
folia habet diuiſa & criſpa. Planum verò lat[...]
& plana, veluti Aron, vnde vtrique nomẽ i[...]
ditum eſt. Vulgò autẽ apud nos caremus Lup[...]
id eſt, vera Serpentaria: ideò eius loco accipie[...]
da ſunt radices herbæ quam Aron vocant.

A TESTICVLI *vulpis] hoc loco non ſunt a[...]*
cipiendi teſtes animalis, dicti vulpes; ſed radic[...]
Satyrij ſiue Orchios, quæ habent ſimilitudine[...]
teſticulorum vulpium. Vnde etiã nomen her[...]
accepit. qua in re quoſdam turpiter erraſſe ſci[...]

NAPVS *eſt paruum, oblongum, denſúmq[...]*
rapum: cuius ſunt ſpecies plures, Bayerriſc[...]
rublein, Stechrublein, Merſeburgiſch & Bo[...]
feldiſch rublein.

BAVCIA *eſt paſtinaca ſatiua ſiue Cary[...]*
ta, Ghelbenmoren Germani vocant.

FISTICVM *ſiue Phiſticum, idem eſt qu[...]*
Piſtachium ſiue Piſtacium.

P.

P. C. SCHOL.

Testiculi vulpis hoc loco.] *Cordus hic Orchin cũ Satyrione cõfundit, vt ritè inquit Franciscus Alex. Quare Orchios dictio delenda est.*

VALET ad erectionem virgæ, multiplicat sperma, & desiderium coëundi.

Theriaca D. Andromachi, ex Aëtio.

℞. Trochiscorum scylliticorum ℨ xlviij.
Trochiscorum de vipera, seu Pastillorũ Theriacorum
Trochiscorum Hedychroi Piperis nigri
Opij Thebaici recentis ana ℨ xxviij.
Rosarum siccarum Scordij Cretici
Seminis Buniadis agrestis Iridis Illyricæ
Agarici albi Pontici [*id est, in Ponto nati.*]
Cinnamomi Succi Glycyrrhizæ sicci
Opobalsami [*loco eius olei Garyophyllorum.*]
ana ℨ xij.
Myrrhæ Troglodyticæ
Croci Cilicij Zingiberis
Rheupontici [*id est, Rhabarbari.*]
Radicum Quinquefolij
Calaminthæ montanæ Marrubij comarum
Stœchadis cacuminum & foliorum
Petroselini Macedon.

Costi recentis [*videlicet veri, non adulterini.*]
Piperis albi — Piperis longi
Dictamni Cretici — Thuris masculi
Schœnanthi [*id est, Iunci odorati floris.*]
Terebinthinæ Chiæ [*i. in Chio insulanata.*]
Casiæ fistulæ [*videlicet Casia lignea vera.*]
Spicæ Nardi ana ℥ vj.
* Gentianæ radicis — Polij comarum
Styracis calamitæ — Seselios Massiliensis
A Abrotoni — Seminis Thlaspios
Ammij — Chamædryos comarum
Chamæpityos comarum
Hypocistidis succi — Malobathri foliorum
Spicæ Celticæ [*id est, spica Romana.*]
Anisi Helladici [*hoc est cognomen Anisi à regione, vbi optimum est.*]
Mei Athamantici [*vulgò Meu.*]
Fœniculi seminis
* Sigilli Lemnij [*aut eius panuria Boli Armeni.*]
Chalcitidis semiassatæ
Amomi racemi — Acori radicis
Phu Pōtici [*accipe verū, quod in hortis colitur.*]
Carpobalsami — Hyperici cacuminum
Acaciæ liquidioris — Gummi vermiculati
* Cardamomi ana ℥ iiij.
Dauci Cretici — Galbani puri

Opopanacis	Sagapeni Persici

Bituminis Iudaici [*id est, Asphalti.*]
Centaurij minoris comarum Castorij
Aristolochiæ tenuis ana ℥ ij.
Vini veteris odorati, quantum liquoribus & gummis dissoluendis satisfecerit.
Mellis despumati optimi triplum. Hoc est ℔ xiiij. ℥ vj. vt sequetur paulo pòst.

Confice sic: Cinnamomum Crocumq́. (vt Aëtius vult) vnumquodque per se terito, & si voles etiam Rhabarbarū & Hedychroos Trochiscos: misce deinde inuicem optimè, posteà reliquas herbas ac radices, & omnia arida similiter tundito, semper similia cum suis similibus, aromata per se ac reliqua etiam per se seorsum. Posteà (vt Aëtiū imitari est animus) Crocum, Casiam, Cinnamomū, & Lemniam terram in pila cum vino optimo tere atq. vnito, ac reliqua omnia secundum artem addito, & melle despumato vniuersa excipito.

Ego verò ita præparare consueui simili ferè ratione.

℞. Piper nigrum	Piper album
Piper longum	Iridem Illyricam
Zingiber	Costum

Amomum [*aut eius succedaneum.*]

Acorum Cardamomum Carpobalſamum
Incidenda minutim cõcidito, & in minutiſſimum puluerem conterito, & per anguſtiſſimum cribrum excernito, poſteà in ſcatula diligenter, ne expiret, extructa reponito, donec reliquis admiſceas.

Poſteà

℞. Radices Quinquefolij Gentianam
Meon [*aut eius ſuccedaneum.*] Phu
Dauci Cretici radicem [*aut eius ſuccedaneũ.*]
Ariſtolochiæ tenuis radicem Roſas
Trochiſcos ſcylliticos Scordium
Trochiſcos de vipera
Calamintham montanam
Marrubij comas Stœchadis comas
Dictamnũ Creticum Schœnanthum
Polij montani comas Abrotonum
Chamædryos comas Chamæpityos comas
Nardum Celticam Hyperici comas
Centaurij minoris comas, atque
Caſtorium, & ſemina omnia.

Concidito omnia minutim, teritoque in tenuiſſimum puluerem, & per anguſtiſſimum cribrum excutito. Excuſſum puluerem prædicto quem repoſuiſti adiicito, diuque donec perfectè commiſti ſint, in mortario terito, ad-

ibita diligēti cura, ne quid inter tundendum excernendumque pereat, aut temerè ponderi decedat: mox è mortario exemptū puluerem iterum ne expiret reponito, vsquequò omnia conficiantur. Interea ℞ Agarici optimi albissimi, atque in longa rectaq́. capillamenta fissilis, frustra electa, ab his scobē deradito ℥ ij. sed quia non facilè per se tunditur, neq etiam cum aliis, propterea quòd in puluerem volatilem resolutus euanescit, ita vt multum ponderi eius decedat: ideò ad scobem Agarici prædictam infunde optimum vinum, & fac Trochiscos minutos in tepida vmbra exiccandos, exiccatos minutissimè contundito, atque per cribrum excernito angustissimum, excreti deinde Agarici cape pondus, quod requirit compositio, videlicet ℥ xij. & prædicto pulueri summa diligentia commisceto: quo facto,

℞. Opium
Succum Glycyrrhizæ

Myrrham	Acaciam
Gummi	Hypocistida.

Concidito omnia in minutas partes, & mistis superinfundito vini optimi quantū dissoluendis atque eliquandis succis satis fore conieceris, exprimito, posteà per rarum colū lique-

factam & modicè calefactam pulticulam colato, ita vt nihil præter sordes in colo remaneat. Quòd si succi & liquores isti sordidi, & surculis foliisq. pleni fuerint, ponderi eorum aliquid addendum esse facilè æstimare quis potest: quod in sequentibus densatis liquoribus etiam obseruandum est. Deinde

℞. Galbanum

Opopanacum & Sagapenum. hæc affuso optimo vino, modestè supra prunas dissoluantur, & per rarum linteum fortiter exprimantur: his dissolutis,

℞. Thus masculum

Bitumen Iudaicum, terantur quàm minutissimè poterint, addendo Terebinthinam & sincerissimam, aut ex scobe ac sordibus expressam Styracem, dissoluantur lento admodum igne, cum mellis despumati sufficienti copia & ita calidam pulticulam posteà cum reliquis calentibus misceto, & diligenter rudicula agitato, ne rursus in grumos concrescant thus & bitumen, vbi refrixerint: quapropter aliquid de contusorum puluere est admiscendum. Quòd si hoc modo dissoluere, & miscere diffidas, bitumen & thus vnà cum reliquis aridis tundito, & tantum Styracem atque Terebinthinam

inam diſſoluito, atque melli deſpumato ca-
enti admiſceto. his factis,
℞. Cinnamomum
Malobathrum [*aut eius ſuccedaneum.*]
Caſiam fiſtulam veram
Trochiſcos Hedychroi
Spicam Nardi Indicam; & ſimul tundito in
tenuiſſimum puluerem:
Poſteà
℞. Crocum
Rheon ſiue Rhaponticum, id eſt, quod ho-
die Rhabarbarum vocatur, & vnumquodque
ſeorſum tundito, deinde iis miſceto
Trochiſcorum Hedychroi Cinnamomi
Caſiæ Spicæ Nardi
Croci & Rhei Pōtici, pulueres, dilıgētiſſimè:
Poſteà
℞. Mellis optimi & aromatici, quale è Li-
thuania Dantiſcū affertur, deſpumetur ſedu-
lò, deſpumati poſtremò mellis ſume ℔ xiiij.
℥ vj. ex eo modicum infunde in amplum ahe-
num ex aurichalco factum, & inſperge paula-
tim commiſtos paulò ante Trochiſcorū He-
dychroi, Cinnamomi, Caſiæ, Spicæ, Croci &
Rhei Pontici pulueres, alternis vicibus, mel
deſpumatum tepidum, atq. pulueres iniicien-

do: quæ diligentissimè interim pistillo ligneo agitanda sunt. Cùm hæc optimè fuerint commista, & floridum puniceumque colorem contraxerint, iniicito Lemniam terrã anteà subtilissimè per se, deinde cũ vino tritam, & vnà etiam Chalcitida assatam, quã hoc modo assabis: Accipe purissimæ Chalcitidis circiter ℥ iij. eam in fictile nõ ita profundum iniectam, supra prunas ponito, donec liquefiat & bulliat: deinde ab igne auferto, & abiicito id quod in superficie durum est atq. rufescit, & ex medio eius sume ℥ iiij. & cum vino tritam atque dissolutam medicamẽto admisce. Posteà paulatim etiam infundito tepefactos liquores & succos quos anteà in vino dissoluisti, alternis vicibus, succos, mel & reliquos pulueres, quos primò contriuisti iniiciens, simul etiã admisce Styracem Terebinthinamque & Opobalsamum, ita vt omnia exactissimè admisceantur, atque sigillatim mel & pulueres commisce, donec vniuersa vnita & in vnam substantiam redacta sint, assiduè agitando, ne grumi aliqui relinquantur, aut nodi.

Postquàm verò optimè totam cõfectionem miscueris, indito in vas ex densa materia factum, videlicet ex plumbo albo, quod hodie

stannum

nnum appellant: oportet verò vt tertia aut
narta pars vasis relinquatur vacua, vt effer-
scens medicamentum attollere se queat, nec
fluat. Reponendum autem est hoc medica-
entũ, donec feruescat in tepido & sicco loco:
ostquã verò subsederit, in frigido & sicco lo-
conseruandum erit. Porrò ego hac ratione
æparaui Theriacen: alij verò paulò aliter
onficiunt. Sed omniũ pessimè faciũt qui suc-
os & liquores & reliqua omnia simul tũdunt,
postea tusum puluerem impuro melli inco-
uunt. Animaduertendũ etiã est, ne vini plus
uàm opus sit liquoribus & succis dissoluen-
is adfundatur. Nã si vltra modũ vinũ succis
ldatur, situm contrahet Theriaca: propterea
iam non cõsueui Casiam, & Crocũ, & Cin-
amomũ vino permiscere, sed mel. nã aquo-
us est vinũ nostrate: quod intelligentes qui-
ã ex recentioribus, qui de Cõpositis medica-
nentis scripserũt, iubẽt pro vino accipere co-
tũ mustũ. hoc est, sapã passum aut defrutum,
uibus tamen non assentior. Nã hæc vina sunt
pissiora, quàm vt in eis concreti atq. densati
ucci, & liquores dissolui queant. Nam eius
antũ rei gratia vinũ Antidoto huic permisce-
e soliti sunt veteres, quos & nos imitabimur.

Hæc descriptio est sumpta ex Aëtio: paulò pòst ponetur ea quam transtuli ex Græco carmine Andromachi senioris.

VIPERAE serpentes sunt in Italia: inde etiam facti ex eis Trochisci petendi sunt.

TROCHISCI Hedychroi, inferius in Trochiscis describentur.

PIPERIS nigri. Andromachus senior qui inuentor est huius compositionis, hoc loco habet PIPER longum, in Carmine Elegiaco Græco.

SCORDII Cretici. Optimum Scordium nascitur in Creta insula: nos interim nostrati vtamur, satis efficaci. Porrò verum Scordium herba est Chamædry similis, odore aliquo allij: & nullo modo allium siluestre, vt hactenus magno errore crediderunt: nascitur in Saxonia quemadmodum & circa Nurembergam.

BVNIAS, id est, Napus: quid verò sit Napus dictū est in Diasatyrio Mesuæ & anteà etiam.

MYRRHAE Troglodyticæ. Troglodytæ populi sunt Arabibus vicini: apud quos optima nascitur Myrrha.

OPOBALSAMO vero caremus, ideóque eius loco accipiendum est succedaneum aliquod veluti est oleum Garyophyllorum.

CROCI Cilicij, id est, in Cilicia Asiæ regio-
ne nat.

nati. & idem est quod Crocus Orientalis.

RHAPONTICVM hoc loco significat Rhabarbarum. nam magna illa radix quã herbarij Rhaponticum vocant, falsò hoc nomẽ habet.

COMAE sunt folia & flores plantarum.

PIPERIS longi. Andromachus senior hoc loco habet PIPER nigrum: Iunior verò Andromachus, id est, Senioris filius, ordinem nigri & longi piperis inuertit, quem in hac compositione sequimur: paulo pòst etiam Senioris Theriacen adscripturi.

DICTAMNVS Creticus folia habet alba, lanugine obducta, gustu acria vt Thymus: affertur rursum ex Creta insula ad nos.

CASIA fistula hoc loco significat Casiam ligneam veram, quæ iam iterum affertur, estq́ Cinnamomo similis.

POLIVM montanum duplex est: vnũ pluribus surculis fruticosum, ac humi sparsum; alterum candidius & rectius se attollens. Maius nascitur apud nos: minus affertur ex monte Pessulano, & hæ sunt veri Polij species, & totam hiemem virent, vt Lauendula aut Thymus. Vulgò non habuerunt verum Polium Pharmacopolæ vsque ad hoc tempus.

STYRAX, id est, Storax calamita: accipienda au-

da autem est hoc loco purissima eius resina [...]*micas concreta.*

SESELI, *id est, Sileris montani. dicitur autem Massiliense, à prouincia Massiliensi, in qu*[...] *prouenit optimum.*

THLASPI *est species agrestis Nasturti*[...] *quæ passim nascitur secus vias, semine rufo, sa*[...]*pore acri & glutinoso: quod vt habeant diligen*[...]*ter curent Pharmacopolæ. vocatur Germanic*[...] *Vuegecressen.*

CHAMAEPITYS *vera est Iua: herba est tenuibus foliis, floribus paruis & luteis: nascitur copiosè ad Rhenum in Franconia in vinei*[...] *& agris quiescentibus, præsertim Spiræ, Vvor*[...]*macia, & Vvirtzburgi, & aliis locis.*

MALOBATHRVM *est foliũ Indũ, cuius succedaneũ est Spica tam Indica, quàm Celtica.*

MEV, *seu potius Meum non habemus: loco eius sumimus Seseli Creticũ, id est, Bervvurtz, aut potius Sison hoc loco: inferius enim sequitur Daucus Creticus.*

SIGILLVM *Lemnium, id est, terra Sigillata, quæ signatur in Lemno insula, in qua effoditur hæc terra, in cuius defectu sumatur bolus Armenus Leuanticus.*

CHALCITIS *hodie non à quouis cognoscitur:*

...est autem vitrioli natiui species. hac qui ca-
...t, accipere possunt vitriolũ viride optimum;
...ale est Goslarianum in Saxonia. Porrò An-
...machus mihi videtur Chalcitida Theriaca
...cuisse, nigri coloris gratia: qui color ab omni-
... in Theriaca requiritur sine aliqua ratione.
...hi itaque videtur non necessariò eam addi.
...um horribili & aruginoso sapore totam com-
...itionem inficit. At cùm ego aliquando in
...eriaca compositionẽ non adiecissem Chalciti-
... saporẽ gratiorẽ acquisiuit hoc medicamentũ.
...nsulantur igitur hac de re Doctores Medici.

AMOMO vero caremus: eius loco accipimus
...rpesium aut Acorum verum, id est, nostrum
...lamum aromaticum.

ACORVS verus, est illa radix quam hodie
...sò vocant Calamum aromaticum.

ACACIA, succus est fructus ex arbore, è qua
...tillat gummi Arabicum, loco eius accipimus
...uestrium Prunellorum succum inspissatum.

GVMMI vermiculati, id est, Arabici gum-
..., quod concretũ est in grumos vermiũ figura.

DAVCI Cretici vice accipere licet Seseli Cre-
...ũ, id est Bervvurtz, videlicet radicem eius.

SAGAPENVM hodie vocant Serapi-
...m, quod in Perside optimum prouenit: Senior

Andro-

Andromachus Sagapeni habet ℥ *iiij.*
Iunior verò tantum ℥ *ij.*

ARISTOLOCHIA *tenuis, id est, Aristolochia nostra longa vulgaris.*

P. C. SCHOL.

A Abrotoni.] *hanc dictionem, in Aëtio à Cornario verso, non reperio.*

B Rhaponticum.] *Idipsum à Rhabarbaro differre alibi diximus. Radix autem illa magna, quæ Rhapontici nomine in officinis passim prostat, Centaurium magnum Dioscoridis est.*

Chalcitis.] *Chalcitida commodè ac necessariò semper Theriacæ immiscendã esse, vnà cum L. Fuchsio, & Franc. Apolline cẽsemus. Simulq; somniũ esse, æruginosum & horridum eius saporẽ in Theriaca præ cæteris persentiri, vt imaginantur nonnulli, scimus & dicimus. rationibus autẽ hæc aliaq; quæ scholiis profero confirmare compendij egestas cùm nõ permittat, in nostrum opus, si fauerint Superi, ea omnia asseruantur.*

Theriaca in omnibus antidotis ob multiplicẽ vsum potiores partes obtinet. Est enim famosa & salubris cõtra genera ægritudinũ plurima, valet enim ad grauissimas passiones totius corporis humani: Epilepticis, catalepticis, apoplecticis, cephalalgicis, stomachicis, he-

micrani

..tranicis prodest. Ad raucedinem vocis, & ..astrictionẽ pectoris optima est: arteriacis, ..mmaticis, hęmoptoicis, ictericis, hydropicis, ..ipneumonicis; iliosis, & vulnera in intesti..a habẽtibus. Nephriticis, calculosis & coli..i subuenit: mẽstrua educit, & fœtũ mortuum ..pellit: lepras, & variolas, & frigus periodi..m, & cæteras passiones inueteratas emẽdat. ..æcipuè contra omnia venena & serpentium ..orsus & reptilium valet. Sed diuersa est eius ..sis pro quantitate & qualitate vniuscuiusq. ..ssionis. Omnem defectionem sensuũ rele..t. Cor, cerebrũ, hepar, stomachũ confortat, ..tum corpus incorruptum ducit & custodit.

..Theriaca Andromachi Senioris, è carmine eiusdem elegiaco translata.

.. Trochiscorum Scylliticorum ℥ xlviij.
..rochiscorum Theriacorum
..iquoris Papauerini [*id est, Opij.*]
..agmatis Hedychroi
Piperis longi
ana ℥ xxiiij.
..oliorum Rosarum siccarum
..ridis Illyricæ [*id est, Ireos.*]
..yaneæ Glycyrrhizæ
..eminis Buniadis [*id est, Napi, vulgò Beyerische rublein*]

Scordij

Scordij (*lorum.*
Liquoris Balsami [*loco cuius oleũ Garyophyl*
Cinnamomi Agarici ana ℥ xij
Myrrhæ Costi Croci Coricij
Casiæ [*id est, Casia lignea vera, aut succedan*
Nardi Indicæ (*eius.*
Iunci Arabici [*id est, Schœnanthi.*]
Thuris [*videlicet masculi & electi*]
Piperis candidi Piperis nigri
Comarum Dictamni [*id est, foliorum & flo*
rum Dictamni Cretici veri.]
Marrubij
Rhei [*.i quod hodie vocatur Rhabarbarum.*
Stœchadis
Petroselini [*id est, seminis eius.*]
Calaminthæ [*.i. Calaminthi montani tenuifo*
Lachrymæ terebinthi Libystiadis (*lij.*
Zingiberis
Quinque folij [*.i. radicum eius.*] ana ℥ vj
Polij [*videlicet montani & albi, quod è Lugdu*
no affertur.]
Chamæpityos
Styracis [*.i. Styracis calamitæ sinceræ & electæ.*
Mei [*quod vulgò Meu vocatur.*]
Amomi racemosi [*aut succedanei eius vt su*
Nardi Galaticæ [*id est, Celtica.*] (*prà.*
Rubri

ubricæ Lemniæ [*id est, terra sigillata vera, aut Boli Armeni, vt suprà.*]
hu Pontici
hamędryadis Creticę [*.i. Chamadryos vera.*]
bliorũ Malobathri [*eius loco ponatur Macis.*]
halcitidis tostæ
adicis Gentiadis [*id est, Gentiana.*]
nisi Succi Hypocistidis
ructus Balsami [*id est, Carpobalsami, pro quo etiam succedaneum sumatur, sicut suprà facta est mentiõ.*]
ummi splendidi Seminis fœniculi
ardamomi Indici [*id est, minoris.*]
eselios tenuis Lachrymæ nigræ spinæ
hlaspios Hyperici Ammios
agapeni ana ℥ iiij.
astorei Aristolochiæ tenuis
eminis Dauci Bituminis
iquoris panacis [*id est, Opopanacis.*]
entaurij [*videlicet minoris.*]
halbanidis pinguis [*id est, Galbani recentis & puri.*] ana ℥ ij.
onfice cum vino & melle. Hactenus Andromachus.
ini autem tantum accipias, quantũ liquoris & succis dissoluendis satis fore conieceris,

vt proximè dictum est. Mellis verò optim
accipe ℔ xiiij. ℥ iij. ita detrahis Mellis ℥ iij
de priori Theriaca, quia huic desunt Abroto
ni & Acori ana ʒ iiij.

Confice antẽ & hãc Theriacã vt proximam

Andromachus Neronis medicus, primùm cõ didit medicamentũ hoc, eiq; declarationẽ heroicis carminibus descriptã nuncupauit. Sed Galenus mutata forma, cõpositionẽ reddidit meliorã.

TROCHISCI *Theriaci, sunt Trochisci de vipera siue de Thiro, vt hodie vocant.*

MAGMA *hedychroũ.i. Trochisci hedychroi quos Auicenna vocat Alinda racaron: quorum compositionẽ in tractatu de Trochiscis inquire.*

CYANEAE, *id est, Carulea vel nigra Glycyrrhiza, seu, vt hodie vocant, Liquiritia, qui nigrum colorem habet. Intelligit autem Andromachus succum Glycyrrhiza.*

CROCVS *Coricius, id est, in Corico Sicilia monte nati, hoc est, Croci Orientalis.*

LACHRYMAE *Terebinthi Libystiadis.i. Resina Terebinthina Libyca, in Libya Aphrica regione nata. eius loco nos accipere possumus Laricis resinam, qua vbique in Germania Terebinthina impropriè vocatur.*

MEI *loco, quo caremus, possumus accipere*

Sesel

...seli Creticum, id est, Beruurtz, aut semen ...grum & odoratum, quod hodie vocant impro...riè Amomum, veteres autem Sison.

...PHV Ponticum, non est Valeriana vulgaris, ...d ea herba quæ in Hessia vocatur Theriacs...raut, vel Gartenseliunck.

MALOBATHRVM nō habemus: eius loco ...ccipe Spicæ Romanæ radiculas, vel Spica Ro...mana & Macis ana partes æquales, vt Arabes ...racipiunt, vel Casiam ligneam veram.

RADICIS Gentiadis, id est, Gentianæ, à ...Gentio Illyrici rege sic appellatæ, qui eam pri...mum inuenisse creditur.

GVMMI splendidi .i. mundi, sinceri & trans...lucidi, videlicet Gummi Arabici cognominati.

NIGRA vel cærulea spina, est arbor quæ ...aliâs dicitur spina Ægyptia: ex qua manat ...Gummi Arabicū. Per lachrymā verò eius Andro...machus intelligit succum eius, qui Acacia vo...catur, & fit ex fructu siliquacis huius spinæ. eius ...loco accipimus succum Prunellorum agrestium.

SESELI tenue, est Seseli Creticum, quod ex ...omnibus speciebus Seselios minimum & tenuis...simum est. Germanicè vocatur Beruurtz. po...test tamen etiam vulgare intelligi.

DAVCVS, id est, Daucus Creticus. hoc loco

eius vice accipe semen Pimpinellæ nostratis, aut radices Seselios Cretici: nihil enim refert, quòd bis accipiãtur in hãc compositionẽ. est autẽ Seseli Creticũ, quod Germanicè vocatur Beruuurtz.

ARISTOLOCHIA *tenuis, est illa quæ apud nos nascitur, longa cognomento, cuius radices gracilitate sua & longitudine imitantur sarmenta vitium.*

Theriaca Diatessaron D. Mesuæ.

℞. Gentianæ Baccarum lauri Myrrhæ
Aristolochiæ rotundæ ana ℥ ij.
Mellis despumati optimi ℔ ij. id est, ℥ xxiiij.

DIATESSARON, *hoc est, ex quatuor simplicibus composita.*

ARISTOLOCHIA *rotunda, non est illa radix quam nos Holvvurtz vocamus: sed alia multò maior & tuberosa, intus solida, colore buxi flauo, odore & sapore similis Aristolochiæ longæ nostrati. Affertur ex Italia & Heluetia.*

THERIACA antidotus Diatessaron ad affectus frigidos, tum cerebri, vt epilepsiam, paralysim, spasmum cynicum: tum ventriculi, vt inflationem, & ab ea dolorem, tardam coctionem: tum denique hepatis, vt hydropem, cachexiam, obstructionem. Præterea mor-

[m]orſui Scorpionis, & potioni veneni confert.

[M]ithridatium ex Damocratis Græco carmine in Latinam linguam tranſlatum.

[℞]. Myrrhæ Arabicæ Troglodytidis
[C]roci Agarici Zingiberis
[C]innamomi Spicæ Nardi
[T]huris [*videlicet electi.*]
[T]hlaſpios ana ʒ x.
[S]eſelios
[O]pobalſami [*aut oleum Garyophyllorum.*]
[S]chœni [*id eſt, Squinanthi, vt hodie vocant.*]
[S]tœchadis Terebinthinæ Chalbanæ
[C]oſti [*videlicet veri & aromatici*]
[P]iperis longi Caſtorei Pontici
[S]ucci Hypociſtidis Styracis bonæ
[O]popanacis
[F]olij Malabathri recẽtis [*aut ſuccedanei eius*] ana ʒ viij.
[C]aſiæ nigræ [*lignea aut ſuccedanei eius.*]
[P]olij Piperis albi Scordij
[S]eminis Dauci Cretici
[F]ructus Balſami [*aut ſuccedanei eius.*]
[C]ypheos
[B]dellij ana ʒ vij.
Nardi Celticæ purgatæ Gummi

Petroselini [*id est, seminis eius.*]
Opij papaueracei
Cardamomi — Seminis Fœniculi
Gentianæ — Foliorum Rosarum
Dictamni Cretici ana ℥ v. boni ponderis.
Anisi — Arij
Acori [*siue Calami aromatici.*]
Phu — Sagapeni ana ℥ iij.
Mei Athamantici — Acaciæ
Ventris Scinci [*videlicet veri.*]
Fructus Hyperici [*id est, summitatum eius.*]
ana ℥ ij. ß.
Vini quantum sufficit
Mellis mensuram conuenientem.

VINI *quantum sufficit, id est, quantum satis est succis & liquoribus dissoluendis.*

MELLIS *mensurã conuenientẽ. in Græco est* σύμμετρον, *quod idem significat. sint autẽ mellis optimi odorati & despumati* ℔ *ix.* ℥ *viij.* ℥ *ij.*

CYPHI *sunt Trochisci qui ad odorem suffiuntur. eius compositio habetur in tractatu de Trochiscis.*

NARDVS *Celtica, est Spica Romana. Purgata, id est, à paleis, terra & sordibus mundata. Radices eius tantùm debent accipi.*

ARII, *in Græco est* Ἀρίου, *id est, Arin, quod nomen*

men apud nullũ alium auctorẽ in Mithrida-o scriptũ inuenitur. Intelligit autẽ Democra-s per Arion, siue Arium, Aron, id est, Arum, uantum ego ratiocinari possum: nam Aron gregiam facit contra venenata medicinam.

ACACIA *vera caremus: accipe ergo loco eius uccũ Prunellorũ siluestrium; diligenter spissa-um, aut aliũ quendã, quẽ Doctores substituent. Nos inferius ponemus Acaciam succedaneam.*

P. C. SCHOL.

Ari.] *Asari potius legendum esse, ex Græcis nonnullis exemplaribus, existimo.*

MITHRIDATICVM proximum est n qualitate & virtute Theriacæ, & parum dif-ferunt: nisi fortè quòd Theriaca est parum ca-idior & potentior contra venena serpentum. Curat omnes passiones capitis virorũ vel mu-lierũ, si fuerint ex frigiditate, & maximè me-lancholicis & timidis, epilepticis & hemicra-nicis confert, & dolorẽ supercilij patientibus, & lachrymantibus oculis, & ad omnia capitis vitia vel aurium subuenit. Dentium dolori-bus & palato, & omnibus vitiis oris & maxilla-rum medetur, si super locũ dolentem ponatur, & itidem ad modũ emplastri ponatur in tem-poribus, vnde fit discursio. Synanchen soluit.

Apoplecticis, tussientibus, asthmaticis, hæmoptoicis, peripneumonicis, & omnibus doloribus qui intra corpus humanũ fiunt, succurrit: Iliacis, dysentericis, & lientericis cõfert, si detur cũ decoctione balaustiorũ: Extensionẽ humerorũ, tetanos siue spasmos patientes, & paralyticos sine mora sanat: Diaphragmati & hypochondriis subuenit. Renibus & vesicæ opitulatur. Calculos frangit. Menstrua prouocat, * omniaq. vitia matricis excludit: Arthriticam atq. Ischiasim patientibus, & podagricis singulare præsidiũ est. Præcipuè datur contra venenaomnia. Venenatos morsus siue rabidi canis, seu cuiuscunq. reptilis impositũ siue bibitum, cũ magna admiratione emẽdat. Quotidianariis & quartanariis etiã ante horã accessionis cum vino tepido datũ mirificè prodest.

Mithridatium aliud, vt ex Cleopatro & Antipatro, Galenus & Aëtius exscripserunt.

℞. Myrrhæ ʒ vij. ß. ℈ iiij.
Nardi tantundem.
Croci ʒ vij. ℈ iij.
Opij ʒ iiij. ℈ ij. ß.
Styracis ʒ v.

namomi ʒ vij. ℈ iij.
torei ʒ vj. ℈ j.
ij ʒ vj. ℈ iij.
ardij ʒ vij. ℈ iij.
igiberis tantundem.
ſti ʒ vj. ℈ iij. *
eris albi ʒ v. ℈ ij.
eris longi ʒ vj. ℈ iij.
elios ʒ v. ℈ ij. *
rotoni tantundem
troſelini [*videlicet ſeminis.*] ʒ iiij.
uci ſeminis ʒ vj. ℈ iij.
ſiæ ʒ v. ℈ iij.
uris ʒ vj. ℈ ij.
cci Hypociſtidis ʒ vj. ℈ j. ß.
ardi Gallicæ ʒ iiij.
eniculi ſeminis ʒ iiij.
ardi Indicæ ʒ iiij. A
tori [*aut Calami aromatici.*]
u Pontici Sagapeni
uctus balſami [*aut ſuccedanei eius.*]
yperici
idis Illyricæ [*id eſt, Ireos.*] ana ʒ ij.
ubricæ Lemniæ [*loco eius Bolus leuanticus.*]
mborum Scinci [*videlicet veri.*] (ʒ vj.
ypheos, ana tantundem, i. ʒ vj.

Acaciæ Gummi Cardamomi
Pelecini ana ʒ ij.
Thlaſpios ʒ vj. ∽ iiij.
Gentianæ ʒ iiij.
Aniſi ʒ iij.
Roſarum ſiccarum ʒ iiij.
Mei Athamantici tantundem
Schœni [*id eſt, Squinanthi.*] ʒ vj. ∽ iij.
Opopanacis ʒ vj.
Galbani ʒ vj. ∽ iij.
Opobalſami tantundem [*cuius loco, vt ſuprà, oleum Garyophyllorum.*]
Ariſtolochiæ [*videlicet rotunda vera.*] ʒ j.
Hyſſopi ʒ iij.
Marrubij ʒ j.
Chamæpityos ʒ iij.
Libanotidis ʒ v.
Terebinthinæ ʒ vj. ∽ iij.
Mellis Attici quod ſufficit.
Vinũ ne addas. Hactenus Cleophantus & Antipater.

Mellis autẽ deſpumati optimi & odorati ſume ad totam confectionẽ ℔ vij. ℥ vj. ʒ vj. vinũ ne addatur præcepit Cleophantus, ideò in aceto ſunt diſſoluendi liquores concreti, vt Sagapenum, Opopanax & Galbanum: Conſice ſecundum artem.

MELLIS *Attici nobis copia non fit: ideoq; id, quod optimum fuerit, recipiendum erit.*
Compositio hæc est valde mendosa in ponderibus apud Aëtium, apud Galenum verò est emendatior. Rursum simplicium numero aliqua sunt apud Galenum, quæ ex Aëtio confectioni huic restitui. Aëtius hunc Auctorẽ vocat Cleophantum, Galenus verò Cleophantem.
Hic character significat obolum: est autem obolus pondus ℈ ß. *scrupuli videlicet dimidium: itaque* vj. *oboli faciunt* ʒ j.
NARDVS *Indica hoc loco non significat Spicam nardi Indicam, sed Malobathrum, id est, folium Indum, quod nardi est species, & in India gignitur. Aëtius propterea hoc loco pro nardo Indica habet Phyllon, id est folium Indum, cuius loco accipe Casiam ligneam veram, quæ Cinnamomo est similis, aut Macis & radicum Spicæ Romanæ ana* ʒ ij.
ACORI, *id est, radicis quæ nunc impropriè vocatur Calamus aromaticus.*
PELECINI *i. seminis eius: in eius penuria accipe semen Nigellæ agrestis & cornutæ: est autem omnino similis veræ Nigellæ: nascitur in agris.*
LIBANOTIS *hîc non significat Rosmarinum, sed Angelicam siluestrem minorem. Nam*
plures

plures sunt Libanotidis species. Semen autē eius accipi debet, quod Cachrys vocatur.

P. C. SCHOL.

A Nardi Indicæ.] *Galenus & Aëtius hic non Nardi Indica, sed Fol. Malobathri legunt.*

Mithridatium D. Andromachi.

℞. Glycyrrhizæ ℥ vij. ß. ʃ iiij.
Opij ℥ iiij. ʃ ij.
Castorei ℥ vj.
Polij ℥ v. ʃ ij.
Costi ℥ v. ʃ ij.
Nardi spicæ ℥ vj. ʃ ij.
Casiæ [*videlicet veræ.*] ℥ v. ʃ ij.
Thuris ℥ vj.
Seselios ℥ v. ʃ ij.
Succi Hypocistidis ℥ vj.
Acori [*id est, Calami aromatici.*] ℥ ij.
Scordij [*videlicet veri.*] ℥ vj. ʃ ij.
Folij [*loco eius sumatur Macis.*] ℥ iiij.
Gallij ℥ v. ʃ iij.
Cypheos ℥ vj. ʃ ij.
Myrrhæ ℥ vj.
Croci ℥ vij. ʃ ij.
Cinnamomi ℥ vij. ʃ ij.
* Styracis [*videlicet optimæ.*] ℥ v. ʃ iiij.

Dauci

huci seminis ʒ vj. ∽ iij.
ngiberis. ʒ vij. ∽ ij.
hu Pontici ʒ ij.
etroselini [*videlicet seminis.*] ʒ iiij. ∽ iij.
ardi Gallicæ ʒ iiij.
eniculi seminis ʒ iiij.
ardi Indicæ ʒ iiij.
ypericici ʒ ij.
caciæ ʒ ij.
entianæ ʒ iiij.
nisi ʒ iij.
hlaspios ʒ vj. ∽ iiij.
lei Athamantici ʒ iiij.
osarum siccarum ʒ iiij.
ummi [*videlicet Arabici.*] ʒ ij.
ardamomi ʒ iiij.
chœni [*id est, Squinanthi.*] ʒ vj. ∽ ij.
)popanacis ʒ vj. ∽ ij.
)pobalsami [*siue olei Garyophyllorum.*] ʒ vj. ∽ iiij.
Galbani ʒ vij.
cinci [*videlicet veri.*] ʒ ij. ∽ ij.
Terebinthinæ ʒ vj. ∽ ij.
Vini Chij quod sufficit.
Mellis Attici cocti quod sufficit, hoc est, ℔ vj. ℥ iij. ʒ ij.

FOLIVM *duas res significat: folium Nar- videlicet, aut Malobathrum, quod hic recipien- dum est.*

GALLION *herba est multis minimis floribus, luteis & odoratis. est autem speci- Aspergula: Germanicè vocatur Ranritzen.*

NARDVS *Indica hoc loco nō significat Ma- lobathrum, id est, folium; sed radicem Indic- nardi: nam nardi partes tres olim in vsu fue- runt, videlicet radix, folium & spica. antea ve- rò præcepit in hanc compositionem sumendam esse Spicam nardi, & Folium, id est, Maloba- thrum. ideò necessariò hoc loco per Indicam nar- dum intelligit radicem Indicæ nardi.*

Esdræ antidotus ex Aëtio.

℞. Amomi	℈ xij.
Florũ iuncι odorati [*id est, florum Schœnanthi eorũ loco sume summitates Schœnãthi.*]	ʒ ix
Pyrethri	ʒ vj.
Croci	℈ xxxvj.
Cinnamomi	℈ vj.
Myrrhæ troglodyticæ	℈ xij.
Styracis calamitæ	℈ xviij.
Petroselini	℈ iij.
Seminis Dauci	℈ iij.

gacanthæ ℈ vj.
ci Hypociſtidis ℈ ix.
lis Illyricæ [*id eſt, Ireos.*] ℈ xv.
minis fœniculi ℈ vj.
llij ℈ ix.
uris ʒ j.
phuris viui ℈ vj.
minis Hyoſcyami albi ℈ xxvij.
ſiæ ligneæ [*aut ſuccedanei eius.*] ℈ ix.
minis papaueris ℈ xxx.
icæ Nardi ℈ xij.
minis Rutæ ℈ iij.
minis Ocimi ℈ iij.
hois Culinarij ℈ LV.
minis Anethi ℈ vj.
ſari [*id eſt, radicum eius.*] ʒ j.
minis Cardamomi ℈ vj.
pij ℈ xxvij.
iphorbij ℈ vj.
iperis nigri ℈ xxx.
oſarum ſiccarum ℈ ix.
hylli [*id eſt, Folij.*] ℈ xij.
)pobalſami [*ſiue olei Garyophyllorum.*] ℈ xxiiij.
entris mergi ℈ vj.
aceæ ℈ xij.

Lycij

Lycij Indici ℈ xij.
Garyophyllli ℈ xij.
Stercoris reperti in aluo mergi ℈ vj.
Rheu Pontici [*.i.Rhabarbari.*] ℈ xij.
Mei Athamantici ℈ vj.
Floris Nerij ℈ iiij. ß.
Terræ Cimoliæ ℈ xij.
Succi Artemisiæ ℈ xx.
Foliorum Seridis [*.i.Cichoreæ.*] ℈ ix.
Spicæ Celticæ ℈ xij.
Castorei ℈ iij.
Costi ℈ xij.
Gentianæ ℈ xij.
Confectionis Hedychroi ℈ ix.
Anisi ℈ vj.
Sisonis ℈ xviij.
Thymiamatis ammoniaci ℈ xij.
Foliorum citri ℈ xij.

Vini veteris odorati quantũ satis fuerit succis & liquoribus resoluendis. Mellis despumati optimi, vt Aetius scribit interprete Cornario, libras v. aut vj. Sed nos singulis specierum vnciis ternas vncias mellis adiiciemus. itaque sume mellis despumati odorati quàm optimi ℔ vj. ℥ vij. ʒ ij. ß.

Arida omnia minutissimè contundito.

Opium

ium verò & Myrrham, Hypociſtidē, Bdel-
n, Lycium, Ammoniacum in vino diſſol-
o. Tragacantham deinde ſeorſum per ſe
uſo vino diſſoluito. Deinde omnia ſimul
ceto, addendo etiam deſpumatum Arte-
ſiæ ſuccum. In vniuerſum hanc confectio-
n eodem modo conficies, quo Theriacam,
odem modo dimittenda eſt vt efferueſcat,
n omnino repleto vaſe.

NICOLAVS *Alexandrinus duas habet Eſdræ poſitiones, alteram Magnæ, alteram verò ſpanienſis cognomento: ſed quia confuſæ & igeſtæ tantùm ſunt moles, & numeroſis, nulla harmonia coëuntibus ſimplicibus con-t, ideò noluimus eas hîc aſcribere, his duabus s receptis paulò exactius compoſitis contenti.*

RHOIS *Culinarij, id eſt, Sumach, videlicet lpæ eius ſine oſſeis ſeminibus.*

PHYLLI, *id eſt, Folij; cuius loco pone Spicæ mana, Macis ana* ℈ vj.

TERRA *Cimolia, eius loco accipe Bolum rum præparatum.*

SISON *eſt ſemen illud nigrum quod apio ſi-le eſt, & vocatur impropriè Amomi ſemen.*

THYMIAMA *Hammoniacum, i. Gummi ammoniacum, quod vocant Ammoniacum.*

VENTRIS *Mergi, id est, Stomachi au*[...] *Mergi. Germanicè vocatur ein Tancher.*

NERION. *i. arbor Oleander, pro cuius flo*[...] *ribus accipe radices Vincetoxici. Legitur etiam in Aëtio rosarū Rhododaphnis; sed idē est quo*[...] *flos Nerij: ideò alterū tantùm eorum posuimus.*

Mirificè contra lethalia venena prodes[...] aliosq. vsus multos habet, quos apud Aëtiū l[...] bro 13. cap. 101. Paulum libro 7. cap. 11 Actuar. in libro De composit. medica. reperie[...]

Esdræ Antidotus ex Actuario.

℞. Mameræ ℥ j.
Amomi [*eius loco sume nostrum Calamum aromaticum.*] ℥ ij
Iunci odorati [*id est, Squinanthi.*] ℥ ß.
Pyrethri ℈ viij.
Croci ℥ j.
Myrrhæ ℥ iiij.
* Styracis ℥ ß. ℈ ij.
Petroselini ℈ iiij.
Tragacanthæ ℥ j.
Succi Hypocistidis ℥ iiij.
Ireos ℥ ß. ℈ ij.
Seminis fœniculi ℥ j.
Folij [*aut succedanei eius.*] ℥ iij.

Radic

Radicis Ponticæ [*id est, Rhabarbari.*]
Rosarum siccarum Glycyrrhizæ
Florum siluestris Punicæ
Cinnamomi ana ℥ iij.
Nardi Celticæ ʒ j.
Mellis despumati ℔ vj. ℥ ix. ʒ vij.

Myrrham & Hypocistidem in vino dissolue modico; Tragacantham verò per se etiam dissolue, & confice secundum artem. Actuarius ponit absurdum conficiendi modum, quem non sequimur.

Mameræ loco sume Doronicum Romanum.
Florum siluestris Punicæ, i. florũ Balaustiorum.

CONDITA.

Caro Citri Cortices Citri Flores Citri
Arantia integra Cortices Arantiorum
Flores Arantiorum Limones

Limones cõditi frequẽter pro Chebulis cõditis vendũtur. Sed facilè deprehenditur dolus. Nam chebuli vnũ tantũ magnũ & lignosum habent nucleum: Limones verò multa semina, &c.

Chebuli Myrobalani Bellerici Myrobalani
Emblici Myrobalani Citrini Myrobalani
Indi Myrobalani

Omnes quinque Myrobalanorum ſpecies ia afferuntur ex India condita. (t)

Nuces moſchatę integrę vt ex India afferu

Iuglandes Citonia Meſpyla

Pyra moſchatella Ceraſa

Pruna ſilueſtria Garyophylli

Piper in racemis vt ex India affertur.

Calamus aromaticus [*id eſt, verus Acorus.*

Galanga Zingiber Enula campan

Secacul [*id eſt, Siſer: Germanicè Gritzelm ren, Clingelmoren.*]

Eringium

Pimpinella [*noſtra.*]

Crethami [*agreſtis radix.*]

CRETHAMVS *agreſtis herba eſt Erin propemodũ foliis: Germanicè vocatur Sichelm ren & Sichelkraut: naſcitur in agris pinguib*

Omnia diligenter SacchGaro clarificato co diantur ſecundum artem.

CONSERVÆ.

Anthos [*id eſt, flos Roſmarini.*]

Boraginis Bugloſſi

Cichorij Fumi terræ Lauendulæ

Maioranæ Meliſſæ Menthæ

Nyr

Nymphææ seu Nenupharis
Primulæ veris. *Primula veris, idem est quod herba paralysis.*

Rosarum | Pæoniæ
Violarum | Cardui benedicti
Liliorum conuallium
Florum tiliæ | Euphragiæ
Sambuci | Hyssopi | Acetosæ
Betonicæ | Scabiosæ | Saluiæ

Flores minutissimè incidantur, & singulis libris florum addantur Sacchari albissimi libræ duæ, videlicet qui humidi & mucilaginosi fuerint, vt Boraginis Buglossi, &c. Siccioribus verò, quales sunt Anthos, Lauendulæ, Maioranæ, Melissæ, Saluiæ, Methę & similibus, addantur Sacchari albissimi libræ duæ & semis.

Diacitonium simplex.

℞. Carnium Citoniorum vapore aquæ dulcis coctorum, & ad spissitudinem coctorum.
Sacchari albissimi despumati, & ad spissitudinem iustam cocti ana ℔ viij.
Coquantur ad solidā cōsistentiam, & extendatur in tabulā feruens massa, refrigerata in partes incidatur. Quidam octo ℔ carnium Citoniorum, addunt sex ℔ Sacchari clarificati.

Poteris etiam ita facere.
℞. Citoniorum excorticatorum & ab interioribus mundatorum ℔ viij. Sacchari clarificati ℔ iiij. Coque Citonia super vaporem aquæ dulcis: deinde vnà cum Saccharo ad iustam spissitudinem coque.

Peculiare remediũ est fluxus, vel vomitus: quoniam stipticat & corroborat membra collapsa, debilia. Confortat stomachũ, virtutem retentiuam & digestiuam: & summopere excitat gustum. Sed ad fluxum datur ante cibum, & ad vomitum compescendum post cibum.

Diacitonium compositum D. Nicolai.

℞. Carnium Citoniorum comminutarum & coctura inspissatarum ℔ iij.
Mellis despumati ℔ iiij.

Coquantur simul ad iustam consistentiam; & postquam ab igne deposueris antequam refrigerentur, insperge subsequentes species in tenuissimum puluerem contritas:

Cinnamomi ℥ j. ß.
Zingiberis ℥ j.
Piperis
Galangæ ana ℥ ß.
Garyophyllorum

Nucis

...ucis moschatæ ana ℥ iij.
...icæ Nardi
...igni aloës Macis
...ardamomi ana ℥ ij.
...edoariæ ℥ j.

Extendatur tota massa in tabula marmorea ...ius rosacea aqua inuncta, in qua aliquid ...oschi dissolutum fuerit.

Et quando vt aluum soluat conficere volue...s, antequàm in tabula marmorea extenda...ur, in vnamquamque lib. adde Scammoneæ ... ß. quæ bene trita subigatur composito.

MEL *habet Nicolaus, ego potius consulerem ...t Saccharum loco mellis adderetur.*

Quædam exemplaria habent Mellis lib. iij. ...ed Nicolai exẽplar, quod ad meas manus per...uenit, habet lib. iiij. Nam necesse est etiam, vt ...pecies suum conseruatiuum habeant.

Hoc est calidius & melius ad ea quę diximus, ...resoluit vẽtositates, remouet fœtorẽ corporis, ...restituit pristinũ colorem & magis restaurat.

Diacitonium è succo Citoniorum.

℞. Succi Citoniorum despumati ℔ xij.
Mellis optimi despumati
Sacchari albissimi clarificati ana ℔ ij.

 Coquan-

Coquantur simul ad iustam spissitudinem: deinde ab igne remotis & adhuc tepentibus insperge subsequentium specierum pulueres minutissimè tritos, & per cribrum excussos.

℞. Cinnamomi
Nucis moschatæ ana ℥ iiij.
Garyophyllorum Zingiberis
Galangæ ana ℥ ij.
Radicularum nardi Celticæ
Piperis nigri Ligni aloës
Macis Zedoariæ Cubebarum
Cardamomi ana ℥ j.
Confice secundum artem.

SYRVPI.

Syrupus de Duabus radicibus.

℞. Radicum Petroselini
Radicum Fœniculi ana ℥ iiij.
Aquæ quantum sufficit
Sacchari clarificati ℔ ij.

Coquantur secundum artem.

* VISCERA obstructione laborãtia reserat.

Syrupus de Quinque radicibus.

℞. Radicum Apij Radicum Fœniculi
Radicum Petroselini Radicum Rusci

Radicum

Radicum Asparagi ana ℥ iiij. A
Aquæ quantum sufficit.
Sacchari ℔ iiij.
Coquantur secundum artem.

CONFERT febribus pituitosis & biliosis, & iis incipientibus.

P. C. SCHOL.

Ana ℥ iiij] *Sacchari quod in hunc Syrupum recipitur, perpensa quãtitate, nimiam non esse hic radicum cuiusque unciarum quatuor assumptionem industriè Cordus existimauit; Fuchsio quamquam secus videatur.* A

Syrupus acetosus simplex, ex descriptione Mesuæ.

℞. Aceti vini ℔ iij.
Sacchari clarificati in aqua ℔ v.
Coquantur secundum artem.

EST communis ad omnẽ materiam, digerit choleram, phlegma & melancholiam, rationeque aceti attenuat crassos humores, incîdit viscosos, duros mollit, ineptos euellit, vbique penetrat, oppilationes aperit, prouocat vrinam, putredini resistit, & corrigit malitiam humorum: idcirco in febribus pestiferis iuuat: sed ratione remissæ frigiditatis, tenues & sub-

tiles humorum partes inſpiſſat, adæquat calorem, refrigerat, viſcera lenit, & ſitim ſedat.

Syrupus Acetoſus compoſitus, D. Meſuæ.

℞. Radicum Fœniculi Radicum Apij
Radicum Endiuiæ ana ℥ iij.
Seminis Aniſi Seminis Fœniculi.
Seminis Apij ana ℥ j.
Seminis Endiuiæ ʒ iiij.
Aquæ quantum ſufficit.
Sacchari optimi ℔ iij.
Aceti acerrimi ℔ ij.
Coquantur ſecundum artem.

BILEM craſſam & auulſu difficilem, ac pituitam incîdit, terget: obſtructa hepatis, lienis, renum, aperit.

Syrupus acetoſitatis Citri.

℞. Acetoſitatis mali Citrei per pannum deſtillatæ ℔ vj.
Sacchari albiſſimi ℔ iij.
Coquantur ſecundum artem.

RARO *habent Pharmacopolæ Syrupũ acetoſitatis Citri verum: nam plerunque venditur pro eo Syrupus Citreorum conditorum. Porrò cùm quis bene conficere voluerit, oportet ut per* *filtrum*

filtrum aut pannum destilletur acetositas Citreorum, sine vlla vi aut expressione, alioquin coagulatur, cùm refrixerit, Syrupus.

P. C. SCHOL.

℞. Acetos. mali Citrei ℥ vj. &c.] ℥ *vij. Fuchsius, & Sacch. lib. 5. legi vult. Verùm cùm Cordus in hac Syrupi descriptione Mesuem non sequatur, vt conferenti liquebit, sed suo Marte eandem descripserit; frustra conqueritur Fuchsius. Mesues autem nomen inscriptioni additum fuisse, vt & Syrupo de Agresta; scriptoris vitio id factum fuisse hinc liquet; quare vtrobique idipsum à me deletum est.* A

ÆSTVM ac feruorem bilis flauę, febriumque ardentium & pestilentialium mitigat, sitim quoque vehementem restinguit.

Syrupus acetositatis Limonum.

℞. Acetositatis Limonum maturorum per filtrum destillatæ ℥ vj.
Sacchari albissimi ℔ iij.
Coquantur secundum artem.

VEHEMENTIVS infrigidat & penetrat, quàm Syrupus acetositatis Citri, & valet contra putrefactionem, contra vermes, vehementiam caloris febris, & alios crudos humores.

Syrupus

Syrupus Aranciorum acetoſorum.

℞. Succi Aranciorum acetoſorũ per pannum aut filtrum deſtillati ℥ vj.

Sacchari albiſſimi ℔ iij.

Coquantur ſecundum artem.

Ad hunc modum poteſt etiam fieri ex ſucco Aranciorum dulcium.

Syrupus de Agreſta.

℞. Agreſtæ ℔ v.

* Sacchari clarificati ℔ iij.

Coquantur ſecundum artem.

AGRESTA *eſt ſuccus vuarum immaturarum, qui Græcè vocatur Omphacium, & inſpiſſatus ſeruatur: hoc autem loco recipienda eſt Agreſta nondum ad ſpiſſitudinem decocta.*

Agreſta exprimi debet ex generoſiſſimis vuis, apud nos paulò ante maturitatem.

IN magnis æſtibus ad ſitim reſtinguendam mirificè cõfert: Vomitũ & alui profluuium biliosum ſiſtit: Febribus bilioſis ſuccurrit: Grauidarum vomitum etiã reprimit, ac ventriculum earundem firmat: Veneniſq. aduerſatur.

Syrupus de Pomis D. Meſuæ.

℞. Succi pomorum dulcium

Succi pomorum acetoſorum ana ℔ v.

Coquan-

Coquantur, deſpumentur & colentur: deinde adde

Sacchari ℔ iij.

Coquantur ſecundum artem.

Succus exprimendus eſt ex optimis pomis ſiue malis, qualia ſunt quæ Vveynlinge ſiue vveynſerulen vocantur. in acetoſorum genere ex dulcibus etiam ſapidiſſima ſunt eligenda.

COR imbecillum roborat, ob id ſyncopen & cordis tremorem ſanat.

Syrupus Granatorum dulcium D. Meſuæ.

℞. Succi Granatorum dulcium ℔ v.

Sacchari albiſſimi ℔ iij.

Coquantur ſecundum artem.

MALE *hodie faciunt Syrupũ Granatorum, indifferenter cum dulcibus acetoſa Granata miſcentes. oportet enim vtrumque Syrupum tam acetoſorum quàm dulcium granatorum ſeorſum conficere: nam diuerſis morbis, morborumq́ accidentibus medentur.*

SITIM, tuſſim, & pleuritidem iuuat.

Syrupus Granatorum acetoſorum D. Meſuæ.

℞. Succi Granatorum acetoſorum ℔ v.

Sacchari albiſſimi ℔ iij.

Coquan-

Coquantur secundum artem.

FEBRES biliosas, & quæ ex pituitosis flammam multam inuehunt, iuuat.

Syrupus Dinarij, siue Byzantinus simplex D. Mesuæ.

℞. Succi Endiuiæ Succi Apij ana ℔ ij.
Succi Lupuli
Succi Buglossę domesticę aut siluestris ana ℔ j.
Succi depurentur & despumentur dum maneant ℔ iiij.
Sacchari optimi ℔ ij. ß.

Coquãtur cũ facilitate, donec fiat Syrupus.

QVIDAM *differentiam faciunt inter Syrupum Dinarij & Byzantinum seu de Byzantiis, alterum simplicem, alterum compositum vocantes. Sed nos simplicis & compositi nomine distinguimus, vtrumque Dinarij siue Byzantinum appellantes.*

HVMORES crassos & lentos incidit atque extenuat, obstructiones aufert, morboque regio succurrit.

Syrupus Byzantinus compositus D. Mesuæ.

℞. Succi Endiuiæ veræ
Succi Apij ana ℔ ij.

Succi

Succi Lupuli
Succi Buglossę domesticę aut siluestris ana ℔ j.
In succis decoquantur
Florum rosarum ℥ ij.
Glycyrrhizæ ℥ iiij.
Seminis Anisi Seminis Fœniculi
Seminis Apij ana ℥ iij.
Spicæ nardi Indicæ ℥ ij.
Colaturæ adde Aceti ℔ ij.
Sacchari albissimi ℔ ij. ß.
Coquantur secundum artem diligenter.
SYRVPVS Byzantinus compositus, est efficacior simplici.

Syrupus de Artemisia D. Ioan. Matthæi de Gradi.

℞. Arthemisiæ M. ij.
Pulegij Calaminthæ
Origani Melissæ
Dictamni Cretici Persicariæ
Sabinæ [*id est, Sauinæ.*]
Amaraci [*hic accipe Maioranam.*]
Chamædryos
Perforatæ [*id est, Hyperici.*]
Chamæpityos [*id est, Iua arthritica.*]
Comarum Matricariæ Centaureæ minoris
Rutæ

Rutæ Betonicæ
Buglossæ Radicum Fœniculi
Radicum Apij Radicum Petroselini
Radicum Asparagi Radicum Brusci
Radicum Saxifragiæ [*eius loco accipiantur radices Pimpinellæ.*]
Radicũ Enulæ campanæ Radicum Cyperi
Radicum Rubeæ tinctorum Radicũ Ireos
Radicum Pæoniæ ana M j.
Baccarum Iuniperi Seminis Ligustici
Seminis Petroselini Seminis Apij
Seminis Anisi Seminis Nigellæ
Carpobalsami [*aut succedanei eius.*]
Costi Radicum Asari,
Radicum Pyrethri Casiæ ligneæ aromaticæ
* Cordumeni Calami aromatici
Phu [*id est, radicis eius.*] ana ℥ ß.
Aquæ quantum sufficit Sacchari ℔ iiij.

Coquãtur omnia magna diligẽtia secũdum artẽ, ne plusquàm necesse sit aromata bulliãt.

Pro vulgari & falso Dictamno hic debet poni Dictamnus Creticus, qui singulariter facit ad ea ad quæ Syrupus hic est compositus.

SAXIFRAGIAM *Itali vocant eam herbam quam nos Pimpinellam appellamus, & huius radix hic debet accipi.*

MEDE-

MEDETVR passionibus matricis, & retinet eam in proprio loco: resoluit frigiditates, ventositates, & dolores: corroborat neruos, aperit poros, sanguinem corrigit, menstruis imperat & prouocat.

Syrupus de Absinthio maior D. Mesuæ.

℞. Absinthij Romani ℔ ß.
Rosarum rubearum ℥ ij.
Spicæ Indicæ ʒ iij.
Vini clari veteris & optimi
Succi Cydoniorum ana ℔ ij. ß.

Macerentur in vase marmoreo aut fictili denso per noctem vnam, deinde decoquantur. Colaturæ adde Sacchari ℔ ij.

Confice secundum artem.

ABSINTHIVM *Romanum, id est, Absinthium Ponticũ gustu adstringens, & aromaticum: vulgare autẽ dicitur rusticũ Absinthium.*

VENTRICVLVM roborat & iecur, aliaque instrumenta nutritionis, appetentiamque excitat, contra regium morbum prodest, flatus discutit, humoresque per vrinam pellit.

Syrupus Infusionis rosarum.

℞. Infusionis rosarum ℔ v.
Sacchari clarificati ℔ iiij.

Coquantur cum facilitate.

Est conueniens ad extinguendam sitim in febribus acutis, & ad remittendũ excessum caliditatis in eis, confortans stomachum relaxatum, & hepar supercalefactum, & cor, resistens putredini, conueniens tempore pestilentiæ, & resistens venenositati.

Syrupus Infusionis Violarum.

℞. Infusionis violarum ℥ v.
Sacchari clarificati ℥ iiij.

Coquantur cum facilitate.

Febribus acutis, iecinoris & cordis caloribus, asperitati gutturis, morbo laterali, tussiq. aridæ succurrit, sitim restinguit, aluumque emollit.

Infusio Rosarum Mesuæ.

℞. Foliorum rosarum ℥ j. ponantur in vrceo angustiori, & infunde illis aquę calidæ lib. iij. aut quantum sufficit, vt madeant. Macerentur per horas viij. aut xij. obstructo fictilis orificio: deinde exprime leuiter, & excola infusionem, abiectis rosis, & iterum inde recentes rosas, & infusionem excolatam calefac, & infunde rosis, ac obstructo orificio vrcei in calido loco dimitte per horas viij. vel xij. posteà rursum

ſum excola, & colaturam infunde aliis recentibus roſis, & tertiò dimitte: & ſi efficaciorem facere volueris, etiam quartò recentes roſas in eodem diluto recalefacto macera, ac poſtremò addito ſaccharo, Syrupum facito.

Porrò quidã tundunt Roſas, quidam verò integras ponunt: & tuſæ quidẽ celerius vim ſuam & colorem in aquam deponũt, ac minorẽ locum occupant. At violæ cùm tunduntur, aliquã herbaceam & tædioſam acrimoniam acquirũt, hoc eſt, ſy crÿgen einen gruſenden geſmack im mund. quare conſulantur hac de re Doctores medici.

Hæc infuſio dicitur alio nomine Mucharus, & Mucharum, ſiue ex Violis ſiue Roſis fiat.

Meſue tantùm bis iubet roſas infundi: melius verò eſt vt ſæpius recentes abiectis ſubſtituãtur.

Infuſio Violarum.

Infuſio Violarum eodem modo fit quo Roſarum infuſio.

Syrupus de Succo Fumi terræ maior D. Meſuæ.

℞. Myrobalanorum Citrinorum
Myrobal. Chebulorum ana ℥ xx.
Florum Boraginis Florum Bugloſſæ
Florum Violarum Abſinthij

Cuſcutæ ana ℥ j.
Glycyrrhizæ Roſarum ana ʒ iiij.
Epithymi Polypodij ana ʒ vij.
* Prunorum enucleatorum
Paſſularum enucleatarum ana ℔ ß.
Tamarindorum
Pulpæ Caſiæ fiſtulæ ana ℥ ij.
Aquæ ℔ x.

Coquantur ſecundum artem ad tertias, deinde cola, & colaturæ adde
Succi Fumi terræ depurati
Sacchari albiſſimi ana ℔ iij.

Coquantur lento igne ad iuſtam conſiſtentiam, & repone.

Meum exemplar manuſcriptum habet Prunorum ℔ ß. quemadmodum paſſula.

Syrupus fumariæ maior ventriculũ & hepar roborat, obſtructiones aperit, cutis morbos, præcipuè ab humore ſalſo vel vſto natos, vt pſoram, leprã, impetiginẽ, ſerpiginem curat.

Syrupus de Mentha maior D. Meſuæ.

℞. Succi Cytoniorum muzorum
Succi Cytoniorum dulcium
Succi Granatorum acetoſorum
Succi Granatorum dulcium

Succi

Succi Granatorum muzorum ana ℔ j. ß.
In ſuccis macerentur per horas xxiiij.
Menthæ ſiccæ ℔ j. ß.
Roſarum rubearum ℥ ij.

Coquantur deinde cum facilitate vſque ad medietatis conſumptionem: colentur, & colaturæ adde

Mellis vel Sacchari ℔ ij.

Coquantur ad perfectionẽ: & cùm reponis, aromatiza cũ Gallia moſchata vera trita, & in ſindone ligata, atq. ex orificio vaſis ſuſpenſa.

MVZORVM, *id eſt, in vini ſaporẽ aceſcentium: nam muzus ſapor de dulcedine & acetoſitate aliquid habet.*

Notandum eſt, ſi quis cum melle velit hunc Syrupum conficere, vt accipiat mel odoratum aromaticum, quale è Dantiſco aduehitur: vel tale aliud, vt eſt quod vocant virgineum mel, & Saxones Kruthonich, quaſi aromaticũ mel, & non illud vulgare flatuoſum.

Ventriculum frigidum roborat, ob id nauſeam, vomitum, ſingultũ, fluorem alui ſedat.

Syrupus de Mentha minor D. Meſuæ.

℞. Succi Menthæ depurati ℔ j.
Succi Granatorum dulcium

Succi Granatorum acetoſorum, ad medietatem coctorum.
Sacchari vel Mellis ana ℔ j.
Coquantur ſenſim ſecundum artem.
In hoc quoq. Syrupo notandũ eſt, quòd in proximo Syrupo de Mẽtha maiore diximus de melle.
Eandẽ ferè cum ſuperiore facultatẽ habet.

Syrupus de Calamintha D. Meſuæ.

℞. Calaminthæ domeſticæ
Calaminthæ ſilueſtris ana ℥ ij.
Liguſtici [*ſeminis ſcilicet.*]
Dauci [*videlicet ſeminis eius.*]
Schœnanthi ana ʒ v.
Paſſularum enucleatarum ℔ ß.
Mellis ℔ ij.
Aquæ quantum ſufficit.
Coquantur ſecundum artem.

MEL *cùm additur huic Syrupo, tunc oportet eſſe optimum & aromaticũ mel, vt antè etiam dixi, idque in omnibus Syrupis & Oxymellibus obſeruandum eſt.*

POTEST *etiam cum Saccharo fieri hic Syrupus, quia pauci optimum & aromaticum mel emere & expetere conſueuerunt.*

DOMESTICA *Calamintha, eſt quæ in agris*

agris & cultis locis naſcitur: & vulgò vocatur Korumintze.

SILVESTRIS *autem Calamintha, eſt qua in incultis locis & montibus prouenit, & appellatur Calamintha montana.*

LIENOSIS plurimum confert, quibus durus eſt lien & pænè irreſolubilis, & his qui frigida viſcera habent, & aſthmate laborant, præſertim in ſenibus, & in habentibus antiquas tuſſes: ſi quis enim vel pectus, vel ventriculũ, vel inteſtina craſſa tenaci & irreſolubili materia plena habeat, hoc Syrupo ſanatur.

Syrupus de ſucco Endiuiæ ſimplex.

℞. Succi Endiuiæ depurati ℔ viij.
Sacchari Tabarzeth ℔ v. ß.
Coquantur ſecundum artem.

ENDIVIA *vera, eſt herba ſatiua, caulibus, foliisq́ Cichoreæ ſimilibus, maioribus tamen pinguioribusq́; flores etiam ſimiles ſunt Cichoreæ. allatum eſt ſemen eius ex Italia, & iam multis in locis apud nos ſeritur.*

Valet principaliter ad omnes supercalefactiones hepatis, & aliorum membrorum nutritiuorum, & in morbo laterali maximè conuenit.

Syrupus de Endiuia compositus.

℞. Endiuiæ recentis Boraginis Scariolæ
Hepaticæ Melissæ Buglossæ Lactucæ
Eupatorij ana m j.
Seminum frigid. maiorum ana ℥ j.
Santali albi Santali rubri ana ʒ j.
Florum cordialium ana ʒ iij.

Coquãtur secundũ artẽ, in sufficienti quantitate aquæ: deinde cola, & colaturæ adde
Succi Endiuiæ depurati ℔ j.
Vini Granatorum ℥ iij.
Sacchari albi ℔ iiij.

Fiat Syrupus secundum artem.

VALET præcipuè ad supercalefactiones hepatis cordis, & aliorum membrorum nutritiuorum: & generaliter confert cuilibet complexioni calidæ, & est aperitiuus oppilationum, & confortatiuus membrorum debilitatorum à mala complexione calida: est etiã digestiuus materiarum cholericarum acutarum.

Syrupus de Cichorio cum Rhabarbaro Nicolai Florentini.

℞. Endiuiæ domesticæ
Endiuiæ siluestris Cichorij
Taraxaci ana m ij.

Cicerbitæ Hepaticæ Scariolæ Lactucæ
Fumi terræ Lupulorum ana m j.
Hordei non excorticati ℥ ij.
Vesicariæ [*id est, Alkekengi.*]
Glycyrrhizæ Capillorum Veneris
Ceterach [*id est, Asplenij.*]
Polytrichi Adiantos ana ʒ vj.
Radicum Fœniculi Radicum Apij
Radicum Asparagi ana ℥ ij.

Coquãtur in aqua sufficienti, & percolẽtur, * deinde cũ Sacchari albi ℔ iiij. Fiat Syrupus.

Pro cuius vnaquaque libra inter coquen- A dum adiiciantur

Rhabarbari optimi ʒ iiij.
Spicæ nardi ℈ ij.

Colligato in linteolo raro quod sæpe expri- B matur, dũ Syrupus consistentiã iustã nanciscatur.

P. C. SCHOL.

℔ iiij.] *Hanc Sacchari quantitatem huic Sy-* A *rupo esse indendam, eamq́ abundè satis esse dicimus & censemus: quamquam Commentatorum nullus, quod sciam, huic multi vsus Syrupo pondus vllum exprimat, Coloniensium Dispensatoriolo excepto: quod cum ℔ v. & ℥ viij. sumendas putat, medicamentũ nimis imbecille tanta copia reddit, augente & malum, quod Manipulos vi-*

ridium herbarũ (quales hic requirũtur) ſemunciales tantùm, vt ſunt puerorum, conſtituat.

B *Cæterùm Spicæ ℈ ij. hic quoq. ſufficere debent.*

VALET contra omnem materiam venenoſam in alterando & mundificando eã, & propriè in anthrace & ſimilibus: valet & in febre peſtilentiali. Confortat cor & nutritiua, mundificat materias per vrinam & ſeceſſum, & facit appetere cibum, ac inducit ſomnum.

Syrupi è Cichoreo Nicolai Florentini, emendata deſcriptio M. De Lobel.

ETSI *quorundam popularium medicantium, pharmacantium, ac medicaſtrorum fatalis inſitia fallere ſolita, nulla monita in dignoſcendis non contemnendæ vtilitatis, Seridis ſiue Intubacei generis cunctis familiis, audierit; vt nõ tantùm Medicos doctiß. & pharmacopœos probos eluſerit, ſed etiam multis anſam dederit in hunc vſque diem magno ægrotantium diſpendio, parandi Syrupum è Cichoreo D. N. Florentini cum Rhabarbaro è ſolo ſucco Cichorei ſatiui, vel aliquot hortorum refrigerantibus temperatis herbis, quæ ſanè inſtituto Nicolai Florentini minimè reſpondebunt* (præſcribitur enim eius Syrupus non modò ad refrigerandũ hepar & viſcera; ſed etiam tum ad hepatis, ſtomachi, ſplenis, aliorumque viſcerum æſtuationes ac inflammationes, tum ad reſerandas obſtructiones in febribus billioſis & ad ſomnum conciliandum) *verumtamen amicis quorundam petitionibus, (quia multi & quotidiani vſus hic vtiliſsimus Syrupus) neglectis herbarum confuſis, ambiguis, &*

barbaris

rbaris nominibus, eius, secundum intentionem Nicolai, descriptionem sic castigamus, secuti ordinis seriem Rondeletij:

℞. * Hordei integri ℥ iiij. A
Radicum Asparagi
Fœniculi
Paludapij [.i apij palustris.] ana ℥ ij. B
Glycyrrhizæ ℥ j.
Intybi domestici vel satiui [id est, Endiuiæ vulgatissimæ, latifoliæ, officinis vulgò Scariola vocatæ.] C
Intybi syluestris [.i. Endiuiæ siluestris officinarum, perperã recentioribus Lactucæ silueſt.]
Cichorei
Taraxaci [.i. Dentis leonis.] ana M. ij.
Cicerbitæ siue Sonchi lenis.
Hepaticæ siue Lichenis. Lactucæ satiuæ
Lactucæ siluestris soporiferæ Fumi terræ D
Lupulorum ana m j.
Adianthi [siue Capillorum Veneris.]
Polytrichi
Asplenis [siue Ceterach.]
Casſithæ ana ʒ vj.
Seminis Halicacabi [siue Alkekengi.] ℥ iiij. si recens fuerit; alioqui sufficiet media quantitas.

Coquantur in aquę & succi Cichorei æquis parti-

partibus in balneo aperto; deinde exprimantur, clarificentur, & syrupizentur in eodē balneo & vase lapideo aut vitreo, additis lib. iiij, paulo plus, minus, sacchari albi.

Sub finē ebullitionis adduntur Rhabarbari electi ʒ iiij. & Spicæ Nardi ℈ iiij. nodulo exceptorum & ligatorum.

* *Præponuntur quæ diutius coquenda.*

A ℥ iiij.] *ex veteri exēplari cū Rondel legimus.*

B Palud.] *magis aperit quàm Apium hortense.*

C Intubi dom.] *omnia exemplaria inserunt Scariolam; quæ tamen eadem est cum Endiuia aut Intubo domestica.*

D Lactuc. sil.] *Lactucam agrestē officinæ Belgicæ Antuerpiæ facilè sibi procurabunt; vbi semel sata maximo & importuno prouentu luxuriat; potissimùm in hortis nostris & optimorum pharmacopœorum Ioannis Coene, Oliuerij Driesch, & piæ memoriæ P. Coudebergi.*

Oxysacchara simplex D. Nicolai.

℞. Sacchari albi ℔ j.
Succi malorum Granatorū acetosorum ℥ viij.
Aceti ℥ iiij.

Coquantur cum facilitate ad ignem in vase stanneo, dum Syrupi crassamentum adsciscat.

Digerit

Digerit materias cholericas phlegmati mi-
as,quæ grauant stomachum & præcordia,&
ciunt tertianas duplas inordinatas,quas vo-
ant erraticas, & similes quartanis duplis.

Oxysacchara composita D. Nicolai Præpositi.

℞. Capillorum Veneris
Linguæ ceruinæ [*id est, Phyllitidis.*]
Scolopendriæ [*id est, Asplenij.*]
Polytrichi Hepaticæ Violarum
Radicum Fœniculi Radicum Rusci
Radicum Asparagi
Radicum Graminis ana ℥ j.

Hoc modo confice: In succo malorum gra-
natorum,herbas & radices triduum macerato,
quarto die parũ bullire sinito,cũ forti expres-
sione percolato: postremò cum Sacchari ℔ ij,
ex arte, ad iustam crassitiem concoquito.

Concalefacta corpora potum iuuat: longis
febribus, quas sanguis aut bilis creauit,& ca-
lori iecinoris auxilio est,& lienis obstructio-
nes tollit.

Syrupus de Iuiubis D. Mesua.

℞. Iuiubarum numero LX.
Violarum

Semi-

Seminis Maluæ ana ʒ v.
Capilli Veneris Hordei mundati
Glycyrrhizæ ana ℥ j.
Seminis Cytoniorum
Seminis Papaueris albi
Seminis Melonum
Seminis Lactucæ
Tragacanthæ ana ʒ iij.
Aquæ fontis ℔ iiij. aut q. ſ.
Sacchari ℔ ij.
Coquantur ſecundum artem.
SYRVPVS iſte confert raucitati, tuſſi & pleuritidi.

Syrupus Violarum D. Meſuæ.

℞. Violarum ℥ ij.
Seminis Cytoniorum
* Seminis Maluæ ana ʒ vij.
Iniubarum
Sebeſten ana numero xx.
Aquæ Cucurbitæ quantum ſufficit.
Sacchari ℔ j. ß.
Coquantur ſecundum artem.
CVCVRBITA *debet deſtillari cùm adhuc eſt tenera, antequam indureſcere incipiat.*
Prodeſt pleuritidi & tuſſi à cauſa calida.

Syrupus

Syrupus de Succo Violarum.

℞. Violarum recentium iamiam lectarum quantitatem satis magnam, & decerpe ab iis purpurea foliola, & abiice virides eorum cauiculos, quoniam herbaceam habent acrimoniam, & floridum colorem hebetant. Contunde deinde decerpta violarum folia in mortario marmoreo & exprime. mox

℞. Expressi succi ℔ ij.
Sacchari ℔ iiij.

SACCHARVM *prius clarificetur, & ad iustam consistentiam coquatur: amoto deinde ab igne Saccharo, tepefieri finito, & succum infundito, & rursum lento igne ad spissitudinem coquito, & emicantem in coquendo spumam continuò auferto.*

Quidam spumã non auferũt, ne color pereat. Sed citò corrumpitur cum spuma repositus.

Hic Violarũ Syrupus in Misnia fit, præsertim Lipsiæ, vbi eum vocant Succum Violarum.

BILIS acrimoniam obtundit, ac ob lentorem thoracis vitiis est aptum.

Syrupus de Prassio D. Mesuæ.

℞. Prassij ℥ ij.
Capilli Veneris

Hyssopi

Hyssopi ℥ j.
* Calaminthæ Anisi Radicum Apij
Radicum Fœniculi ana ʒ v.
Seminis Maluæ
Seminis Fœnogræci
Radicis Ireos ana ʒ iij.
Seminis Lini
Seminis Cytoniorum ana ʒ ij.
Passularum enucleatarum ℥ ij.
* Ficuum siccarum pinguium, numero xv.
* Penidiarum ℔ j.
Mellis ℔ ij.
Aquæ quantum sufficit.
Coquantur secundum artem.

MEL *oportet esse aromaticum & optimum: potest tamen etiam cum Sacchare fieri.*

Vitiis thoracis & pulmonis diuturnis, & à frigido tenaciqúe humore excitatis, atque eradicatu difficilibus succurrit: hinc est quòd senibus & asthmaticis plurimùm conducat.

Syrupus de Glycyrrhiza D. Mesuæ.

℞. Glycyrrhizæ rasæ ℥ ij.
Capilli Veneris ℥ j.
Hyssopi ℥ ß.
Aquæ ℔ iiij.

Mace-

Macerentur horis xxiiij. Deinde coquantur ad dimidias: colaturæ adde

Mellis optimi
Penidiarum
Sacchari ana ℥ viij.
Aquæ roſarum ℥ vj.

Fiat Syrupus ſecundum artem.

Thoracem & pulmonem expurgat, ideóque diuturnæ tuſſi & pleuritidi auxiliatur.

Syrupus de Hyſſopo D. Meſuæ.

℞. Hyſſopi aridi
Radicum Apij
Radicum Fœniculi
Radicum Petroſelini
Glycyrrhizæ ana ℥ x.
Hordei mundati ℥ iiij.
Seminis Maluæ
Seminis Cytoniorum
Tragacanthæ ana ℥ iij.
Capilli Veneris ℥ vj.
Iuiubarum
Sebeſten ana num. xxx.
Paſſularũ magnarũ enucleatarum ℥ j. ʒ iiij.
Ficuum ſiccarum
Dactylorum pinguium ana num. x.
Penidiarum albarum ℔ ij.

Confice ſecundum artem.

Ad vitia thoracis & pulmonis efficax eſt, humoresq́. exſcreatu difficiles extenuat & educit.

Syrupus de Eupatorio D. Mesuæ.

℞. Radicum Fœniculi Radicum Apij
Radicum Endiuiæ ana ℥ ij.
Glycyrrhizæ Schœnanthi
Cuſcutæ Abſinthij
Roſarum ana ʒ vj.
Capilli Veneris Bedeguaris Suchahæ
Florum aut radicum Bugloſſæ
Aniſi Fœniculi
Eupatorij ana ʒ v.
Raued Seni [*id eſt, Rhabarbari Orientalis.*]
Maſtiches ana ʒ iij.
Spicæ nardi Indicæ Aſari
Folij [*pro Folio pone Spicā Romanā.*] ana ʒ ij.
Aquæ quantum ſufficit, aut ℔ viij.
Succi Apij
Succi Endiuiæ ana ℔ ij.
Sacchari ℔ iiij.

Coquantur ſecundum artem.

Pro Bedeguare & Suchaha, quæ hodie nō cognoſcuntur, licet accipere Carduū Benedictum, & Carolinam, id eſt, Cardopaciæ radicem.

Eupatorium, quod Meſue ſemper intelligit, eſt Gratiola, vt antè etiam dictum fuit aliquoties.

Frigidis iecinoris vitiis, ac eiuſdem obſtru-
ctioni.

ctionibus, aquæ inter cutem maloque corporis habitui succurrit: humores enim crassos extenuat, roburque iecinori adiicit. Vrinas mouet, & hypochondriorum tensionem demolitur.

Syrupus de Stœchade simplex.

℞. Florum Stœchadis ℥ xxx.
Thymi Calaminthæ
Origani ana ℥ x.
Anisi ℥ vj.
Passularum enucleatarum ℥ iiij.
Aquæ quantum sufficit: coquantur secundum artem. Colaturæ adde
Mellis optimi ℔ iiij. ß.
Condiatur cum
Cinnamomi Calami aromatici
Zingiberis ana ℥ j. ß.
Ligetur in sindone, & in Syrupo suspendatur.

Syrupus de Stœchade compositus D. Mesuæ.

℞. Florum Stœchadis ℥ xxx.
Thymi Calaminthæ
Origani ana ℥ x.
Anisi Pyrethri ana ℥ vij.
Piperis longi ℥ iij.
Zingiberis ℥ ij.
Passularum enucleatarum ℥ iiij.

Aquæ quantum sufficit
Mellis optimi ℔ v.

Coquantur secundum artem lento igne, colaturæ adde mellis prædictas ℔ v. & cùm reponis, tunc condies sequentibus speciebus in sindone rara & munda suspensis.

℞. Cinnamomi Calami aromatici
Spicæ nardi Indicæ
Croci Zingiberis Piperis nigri
Piperis longi ana ℥ j. ß.
Contundantur grosso modo.

Ego in condiendo Syrupo de Stœchade vtroque, pro Calamo aromatico mallem imponere Schœnanthum aut Galangam, nam vero Calamo aromatico iam caremus.

Iuuat omnes affectus frigidos cerebri & neruorũ, vt paralysim, epilepsiã, spasmũ, spasmum cynicũ, tremorem, ac ventriculũ firmat.

Syrupus de Epithymo D. Mesuæ.

℞. Epithymi ℥ xx.
Myrobalanorum Citrinorum
Myrobalan. Indorum ana ℥ xv.
Cuscutæ
Fumiterræ ana ℥ x.
Thymi Buglossæ Calaminthæ

Embli-

Emblicorum Bellericorum Glycyrrhizæ
Polypodij Agarici
Stœchados ana ʒ vj.
Rosarum Fœniculi
Anisi ana ʒ ij. ß.
Prunorum num. xx.
Passularum enucleatarum ℥ iiij.
Tamarindorum ℥ ij. ß.
Aquæ quantum sufficit.
Sacchari ℔ iij.
Sapæ ℔ ij.

Coquantur secundum artem.

SAPA *est mustũ optimũ ad tertias decoctum.*

ATRAM bilem, & alios humores vstos vacuat, ob id morbos ex his nascentes, elephantiam, cancrum, vlcera maligna, fistulosa, psoram, lepram præcauet, curatque.

Syrupus de Nymphæa D. Francisci Pedemontani.

℞. Florum Nymphææ ℥ ij.
Florum vngulæ Caballinæ aquaticæ
Psyllij integri
Acetosæ ana ℥ j.
Seminis Cucurbitæ Seminis Citrulli
Seminis Cucumeris

Seminis Melonis ana ℥ iiij.
Seminis Lactucæ | Seminis Endiuiæ
Seminis Scariolæ
Seminis Portulacæ ana ʒ ij.
Radicum Fœniculi ℥ j.
Aquæ Hordei quantum sufficit.
Sacchari ℔ j.
Aceti albi
Succi Granatorum acetosorum ana ℥ ij.

Coquantur secundum artem: deinde aromatizentur cum
Santali Citrini
* Spicæ nardi Indicæ ana ʒ j.

A *Duæ sunt Nymphææ species, altera cădidum, altera luteum florem habet, & vtriusque flores hunc Syrupum ingrediuntur. Nam Auctor huius Syrupi eam speciem quæ albos habet flores, vocat Nenuphar, alteram verò quæ luteos fert flores, appellat vngulam Caballinam aquaticam, à foliorum figura & florum colore.*

SCARIOLA *est species Endiuiæ, quam nos in Germania vocamus Endiuiam, vulgò Gensdistel, & habet spinulas in dorso foliorum.*

P. C. SCHOL.

Vngula Caballina aquatica.] *De Tussilagine hanc in propria sua significatione intelligi posse*

posse Fuchsius dextrè monet: apud aquas enim aut humentia loca plerumque nascitur.

Bilis flauæ feruorem extinguit, ideoque mirificè in ardentibus aliisque acutis febribus auxiliatur: somnum quoque conciliat.

Syrupus de Papauere simplex D. Mesuæ.

℞. Capita Papaueris albi recentia
Capita Papaueris nigri recentia ana ℥ LX.
Aquæ pluuialis ℔ iiij.

Coquantur vsquequò remaneat tantùm aquæ ℔ j. ß. Colaturæ adde
Sacchari
Penidiarum ana ℥ vj.

Fiat Syrupus secundum artem.

Valet ad catarrhũ & tussim, causam insomniæ.

Syrupus de Papauere compositus D. Mesuæ.

℞. Papaueris albi
Papaueris nigri ana ℥ L.
Capillorum Veneris ℥ XV.
Glycyrrhizæ ℥ V.
Iuiubæ numero XXX.
Seminis Lactucæ ℥ XL.
Seminis Maluæ
Seminis Cytoniorum ana ℥ vj.

Coquãtur in ℔ iiij. aquę vsq. ad duas & cum

Sacchari &
Penidiarum ana ℥ viij.

Fiat Syrupus ſecundum artem.

VALET ad tuſſim ſiccam, phthiſin, catarrhum, inſomnij cauſam.

Syrupus de ſucco Myrtillorum.

A ℞. Succi Myrtillorum depurati ℔ viij.
Sacchari clarificati ℔ iiij.

Coquantur ſecundum artem.

Curandum eſt vt adferatur ex Italia, aut Narbonenſi Gallia Myrtillorum ſuccus, ſi quis volet hunc Syrupum conficere.

P. C. SCHOL.

A ℔ viij.] *Cùm hic Syrupus à Meſues, cui erroneè à Cordo adſcribebatur, diuerſus ſit: atque à Cordo ipſo forſan concinnatus; malè legi hic ℔ viij. Fuchſius temerè ſcribit.*

SYRVPVS Myrtillorum ventriculum & viſcera roborat, ob id fluorem alui antiquatum ſiſtit & tuſſim mitigat.

Syrupus Myrtinus compoſitus.

℞. Myrtillorum ℥ xx.
* Roſarum — Santali albi
A Sumach — Balauſtiorum
* Berberis ana ℥ xv.

Meſpy-

Meſpylorum ℥ L.
Succi Granatorum acidorum vel muzorum
Succi Pomorum agreſtium ana ℔ ij.
Omnia in dictis ſuccis & aqua q.ſ. coquantur, & fiat Syrupus cum
Sacchari ℔ iij. ſecundum artem.

P. C. SCHOL.

Roſarum.] *Roſas Fuchſius rectè addit à Cordo neglectas, ſimulq́ ana ℥ xv. legendum & ℥ L. atque Sacchari ℔ iij. dextrè ait, vbi Cordus ℥ xxx. & ℥ C. ac Sach. ℔ v. nimiè ſcripſerat. Interim in aqua ℔ viij. coquit Fuchſius, & ſucci Granatorum ac Cytoniorum ana ℔ ß. tantum addit.*

HIC Syrupus ſiſtit ventris fluorem, etiam antiquum, & ſcreatum ſanguinis.

Syrupus de ſucco Acetoſæ D. Meſuæ.

℞. Succi Acetoſæ depurati ℔ iij.
Sacchari clarificati ℔ ij.
Coquantur ſecundum artem.

FEBRIBVS bilioſis & peſtilentialibus ſaluber eſt, cordis & ventriculi flammeum colorem extinguit, ipſaque roborat.

Syrupus de Succo Boraginis.

℞. Succi Boraginis depurati ℔ viij.

Metal

Florum Boraginis recentium ℥ j.

Quàmmodicè efferueant, aut potius horis aliquot in succo clarificato ac calido macerentur: dein colentur, cumque Sacchari ℥ iiij. fiat Syrupus.

SVCCVS Boraginis prius est clarificandus cum albuminibus ouorum, alioquin plus satis mucilaginosus fieret Syrupus.

P. C. SCHOL.

Stolidos cùm hic descripsisset Cordus huius & sequentis Syrupi conficiendi modos, ego eosdem suo nitori ex arte reddidi. Fecissem id quidem & aliis locis quamplurimis, nisi falcem in alterius messem indere penitius, minimè consultum visum fuisset.

COR ipsum roborat, eiusque tremorem & syncopen sanat, maniacos & melancholicos iuuat.

Syrupus de Succo Buglossæ.

℞. Succi Buglossæ depurati ℥ viij.
Florum Buglossæ recentium ℥ j.
Sacchari ℥ iiij.

Fiat eodem modo quo præcedens.

Intelligo hic eam Buglossam quæ vulgò in vsu est, non illam Italicam maiorem.

Succus Buglossæ difficulter exprimitur: nam fit mucilago, dum tunditur Buglossa, ideò tusa dimittenda est per noctem in frigido loco, & postridie exprimendus succus, atque cum albuminibus ouorum clarificandus.

COR confortat, lætitiamque generat.

Syrupus de Lupulo.

℞. Succi Lupuli depurati ℔ ij.
Succi fumi terræ depurati ℔ j.
Sacchari ℔ ij.
Coquantur secundum artem.

Potest etiã hic Syrupus fieri è solo Lupuli succo, vt Mesuæ placet, in capite De speciebus Volubilis. Exprimendus autẽ est Succus Lupuli cùm adhuc teneræ sunt eius viticulæ & asparagi.

Refrigerat, & collectionem impetus lenit. Bilem regio morbo laborantibus detrahit, pituitam in aqua inter cutem exigit per aluum.

Iuleb Rosatum.

℞. Aquæ rosarum ℔ iij.
Sacchari clarificati ℔ ij.
Fiat cum diligentia secundum artem.

FEBRIVM, thoracis, & ventriculi incendium, caloremque flammeum extinguit, sitim inexpletam sedat.

Iuleb Violatum.

* ℞. Aquæ violarum ℥ iij.
Sacchari clarificati ℥ ij.
Coque vt Iuleb Rosatum.
Febres, phlegmonas, pleuritidem, asperitatem gutturis & thoracis, ac tussim mitigat.

Miua Cytoniorum simplex D. Mesuæ.

℞. Succi Cytoniorum depurati ℥ xij.
Coquantur ad medietatem, & affunde
A Vini veteris optimi ℥ v.
* Sacchari ℥ iij.
Coquantur secundum artem.

P. C. SCHOL.

A Vini ℥ v. Sacch. ℥ iij.] *Cordum hic Vini ℥ viij. Sac. ℥ xij. perperam legentem, & Fuchsius quoque animaduertit. quare veram vtrobique lectionem reposui.*

VENTRICVLVM roborat, & cibum in eo continet.

* *Miua Cytoniorum aromatica D. Mesuæ.*

℞. Succi Cytoniorum acetosorum ℥ xx.
Vini veteris optimi ℥ x.
Mellis despumati optimi ℥ vj.
Potest tamen etiam cum Saccharo fieri.
Coquantur ad perfectionem, & aromatizentur

zentur in sindone ligatis, cum
Cinnamomi electi
Cardamomi minoris ana ℥ iij.
Garyophyllorum ℥ ij.
Zingiberis
Mastiches ana ℥ j. ß.
Croci ℥ ij.
Xyloaloës
Macis ana ℥ j. ß.
Moschi ℈ j.
Galliæ moschatæ veræ ℥ ij.
Fiat secundum artem.
Mellis loco Saccharum sumi potest.
VENTRICVLVM, hepar, & cetera viscera roborat, appetentiam excitat, coctionem iuuat, vomitum & lyenteriam sedat.

Mel Rosatum D. Mesuæ.

℞. Rosarum rubearum nondũ penitus apertarum ℔ ij.
Mellis optimi ℔ vj.
Coquantur lento igne secundum artem.
STOMACHVM confortat & mundificat, & est digestiuum materiarum phlegmaticarum in stomacho & meseraicis contentarum.

Mel

Mel Rosatum aliud efficacius.

℞. Foliorum rosarum rubearum nondum explicitarum contusorum ℥ ij.
Coquantur in aquæ cœlestis ℥ iiij.
Colaturæ fortiter expressæ adde
Succi rosarum rubearum depurati
Mellis optimi despumati ana ℥ iiij.
Coquantur secundum artem.

Oxymel simplex D. Mesuæ.

℞. Mellis optimi despumati ℥ iiij.
Aceti vini acerrimi
Aquæ clarissimæ ana ℥ ij.
Mel cum aqua despumetur iterum diligenter, & cùm aqua fuerit consumpta, tunc adde acetum, & coque secundum artem.

HVMORES crassos, lentos ac pituitosos incîdit, extenuat, & abstergit, atque adeò obstructiones aufert, sputum educit, spiritumque faciliorem reddit.

Oxymel compositum.

℞. Radicum Fœniculi
Radicum Apij ana ʒ iiij.
Radicum Petroselini Radicum Rusci
Radicum Asparagi Seminis Apij
Seminis Fœniculi ana ʒ j.

Coquan-

Coquantur in aquæ claræ ℔ vj. aut quantum sufficit. Colaturæ adde
Aceti acerrimi ℔ j.
Mellis optimi despumati ℔ ij.
Coquantur secundum artem.

HVMORES crassos & pituitosos incîdit, extenuat & abstergit: obstructiones tollit iecinoris, lienis ac renum: vrinam mouet, sudoremque euocat.

Oxymel. Scylliticum simplex D. Mesuæ.

℞. Mellis despumati ℔ iij.
Aceti scyllitici ℔ ij.
Coquantur secundum artem.

HVMORES crassos, lentos, auulsu contumaces separat: ob id confert ventriculi & aliorum viscerũ affectibus hos humores sequentibus: ructum acidum sanat, & vesicæ mollificationem, seu vrinæ incontinentiam.

Oxymel Scylliticum compositum.

℞. Radicum Apij
Radicum Fœniculi ana ℥ iiij.
Radicum Petroselini
Radicum Asparagi
Radicum Rusci
Seminis Apij
Seminis Fœniculi ana ℥ j.
Coquãtur in aquæ ℔ vj. aut quantũ sufficit.

Cola-

Colaturæ adde
Aceti Scyllitici ℥ j.
Mellis optimi despumati ℥ ij.
Fiat secundum artem.

ID potentius multo incîdit, tenuat, terget, obstructa aperit in diuturnis quartanis & quotidianis, quàm Oxymel compositum de radicibus.

Mel Anacardinum Azarauij.

℞. Anacardos recentes, terantur, & in aqua coquantur, donec melliginem quãdam in rubeo colore fuscam emittant, eam aquæ innatantem auferto, & reponito.

Mel Emblicorum.

Mel Emblicorum, est mel in quo Emblici Myrobalani sunt conditi.
Alij verò vocant Emblicorum decoctum ad mellis consistentiam inspissatum.

Mel Passularum.

℞. Vuarum passarum ℥ iiij. Infundantur eis aquæ ℥ xij. aut q. s. & macerentur horis xxiiij. deinde coquãtur ad remauentiam tertiæ partis. Colentur, & colatura decoquatur ad crassitudinem mellis, & reponatur. hoc decoctum vocatur Mel passularum.

SYRVPORVM TRES SEQVENTES VALERII CORDI DESCRIPT. HVIC EDITIONI NVNC PRIMVM ACCESSERVNT.

Syrupus de Pyris Valerij Cordi.

℞. Succi Pyrorum moschatellinorum
Succi Pyrorum Palatinorum
Sacchari clarificati ana ℔ ij.
Coquantur secundum artem.

Et quoniam Pyra Moschatellina citius maturescunt, expressum eorum succum clarificatum cum Sacchario decoctum repones, donec etiam Palatina maturescant. demũ miscebis.

Syrupus de Cichorio Val. Cordi.

℞. Rad. Fœniculi
Cichorij ana ℥ iiij.
Linguæ ceruinæ Scolopendrij
Capillorum Veneris
Trichomanes ana m j.
Aquæ Cichorij
Succi eiusdem ana ℔ iiij.
Coquantur omnia secundum artem.
Colaturæ adde Sacchari clarificati ℔ iiij.
Et species sequentes petiæ illigatas suspende in Syrupo:

℞. Rhabarbari ℥ ij.
Rad. Spicæ Romanæ ℈ j.
Fiat Syrupus.

Syrupus Refectiuus Val. Cordi.

℞. Dactylorum enucleatorum
Ficuum ſiccarum pinguium
Xyloceratiorum enucleatorum
Vuarum Cubebarum paſſarum
Vuarum paſſarũ vulgariũ maiorũ & minorum
Tamarindorum enucleatorum ana ℥ iiij.
Muſti generoſi recentis
Succi Cydoniorum ana ℔ vj.

Incidantur fructus in partes, Paſſulæ minores & Xyloceratia modicè contundantur, vnumquodque per ſe. Deinde miſceantur omnia, & in fictili denſo affundatur eis ſuccus & muſtum, macerenturque horis xxiiij. Poſteà coquantur lento igne ad conſumptionem tertiæ partis aut amplius.

Colaturæ affunde lactis Amygd. cum aqua roſea ℔ ij. ex vna libra Amygdalarum dulcium tritarum expreſſi.

Clarificetur deinde cum albuminibus ouorum xij.

Huic decocto clarificato adde Sacchari clarificati ℔ ij. Coquan-

Coquantur ad perfectionem: & cùm reponis, tum suspende in Syrupo sequentes species crassiusculè tritas, & in sindone ligatas.

℞. Cinnamomi interioris optimi

Macis	Nucis moschatæ	Cardamomi
Zingiberis	Galangæ	Zedoariæ
Garyophyllorum	ana ʒ	ij.
Ligni aloës	ʒ iij.	

Huiusmodi dilutũ vel decoctũ fructuũ horum, vel alicuius eorũ vocant Arabes Nabuch, quo vtuntur pro vino & melle in calidis regionibus.

HVNC Syrupum composui diuitibus quibusdam in chronicis morbis, omnem cibum & potum auersantibus, & comperi mirum in modum vires reficere, alere, & iam desperatos, refocillatis viribus sanitati restituere.

ROB.

Rob de Ribes simplex.

℞. Succi ribes ℔ viij.

Coquatur per se ad spissitudinem mellis, & reponatur.

Rob de Ribes compositum.

℞. Succi Ribes ℔ iiij.
Sacchari optimi ℔ ij.

Coquantur ſecundum artem.

VENTRICVLVM firmat, vomitum biliosum reprimit, ſitim reſtinguit, aliasque excretiones biliosas ſiſtit.

Rob de Berberis ſimplex.

℞. Succi Berberis ℔ viij.
Coquatur per ſe vſq. ad mellis ſpiſſitudinẽ.

Rob de Berberis compoſitum.

℞. Succi Berberis ℔ iiij.
Sacchari optimi ℔ ij.
Coquantur ſecundum artem.

ROB ex Oxyacantha ſeu de Berberis, eaſdem quas præcedens facultates obtinet.

Rob Nucum D. Meſuæ.

℞. Succi Corticum viridiũ iuglandium ℔ iiij.
Mellis optimi ℔ ij.
Coquantur ſecundum artem.

Deſtillationi tenuium humorum à capite, & inflammationem excitantium confert.

Diamorum, deſcriptione Nicolai.

℞. Succi Mororum Celſi ℔ ß.
Succi Mororum rubri ℔ j.
Mellis optimi deſpumati ℔ j.
Sapæ ℥ iij.
Coquantur ſecundum artem.

Contra

Contra depascētia oris vlcera, ad dentium affectus & gingiuarum noxas, atq. ad omnia oris vitia gargarizatus proficit.

Diamoron aliud D.Val.Cordi.

℞. Succi Mororum rubi
Succi Mororum rubi Idæi
Succi Mororum Celsi siue de arbore
Succi Fragorum ana ℔ ij.
Mellis despumati optimi ℔ iiij.

Coquantur lento igne secundum artem.

MORORVM *omnium succus exprimendus est antequam perueniant ad maturitatem Porrò Mora rubi Idæi & Fraga citius maturescũt, quàm alia: ideò oportet vt horum Succus colligatur, & cum SacchAro decoctus reponatur, donec alij maturescant. Sint autem succi vniuscuiusque ℔ ij. Sacchari ℔ j. ad quamuis eorum, id est, Sacchari ℔ ij.*

RVBVS *Idæus est ille rubus, quem nos vocamus Himpen: eius mora siue fructus vocantur Himpeer.*

Medulla siue pulpa seu Rob Cerasorum.

℞. Cerasorum acetosorum quantum volueris, coque per se, sine humore aliquo, & per cribrum setaceum manibus exprime, & ad spissi-

tudinem iustam coque, ac sine Saccharo repone, vt medullam Prunorum. Poterit qui volet etiam cum Sacchato conficere.

Diamarenatum simplex.

℞. Amarena Cerasa quantum libuerit, & cum modico vino coque, coctas per cribrum manibus exprime, expressam deinde pulpã ad spissitudinem coque, & deinde

℞. Inspissatæ pulpæ ℥ xij.
Sacchari clarificati & inspissati ℥ viij.
Confice secundum artem.

AMARENAE *sunt magna Cerasa gustu vinosa, quæ Germanicè vocantur Amarellen, Ammerlinghe, & Amelber.*

Diamarenatum compositum.

℞. Diamarenati simplicis iam confecti, & adhuc calidi ℥ iiij.
Cui insperge sequentes species in minutissimum puluerem tritas:

℞. Cinnamomi
Nucis moschatæ ana ℥ j.
Zingiberis
Galangæ ana ʒ iiij.
Cardamomi Garyophyllorum Macis
Ligni aloës ana ʒ ij.

Confice

Confice ſecundum artem.
Ad hunc modum potes etiam facere confectiones ex Cynosbatis & Cornis, hoc eſt, Corni fructibus.

LOHOCH.

Lohoch ſanum & expertum D. Meſuæ.

℞. Cinnamomi Hyſſopi
Glycyrrhizæ ana ʒ iiij.
Iuiubarum
Sebeſten ana numero xxx.
Paſſularum enucleatarum
Ficuum ſiccarum
Dactylorum pinguium ana ℥ ij.
Fœnogræci ʒ v.
Capilli Veneris m j.
Aniſi Fœniculi Ireos Seminis Lini
Calaminthæ ana ʒ iiij.

Coquantur ſecundum artem in aquæ clariſſimæ ℔ iiij. ad conſumptionem ℔ ij.
Colaturæ expreſſæ adde
Penidiarum ℔ ij.
Coquantur ad perfectionem, poſteà inſperge ſubſequentia minutiſſimè inciſa & tuſa.
℞. Pinearum mundatarum ʒ v.

Amygdalorum dulcium mundatorum
* Glycyrrhizæ Tragacanthę Gũmi Arabici
* Amyli ana ʒ iij.
Ireos ʒ ij.

Agitentur omnia ſimul celerrimè, donec albeſcat.

TVSSI vociſque aſperitati à frigiditate natæ auxilio eſt, craſſos in thorace & pulmone humores extenuat.

Lohoch de Pino D. Meſuæ.

* ℞. Pinearum ʒ xx.
Amygdalorũ dulcium Auellanarũ aſſatarum
Tragacãthæ Gummi Arabici Glycyrrhizæ
* Succi Glycyrrhizæ
Amyli Capilli Veneris
* Ireos ana ʒ iij.
Carnium dactylorum ʒ xxxv.
A Amygdalorum amarorum ʒ iij.
Mellis paſſularum Butyri recentis
Sacchari Tabarzeth ana ℥ iiij.
Mellis Tabarzeth ℔ iij. ℥ j. ʒ iiij.

Conterenda cõtundantur, & incidenda incidantur minutiſſimè, & cum melle excipiãtur.

MEL *Tabarzeth eſt optimũ, ſinceriſſimũ atq. odoratiſſimum mel, quale ex Dantiſco affertur.*

P. C.

P. C. SCHOL.
Amygd.am. ℨ iij.] *Cùm Cordus hic peruersè ℥ iij. posuisset, ℨ iij. tantùm legendas esse, Fuchsio quoque astipulante, dico.* A

TVSSI diuturnæ, difficultati spiritus, & asthmati succurrit: humores in thorace crassos incîdit, & extenuat.

Lohoch de Papauere D. Mesuæ.

℞. Papaueris albi ℨ xxv.
Amygdalorum dulcium Pinearum
Gummi Arabici Tragacanthæ
Succi Glycyrrhizæ ana ℨ x.
Amyli ℨ iij.
Seminis Portulacæ Seminis Lactucæ
Seminis Cytoniorum ana ℨ iiij.
Croci ℨ j.
Penidiarum albarum ℥ iiij.
Syrupi de Papauere ℔ iij.

Omnia contundantur & incidantur atque cum Syrupo excipiantur, secundũ artem. Porrò iste Syrupus de Papauere sic fieri debet.

℞. Capitum Papaueris albi recentium
Capitũ Papaueris nigri recentium ana ℥ vj.
Seminis Lactucæ
Florum Violarum ana ℥ j.

Aquæ quantum sufficit, aut ℥ viij.

Coquantur, & colaturæ adde

Sacchari ℥ iiij.

Coquantur ad spissitudinem.

Hoc Lohoch de Papauere appellatur etiam alio nomine Diapapauer.

Iuuat tussim, & gutturis asperitatē à catarrho calido, tenui (quem sputū liquidum indicat) eum enim coquit, & crassat. Cōfert etiam febribus ardentibus, dolēti thoraci, pleuritidi.

Lohoch de Scylla D. Mesuæ.

℞. Succi Scyllæ

Mellis despumati ana ℥ j.

Coquantur secundum artem.

SCYLLA *propriè succum non habet, sed mucilaginem; quæ sic est colligenda:*

℞. Scyllas crudas tres aut quatuor, eius laminas puriores, plenas & nitidas, in partes incidito cultello eburneo: deinde in pila siue mortario fictili aut lapideo siue marmoreo atterito cum agitaculo ex ligno Guaiaco siue sancto facto, & deinde exprime & vtere.

ECLEGMA de Scylla, materiam crassam, lentam, coctu difficilem in partibus respiratoriis, expelli facilem strenuè reddit, &

natam inde spirandi difficultatem, & thoracis dolorem leuat.

Lohoch de Pulmone vulpis D. Mesuæ.

℞. Pulmonis vulpini siccati
Succi Glycyrrhizæ
Seminis Anisi
Seminis Fœniculi
Capilli Veneris ana ℥ j.
Sacchari clarificati ℥ xv.

Conterantur omnia tenuissimè, & cum Saccharo excipiantur.

ABSTERGIT & consolidat vlcera pectoris & pulmonis, & præferendum est aliis remediis in phthisi.

Lohoch ad Asthma D. Mesuæ.

℞. Scyllæ assatæ ʒ iij.
Radicum Ireos ʒ ij.
Hyssopi
Prassij ana ʒ j.
Myrrhæ rubeæ
Croci ana ʒ ß.

Cũ mellis quantitate sufficiẽti fiat Lohoch.

AD asthma & tussim antiquam valet: humorem enim crassum tenuat.

LENI-

LENITIVA.

ET SOLVTIVA.

FLORES CASIAE FISTVLAE SOLVTIVAE.

℞. Cannas seu siliquas Casiæ ponderosas, & quæ non resonant cōcussæ, aperi eas & contentam in eis pulpam seu medullam cum laminis & seminibus suis diligēter euacua, exempta proiice super inuersum & angustum cribrum setis equinis contextum. Cribrum deinde pone supra bullientis aquæ vaporem, & auerso cochlearis conuexo Medullam Casiæ hinc & inde ducito, vt per cribrum paulatim excernatur; & si quid excretum est, aut penetrauerit, confestim subinde auferto, ne plus quàm necesse est de vapore imbibat: idque tamdiu facito, donec quantum voles, collegeris. Porrò cùm necessitas requirit, semper recentes exprime Casiæ flores: repositæ enim acescunt.

Si quis Casię flores siue pulpam magis solutiuam reddere volet, in bullientem aquam proiiciat folia Persici, aut flores Persici, & Prunellorum siluestriū, aut omnia hæc simul: ho-

rum

ũenim vapor & destillata aqua soluit aluum. Mundificat sanguinẽ, & compescit omnem acuitatem, & sedat sitim, & propriè cum succo Endiuiæ aut Taraxici, depurato secundum artem. Mundificat stomachum, & educit choleram & phlegma, sine nocumento & excessu; caret enim mordicatione. Et lenit pectus & guttur, ac resoluit apostemata acuta in eis. Et confert calefactioni renum sumpta cum diureticis & infusione Glycyrrhizæ, & prohibet generationem lapidis in eis, & confert febribus calidis.

Diacasia cum Manna.

℞. Prunorum Damascenorum ℥ ij.
Florum Violarum m. j. ß.
Aquæ fontanæ ℥ xviij.

Bulliant secundũ artem vsq. ad medietatis consumptionem: Cola, & in colatura dissolue

Pulpæ Casiæ ℥ vj.
Pulpæ Tamarindorum ℥ j.
Mannæ optimæ Calabrinæ ℥ ij.
Syrupi Violarum ℥ iiij.
Sacchari Candi
Sacchari Penidij ana ℥ j.
Sacchari Violati ℥ iiij.

Confice

Confice secundum artem.

Pulpa Tamarindorum fit vt Pulpa Casiæ, sine flores Casiæ.

EST pro delicatis qui habent stipticũ ventrem: non enim est ingrati saporis, nec molesta, sed salubris: lenit viscera, subducit aluum, purgat choleram, & mitigat febres.

Casia extracta sine foliis Senæ.

℞. Prunorum numero xij.
Violarum m j.
Hordei mundi Anisi Polypodij
Seminis Cartami ana ʒ v.
Capillorum Veneris Thymi
Epithymi ana m ß.
* Passularum exacinatarum ℥ ß.
Fœniculi seminis ʒ ij.
Seminis Portulacæ
Seminis Maluæ ana ʒ iij.
Glycyrrhizæ ʒ iiij.

Fiat horum decoctio in sufficienti quantitate aquæ: colentur, in colatura dissolue
Pulpæ Casiæ ℔ ij.
* Pulpæ Tamarindorum ℥ j.
* Cinnamomi ʒ iij.
Sacchari optimi ℔ j.

Coquan-

Coquantur ad perfectionē secundū artem.

Casia extracta cum foliis Senæ.

℞. Confectionis Casiæ extractæ sine foliis Senæ ℔ ij.
Pulueris foliorum Senæ ℥ ij.
Misce secundum artem.

FACILE soluit, lenit asperitatem intestinorum, remouet stipticitatem, & ventris onus subducit, & morbis cholericis & melancholicis auxilia præbet.

Casia extracta pro clysteribus.

℞. Violarum [*id est, florum Violarum.*]
Violariæ [*id est, foliorum violarum.*]
Maluæ Mercurialis Betæ.
Parietariæ ana m j.

Fiat horum decoctio in sufficienti aqua, cuius beneficio Casia extrahatur, & cannæ eius interius lauentur. Deinde

℞. Pulpæ Casiæ cum hac decoctione extractæ & ad spissitudinem coctæ ℔ j.
Sacchari ℔ j. ß.

Coque ad perfectionem secundum artem. Quidam addūt Diacridiū siue Scammoneam. Sed hoc nemo faciat insciis Doctoribus Medicis.

PARIE-

PARIETARIAE, *videlicet vera, quæ circa macerias & muros nascitur sub stillicidiis tectorum, & non silvestris istius herba luteis floribus, quæ dicitur Germanicè Tag vnd nacht.*

Est lenitiua ventris & lenis, & est medicina pro delicatis, carens acuitate & mordicatione, & omni excessu lædente.

Electuarium Lenitiuum.

℞. Passularum enucleatarum ℥ ij.
Adianti nigri Violarum
Hordei mundi ana m. j.
Iuiubarum Sebesten ana num. xx.
Glycyrrhizæ ℥ ß
Prunorum enucleatorum
Tamarindorum ana ℥ vj.
Senæ Polypodij ana ℥ ij.
Mercurialis m. j. ß.

Decoquantur secundum artem in sufficienti aqua: cola, & in colatura dissolue

Pulpæ Cassiæ Pulpæ Tamarindorum
Pulpæ Prunorum Sacchari optimi
Sacchari violati ana ℥ vj.
Pulueris Senæ ℥ iij. ʒ iij. ß.

Confice secundum artem.

ADIANTVM *nigrum, est Capillus Veneris verus qui à Lugduno affertur.*

VSVS

Vsvs eius eſt in febribus humoralibus & pleureſi; lenit enim & mollit inteſtina, & delet eorum ſtipticitatem: facilè ſoluit ſine moleſtia & læſione choleram phlegmaticam & melancholicam.

Electuarium Lenitiuum de Manna Nicolai Alexandrini.

℞. Capillorum Veneris
Scolopendriæ [*hoc eſt, Ceterach vocata.*]
Hepaticæ [*hoc eſt, Lichenis.*] ana ℥ iij.
Seminis Cucurbitæ Seminis Citrulli
Seminis Melonis Seminis Cucumeris
Violarum ana ℥ j.
Prunorum Damaſcenorum num. xx.

Coquãtur in aqua ad dimidias, deinde percolentur cũ expreſſione, in colato diſſoluantur
Mannæ optimæ puræ
Sacchari violacei
Pulpæ Caſiæ recens extractæ ana ℥ iiij.
Tamarindorum
Sacchari roſacei ana ℥ j.
Sacchari albiſſimi ℔ iiij.

Concoquantur ad mellis conſiſtentiam: poſtremò ſpecies ſequentes iniiciantur,
Nucleorum ſeminis Melonis

Seminis Cucumeris
Seminis Citrulli
Florum Nymphææ
Seminis Scariolæ
* Seminis Portulacæ
Seminis Cucurbitæ
Florum Violarum
Seminis Lactucæ ana ℥ j.
Rhabarbari electi
* Foliorum Senæ ana ℥ j. ʒ j.

His accuratè commistis & subactis, conficiatur electuarium.

VTILE est ad purgandum sanguinem, ad choleram reprimendam & melancholiam: valet etiam ad hepar calefactum, & corpus vniuersum perpurgat.

Electuarium de Sebeste D. Bartholomæi Montagnanæ.

℞. Sebesten sine nucleis
Prunorum siccorum enucleatorum
Tamarindorum ana ℥ v.
Aquæ Violarum ℔ j.
Aquæ Ireos
A Aquæ Anguriæ ana ℥ vj.
Succi Mercurialis depurati ℥ iiij.
* Penidiarum ℥ iiij.
Diapruni simplicis ℔ j. ß.
Nucleorum seminis Cucurbitæ

Cucu-

Cucumeris Melonis
Citrulli ana ℥ j.
Diagridij ʒ iij. ß. *

Caro siue pulpa Sebesten, Prunorum & Tamarindorum minutissimè teratur, & cũ aquis extrahatur. Semina verò minutissimè incidantur, & reliquis misceantur, & fiat secundum artem Electuarium.

ANGVRIA *est Melon magnus, viridis, alio nomine vocatur Albateca, siue Batega, & Melon Indus. Quidam per aquam Anguria intelligunt succum eius, & non malè: nam hic magis aluum lenit.*

P. C. SCHOL.

Aquæ Anguriæ.] *Anguriam esse Melonem seu fructum magnum, ex viridi & subpallido foris interstinctum, siue variegatum anguis modo, vnde illi nomen; oblongum, insipidum cum lauore, semine maiusculo, rubro, vnà cum Francisc. Alexandrini Apolline existimo, & falli Fuchsium dico.* A

CONFERT febribus cholericis interpolaris, & continuis puris, & sedat acuitatem febrium, sitim & vigilias, & etiam amaritudinem remouendo, & educit materias acutas à viis vrinalibus & vesica.

Medulla siue Pulpa Prunorum.

℞. Prunorum magnorũ acetosorum & vinosorum quantitatem, quam volueris, & exemptis nucleis in fictili vitreato magno coquito, deinde per cribrum setaceum exprimito, expressam pulpam iterum lento igne ad perfectam & iustam spissitudinem coquito, & sine Saccharo reponito.

Porrò si medullam Prunorum laxatiuam requiris, ex dulcibus prunis, aut prunis Hungaricis magnis exiccatis conficito.

Medulla Prunorum vinosorum, calorem & sitim in febribus mitigat, & melius est vt conseruetur sine Saccharo, Cerasorum modo inspissata.

Diaprunum compositum non laxatiuum D. Nicolai.

℞. Prunorum Damascenorum electorũ num. centum.

Coquantur in modica aqua, donec emolliantur; excola, deinde decoctum eorum priuatim reponens, ipsa verò pruna super inuersum & vasi impositum cribrum ponantur, & manibus hinc & inde ducantur, & premantur, donec omnis eorum pulpa penetrauerit,

&

& cutis cum nucleis tantùm remaneat. Collectam deinde pulpam, & excolatum eorum decoctum in quo bullierint, violarum ℥ ß. lento igne ad ſpiſſitudinem coquito. Melius eſſet, ſi Prunorum pulpa per ſe inſpiſſaretur, & ſi cum decocto prunorum & violarum pulpa Tamarindorum extraheretur.

Deinde cùm inſpiſſaueris,

℞. Pulpæ inſpiſſatæ ℔ j.
Sacchari clarificati ℔ ij.
Pulpæ Tamarindorum
Pulpæ Caſiæ ana ℥ j.

Agita omnia ſimul ſupra ignem: deinde inſperge ſub ſequentium ſpecierum puluerem.

℞. Santali albi
Santali rubri
Spodij
Rhabarbari
Cinnamomi ana ʒ iij.
Roſarum
Violarum
Seminis Portulacæ
Seminis Scariolæ
Seminis Berberis
Succi Glycyrrhizæ
Tragacanthæ ana ʒ ij.
Seminis Cucurbitæ
Seminis Cucumeris
Seminis Citrulli
Seminis Melonis ana ʒ j.

Confice ſecundum artem.

Dicitur etiam hæc confectio Diadamascenum, à prunis Damascenis, quæ capit.

Quidam ponunt prunorum non numero centum, sed ℞ j. verùm malè: nam ex Nicolao Alexandrino omnes alij hanc compositionem desumpserunt.

Quædam exemplaria non habent Cinnamomum: sed Nicolaus Alexandrinus idipsum ponit: & nisi ingrederetur Cinnamomi pondus, confectio hæc esset manca: nam Nicolaus Alexandrinus scribit totam confectionem habere ℔ iij. & ß. & sic est. Impressi tamen codices mendosi sunt, habent enim ℔ ij. & ß. Ita pro ciphra 3. posuerunt 2. facili errore, non tamen condonando.

Nicolaus Alexandrinus nō ponit semen Cucumeris: nam si posuisset, dixisset confectionem habere ℔ iij. & ß. & ℥ j. Itaque ℥ j. seminis Cucumeris, adiecta est à posterioribus, nihil tamen refert, cùm potius conducat.

Per semina Cucurbitæ, Cucumeris, &c. debet intelligi exempta eorum medulla. idq; semper intelligendum est, cùm pulueres horum seminum ingrediuntur in confectiones quascunque.

P. C. SCHOL.

Cinnamomi.] *Cinnamomum ex hoc medicamento*

camento erroneè reiicit Fuchſius, cùm vetera plurima exemplaria id contineant: quod rationibus etiam conſtare demonſtrari poſſet.

DATVR acutas & peracutas patientibus, & maximè Cauſoni & Synocho in principio, in augmento & ſtatu ægritudinis. Et ſine Diacridio poteſt exhiberi in omni hora diei. Cum Diacridio verò, in aurora matutinali, & cum cautela, quoniam eſt ſolutiuum forte.

Diaprunum compoſitum laxatiuum D. Nicolai.

℞. Diapruni non laxatiui adhuc recentis & calidi ℔ iiij.
Scammoneæ præparatæ ℥ ij.
Miſce & repone.

Diacatholicon Nicolai.

℞. Pulpæ Caſiæ fiſtulæ
Pulpæ Tamarindorum
Senæ mundatæ ana ℥ ij.
Rhabarbari Violarum Polypodij
Aniſi ana ℥ j.
Penidiarum
Sacchari Candi ana ℥ j.
Glycyrrhizæ Seminis Cucurbitæ
Seminis Citrulli Seminis Cucumeris

Seminis Melonis ana ℥ ij.

Conterenda cõterantur, & seminũ quatuor maiorum nuclei incidantur: posteà omnia simul conficiantur, cum subsequenti syrupo:

* ℞. Polypodij ℥ iij.

Coquatur in aqua cælesti q. s. addendo Sacchari optimi ℔ ij.

Nicolaus Alexandrinus hãc confectionẽ vocat Catholicũ, è quo desumpta est: is paulò aliter eã describit. sed quia impressum Nicolai exemplar in hac cõfectione valde mendosum est, malui ex concordi aliorũ traditione hãc adscribere.

CONFERT acutis & peracutis morbis: emollit enim, alterat, roburq́. addit iecinorosis & lienosis.

Electuarium Indum maius D. Mesuæ.

℞. Cinnamomi Garyophyllorum
Spicæ Indicæ Rosarum
Casiæ ligneæ veræ [*aut succedanei eius.*]
Macis
Cyperi [*videlicet rotundi.*] ana ℥ iiij.
Santali Citrini ℥ ij. ß.
Ligni aloës
Nucis moschatæ ana ℥ ij.
* Turbith optimi ℥ L. [*i. quinquaginta.*]

Sacchari

Sacchari
Penidiarum ana ℥ xx.
Galangæ Cardamomi maioris
Cardamomi minoris Aſari
Maſtiches ana ʒ j. ß.
Diagridij ℈ j. ʒ iiij.

Omnia terantur, & cum oleo Amygdalino dulci fricentur, & cum ſubſequẽti ſyrupo conficiantur.

℞. Succi Cytoniorum
Succi Granatorum Succi Apij
Succi Fœniculi omniũ depuratorum ana ℔ ß.
Mellis deſpumati optimi ℔ iij. ℥ iij. A

Decoquantur ſucci cum melle ad ſpiſſitudinem iuſtam ſecundum artem.

P. C. SCHOL.

℔ iij. ℥ iij.] *Cùm Mellis triplum ad reliquorum pondera Cordus plerumque requirat, hic Mellis ℔ iiij. ß. poſuerat, ingredientia Sacchara pulueribus ceteris cõnumerans, quod alicubi tamen non effecit. Itaque num Sacchara pulueribus ſint annumerãda, vt ea ratione Mel quoque triplicandum ſit, nihil hic Fuchſius, nihil Deſſennius, nihil Apollo fatu dignum; vt nec in Amygdala, Pineas. Dactylos recipientibus medicamentis; cùm alioquin futilibus in-* A

terdum paginas repleant. Ceterùm (vt hic id obiter dicam) huius iam narrati dubij, Diaphœnicon admodum est controuersum.

EXCREMENTA humorũ, maximè pituitosorum ac putridorum, ventriculo & aliis nutritoriis instrumentis educit, crassos in iis etiam flatus dissoluit, malaque hinc nata sanat: verbi gratia, inflationem ventriculi, colicos & renum dolores.

Electuarium Indum minus D. Mesuæ.

A ℞. Turbith optimi ʒ vj.
Sacchari tantundem Macis
Garyophyllorum Piperis Zingiberis
Cinnamomi electi Cardamomi maioris
Nucis moschatæ ana ʒ vij.
Scammoneæ correctæ ʒ xij.
Mellis optimi despumati triplum, hoc est ℔ ij.
* ℥ j. ʒ j.

P. C. SCHOL.

A Turbith ʒ vj.] *Mihi, Dessennio, aliisq́; videtur Cordus hic mutilus, Turbith tantum sex drachmas huic medicamento indens, centum drachmas in Mesue scriptum fuisse dicentibus multis. Ego verò cũ nulla ratione centũ drachmas admittere queam, medicamenti inscriptio-*

nis

...is ratione habita, qua Indum minus appellatur, vix quinquaginta drachmas admittendas esse cōcedere possum, vt in Indo maiori:ni in ambabus idem Scammonij pondus citra controuersiam cerneretur. De decem tantùm drachmis aut duodecim, deq; vigintiquinque drachmis legentibus quibusdam exemplaribus nunc nihil dico. Tanta est hoc in pondere hic varietas.

Interim si Turbith pondus præter Cordi mentem augetur, augenda quoque erit pro triplicitatis ratione mellis quantitas.

HABET intentionem maioris.

Confectio Hamech maior D. Mesuæ.

℞. Myrobal. Citrinorum ℥ iiij.
Chebulorum Indorum
Rhabarbari ana ℥ ij.
Agarici Colocynthidis
Polypodij quercini ana ʒ xviij.
Absinthij Thymi
Senæ ana ʒ vj.
Violarum ʒ xij.
Epithymi ℥ ij.
Anisi Fœniculi
Rosarum ana ʒ vj.
Succi fumi terræ ℔ j.

Pruno-

Prunorum numero LX.
Passularum maiorum enucleatarum ℥ vj.
Infundantur omnia in seri quantitate sufficienti, & ponantur in vitreato vase angusti orificij bene obturato, & dimittantur per dies quinque. Posteà ad ignem ferueant vna atque altera ebullitione: deinde colentur: in parte colaturæ dissolue
Pulpæ Casiæ ℥ iiij.
* Pulpæ Tamarindorum ℥ v.
Mannæ ℥ ij.
Agitentur simul, & adiiciatur
* Sacchari in altera colaturæ parte clarificati ℔ j. ß.
Coquantur simul ad mellis spissitudinẽ: deinde aspergatur subscriptarũ specierũ puluis:
* Scammoneæ bonæ ℥ j. ß.
Myrobal. Citrinorum
Chebulorum
Indorum ana ℥ ß.
Bellericorum
Emblicorum
Rhabarbari
Seminis fumi terræ ana ℥ iij.
Spicæ nardi Indicæ
Anisi ana ℥ ij.

Confice

Confice secundum artem.

MORBIS omnibus ex flaua bile & pituita salsa natis, nempe impetigini, scabiei, elephantiæ & cancro succurrit. In summa, omni fœditati cutis à biliosis, & adustis humoribus procreatæ conuenit.

Confectio Hamech minor D. Mesuæ.

℞. Myrob. nigrorum [*id est, Indorum.*]
Chebulorum
Epithymi ana ℥ j.
Fumi terræ
Absinthij ana ℨ xx.
Thymi Calaminthæ Polypodij quercini
Agarici Glycyrrhizæ
Buglossæ ana ℨ x.
Stœchados Arabicæ
Chamædryos [*videlicet veræ.*]
Chamæpityos [*id est, Iuæ moschatæ.*]
Bedeguaris [*eius loco sume Carduũ benedictũ.*]
Anisi ana ℨ v.
Prunorum Iuiubarum
Sebesten ana num. LXX.
Passularum enucleatarum ℔ j.

Decoquãtur in aqua sufficienti vsq. ad tertias: Colẽtur, & colaturæ addantur Sapæ ℔ ij.

Mellis

Mellis despumati ℔ j.
* Scammoneæ correctæ ℥ ij.
Coquantur lento igne vsque ad mellis spissitudinem.

PVRGAT Melancholiam, & vstos humores alios: ob id confert maniæ, melancholiæ, vertigini, obliuioni, & vitiis cutis, qualia sunt psora, id est, scabies, morphæa, cancer, elephantia, impetigo.

Diaphœnicon D. Mesuæ.

℞. Dactylorum Hieron enucleatorũ, ac tribus diebus in aceto maceratorum ℥ ij. ℈ ij.
Penidiarum ℥ j. ℈ j.
Amygdalorum ʒ v.
* Turbith ʒ v. ℈ ij. ß.
* Scãmoneæ [*.i. Diagridij.*] ʒ ij. aliis ʒ iij. ℈ ij.
Zingiberis Piperis longi Foliorum Rutæ
Cinnamomi Macis Ligni aloës.
Anisi Fœniculi Dauci
Galangæ ana ℈ j. Ġ v.
Mellis despumati triplum, hoc est, ℔ j.
A ℥ iij. ʒ vj.
Fiat secundum artem electuarium.

P. C. SCHOL.

A *Mirum est in hoc tam frequentis vsus, tamq; dubiosa*

dubiosæ atq. difficilis compositionis medicamento, adeò vt etiã à duobus Pharmacopœis vix eodem concinnetur modo; mirum inquã hic silere, nihilq́ serij dicere (vt Fuchsiũ sileam) Francisc. Apollinem, eundemq́ tam insipidũ esse, vt quid per Amygdala absolutè hic posita, intelligendum quantum Scammonij (nam admodum diuersa est lectio) quantum Mellis, in quo hoc loco grandior, quàm in quouis alio medicamẽto, cardo versari deberet. sumendum sit, nihil Apolline dignum proferat, aut ridicula indicet atq. scribat: cùm tamen plurimis locis, verborum ac vocum inanium multas myriades temerè ac futiliter effundat Quoniam verò (quantum ad Mellis quantitatem attinet) se neque hic vniuersali regula abuti velle dicat Franciscus (per quam si Mellis triplum intelligat) nónne libræ nouem Mellis hic sumendæ erunt ãdmodũ à tribus procul? Num igitur ad auctoris mentẽ compositionem hanc se restituisse, vt inquit, gloriari debet? Hunc itaque, hunc Apollinem consulat Pharmacopœus oportet, vt radiis eiusdem illuminatus (nam vndique ferè est sibi similis) vndequaque etiam cæcutiat atque exorbitet.

Febribus cõpositis & diuturnis auxiliatur, Bilem enim flauam & pituitam ducit. Colicis

cruciа-

cruciatibus mirificè cōfert: itē doloribus ventriculi, & aliis malis ex crudo humore ortis.

Diaphœnicon in forma solida.

℞. Dactylorum infusorum in aceto tribus diebus ac noctibus numero vj.
Seminis Ligustici ℥ ij.
Pineorum nucleorum
Amygdalorum dulcium ana ℥ xv.
Turbith ℥ xij.
Diagridij ℥ xj.
Sacchari Candi ℥ ij.

Piperis longi	Zingiberis	Foliorum Rutæ
Cinnamomi	Macis	Fœniculi
Anisi	Dauci	Galangæ

Ligni aloës ana ℥ j.
A Sacchari ℔ j.
Fiat confectio in rotulis, secundum artem.
Ista confectio solida Diaphœnicum plerisque medicis est vsui.

P. C. SCHOL.

A ℔ j.] *Mutilum in hac Sacchari quantitate esse Cordū, si ad precedentis Diaphœnici, aliásque cum Saccharo paratorum medicamentorum rationes contuleris, necesse est; Typographi forsan vitio. In eandem nihilominus nassam satis impru-*

imprudenter, immò pueriliter cecidere Fuchs. & nonnulli alij: ita cæcus cæco duce labitur.

Diasena D. Nicolai.

℞. Senæ ℥ iij.
Auellanarum tostarum num. x.
Serici tosti ʒ ij.
Lapidis Armeni loti ʒ j.
Lapidis Lazuli loti ʒ iij.
Sacchari ℥ vj.
Cinnamomi ʒ j.
Garyophyllorum Galangæ Piperis
Spicæ nardi Indicæ Ocymi
Foliorum Garyophyllorum Cardamomi
Croci Zingiberis Zedoariæ
Florum Rorismarini
Macropiperis ana ʒ ij.
Mellis despumati ℔ ij.

LAPIS *Armenus est similis lapidi Lazuli, sed nō est tantopere cæruleus, sed magis viridis.*

FOLIA *Garyophyllorum sunt similia foliis Lauri, & odorem atq. saporem habent Garyophyllorum: eorum loco sume Garyophyllos ipsos.*

Succurrit melancholicis, mania vexatis, & quartana tristitiaq. affectis, lienosis, & omnibus malis ex atra bile procreatis.

Benedicta laxatiua D. Nicolai.

℞. Turbith electi
Sacchari ana ℥ x.
A Diagridij Esulæ Hermodactylorum
Rosarum ana ℨ v.
Garyophyllorum Spicæ nardi Indicæ
Zingiberis Croci Saxifragiæ Macropiperis
Amomi [*sumatur Acorus verus eius loco, vel Calamus aromaticus.*]
Cardamomi minoris Seminis Apij
Salis Gemmei Galangæ Macis
Carui Fœniculi Seminis Asparagi
Seminis Rusci [*id est, Brusci.*]
Granorum solis [*id est, Milij solis.*] ana ℨ j.
Mellis despumati optimi triplum, hoc est ℔ j.
* ℥ v. ℨ j v.
Confice secundum artem.

Per semen Asparagi & Rusci intellige carnem & pulpam eius: reiectis nucleis osseis.

P. C. SCHOL.

A Esulæ.] *Nullo pacto placent Fuchsii aliorumq́ sententiæ, hic Esulæ ℨ x. esse sumendas arbitrantes: etenim cum Cordo ℨ v. sufficere bona ratione dico. Breuis vndique esse cogor.*

HVMORES pituitosos, potissimum ad articu-

rticulos decumbentes, elicit. A renibus quoque & vesica purgat.

Electuarium Eleschof siue Episcopi D. Mesuæ.

℞. Scammoneæ Antiochenæ
Turbith optimi ana ʒ vj.
Garyophyllorum Cinnamomi Zingiberis
Myrobal. Emblicorum Nucis moschatæ
Polypodij ana ʒ ij. ß.
Sacchari ʒ vj.
Mellis despumati triplum, id est ℥ x. ʒ j.

P. C. SCHOL.

Sacchari ʒ vj.] *Præter exempla ex Mesue, præterq; rationes, Fuchsius & Frãciscus Alexand. hic ℥ vj. legunt.*

BILEM flauam & pituitã elicit, flatus quoq. expellit, doloribus articulorum, laterisque prodest, itemque colicis cruciatibus, ad renes etiã & vesicã decumbẽtes humores expurgat.

Electuarium de Psyllio D. Mesuæ.

℞. Succi Buglossæ domesticæ
Succi Buglossæ agrestis Succi Endiuiæ
Succi Apij, omnium coctorum & despumatorum ana lb ij.
Succi fumi terræ ℥ iij.

In quibus macerentur per xxiiij. horas sub-
sequentia:

℞. Cuscutæ Anisi Senæ ana ℥ ſ
Capilli Veneris m. j.
A Asari ʒ iiij.
Spicæ nardi Indicæ ʒ ij.

Bulliant aliquantulum, adiiciendo
Violarum ℥ iij.
Epithymi ℥ ij.

Hæc postquàm modicè bullierint, colen-
tur, & colaturæ iniiciantur
Psyllij seminis integri ℥ iij.

Macerentur per xxiiij. horas, singulis hori
agitando: deinde sume expressæ à Psyllio mu-
cilaginis ℔ iiij.
Sacchari albissimi ℔ ij. ß.

Coquantur lento igne ad perfectionem
addendo pulueris
Trochiscorum Diarhodon
* de Spodio
de Rhabarbaro ana ℥ j.
de Berberis ℥ ß.
* Scammonij in Cytonio malo cocti ℥ ii
Confice secundum artem.

*Per Buglossam domesticā potes intelligere Bo-
raginem, vel magnā illam Italicam Buglossam*

P. C. SCHOL.

Aſari ʒ iiij.] *Sic legendum eſſe, ritè quoque Fuchſius monet. Cordus enim Aſari, Spicæ ana ʒ ij. perperam hic legebat.*

FLAVAM bilem euocat, febribus ardentibus & curatu difficilibus auxiliatur, dolori capitis & vertigini à bilioſorum humorum euaporationibus procreatis, morbo regio, & iecori ſupra modum calefacto.

Electuarium Roſarum D. Meſuæ.

℞. Succi roſarum rubearũ perfectarum ℔ iiij.
Sacchari Tabarzeth [*id eſt, albi.*] ℔ j. ß.
Mannæ puræ & recentis ℥ vj.
Scammoneæ Antiochenæ ℥ j. ß.

Coquãtur ſenſim ad ignem molliuſculum, dum ad mellis conſiſtentiam vſq. denſeſcant: deinde inſperge

Trochiſcorum de Spodio ℥ j.
Trochiſcorum de Berberis ʒ iiij.
Galliæ moſchatæ veræ
Croci ana ʒ ij.

Reponatur in vaſe vitreo.

EST cholagogum clemens, ob id ſalubre bilioſis affectibus, arthritidi calidæ, cephalalgiæ calidæ, vertigini, oculorum dolori, ictero.

Electuarium de Succo Rosarum D. Nicolai.

℞. Succi Rosarum rubrarum
Sacchari albissimi ana ℔ j. ℥ iiij.
Diagridij ℥ j. ʒ iiij.
Santali rubri Santali albi
Santali Citrini ana ʒ vj.
Spodij de Ebore ʒ iij.
Caphuræ ℈ j.

Succus Rosarum cum Saccharo ad iustam consistentiam coquatur, deinde tritæ species adiiciantur.

Hæc cõpositio potest fieri in forma solida.

Expellit flauam bilem citra molestiam: ad morbos articulorum ex biliosis & calidis humoribus natos, ad febresque tertianas confert.

Diaturbith cum Rharbarbaro D. Montagnanæ.

℞. Turbith optimi
Hermodactylorum ana ℥ j.
Rhabarbari ʒ x.
Diagridij ʒ iiij.
Santali albi Santali rubri Violarum
Zingiberis ana ʒ j. ß.
Mastiches Anisi Cinnamomi
Croci ana ʒ ß.

Sacchari

Sacchari albiſſimi triplum, hoc eſt ℔ j. ℥ ij.
ʒ ij.
Poteſt fieri in liquida & ſolida ſubſtantia.
EST Cholagogum, Phlegmagogum, & Melanogogum.

Diaturbith maius D. Petri de Tuſſignano.

℞. Turbith optimi ℥ j.
Diagridij
Zingiberis ana ʒ iiij.
Cinnamomi
Garyophyllorum ana ʒ ij.
Galangæ
Piperis longi
Macis ana ʒ j.
Sacchari albiſſimi ℥ viij. ʒ v.
DVCIT phlegmaticos humores, & purgat, & calefacit.

Diaturbith minus Zezaris, ex Meſue cap. de Turbith.

℞. Turbith albi & gummoſi ℥ x.
Zingiberis ʒ v.
Maſtiches ʒ iij.
Sacchari albiſſimi ℥ vj. ʒ vj.
LEVITER purgat phlegma à ſtomacho.

A *Diacarthamum D. Arnoldi de Villanoua.*

℞. Specierum Diatragacanthi frigidi ℥ ß.
Pulpæ Cytoniorum ℥ j.
Medullæ seminis Carthami ʒ iiij.
Zingiberis albi ʒ ij.
* Diagridij ʒ iij.
Turbith ʒ vj.
B Mannæ granatæ ʒ ij.
* Mellis rosati colati ℥ j.
* Hermodactylorum ʒ iiij.
Sacchari albissimi ℥ x. ʒ iij.
Fiat in liquida substantia.

Cùm autem species reseruare volueris, mel rosatum non conuenit addere.

PVLPA *siue caro Cytoniorum hic requiritur exsiccata.*

P. C. SCHOL.

A Diacarthamum.] *Cùm apud diuersos auctores diuersimodè legatur Diacarthami descriptio, atq. hanc quoq. ab Arnoldi variare dicat Franc. Alexander, Arnoldo tamē hāc acceptam feremus, tantisper dum eiusdē genuinam descriptionem Franc. Apollo in Arnoldi nobis libris cōmonstrauerit. Interea quoniā hanc vtilem reperêrint multi, eam conficere Officinæ possunt.*

Mannæ

Mannæ ℥ ij.] ℥ ij. *hic legi debere vel* B
pueri animaduerterent. ita vt à tot tantisq. viris (qui alioquin se satis emunctæ naris esse putant) id non esse olfactum, stupescam. Sed innumera huiuscemodi hocce in libello restituta conspicies, ab aliis ne cogitata quidem; quorum rationes in aliud tempus seruamus.

PRODEST in euacuatione choleræ & phlegmatis.

Hiera Picra simplex D. Galeni. A

℞. Cinnamomi
Xylobalsami [*aut succedanei eius.*]
Asari Spicæ nardi Indicæ Croci
Mastiches Chiæ ana ℨ vj.
Aloës non lotæ ℨ c.
Mellis despumati ℔ iiij. ℥ iij.

Cùm hæc confectio magis confortatiua quàm solutiua esse debeat, cum aloë lota conficienda est.

P. C. SCHOL.

Vt ex ipsissima Galeni mente cõfectio hac paretur, qualiq. modo à peritis medicis hodie confici iubetur: Croci ℨ v. & Aloës ℨ xc. tantùm imponenda sunt. A

CONTRA iliosos, putres, marcidosq. humores,

mores, qui ori ventriculi insederunt, remedio est; item iis quorum faciem pallor decolorauit: iis quoque quorum oculis obiecta culicum aut pilorum imagines obuersantur, alui recrementa mediocriter mouet, ad iecur vsq. progrediens: lædit quibus iecur calidius exhibet negotium, & stomachum iuuat.

Hiera Picra cum Agarico.

℞. Specierum Hieræ simplicis sine aloë
Agarici Trochiscati ana ʒ iiij.
Aloës non lotæ ℥ j.
Mellis despumati ℥ vj.

Hiera Picra composita D. Nicolai.

℞. Cinnamomi
Spicæ nardi Indicæ
Croci Schœnanthi Asari
Xylocasiæ
Xylobalsami } *quorum loco sumantur suc-*
Carpobalsami } *cedanea, vt suprà.*
Violarum Absinthij Epithymi Agarici
Rosarum Turbith Colocynthidis
A Mastiches ana ℈ ij.
Aloës non lotæ ʒ x. ℈ ij.
Mellis despumati ℥ viij.

P. C. SCHOL.

Ana ℈ ij.] *Fuchsius ana ʒ ß. legi vult, Cordum reprehendens cùm in idem recidãt: concluduntur enim simplicia omnia vnico ana: & Aloës ad pondus omnium legunt Nicolai exemplaria. Inanis itaque est Fuchsii reprehensio.* A

FACIT ad diuersas capitis, & aurium, & oculorum distemperantias, stomachum quoq. optimè purgat, affectiones hepatis emendat, splenis duritiem & densitatem emollit & extenuat. Renibus & vesicæ prodest, & matricis distemperantiam emendat.

Hieralogodium, seu potius Hiera Logadij D. Nicolai.

℞. Pulpæ Colocynthidis
Polypodij ana ʒ ij.
Euphorbij Polij montani minoris
Cocci Gnidij ana ʒ j. ß. ∂ vj.
Absinthij
Myrrhæ Troglodyticæ ana ʒ j. ∂ xij.
Centaureæ minoris Agarici Hammoniaci
Folij [*aut succedanei eius.*]
Spicæ nardi Indicæ Scyllæ assatæ
Diacridij ana ʒ j.
Aloës Comarum Thymi

Casiæ

Casiæ ligneæ Chamædryos Bdellij
A Prassii ana ℈ ij. Ġ xiiij.
Cinnamomi Opopanacis Castorei
Aristolochiæ longæ Leucopiperis
Macropiperis Melanopiperis Croci
Petroselini Macedonici
Sagapeni ana ʒ ß.
Hellebori nigri
Hellebori albi ana Ġ vj.
* Mellis despumati triplum, hoc est ℥ x. ʒ iij. ℈ j. Ġ iiij.

Quædam exemplaria habent Colocynthidis ℥ ij. sed maximo errore: nos itaque veram compositionem Nicolai Alexandrini sequimur, qui habet hanc proportionem.

COCCI *Gnidij debent esse* ʒ j. ß. Ġ *xij. si Alexandrinum Nicolaum sequi volumus impressum, qui habet* ʒ *xvij. & hæc cõpositio habet decimam partem Nicolai: itaque si* ʒ j. ß. & Ġ *xij. multiplicantur per decem, erunt* ʒ *xvij.*

Nota ℈ *ij. &* Ġ *xiiij. sunt decima pars drachmarum nouem: in Nicolao autem Alexandrino impresso non nouem, sed vndecim legitur: sed hoc factum est vitio librariorum, xj. pro ix. ponentium, quamuis impressus codex pro xj. habeat* 11. *id est vndecim per ciphras scriptum. Quod autem*

diſſoluendos hos liquores accipies, de ſupraſcripta quantitate ſumito, nihil addendo.

MALVM *terræ, id eſt, radix Ariſtolochiæ rotundæ veræ.*

Scribonius Largus mirum in modū effert huius Hieræ virtutes, quemadmodū etiam Marcellus. Itaque non ab re fuerit tutò ea vti, cùm & nos eius efficaciam aliquoties experti ſumus.

⳩ hæc nota ſignificat Romanis ſcriptoribus denarium. Eſt autem denarius pondus Romanum drachma paulò grauius. Nam drachmæ octo faciunt vnciam, cùm denarij ſeptem conſtituant vnciam: non rarò tamen indifferenter pro drachma accipitur, ſed malè.

Compoſitio hæc ſanat morbo comitiali correptos, furioſos, ſcotomaticos, cephalalgicos, facit ad deprauatam in vtramlibet partem. Ad Tetanum, & Cynicum ſpaſmum, præcipuè verò ad pectoris & lateris dolores prodeſt, ex qualibet cauſa factos ſiue latente & occulta, ſiue manifeſta. Prætereà neruorum tenſionibus mirificè conuenit: Prodeſt ad articularium morbum, ad ſpinæ totius & lumborum dolorem. Duritias in man[illegible]is mulierum cum dolore cōſiſtentes, ex toto interdum ſanat. Ad ſtomachicos euidenter conuenit.

Reme-

Remediat enim eos quibus frequenter acesci cibus, aut assiduè nauseant, aut saliua abundāt: præcipuè verò Melancholicis benefacit, &c.

Catharticum Imperiale D. Nicolai Alexandrini.

℞. Diagridij
Sacchari ana ℥ viij.
Cinnamomi Nardi Saxifragæ
Polypodij ana ℥ iiij.
Garyophyllorum Zingiberis
Celticæ [*id est, Spicæ Celticæ.*]
Macropiperis Melanopiperis Cardamomi
Amomi [*eius vice sume nostrum Calamum aromaticum.*] ana ℥ iij.
Mellis despumati ℔ j. ℥ iiij. ʒ. vij.

SAXIFRAGA, *quam Græci describunt, mediam habet figuram, & magnitudinem inter Pulegium & Thymum. Germanicè vocatur Stinplei.*

CAPVT optimè purgat, os bene olens reddit, ex stomacho & toto corpore vtramque bilem deducit.

Puluis medicaminis Turbith D. Auicennæ.

℞. Zingiberis albi
Masticbes ana ℥ x.

Turbith

Turbith ſubtiliſſ. puluerizati ʒ x.
Sacchari Tabarzeth quantum eorum eſt.
Commiſceantur.

PVRGAT humores phlegmaticos, datur pueris, mulieribus, ſenibus, & humidis, delicatis & otioſis.

Puluis Senæ præparata D. Montagnana.

℞. Senæ ʒ xij.
Zingiberis
Macis ana ʒ iij.
Cinnamomi
Tartari ana ʒ j. ß.
Hæc in puluerem redacta commiſceantur.
Doſis ʒ j. ante cœnam.

PVRGAT caput mirabiliter.

Puluis aut Tragea laxatiua.

℞. Turbith ℥ j.
Zingiberis
Maſtiches
Cardamomi minoris
Aniſi
Cinnamomi
Galangæ
Garyophyllorum
Hermodactylorum
Diagridij ana ℥ ß.
Foliorum Senæ ℥ ij.
Sacchari ℥ iiij.
Miſceantur in puluerem contrita.

Purgat cholerã, phlegma & melancholiam.

Puluis Sternutatorius.

℞. Radicum Pyrethri ℥ j.
Castorei ℥ ß.
Hellebori albi
Hellebori nigri ana ℥ j.
Maioranæ m j.
Misceantur, fiat puluis lege artis.

Nasalia.

℞. Calaminthæ
Maioranæ
Seminis Nigellæ
Seminis Staphysagriæ
Radicis Ireos
Castorei ana ℈ j.
Hellebori albi
Nucis moschatæ
Euphorbij
Pyrethri
Myrrhæ rubeæ ana ℈ ij.
In puluéres singula conterãtur, deinde cum Ladani ʒ vj. & melle modico formentur nasalia.

SVPPOSITORIA.

Suppositoria simplicia cõficiuntur ex melle & sale simul coctis ad debitam crassitiem.

Species ad Glandes, aut Suppositoria acuta conficienda.

℞. Hellebori albi
Granorum Colocynthidis ana ℥ j. ß.

Esulæ præparatæ
Hermodactylorum ana ℥ j.
Specierum Hieræ picræ simplicis Galen. ℥ ij.
Misceantur puluerizata.

PILVLÆ.

Pilulæ Alephanginæ D. Mesuæ.

℞. Cinnamomi Cubebarum Ligni aloës
Calami aromatici Macis Nucis moschatæ
Cardamomi Garyophyllorum Asari
Mastiches Schœnanthi Spicæ Indicæ
Carpobalsami [*aut succedanei eius.*] ana ℨ j.
Absinthij sicci
Rosarum ana ℨ v.

Conterantur grosso modo, & infundantur in aquæ ℔ duodecim, & coquantur lento igne in duplici vase vsque ad consumptionem duarum partium, id est, ad remanentiam tertiæ partis: deinde exprimantur fortiter & colentur. In colaturæ ℔ duabus dissolue Aloës Succotrinæ multoties in vitreo vase lotę, cum aqua pluuiali, & iterum siccatæ ℔ j. agitentur simul continuè in Sole: deinde addantur pulueres Myrrhæ, Mastiches ana ℨ v. Croci ℨ iij. Deinde quod reliquum est colati decocti ex

aromatibus, etiam affundito, & exiccentur ad Solem vel in stufa, admiscendo subinde quod densatum est, liquido, & linteo puro vas obtegatur aduersus incidentium muscarum & sordium iniurias. Postremò reponatur massa, & fiant Pilulæ paruæ cùm necessitas requirit.

PILVLAE *Alephanginæ compositæ sunt à Mesue, vt confortent potius stomachum & cerebrũ, quàm vt aluũ ducant. Propterea Aloën toties lotam requirit, & nullum solutiuũ medicamentũ eis admiscet, sed confortantia omnia, nisi quis solum Asarum excipiendum esse cõtendat.*

Istæ Pilulæ vbique sunt in frequenti vsu, sed rarissimè, vt decebat, conficiuntur. nam detrahunt ponderi & numero aromatum, & augent pondus Aloës: quidã etiam impurissimam aloën admiscent; atque ipsius Aloës sordes. Porrò miror cur Mesue iubeat vt decoquantur aromata, cùm tamen omnia aromata tenuissimis constent virtutibus, quæ facilè inter decoquendum resoluuntur. Adeò etiam, vt deinde ipsum decoctum aut colatura, prorsus non sapiat aromata quæ incocta fuerant. Sed quia ita præparari hanc massam voluit Mesue, in nulla re immutabimus eius placitum.

Quidam confectioni huius massæ Pilularum

Alephan-

Alephanginarum consulentes, dimidiam aromatum partem cum aqua decoquunt, & Aloën in colatura dissoluunt; alteram autem partem aromatum in minutissimum puluerem redactam, inter exiccandum massæ admiscent, non absurda admodum ratione, si aromata decoctionem sustinerent.

VENTRICVLVM, cerebrum, & sensoria humoribus crassis, putribus, pituitosis, purgāt, & inde natum dolorem dissipant, ventriculum roborant & concoctionem eius iuuant.

Pilulæ Assaieret D. Auicennæ.

℞. Specierum Hieræ picræ, descriptione Galeni ℥ j.
Mastiches
Myrobal. Citrinorum ana ℥ ß.
Aloës optimæ ℥ ij.
Syrupi de Stœchade q. s.
Fiat Massa.

BILEM flauam & pituitam sine molestia è ventriculo potissimum vacuant. Quapropter iis qui caput è ventriculo dolent, conueniunt.

Pilulæ Arabicæ D. Nicolai.

℞. Aloës optimæ ℥ iij.
Radicis Bryoniæ

Myrobalanorum Citrinorum
Myrobal. Chebulorum Myrob. Indorum
Myrob. Bellericorum Myrob. Emblicorum
Mastiches Diacridij Asari
Rosarum ana ℥ j.
Castorei ʒ iij.
Croci ʒ j.
Succi Fœniculi q. s.
Fiat Massa.

VALENT ad capitis dolorem, vertiginem, hemicraniamque. Lætitiam generant, mentisque vigorem cõseruant: Visum acuunt, auditumq. amissum reparant: Ac stomachum à vitiosis humoribus purgant.

Pilulæ Arthriticæ siue Artheticæ
D. Nicolai.

℞. Hermodactylorum Turbith
Agarici ana ʒ iiij.
* Colocynthidis Casiæ ligneæ veræ
* Spicæ nardi Indicæ Garyophyllorum
Xylobalsami [*aut succedanei eius.*]
Carpobalsami [*aut succedanei eius.*]
* Macis Galangæ
* Zingiberis Mastiches
* Assæ fœtidæ Fœniculi

Anisi

Anisi Saxifragæ Seminis Asparagi
Seminis Rusci [*id est, Brusci*]
Rosarum
Granorum solis [*id est, Milij solis.*]
Salis gemmei ana ʒ ß.
Scammonij ʒ ij.
Aloës optimæ ad pondus omnium
Succi Fœniculi q. s.
Fiat Massa.

Ex Asparagi & Rusci seminibus tantùm pulpa illa carnosa accipi debet, abiectis corneis seminibus, idq́ semper est obseruandum.

VALENT ad podagram, aliosq́ue articulorum dolores.

Pilulæ de Agarico D. Mesuæ.

℞. Agarici ʒ iij.
Ireos
Prassij ana ʒ j.
Turbith ʒ v.
Hieræ picræ ʒ iiij.
Colocynthidis
Sarcocollæ ana ʒ ij.
Myrrhæ ʒ j.
Sapæ quantum sufficit.
Fiat Massa.

Ego consulerem, vt Hiera picra nondũ melle commista acciperetur, hoc est species eius aromatica cum Aloë tantùm mista: intelligenda autem est Hiera picra simplex Galeni.

SAPA *est mustũ optimũ ad tertias decoctum.*

Auxiliantur asthmaticis, & aliis thoracis vitiis à crassis & pituitosis humoribus natis.

Pilulæ Aureæ D. Nicolai.

℞. Aloës
Diacridij ana ℥ v.
Rosarum
Seminis Apij ana ℥ ij. ß.
Anisi Fœniculi
Mastiches ana ℥ j. ß.
Croci
Pulpæ Colocynthidis ana ℥ j.
Mucilaginis Tragacanthæ q. s.
Fiat Massa.

CAPVT expurgant, aciem oculorum exacuunt, flatus ventriculi & intestinorum dissoluunt, ac citra molestiam aluum deiiciunt.

Pilulæ Aggregatiuæ D. Mesuæ.

℞. Myrobal. Citrinorum
Raued Seni ana ℥ iiij.
Succi Eupatorij

Succi

Succi Abſinthij ana ℥ iij.
Diacridij ℥ vj.
Myrobal. Chebulorum
Myrobal. Indorum Agarici
Colocynthidis
Polypodij ana ℥ ij.
Turbith optimi
Aloës ana ℥ vij.
Maſtiches Roſarum
Salis gemmei Epithymi
Aniſi
Zingiberis ana ℥ j.
Electuarij de ſucco Roſarum Meſuæ q. ſ.
Fiat Maſſa.

RAVED *Seni, id eſt, Rhabarbarum Orientale optimum.*

SVCCI *Eupatorij & Abſinthij debent eſſe inſpiſſati, vt Aloë.*

Per Eupatorium hoc loco intelligendum eſt Eupatorium quod Meſue deſcribit, quod idem eſt cum Gratiola. Germanicè vocatur Vveyſaurin: copioſè naſcitur ad Albin. igitur hîc erit faciendus eius ſuccus.

VALENT ad diuturnas febres, & vitia capitis, ventriculi & iecinoris. Humores item bilioſos & pituitoſos educunt.

Pilulæ Benedictæ D. Nicolai.

℞. Specierum Benedictæ laxatiuæ ʒ vj.
Mellis Rosati quantum sufficit
Fiat Massa.

HVMORES pituitosos, potissimùm ad articulos decumbẽtes eliciunt, à renibus quoque & vesica purgant.

Pilulæ Cochiæ D. Rhasis 9. ad Almansorem.

℞. Specierum Hieræ picræ Rhasis ʒ x.
Colocynthidis ʒ iij. ℈ j.
Scammoneæ ʒ ij. ß.
Turbith
Stœchadis ana ʒ v.
Syrupi de Stœchade quantum sufficit.
Fiat Massa.

STOECHAS *cùm simpliciter & indefinitè ponitur, semper est intelligẽda Stœchas Arabica.*

Cephalica rectiùs appellantur, quòd scilicet caput magna efficacia expurgent, ex eoque ac neruis humores crassos euacuent.

Hiera picra Rhasis 9. ad Almans. ad faciendum Pilulas Cochias.

℞. Rosarum rubearum
Spicæ nardi Indicæ Masticiies
Xylobalsami [*aut succedanei eius.*]

Carpobalsami [*aut succedanei eius.*]
Cinnamomi
Xylocasiæ veræ [*id est, Casiæ ligneæ.*]
Asari [*videlicet radicum eius.*] ana ℈ j. Ǵ vj.
Aloës ʒ vj. ℈ ij.
Fiat puluis.

Pilulæ de Colocynthide D. *Mesuæ*.

℞. Pulpæ Colocynthidis ʒ vj.
Myrobal. nigrorum [*id est, Indorum.*]
Myrobal. Citrinorum
Sagapeni Bdellij mollis
Sarcocollæ ana ʒ v.
Aloës ʒ vij.
Nigellæ Cymini Carmeni Origani Persici
Nassurtij albi Salis gemmei
Absinthij ana ʒ j.
Succi porri quantum sufficit.
Fiat Massa.

CYMINVM *Carmenum, id est, Orientale, ex Carmenia regione.*

ORIGANVM *Persicũ, idem est quod Creticum Origanum, & est Maioranæ simile.*

NASTVRTIVM *albũ. i. Thlaspi, Germanicè Vvegekressen: significat etiam Merretich.*

VALENT ad affectus pituitosos & melancholicos,

cholicos, vt alphos curatu difficiles, & iunctu-
rarum dolores.

Pilulæ de Eupatorio maiores D. Mesuæ.

℞. Myrobalan. Citrinorum
Succi Eupatorij Mesuæ
Succi Absinthij ana ℥ iij.
Raued Seni [*id est, Rhabarbari.*] ℥ iij. ß.
Mastiches ʒ j.
Croci ʒ ß.
Aloës bonæ ʒ v.
Succi Endiuiæ quantum sufficit.
Fiat Massa.

MIRIFICE prosunt in febribus inter-
mittentibus biliosis, morbo regio, iecinorisque
obstructionibus.

Pilulæ de Euphorbio D. Mesuæ.

℞. Euphorbij
Colocynthidis Agarici Bdellij mollis
Sagapeni ana ʒ ij.
Aloës ʒ v.
Succi porri quantum sufficit.
Fiat Massa.

AD emittendā hydropicorū flauam aquam,
& materiam tumoris discutiendam valent:
Opem quoque afferunt lumborum dolori-
bus,

bus, & podagræ humida cauſa concitatæ.

Pilulæ Fœtidæ maiores D. Meſuæ.

℞. Sagapeni Hammoniaci Opopanacis
Bdellij mollis Colocynthidis Seminis Rutę
Aloës Epithymi ana ℥ v.
Hermodactylorum
Eſulæ minoris ana ℥ ij.
Scammoneæ ℥ iij.
Cinnamomi Spicæ nardi Indicæ Croci
Caſtorei ana ℥ j.
Turbith ℥ iiij.
Zingiberis ℥ j. ß.
Euphorbij ℈ ij.
Succi porri quantum ſufficit.
Fiat Maſſa.

VACVANT pituitam craſſam, crudam: ob id conferunt affectibus inde natis, arthritidi, podagræ, gonagræ, dolori ſpinæ & aliarum iuncturarum, ventriculi, colico, alphis, elephantiæ, & albaras.

Pilulæ Fœtidæ D. Rhaſis.

℞. Specierum Hieræ picræ Rhaſis ℥ x.
Colocynthidis interioris ℥ v.
Euphorbij ℥ ij. ß.
Caſtorei Piperis Aſſæ fœtidæ
Sagapeni

Sagapeni Opopanacis Seitaragi
Sinapi ana ℥ j.
Centaureæ minoris Elaterij ana ℥ v.
Gummi, siue lachrymæ & liquores omnes densati, in succo Rutæ q. s. dissoluantur: deinde admistis reliquis fiat Massa.

SEITARAGI, *siue Seytari Indũ, est herba similis Thlaspi maiori. i. Merretich: Latinè vocatur Lepidium maius; Germanicè, Rosskressen, Pfeffervvurtz, Romischkresse & Maurkressen: accipienda autem sunt radices eius aut semina.*

ELATERIVM, *id est, succus fructuum Cucumeris asinini exiccatus.*

Pilulæ de Fumo terræ D. Auicennæ.

℞. Myrobal. Citrinorum
Myrobal. Chebulorum
Myrobal. nigrorũ [*id est, Indorum.*] ana ℥ v.
Aloes ℥ vij.
Scammoneæ ℥ v.
Succi fumi terræ clarificati quantũ sufficit, vt formetur ter hæc massa: nã cùm primò fuerit siccata massa, plus succi est addendũ, & rursum exiccetur, idq́. tertiò est faciẽdum.

Educũt è corpore humores biliosos, acres & salsos: ideoq́. aduersus omnia cutis vitia valẽt.

Pilulæ

Pilulæ de Hermodactylis maiores D. Mesuæ.

℞. Hermodactylorũ Myrobal. Citrinorum
Aloës Turbith Colocynthidis
Bdellij mollis Sagapeni ana ʒ vj.
Castorei Sarcocollæ Euphorbij
Opopanacis Seminis Rutæ
Seminis Apij ana ʒ iij.
Croci ʒ j. ß.
Succi caulium quantum sufficit.
Fiat Massa.
Aduersus podagram & arthritin prosunt.

Pilulæ Indæ Haly D. Mesuæ.

℞. Myrobal. nigrorum [*id est, Indorum.*]
Hellebori nigri
Polypodij ana ʒ v.
Epithymi
Stœchados ana ʒ vj.
Agarici Lapidis Lazuli loti
Colocynthidis
Salis Indi [*aut Salis gemmei.*] ana ʒ iij.
Succi Eupatorij inspissati
Spicæ Indicæ ana ʒ ij.
Garyophyllorum ʒ j.
Hieræ picræ simplicis Galeni ʒ xij.
Succi Apij quantum sufficit.

Fiat

Fiat Maſſa.

VALENT ad affectus melancholicos, cancrum, elephantiam, alphos nigros curatu difficiles, melancholicum morbum, & inde ortum tumorem & mærorem, quartanam, icterum, ſpleneticum & ſplenis dolorem.

Pilulæ Hieræ ſimplicis Galeni.
lib. 6. tuendæ val.

A ℞. Aloës ℥ L.
Cinnamomi
Xylobalſami [*aut ſuccedanei eius.*]
Aſari Spicæ nardi Indicæ Croci
Maſtiches Chiæ ana ℨ iij.
Mellis roſati quantum ſufficit.
Fiat Maſſa.

P. C. SCHOL.

A *Pilulis his, vt ex Galeni ipſiſſima ſententia conficiantur, & veluti apud peritiores hodie vſus obtinuit, Aloës ℨ xlv. & Croci ℨ ij.ß. tantùm hic indenda ſunt.*

ADVERSVS vitia ventriculi ex humoribus billioſis & pituitoſis nata, proſunt.

Pilulæ de Hiera compoſita D. Nicolai.

℞. Cinnamomi
Spicæ nardi Indicæ Croci

Schœ-

Schœnanthi Aſari Xylocaſiæ
Xylobalſami [*aut ſuccedanei eius.*]
Carpobalſami [*aut ſuccedanei eius.*]
Violarum Abſinthij Epithymi Agarici
Roſarum Turbith Colocynthidis
Maſtiches ana ℥ j.
Aloës ad pondus omnium, hoc eſt ℥ ij.

Fiat Maſſa cum aqua Endiuiæ.

OPEM ferunt vitiis capitis, neruorumque ab humoribus pituitoſis procreatis.

Pilulæ Hieræ cum Agarico.

℞. Specierum Hieræ ſimplicis Galeni
Agarici Trochiſcati ana ℥ iiij.
Aloës bonæ ℥ j.
Mellis roſati quantum ſufficit.

Fiat Maſſa.

AVXILIANTVR ſtomachicis, aſthmaticis, & aliis ſtomachi ac thoracis vitiis à craſſis & pituitoſis humoribus natis.

Pilulæ de lapide Lazuli, ſiue Cyaneo D. Meſuæ.

℞. Lapidis Lazuli abluti ℥ vj.
Epithymi
Polypodij ana ℥ viij.
Scammoneæ Hellebori nigri

Salis Indi, aut gemmei ana ℥ ij. ß.
Agarici ℥ viij.
Garyophyllorum
* Anisi ana ℥ iij.
Specierum Hieræ simplicis Galen. ℥ xv.
Succi Endiuiæ quantum sufficit.
* Fiat Massa.

VALENT ad affectus melancholicos, & bile vsta natos.

Pilulæ de lapide Armenio D. Mesuæ.

℞. Lapidis Armenij loti & præparati
Hieræ picræ ana ℥ v.
* Epithymi Agarici
Polypodij ana ℥ viij.
Scammoneæ coctæ in Cytonio ℥ iij.
Garyophyllorum ℥ j.
Salis Indi [*aut gemmei.*] ℥ j. ß.
Cum succo Endiuiæ conficiatur massa.

MELANCHOLIAM, & bilem vstam multiplicem vtramque clementer vacuant, ob id morbis inde natis conferunt.

Pilulæ de Mezereo D. Mesuæ.

℞. Foliorum Mezerei præparatorum ℥ v.
Myrobal. Citrinorum ℥ iiij.
Myrobal. Chebulorum ℥ iij.

Confice

Confice cum Thereniabin vel Tamarindis in aqua Endiuiæ diſſolutis q. ſ.

THERENIABIN *ſiue Tereniabin, eſt Manna Orientalis, quæ Græcis vocatur Droſomeli & Aeromeli.*

SEROSVM excrementum valenter purgant, ſeu aquas, ob id hydropem iuuant.

Pilulæ Lucis maiores D. Meſuæ.

℞. Roſarum Violarum Abſinthij
Colocynthidis Turbith Cubebarum
Calami aromatici Nucis moſchatæ
Spicæ nardi Indicæ Epithymi
Carpobalſami [*aut ſuccedanei eius.*]
Xylobalſami [*aut ſuccedanei eius.*]
Seſelios Seminis Rutæ Schœnanthi Aſari
Maſtiches Garyophyllorum Cinnamomi
Aniſi Fœniculi Apij
Caſiæ ligneæ [*videlicet veræ.*]
Croci Macis ana ʒ ij.
Myrobal. Citrinorum
Myrobal. Chebulorum Myrobal. Indorum
Myrob. Bellericorum Myrob. Emblicorum
Raued Seni [*hoc eſt, Rhabarbari.*] ana ʒ iiij.
Agarici Senæ ana ʒ v.
Euphragiæ ʒ vij.

Aloës Succotrinæ ad pondus omnium, id est
ʒ viij. & ʒ ij.
Succi Fœniculi quantum sufficit.
Fiat Massa.
EXCREMENTA capitis pituitosa educunt, visumque roborant.

Pilulæ Lucis minores D. Mesuæ.

℞. Xylobalsami [*aut succedanei eius.*]
Carpobalsami [*aut succedanei eius.*] ana ʒ j.
Chelidoniç [*videlicet maioris radicum.*] ʒ v.
Rosarum Violarum Absinthij
Euphragiæ ana ʒ iij.
Senæ Epithymi Myrobal. Citrinorum
Myrobal. Chebulorum Myrobal. Indorum
Myrob. Bellericorum Myrob. Emblicorum
Agarici Colocynthidis Schœnanthi Lyci
Lapis Lazuli loti ana ʒ ij. ß.
Aloës optimæ ad pondus omnium
Succi Fœniculi aut Chelidoniæ quantũ sufficit.
Fiat Massa.
IDEM quod priora possunt, atram tamen bilem magis vacuant.

Pilulæ Mastichinæ Petri de Ebano, siue Consiliatoris.

℞. Mastiches ʒ iiij.

Agarici

Agarici optimi ℥ iij.
Aloës electæ ℥ x.

Infundatur Agaricus in Aceto & Oxymelle ſimplici liquidiuſculo per diẽ & noctẽ, & rurſum exiccetur: deinde formetur Maſſa cũ ſucco Artemiſiæ, aut cum Syrupo de Stœchade. *

P. C. SCHOL.

A *Eo quòd Cordus bis eandem pilularũ harum deſcriptionem poſuerat, ponderibus tantum in altera quadruplicatis, nos vnam earum tamquam fruſtraneam expunximus.*

Præſeruant ſtomachũ ab omni ægritudine, leniter purgant, & maximè confortant, & non permittunt humores corrũpi, & qui eis vtuntur, præſeruantur à doloribus ſtomachi, capitis, ventris, & matricis: conferunt triſtibus & melancholicis, & vitia matricis corrigunt.

Pilulæ de Aloë & Maſtiche D. Nicolai.

℞. Aloës ℥ j. Maſtiches ℥ ß.
Garyophyllorum
Roſarum rubearum ana ʒ j. *
Croci Diacridij ana ℈ ij.

Conformetur Maſſa cum ſucco Fœniculi aut Abſinthij.

Reſpiciunt virtutẽ naturalẽ: purgant inco-

lumiter ſtomachum à phlegmate & à cholerâ.

Pilulæ de Aloë lota.

℞. Aloës lotæ cum ſucco roſarum rubearum ℥ j.
Agarici Trochiſcati ℥ iij.
Maſtiches ℥ ij.
Specierum Diamoſchi dulcis ℥ ß.
Cum vino maluatico cogantur in maſſam.

VENTRICVLVM, cerebrum, viſcera reliqua, oculos, vterum putribus humoribus purgant, & roborant.

Pilulæ de Rhabarbaro D. Meſuæ.

℞. Raued Seni [*id eſt, Rhabarbari*] ℥ iij
Succi Glycyrrhizæ
Succi Abſinthij
Maſtiches ana ℥ j.
* Myrobal. Citrinorum ℥ ij. ß.
Seminis Apij
* Seminis Fœniculi ana ℥ ß.
Trochiſcorum diarhodon ℥ iij. ß.
Hieræ picræ ſimplicis ℥ x.
Aquæ Fœniculi quantum ſufficit.
Fiat Maſſa.

IN febribus diuturnis, iecinoris obſtructionibus, & aquæ inter cutem initiis conferunt.

Pilulæ

Pilulæ Pestilentiales Rufi, quæ aliter De tribus vocantur.

℞. Aloës electæ ℥ ij.
Myrrhæ optimæ ℥ j.
Croci sinceri ℥ ß.

Confice cum vino aromatico.

MIRIFICE aduersus pestiferę luis contagia populatim grassantia pollent. Humores etiam ventriculo immersos educunt.

Pilulæ de Sarcocolla Haly D. Mesuæ.

℞. Sarcocollæ ʒ iij. Turbith ʒ iiij.
Colocynthidos Zingiberis ana ʒ j. ß.
Salis gemmei ʒ j.
Aquæ Rosarum quantum sufficit.

Fiat Massa.

PITVITAM vacuant, ob id pituitosis affectibus commodant.

Pilulæ Sine quibus esse nolo, D. Nicolai.

℞. Aloës optimæ lotæ ʒ xiiij.
Myrobal. Citrinorum
Myrobal. Chebulorum
Myrobal. nigrorum [*id est, Indorum.*]
Myrobal. Bellericorum
Myrobal. Emblicorum
Rhabarbari Mastiches Absinthij

Rosarum Violarum Senæ Agarici
Cuscutæ ana ʒ j.
Scammoneæ præparatæ ʒ vj. ß.

Dissoluatur Scammonea in succo Fœniculi sufficienti, & cum hac dissoluta Scammonea formetur massa.

Mirabiliter purgant choleram, phlegma & melancholiam: valent propriè ad cataractas, & obscuritates oculorum, visum custodientes: & aurium dolorem sanant, & iliosis conferunt.

* *Pilulæ Stomachicæ Alkindi D. Mesuæ.*

℞. Myrobal. Citrinorum
Myrobal.. nigrorum
Myrobal. Chebulorum ana ʒ iij.
Rosarum Mastiches ana ʒ ij.
Cardamomi Ligni aloës Santali Citrini
Cubebarum Garyophyllorum Schœnanthi
* Nucis moschatæ ana ʒ j.
Raued Seni [*id est, Rhabarbari.*] ℥ ß.
Turbith ʒ vij.
Aloës ad pondus omnium.

Fiat Massa.

Cerebrum, & ventriculum corruptis humoribus purgant, ventriculum roborant, concoctionem iuuant, appetentiam excitant.

Pilulæ Stomachicæ D. Mesuæ.

℞. Myrobal. Citrinorum Aloës
Turbethi ana ℥ x.
Rosarum Spicæ Indicæ
Mastiches ana ℥ ij. ß.
Anisi ℥ j. ß.
Salis Indi [*aut Salis gemmei.*]
Croci ana ℥ j.

Formetur massa cum succo Absinthij.

Biliosos & pituitosos vacuant humores, eos potissimùm qui caput & ventriculũ obsident.

Pilulæ Imperiales Magistrales.

℞. Cinnamomi
Amomi [*eius loco sumatur Acorus verus.*]
Anisi Mastiches Cardamomi minoris
Zingiberis Zedoariæ Maceris
Nucis moschatæ Garyophyllorũ Croci
Cubebarum Ligni Aloës Turbethi
Tereniabin [*id est, Manna.*]
Agarici Foliorum Senæ
Myrobal. Citrinorum Myrob. Chebulorum
Myrobal. Indorum Myrob. Bellericorum
Myrobal. Emblicorum ana ℈ j.
Rhapontici veri [*id est, Rhabarbari.*] ad pondus omnium

Aloës quantum totum æquat.

Conficiantur cũ Syrupo roſato aut violato.

MODICVM ſoluunt, & plurimum cõfortant ſtomachum, & omnia inteſtina frigida: muniunt virtutes naturales, remouent frigiditatem, clarificant ſanguinem & ſpiritum.

Pilulæ de Opopanace D. Meſuæ.

℞. Opopanacis Hermodactylorum
Sagapeni Bdellij mollis Ammoniaci
Colocynthidos ana ʒ v.
Croci Caſtorei Myrrhæ rubræ Zingiberis
Piperis Macropiperis [*id eſt, nigri.*]
* Caſiæ ligneæ Myrobal. Citrinorum
Myrobal. Bellericorum
Myrobal. Emblicorum ana ℥ j.
Scammoneæ ʒ ij.
Turbethi ʒ iiij. Aloës ʒ xij.

Cogantur in maſſam cum infuſione gummi in aqua caulium.

VALENT ad paralyſim, ſpaſmũ cynicũ, gonagram, podagram, & aliorum articulorũ dolores, morboſq. partium neruoſarũ frigidos.

Pilulæ de Quinque generibus Myrobal. D. Nicolai.

℞. Quinque genera Myrobalanorum

Agarici

Agarici Diacridij Colocynthidos
Senæ ana ℥ ß.
Epithymi Turbethi Anisi
Marathri Mastiches
Lapidis Lazuli præparati ana ʒ ij.
Aloës ℥ j.
Formetur massa cum succo Absinthij.

P. C. SCHOL.

Ana ℥ ß.] *Cùm Cordus hic ana ʒ ß. depravatè posuisset, Fuchsius æquè malè ʒ ij. ß. legendum putat.* A

EDVCVNT humorẽ cholericũ, phlegmaticũ & melancholicũ, & clarificãt sanguinem.

Pilulæ de Octo rebus, siue Optomere, D. Nicolai.

℞. Aloes Diacridij ana ʒ ij.
Interioris Colocynthidos Epithymi
Agarici Mastiches Dauci Cretici
Myrob. Chebulorum Absinthij ana ʒ j.
Cum succo Solani conformetur massa.

Purgant humores crassos à capite, visum clarificant, & cataractas oculorum prohibet.

Pilulæ de Serapino D. Mesuæ.

℞. Sagapeni Ammoniaci Opopanacis
Bdellij ana ʒ ij. Seminis Apij Ammios

Har-

Harmelæ [*id est, seminis Rutæ siluestris.*]
Anisi ana ℥ j.
Acori [*id est, Calami aromatici.*]
A Casiæ ligneæ veræ Calaminthæ
Centaurij [*minoris scilicet.*]
Polij Costi Salis gemmei ana ℥ ß.
Aloës ℥ vj. Colocynthidos ℥ v.

Cogantur in massam cum aqua aut succo Matricariæ.

NOTATO: *Ingreditur secundum Mesue Seitaragum Indum. sed Clementius Clementinus loco eius posuit Casiam ligneam.*

P. C. SCHOL.

A Casiæ.] *Seitaragi Indi (quod Lepidium hoc loco interpretandum) apud Mesuem legi: rectè olfecit Fuchsius, fallique Cordum & Clementinum dextrè censet.*

POLLENT ad Ischiadem, podagram, & reliquarum iuncturarum dolorem, ac etiam vteri, mensesque promouent.

Pilulæ de Bdellio maiores D. Mesuæ.

℞. Bdellij ℥ xij. Ammios ℥ iij.
Myrob. Chebulorum Myrob. Indorum
Myrob. Bellericorum Myrob. Emblicorum
Conchularum venerearum adustarum

Succini

Succini aut Karabæ ana ℥ ij. ß.

Maceretur Bdellium in ſucco foliorũ Porri, & conficiatur maſſa.

VALENT ad fluxum hæmorrhoidum & vlcerum in eis, & ad menſes immodicos.

Pilulæ de Cynogloſſa D. Nicolai.

℞. Cynogloſſæ rad. Opij
Seminis Hyoſcyami ana ʒ iiij.
Myrrhæ Troglodyticæ ʒ vj.
Thuris maſculi ʒ v.
Garyophyllorum ʒ ij.
Cinnamomi Styracis rubei ana ʒ ij.

Cum aqua roſarum conficiatur maſſa.

Magnam vim obtinet in tenuibus ſiſtendis deſtillationibus, ac doloribus mitigandis.

Pilulæ Bechicæ.

℞. Pineorum nucleorum
Amygdalarum ana ℥ j. ß.
Glycyrrhizæ ʒ vj.
Succi glycyrrhizæ ℥ iiij.

Cum aqua roſarum conformetur maſſa.

ADVERSVS tuſſim veterem pollent, & gutturis ac faucium aſperitatem.

Pilulæ Alephanginæ D. Valerij Cordi.

℞. Myrobalan. Chebulorum

Myrobal.

Myrob. Citrinorum Myrobal. Indorum
Myrobal. Bellericorum
Myrobal. Emblicorum ana ℥ j.
Acori veri Galangæ Zedoariæ
Doronici Romani Radicularum Aſari
Dictamni noſtratis radicum Abſinthij
Roſarum ana ʒ iiij.

Contundantur omnia craſſiuſculè, & Myrobalani per ſe macerentur priùs in aquæ clariſſimæ fontanæ ℔ iiij. per horas xxiiij. deinde coquantur, donec ferè tertia pars aquæ ſit in vaporem reſoluta: poſteà coque etiam radices, & aromata lento igne in duplici vaſe, cum aquæ clariſſimæ ℔ vj. & affunde his anteà coctas Myrobalanos cum ſuo iuſculo: vltimò roſas adiiciendo, coquantur vſque ad tertias: coletur poſteà validè exprimendo: hinc in colatura diſſolue,

Aloës optimę & lotę, ac rurſum exiccatæ ℔ iij.

Ponantur omnia in vitrea patina ad ſolem aut in ſtuffam, & agitentur ſæpiſſimè, vt concreſcens in margine Aloë liquidò commiſceatur: cùm verò mellis ſpiſſitudinem fuerint conſecuta, tunc adde ſequentium ſpecierum puluerem minutiſſimè tritum.

℞. Galangæ Cyperi Zedoariæ Doronici

Ligni

Ligni aloës Cinnamomi Schœnanthi
Nardi Celticæ radicularũ Nucis moſchatæ
Macis Cubebarum Cardamomi
Garyophyllorum ana ℥ iiij.
Maſtiches
Succini [*id eſt, Caraba.*] ana ℥ vj.
Myrrhæ
Croci ana ℥ iiij.

Agitentur optimè cum aloë ſpecies, & fiat maſſa cum diligentia.

MYROBALANI *omnes hoc pondus debent habere, exemptis nucleis ſiue lignis.*

PILVLAE *iſta Alephangina ſunt efficaces, imò efficaciores prioribus: relinquimus tamen vnicuique liberum arbitrium, alterutram vel vtramque componendi.*

Hoc loco non debet poni Dictamnus Creticus, ſed radices Diptamni, quæ vulgò in vſu ſunt, & propriè cortex radicum eius. Germanicè vocatur Aſchvvurtz, propterea quòd folia eius ſunt ſimilia Fraxino arbori: & hac eſt vera Fraxinella, vulgò ab Italis dicta. *

Aloën lauandi modus in poſtrema huius libri parte, quæ eſt De præparatione ſimplicium medic. docebitur.

TRO-

Trochisci de Vipera D. Andromachi.

℞. Carnis viperinæ cum anetho, ſale & aqua
* coctæ ℥ viij.
Panis tritici puriſſimi triti & cribrati ℥ ij.

Formentur trochiſci cum iuſculo, in quo decoctæ fuerint carnes Viperinæ, & inungantur cum Opobalſamo, aut oleo Macis aut Garyophyllorũ, aut Nucis moſchatæ: ſed oleum Garyophyllorum propiùs accedit ad naturam Balſami. Siccentur in loco vmbroſo, libero, ventoque perflabili.

VIPERA *eſt ſerpens, quem recentiores vocant Tirum, Itali verò Maraſſum & Scurzionem, vt ſcribit Nicolaus Leonicenus. ingrediuntur autem hi Trochiſci in Theriacam: apud nos verò nondum licuit videre hoc ſerpentum genus. Igitur ex Italia peti debent veri Trochiſci de Vipera.*

Trochiſci Scyllitici Andromachi.

℞. Scyllæ aſſatæ ℔ j.
Farinæ Orobi ℥ viij.
Formentur Trochiſci ſecundum artem.

Trochisci Hedychroi D. Aëtij.

℞. Mari [*siue Maiorana, aut loco eius Dictamni Cretici.*]
Asari Sampsuchi
Aspalathi [*eius loco sumatur semẽ Agni casti.*]
Opobalsami [*eius loco accipiatur oleum Garyophyllorum.*]
Schœnanthi
Calami aromatici [*eius loco sumatur Galãga.*]
Phu pontici ana ℥ j. Ǧ xv.
Xylobalsami Cinnamomi
Costi ana ℥ j. ß.
Myrrhæ Troglodyticæ
Folij [*aut succedanei eius.*]
Spicæ nardi Indicæ Croci
Casiæ ana ℥ iij. ß. Ǧ xv.
Amomi [*aut succedanei eius.*] ℈ ij. Ǧ xiij.
Mastiches ana ℥ ß. Ǧ vij. ß.
Vini veteris odorati dulcis quantum sufficit, formentur Trochisci.

MARVM *herba est non dissimilis Maioranæ, eius loco accipitur Dictamnus Creticus.*

SAMPSVCHVS, *id est, Maiorana, quidam habent Amaracum, quod idem est. Non enim debet hoc loco accipi Matricaria, aut Co-*

tula fœtida, quæ etiam vocatur Amaracus.

ASPALATHVS *eſt cortex quidã odoratus, eius loco accipe lignũ Aloës aut Santalum Citrinum odoratiſſimum, aut ſemen Agni caſti.*

FOLIVM.] *pro Folio ſume Spicæ Romanæ radicum, Macis, ana partes æquales.*

HI *Trochiſci appellãtur ab Arabibus Alindaracaron, à recẽtioribus verò, vt Nicolao, ſunt parum immutati, & vocantur Diacoralli.*

Trochiſci Hedychroi D. Galeni.

℞. Corticum radicum Aſpalathi [*ipſius loco ſumatur ſemen Agni caſti.*]
Calami aromatici [*ſume eius loco Galangam.*]
Coſti Aſari Xylobalſami Phu
Amaraci [*hic ſignificat Maioranam.*]
Maſtiches ana ʒ vj.
Schœnanthi Cinnamomi ana ʒ xij.
* Amomi Caſiæ
Rheu pontici [*eius loco ſume Rhabarbarum.*]
ana ʒ xv.
Nardi Indicæ
* Folij ana ʒ xvj.
* Myrrhæ Croci ana ʒ xij.

Omnia ſubtiliſſimè trita cum vino Falerno, in Trochiſcos formentur, qui in vmbra ex-

iccentur,

iccentur, & Opobalſamo aut oleo Garyophyllorum inuncti reponantur.

GALENVS *in libello De Theriaca ad Pamphilianum ſcripto, ad hunc modũ præcipit conficiendos eſſe Hedychroos Trochiſcos. Sunt enim proximis non ignauiores.*

Pro Aſpalatho, quo caremus, licet accipere ſemen Agni caſti, aut Lignum aloës, aut Santalum citrinum odoratum. Oportet etiam diligenter aduertere, ne pro Aſpalatho Aſpaltum legatur aut accipiatur.

Pro Amomo vero, quo caremus, pone Carpeſium, aut vocatum Calamum aromaticum.

Pro vino Falerno, accipe aliud quoduis vinum generoſiſſimum.

P. C. SCHOL.

Troch. horum deſcriptionem in Cordo vitiatè poſitam, hic ex Andernaci verſione reſtitui.

Trochiſci Hedychroi alij, Galeni.

℞. Mari Amaraci [*id eſt, Maiorana.*]
Aſari Aſpalathi ana ℥ ij.
Schœni [*id eſt, Squinanthi.*]
Calami odorati Phu pontici
Xylobalſami [*aut ſuccedanei eius.*]
Opobalſami [*aut ſuccedanei eius.*]

Cinnamomi Coſti ana ℨ iij.
Myrrhæ
Folij Malobathri [*aut ſuccedanei eius.*]
Nardi Indicæ Croci
Caſiæ ana ℨ vj.
Amomi [*aut ſuccedanei eius.*] ℥ xij.
Maſtiches Chiæ ℨ j.
Vini Falerni quantum ſufficit.

Formẽtur Trochiſci, & in vmbra exiccẽtur, Opobalſamo aut oleo Garyophyllorũ vncti.

Pro Maro, ſume Dictamnum Creticum.

ASPALATHI *loco ſume lignum Aloës, aut Santalum Citrinum, aut ſemen Agni caſti, vt Galenus de Succedaneis dicit.*

Pro Calamo, ſume Galangam.

Pro Opobalſamo, ſume oleũ Garyophyllorum.

Pro Malobathro, ſume Spicæ Romanæ radices, aut Spicæ Romanæ Radicum, & Macis ana partes æquales.

A CASIA, *id eſt, Caſia lignea aromatica ſimilis Cinnamomo.*

AMOMI *loco ſume vocatum Calamũ aromaticum.*

MASTICHE *Chia, id eſt, Maſtix è Chio inſula, quæ eſt optima.*

HAEC *eſt genuina Hedychroi compoſitio, vt Gale-*

Galenus dicit, & hæc debet ingredi Theriacam Andromachi senioris.

GALENVS *primo libro de Antidotis ad hunc modum carmine describit compositionem Hedychroi magmatis, vbi Theriacæ compositionem docet. Non tamen diligenter distinguit pondera rerum. Nam omnia coniungit coniunctionibus copulatiuis, τὲ & καὶ, hoc est,* QVE & ET.

Trochisci Cyphi D. Damocratis. A

℞. Carnium Vuæ passæ albæ & pinguissimæ
Terebinthinæ coctæ ana ℥ xxiiij.
Myrrhæ
Schœni [*id est, Schœnanthi.*] ana ℥ xij.
Calami vnguentarij ℥ ix.
Cinnamomi ℥ iiij.
Bdellij Onychis Nardi spicæ B
Casiæ optimæ [*quæ est similis Cinnamomo.*]
Cyperi purgati
Arceuthidum maximarũ & pinguissimarum ana ℥ iij.
Aspalathi ℥ ij. ß. Croci ℥ j.
Mellis optimi
Vini ana quantum satis est ad formandum & incorporandum.

MELLIS & vini parum debet addi, ut tantùm cum his conficiantur Trochisci.

CARNES Vuæ passæ atque Iuniperi baccas recentes & pingues minutissimè cōscindito tunditoq́ꝫ, deinde Bdellium Myrrhamq́ꝫ affuso vino diluito, posteà reliqua omnia in tenuissimum puluerem redigito, ac demum adhibito modico mellis despumati optimi, Trochiscos formato.

Arabes hos Trochiscos vocant Cochion.

Per Vuas passas hic intellige eas quas vocant Vuas Cybibas, vulgò Cibeben.

TEREBINTHINAE coctæ: quomodo coquatur Resina Terebinthina, ostendam inferius in tractatu De præparatione medicamentorum.

CALAMVS unguentarius, id est, aromaticus verus, pro quo sume Galangam, quia hodie caremus vero Calamo aromatico.

ONYCHIS, id est, Blattæ Byzantiæ electæ.

CYPERVM purgatum præcipit accipiendum, quoniam plerumque fibris sordidis sunt obsitæ radices eius.

ARCEVTHIDES, sunt baccæ Iuniperi. hic autem debent accipi Iuniperi magnæ grandes baccæ: quoniam autem caremus ipsis, vulgaris & minoris Iuniperi baccas accipere licet.

Pro Aspalatho sumatur semen Agni casti,

ex

ex mente Galeni de Succedaneis.

P. C. SCHOL.

Troch. hi apud Galenũ leguntur lib. 2. Antid. A

Onychis, Bdellij.] *Fuchſius vnà cum Cordo duas hic diſtinctas res legit, intelligit ac defendit mordicus. Matthiolus verò atque Franciſcus contrà, vnà cum Andernaco & Martiano Rota Galeni interpretibus pro unica eademq́; re, ambas eas voces intelligendas eſſe ſtrenuè contendunt, & vnguim Bdellij tamquam Bdellium vngui ſimile, legendum eſſe ſentiunt atque volunt.* B

Trochiſci Ramich D. Meſuæ.

℞. Succi Acetoſæ [*aut loco eius ſucci Citoniorum auſterorum.*] ℥ xvj.
Roſarum ℥ j. Granorum Myrti ℥ ij.

Bulliant parũ & colentur, colaturæ addatur Gallarum iamiam tenuiſſimè tritarum ℥ iij.

Coquantur denuò aliquantulum, deinde inſpergatur ſequentium ſpecierum minutiſſimus & optimè commiſtus puluis.

℞. Roſarum ℥ j.
Santali Machoziri ℥ j. ʒ ij.
Gummi Arabici ℥ j. ʒ iiij.
Carnium Sumach

Spodij ana ℥ j.

* Succi Agrestæ ʒ vij.
* Succi granorũ Myrti multũ tritorum ℥ iiij.
* Ligni Aloës Garyophyllorum Mastichis
Nucis moschatæ ana ʒ iij.

Misceantur omnia optimè, deinde exiccentur, exiccata rursus in tenuissimum puluerem terantur, & formentur Trochisci subtiles cum Camphoræ aureo vno, & aqua rosarum quantum sufficit. Exiccentur in vmbra libera, exiccati reponantur.

VENTRICVLVM, cor, hepar, imbecilla firmant: & lubrica viscera ac intestina, choleram morbum sistunt, acrimoniam obtundunt, animum reddunt tranquillum, omnem hæmorrhagiam cohibent, ob quam naribus sanguine fluentibus flando impellitur, aliis medicamentis miscetur.

A *Trochisci de Cappare D. Mesuæ.*

℞. Corticum radicum Capparis
Seminis Agni casti ana ʒ vj.
Seminis Nigellæ veræ
Calaminthæ
Succi Eupatorij [*id est, Gratiolæ.*]
* Acori

Amygda-

Amygdalorum amarorum
Sem. Nasturtij Ammoniaci *
Foliorum Rutæ
Radicis Aristolochiæ rotundæ verę ana ℥ ij.
Cyperi
Scolopendriæ ana ℥ j.

Formẽtur Trochisci cũ Hammoniaco prædicto in aceto dissoluto, & exiccati reponãtur.

SCOLOPENDRION *est Ceterach, & non Lingua ceruina.*

P. C. SCHOL.

Troch. de Capp.] *Compositionem hanc apud Cordum mancam esse cum Fuchsius meritò conqueratur, nos eam hic ex vetustis partim exemplaribus, partim ex Minoritarũ in Mesuem (ex quibus pleraque alia) restitutionibus, sua integritati reposuimus. Qui inquam, Fraterculi hoc nomine hercle plurimum laudis ac præmij merentur, quòd extra professionem etiam ea in re plura præstiterint soli, quàm innumeri alij, quamquam eos cæspitare quandoque, & iudicio carere interdum satis sit in confesso: laborem interim indefessum, quem in restituendo impenderunt, negotiúmque ipsum tam ingens, tantiq; commodi nobis præstitum haud exosculari, magnisq; efferre præconiis non debemus. Immeritò* A

S 5 *itaque*

itaque nimisq́; quàm decent, à quibusdã exagitantur boni fratres.

AD splenis duritiem & flatus eius dissipandos valent.

Trochisci de Eupatorio D. Mesuæ.

℞. Tereniabin [*id est, Manna.*]
Succi Eupatorij ana ℥ j.
* Rosarum ℥ ß. Spodij ʒ iij. ß.
Spicæ nardi Indicæ ʒ iij.
Rhabarbari Asari
Anisi ana ʒ ij. ß.

Formentur Trochisci cum aqua Cuscutæ, & in vmbra libera ventoque perflata exiccati reponantur.

Pro Spodio sumatur Ebur combustum.

EVPATORIVM *Mesuæ, intelligendum est Gratiola.*

OBSTRVCTIONEM & tumorem præter naturam hepatis & lienis sanant, ac inde natas febres antiquas, & harum rigorem, icterum, ac incipientem hydropem.

A *Trochisci Diaui, seu potius, Diaiõ D. Nicolai.*

℞. Florum Violarum viridium ʒ v.
Amyli ʒ iij.
Seminis papaueris albi ℥ ij. ℈ j.

Rha-

Rhabarbari ʒ j. ℈ ij.
Seminis plantaginis ʒ j.
Balsami [*loco eius oleum Garyophyllorũ.*] ℈ j.
Rhodostagmatis quantum sufficit.

Formentur Trochisci.

DIANI, *vel* DIAVI, *aliàs vocantur hi Trochisci, sed corrupto nomine.*

PER VIOLAS, *hoc loco oportet intelligere Violas albas, quæ hodie vocantur Cheyri Citrini, vulgò Gelbe Violen.* B

Per Balsamum intelligitur Opobalsamum.

RHODOSTAGMA, *id est, aqua Rosarum.*

P. C. SCHOL.

Troch. Diaui.] *horũ Troch. duas descriptiones in idem recidentes, alterius pondere tantum triplicato, mẽdoq; in Rhabarb. pondere sublato; temerè Cordus posuerat. Mancè enim ibidẽ ℈ j. quod & Fuchs. ritè animaduerterat, positus erat, cùm ʒ j. ℈ ij. vt restitui, legendum sit.* A

Per Violas.] *Malè id sentit Cordus, vt & Fuchs. docet: nõ enim Dialeucoion, hoc est, ex Violis albis, quas Cheyri vocamus, sed Diaion, hoc est, ex Violis nigris seu Martiis dictis, appellantur hi Trochisci. Violæ itaque Martiæ virentes hic intelligendæ veniunt.* B

Excalfactiones mitigãt, aluumq. emolliũt.

Tro-

Trochisci de Lacca D. Mesuæ.

℞. Laccæ mundatæ
Succi Glycyrrhizæ
Absinthij Berberis
Succi Eupatorij [*id est, Gratiolæ.*]
Rhabarbari Aristolochiæ longę Costi Asari
Amygdalorum amarorum
Rubeæ Tinctorum
Anisi Apij Schœnanthi ana ℥ j.

Formentur Trochisci drachmæ pondere cum aqua Eupatorij.

Mesue intelligit suum Eupatorium, id est, Gratiolam.

* Trochisci de Lacca valent ad obstructiones hepatis & lienis, & inde natas febres varias antiquas, & ascitem per vrinas mouent.

Trochisci Diarhodon D. Nicolai.

℞. Rosarum viridium ʒ iiij.
Spodij [*id est, Eboris combusti.*] ʒ ij.
Santali rubri ʒ j. *ß.* G vij.
Santali albi ʒ j. G xij.
* Croci ℈ ij. G viij.
* Camphoræ G xij.

Aquæ Rosarum quantum sufficit, formentur Trochisci.

Ista

Ista compositio debet administrari in magnis confectionibus ipsius Nicolai.

Trochisci de Rhabarbaro D. Mesuæ.

℞. Raued boni [*id est, Rhabarbari.*] ʒ x.
Succi Eupatorij [*id est, Gratiolæ.*] ʒ iiij.
Rosarum ʒ iij.
Spicæ nardi Indicæ Anisi
Rubeæ tinctorum Seminis Apij
Absinthij Asari ana ʒ j.
Amygdalarum amararum ʒ iiij.

Formentur Trochisci aurei vnius pondere cum aqua Cuscutæ.

VALENT ad hepatis obstructionem, dolorem, tumores præter naturam, affectus inueteratos eiusdem, & hydropem, & icterum, & formæ corruptionem.

Trochisci de Berberis D. Mesuæ.

℞. Berberis ʒ ij.
Spodij Xyloaloës
Seminis Acetosæ Masticæs
Galliæ moschatæ veræ
Spicæ nardi Indicæ ana ʒ j.
Rosarum ʒ v.
Gummi Arabici ʒ iij.
Aquæ rosarum quantum sufficit,

For-

Formentur Trochisci.

TROCHISCI de Berberis seu Oxyacanthæ valent ad intemperiem calidam, fluorem alui, & hepatis dolorem.

Trochisci Galliæ moschatæ D. Mesuæ.

℞. Xyloaloës crudi ʒ v.
Ambræ ʒ iij. Moschi ʒ j.
Mucilaginis Tragacanthæ cum aqua rosarum factæ quantum sufficit.
Formentur Trochisci parui.

CEREBRUM, corque roborant, vomitum & alui profluuium sistunt, oris atque adeò corporis totius odorem commendant.

Trochisci Alyptæ Moschatæ D. Nicolai.

* ℞. Ladani purissimi ℥ iij.
Styracis Calamitæ ℥ j. ß.
Styracis rubræ ℥ j.
Ligni aloës ʒ ij. Ambræ ʒ j.
Camphoræ ℈ j. ß. Moschi ℈ ß.
Aquæ rosarum quantum sufficit.
Formentur Trochisci secundum artem.

STYRAX *rubea, hic non significat Thymiama, aridum illum & nigrum corticem: sed resinam Styracis quæ subrufa aut flaua est, id est, optima Styrax.*

VALENT pueris patientibus aſthma & conſtrictionem pectoris, & etiam non valentibus lac retinere. Fit inde optimũ fumigium & odoriferum, & aſſumuntur etiam ad pretioſiſſimas medicinas.

Trochiſci de Agarico D. Meſuæ cap. de Agarico ex Haly.

℞. Agarici electi ℥ iij. Salis gemmei ℥ j.
Syrupi acetoſi ſimplicis quantum ſufficit.

Formentur Trochiſci, & reponantur in calido ſiccoque loco.

Purgant ex cerebro & capite phlegma craſſum cũ cholera miſtũ. Et præcipuè educunt ex pectore craſſos humores, putridos & viſcoſos.

Agaricus Trochiſcatus D. Meſuæ, cap. de Agarico ex Galeno.

℞. Agarici electi ℥ iij.
Vini infuſionis Zingiberis quantum ſufficit.

Formentur Trochiſci.

Trochiſci de Charabe D. Meſuæ.

℞. Charabis aureos vj.

Cornu cerui vſti	Gummi Arabici aſſati
Corallij rubri vſti	Tragacanthæ
Acatiæ	Hypocyſtidis

Balau-

Balauſtiorum florum Maſtiches Laccæ
Papaueris nigri aſſati ana aureos ij.
Thuris Croci
Opij ana aureum j. ß.
Mucilaginis Pſyllij quantum ſufficit.
Formentur Trochiſci.
Fiunt & hi Trochiſci ſine Opio.

TROCHISCI de Charabe ſiue ex Succino, inuenti ſunt ad reſtringendum ſanguinem vndecumque fluentẽ, menſtrua, ſputum, fluxum ſanguineum, & hæmorrhoidalem: & conſolidant vlcera pectoris & pulmonis.

Trochiſci de Myrrha D. Rhaſis.

℞. Myrrhæ ʒ iij. Lupinorum ʒ v.
Foliorum Rutæ Mentaſtri
Pulegij ceruini Cymini
Rubeæ tinctorum Aſſæ fœtidæ
Sagapeni Opopanacis ana ʒ ij.
Succi Arthemiſiæ quantum ſufficit.
Formentur Trochiſci ſecundum artem.

MENTASTRVM *eſt ſilueſtris Menta pilosis & hirſutis foliis.*

PVLEGIVM *Ceruinum, id eſt, Dictamnus Creticus.*

Prouocant menſtrua, & ſedant paſſiones

quæ

quæ ex retentione menſtruorum proueniunt.

Trochiſci de Alkekengi D. Meſuæ.

℞. Fructuum Alkekengi ʒ iij.
Seminis Citrulli Seminis Albarechæ
Seminis Cucurbitæ ana ʒ iij. ß.
Boli Armeniaci Gummi Arabici Thuris *
Sanguinis Draconis Papaueris albi
Amygdalorum amarorum
Succi Glycyrrhizæ Tragacanthæ Amyli
Pinearum ana ʒ vj.
Seminis Apij Charabis
Boli [*aut eius loco Terræ ſigillatæ.*] *
Hyoſcyami Opij ana ʒ ij.
Succi Alkekengi quantum ſatis fuerit ad formandum Trochiſcos.

Fiunt & hi Trochiſci ſine Opio.

ALBATECHA *ſiue Batega, eſt Melon magnus Indus, viridis & ſubniger.*

TROCHISCI Alkekengi ſeu Halicacabi valent ad renũ & veſicæ vlcera, & natam inde dyſuriam.

Trochiſci de Roſis D. Rhaſis.

℞. Roſarum ʒ iij. *
Ligni aloës *
Spicæ nardi Indicæ Maſtiches *

Casiæ ligneæ [*aut succedanei eius.*]
Florum Squinanthi Cinnamomi
Absinthij ana ℥ j.
Vini veteris quantum ad formandum Trochiscos satisfuerit.

SVNT efficaces ad multos affectus, præsertim ad ventriculi dolorē, malam coctionem, febres antiquas, hydropem incipientem, & illos maximè quibus forma corrumpitur.

Trochisci de Camphora Mesuæ.

℞. Rosarum ℥ iiij.
Spodij Glycyrrhizæ ana ℥ ij.
Seminis Cucurbitæ Seminis Citrulli
Seminis Cucumeris Seminis Melonis
Tragacanthæ Croci Gummi Arabici
Spicæ nardi Indicæ ana ℥ j.
Santali citrini ℥ ij. ß.
Ligni aloes Cardamomi Amyli
Camphoræ ana ℈ ij.
Sacchari Tabarzeth
Tereniabin [*id est, Manna*] ana ℥ iij.
Mucilaginis Psyllij cum aqua rosacea factæ quantum sufficit.
Formentur Trochisci.

TROCHISCI Camphoræ cōferunt ad febres

febres ardentes, bilis & sanguinis feruorem, ventriculi & hepatis intemperiem calidam, & ab his sitim inexpletam: icterum quoque ac phthisim & hecticam curant.

Trochisci de Terra sigillata D. Mesuæ.

℞. Sanguinis Draconis
Gummi Arabici assati   Trochiscorũ Ramich
Rosarum rubrarum   Seminis Rosarum
Amyli assati   Spodij   Acatiæ
Lapidis Hæmatitidis   Hypocystidis
Florum Balaustiorum   Boli Armeniaci
Terræ sigillatæ [*vel Boli Armeni.*]
Corallij rubri   Charabis   ana ℥ ij.
Margaritarum   Tragacanthæ
Papaueris nigri   ana ℥ j. ß.
Seminis Portulacæ assati
Cornu ceruini vsti   Thuris
Gallarum Cypressi
Croci   ana ℥ ij.
Aquæ Arnoglossæ quantum sufficit.
Formentur Trochisci.
Et quandoque adduntur Opij   ℥ ij.

SPODII.] *pro Spodio sume Ebur combustum præparatum.*

SEMEN *Rosarũ hic significat Antheram,*

id est,

id eſt, luteos apices, qui ſunt in Roſis: hi exiccati rubeſcunt.

GALLAE *Cypreſſi, etiam vocantur nuces Cypreſſi.*

P. C. SCHOL.

Meſues exemplaria Gallas abſolutè ſcriptas habent.

SVNT admodũ efficaces ad ſputũ ſanguinis, cum aqua Plantaginis poti: ad fluorẽ verò ſanguinis è naribus, fronti illiti: ad menſes immodicos, vtero iniecti vel pubi illiti: ad mictũ ſanguinis, in veſicam iniecti, & ad alias hęmorrhagias, parti ſanguine fluenti impoſiti.

Trochiſci de Spodio Meſuæ.

℞. Roſarum rubearum ℥ xij.
Spodij ℥ x. Seminis acetoſæ ℥ vj.
* Seminis Portulacæ
Coriandri præparati & toſti
Pulpæ Sumach ana ℥ ij. ß.
* Amyli aſſi Florum balauſtiorum
Baccarum Berberis ana ℥ ij.
Gummi Arabici aſſati ℥ j. ß.
Agreſtæ quantum ſufficit.
Formentur Trochiſci.

VALENT ad febres bilioſas cũ alui fluore: in-

re: inflammationem ventriculi & hepatis, & ſitim continuam ſedant.

Trochiſci de Abſinthio D. Meſuæ.

℞. Roſarum Abſinthij Aniſi ana ʒ ij.
Raued [*id eſt, Rhabarbari.*]
Succi Eupatorij [*id eſt, Gratiolæ.*]
Aſari Seminis Apij
Amygdalorum amarorum
Spicæ nardi Indicæ Maſtiches
Folij ana ʒ j.
Succi Endiuiæ quantum ſufficit.
Formentur Trochiſci ſecundum artem.

Pro Folio accipe radices Spicæ Romanæ, aut radicum Spicæ Romanæ, & Macis ana partes æquales.

OBSTRVCTIONES vẽtriculi & hepatis, & ab his dolorem, & febres antiquas tollunt, dictas partes reliquasque nutritorias roborant, ac appetentiam excitant.

Trochiſci Alhandal D. Meſuæ.

℞. Pulpæ Colocynthidis ℥ x.
Incidantur minutiſſimè, & fricentur cũ olei Roſacei ℥ j.
Deinde ſume Tragacanthæ
Gummi Arabici Bdellij ana ʒ vj.

Macerentur hæc in aqua rosacea, donec liquefiant & dissoluantur: deinde cum parte resolutarum lachrymarum formentur ex prædicta Colocynthide Trochisci qui siccentur, & cùm fuerint siccati, cõtundantur minutissimè, & rursum formentur Trochisci cum reliquo diluto lachrymarum, atque reponantur.

Trochisci Colocynthidos in Hierã Hermetis, & Cõpositiones alias iniiciendi loco Colocynthidos, suntq́ salubriores quàm ipsa Colocynthis.

P. C. SCHOL.

℥ x.] *Cordum hic falli Bernardus Dessennius in suis illis verbosis Cõmentariis, miserè exclamat, eò quòd ℥ x. pro ʒ x. vt ipse inquit, hic posuerit: cùm ipsemet hac in re (vt & plerisque aliis locis) iudicio vacuus, toto erret cælo. Verùm in alio Dispensariolo Senatus sui iussu emisso, dextrè resipuit, à suis collegis forsan monitus. Proinde quid Fuchsius artis nostræ (vt & plurimis aliis locis liquet) nescius, in Pharmaceuticas rationes, hoc loco suis annotationibus imaginando deliret, nescio. Mihi breuitati studendum est.*

Trochisci Bechij albi.

℞. Sacchari albissimi ℔ j.

Sacchari

Sacchari Candi optimi
Sacchari Penidij ana ℥ iiij.
Ireos ℥ j. ʒ vij.
Amyli ℥ ij. ß.
Mucilaginis Tragacanthæ albissimæ cũ aqua Rosacea factæ quantum sufficit.

Formentur Trochisci parui, & signentur.

AVXILIANTVR tussiculosis, & difficulter spirantibus.

Trochisci Bechij nigri.

℞. Succi Glycyrrhizæ ℥ iiij.
Styracis calamitæ ℥ j. ß.
Sacchari candi ℥ ij. ß.
Specierum Diaireos Salomonis
Specierum Lohoch sani ana ℥ ß.
Sacchari penidij ℔ ß.
Sacchari albissimi ℔ ij. ℥ iij.
Mucilaginis Tragacanthæ cum aqua Hyssopi factæ quantum sufficit.

Formentur Trochisci & signentur.

ABSCISSAE vocis iacturam resarciunt, & prosunt his qui patiuntur tussim calidam & siccam, leniunt pectus, & facilitant sputum.

TROCHISCORVM DVAE SEQVENTES VALERII CORDI *descriptiones huic editioni nunc primùm accesserunt.*

Trochisci de Lacca Val. Cordi.

℞. Laccæ electæ ℥ iiij.
Ligni Guaiaci scobina in minimam scobem seu rasuram detriti ℔ j.

Coquatur lignum Guaiacum in ℔ iiij. aquæ cælestis ad consumptionē ferè dimidię partis: In colatura deinde coquito rad. Rubeę tinctorum ℥ iiij. donec remaneat ℔ j. ß. Dein iterum colato, & colaturę iniice prędictas ℥ iiij. Laccę, & ad ignē coquito, donec Lacca dissoluatur. Posteà colato & exprimito. & abiice superfluitates Laccę. Colaturam dein ad spissitudinem aliquā coquito, & insperge sequentes pulueres:

℞. Aristolochiæ longæ Radicis concauæ
Rhabarbari Costi veri ana ʒ ij.
Zedoariæ Galangæ Asari radicum
Curcumæ Cinnamomi Ligni aloës
Nucis moschatæ Schœnanthi ana ʒ j.
Camphoræ ℈ j.

Misceantur omnia optimè, & formentur Trochisci drachmæ vnius pondere.

RADIX *concaua, Holvvurtz, quæ falsò appellatur Aristolochia rotunda.*

Hos Trochiscos composui aliquibus obstructione splenis hepatisque laborantibus, & præsenti auxilio id malum curauerunt.

Trochisci de Succino Valerij Cordi.

℞. Ambræ excellentissimæ
Succini albissimi ana ℥ j.
Succini Phalerni
Succini cerei ana ℥ iiij.
Succini nigri Camphoræ
Margaritarum non perforatarum
Margaritarum perforatarum ana ʒ ij.
Onychis Dentaliorum
Entaliorum Vmbilici marini
Lapidum cancrorum
Synodontum Ligni aloës Cinnamomi
Schœnanthi Nucis moschatæ Cubebarum
Cardamomi Croci Cyperi rotundi
Zedoariæ Doronici ana ʒ j.

Conterantur omnia minutissimè, & conficiantur Trochisci cum mucilagine Tragacanthæ albissimæ in aqua Maioranæ dissolutæ.

AMBRA *est succinum Orientale.*

SVCCINVM *est quod Arabibus vocatur*

Carabe, Germanis Agſtein ſiue Bernſtein: Sudaniis, Gentar: Gallis, Ambre. Eſt enim Succinum nihil aliud quàm Ambra Germanica.

Phalernum, id eſt, flauum & clariſſimum, & omnino pellucidum.

Cereum, id eſt, quod cera colorem habet, non adeò pellucidum eſt.

Nigrum Succinum alio nomine vocatur Gagates lapis, Germanicè Svvartzer Agſtein, oder ſvvartzer Bernſtein.

Inter emendũ album Succinum, vitare oportet ſcobem & ramenta: nam hac ſolent pro albo Carabe vendi. Cùm enim Cereum aut Phalernum Succinum tornatur, candida ramenta remittit. Ideoq́ integras glebas candidi Succini emere oportet. Eſt enim valde pretioſum.

Onychis, id eſt, Blatta Byzantia.

Vmbilici marini, Germanicè Meerbonen.

Lapis Cancrorum, id eſt, quos vocant Oculos cancrorum.

Synodonites lapides, ſunt in capite Synodontis piſcis inuenti: qui ſi haberi non poſſunt, quoniam piſcis marinus eſt, pro iis accipiantur lapilli qui bini inueniuntur in capitibus piſciũ fluuiatiliũ, quos Raulperſzken Germanicè vocant.

HI Trochiſci faciunt ad calculũ, ad tumen-

em ventriculum, vertiginem, epilepsiam, apoplexiam, tremorem & imbecillitatẽ cordis, ad paralysim si dantur in aquis appropriatis, cum Betonicę floribus, aut Lauẽdulæ, aut Tiliæ: & ad suffocationes & strangulationes vteri valẽt.

O L E A.

Oleum ex ligno Iuniperi.

Fictile vas in foueã ponatur, supra id aliud fictile angusti orificij inuersum ponatur, recentibus Iuniperi lignis minutimque incisis plenum, cui subducatur lamina ferrea foraminibus peruia, vt destillet liquor, & ne ligni segmenta delabantur; bene autem aptentur, & luto sapientiæ circumlinantur fictiliũ orificia, ne quidquam expiret. Posteà inferius fictile vsq. ad collũ superioris obruito terra, & facto pauimento ignem circa & supra fictile superius accendito atq. ardere finito aliquot horas. Postremò liquorem qui destillauit, auferto. Cuius vsus est purgandis sordidis vlceribus.

EMENDAT cutis infectiones, serpiginem, cancrum, vlcera maligna, qualia quæ in tibiis & cruribus quorundam, malum mortuum recentiores vocant.

Oleum

Oleum ex Iuniperi baccis.

Oleum è Iuniperi baccis elicitur per artē distillandi, vt Vinū sublimatū. Quia verò minoris emitur quàm vt ab aliquo Pharmacopola præparari queat, confectionem eius nō indicabimus.

Oleum Nardinum simplex D. Mesuæ.

℞. Spicæ nardi aromaticæ ℥ iij.
Vini Aquæ ana ℥ ij. ß.
Olei sesamini ℔ j. ß.

Coquãtur in duplici vase, donec vinū & aqua in vaporē resoluantur: coletur deinde oleum, & colatum reponatur abiecta Nardi spica.

VAS *duplex, Gracè vocatur* DIPLOMA; *constat duobus crateribus, altero alteri imposito, ita vt in vnum aromata & oleum coniiciantur, in alterum verò aqua fundatur, quæ subiectis prunis calefacta suo tempore vnguenta & olea decoquit: est autem hoc notandū in omnibus aromaticis oleis quæ decoquuntur.*

CALEFACIT, tenuat, digerit, modicè adstringit, proinde affectus omnes frigidos & flatulentos cerebri, ventriculi, hepatis, lienis, renum, vesicæ, vteri magnoperè iuuat: naribus iniectum caput purgat, corporis colorem & odorem commendat.

Oleum

Oleum Nardinum compositum D. Mesuæ.

℞. Spicæ Indicæ ℥ iij.
Sampſuchi [*id eſt, Maiorana.*] ℥ ij.
Xyloaloës Enulæ Folij Indi
Calami aromatici [*eius loco ſumatur Galãga.*]
Foliorum Lauri
Cyperi Schœnanthi
Cordumeni ana ℥ j. ß. *

Contundantur omnia groſſo modo, deinde affunde illis
Aquæ fontanæ
Vini, ana quantum ſufficit, i. circiter ℥ xiiij.
Olei Seſamini ℔ vj. *

Macerentur per noctē, deinde coquantur in Diplomate, id eſt, duplici vaſe, ſecundū artem.

PRO *Folio Indo, recipe Spicæ Romanæ radicum, macis ana ʒ v.*

Oleum Coſtinum D. Meſuæ.

℞. Coſti amari [*optimi & veri.*] ℥ ij. *
Caſiæ [*aut ſuccedanei eius.*] ℥ j.
Summitatum Sampſuchi ℥ ij. *
Vini quantum ſufficit
Olei Seſamini ℔ ij. *

Macerentur duabus noctibus, deinde coquantur in duplici vaſe ſecundum artem.

CASIA, *Aromatica vera, & Cinnamomi similis accipi debet.*

CALFACIT, obstructa aperit, neruosum genus roborat, vt neruos, musculos, tendones, ligamenta, ventriculum. Præter hæc, hepar & capillos: canitiem ob id moratur, & corporis colorem ac odorem commendat.

Oleum de Piperibus D. Mesuæ.

℞. Macropiperis [*id est, longi.*]
Melanopiperis [*id est, nigri.*]
A Leucopiperis [*id est, albi.*] ana ℥ iij.
Myrobal. Chebulorum
Myrob. Bellericorum Myrob. Emblicorum
Myrob. Indorum ana ℥ v.
Radicum Apij
Radicum Fœniculi ana ℥ iij. ß.
Sagapeni Opopanacis
B Ammoniaci ana ℥ ij. ß.
C Turbith albi ℥ ij. Zingiberis ℥ iij.
Caulis foliorum recentium
Thymi viridis Rutæ viridis ana m. j.

Coquantur secundum artem in aquæ quantitate sufficienti ad tertias. Colaturę adde olei de Cherua ℔ ij. & iterum coque ad consumptionem aquæ.

Ana ʒ iij.] *Cordus malè ℥ iij. hic habebat.* A

Ammoniaci.] *Hyoſcyami fœdè in Cordo legebatur.* B

ʒ ij.] ʒ *xij. vitiosè Cordus ſcripſerat, vt hac omnia ritè à Fuchſio quoq. dicuntur; quamquam à Monachis hauſta eſſe non dubitem.* C

IVVAT morbos neruorũ frigidos, vt paralyſin, ſpaſmum, ſpaſmũ cynicum, tremorem, epilepſiam: adhęc iſchiadem, & cęteras arthritidis differentias, & vteri, coli, renũ, veſicæ affectus frigidos, quia calefacit, tenuat, terget: ob id obſtructiones aperit, calculum frangit.

Oleum Mandragoræ D. Nicolai.

℞. Olei ℔ v.
Succi malorum Mandragoræ ℥ viij.
Succi capitum Papaueris hortenſis ℥ vj.
Succi Hyoſcyami albi ℥ iiij.
Succi Violarum
Succi Cicutæ tenerrimæ ana ℥ ij.
Opij Styracis ana ℥ j.

Conficc ſic: miſce ſimul omnes ſuccos oleo, atq. in vitreo vaſe obſtructo orificio; Soli exponito per decem dies: vndecimo die coquantur in duplici vaſe vſque ad conſumptionem

succorum: deinde vbi refrigerari cœperit, cola & colato oleo adde Styracem & Opium, & confice secundum artem.

STYRAX *quidem sincerus & purus facile in oleo dissoluitur.*

OPIVM *verò sincerum in oleō dissolui non potest, igitur tenuissimè tritū inspergatur oleo & sæpè misceantur: nam nisi in aqua aut vino dissoluatur, non commiscebitur oleo.*

Non habentur apud nos Mandragoræ poma: ergo loco succi Mandragoræ pomorum accipe infrà scriptam decoctionem.

℞. radicū Mandragoræ, id est Corticū radicum eius ℔ j. Contundantur, & coquantur in aqua sufficienti, & colatum decoctū succis adde.

AD nimios dolores capitis valet, & phreneticis malè dormientibus fronti illitum, & naribus iniectum vehemēter opitulatur, pulsibus brachiorum & plantis pedum illitum quocumque modo vigiliis fatigatum celerrimè obdormiscere facit.

Oleum Mastichinum D. Mesuæ.

℞. Olei Rosacei ℥ xij.
Vini odoriferi ℥ iiij.
Mastiches electæ ℥ iij.

Coquan-

Coquantur ſecundum artem vſque ad conſumptionem vini.

CEREBRVM, neruos, iuncturas, ventriculum, hepar corroborat, tumores duros lenit, dolores ſedat.

Oleum de Euphorbio D. Meſuæ.

℞. Euphorbij ℥ ß. Olei Cheyrini ℥ v. Vini odoriferi tantundem, coque ſecundum artem vſque ad conſumptionem vini.

IVVAT maximè frigidos cerebri & neruorũ affectus, cephalalgiam, hemicraniam, lethargum, naribus immiſſum: articulorum quoque & hepatis, & ſplenis dolores, illitum iuuat.

Oleum Caſtorei D. Iacobi de Manliis.

℞. Caſtorei Styraciscalamitæ Galbani
Euphorbij Caſiæ ligneæ veræ Croci
Opopanacis
Carpobalſami [*aut ſuccedanei eius.*]
Spicæ nardi Indicæ
Coſti ana ℨ iij.
Cyperi Schœnanthi Macropiperis
Melanopiperis Sabinæ
Pyrethri ana ℨ ij. ß. Olei ℔ iij.
Vini odoriferi ℔ ij.

Confice ſic Galbanũ & Opopanacem: in vi-

no seorsim dissolue, deinde reliqua omnia contusa cum oleo & vino coquito ad cõsumptionem vini in duplici vase: posteà cola, & dissolutũ & expressum Galbanum cum Opopanace oleo adfunde, & iterum coque ad cõsumptionem vini, & repone sæpius miscens in posterum, vt Galbanum & Opopanax in vasis fundo subsidentes, oleo commisceantur.

Est optimum contra omnes ægritudines frigidas, præsertim neruorum & iuncturarum, medetur paralysi, spasmo, tetano, & sedat acerrimos rigores, & frigora febrium, si spina dorsi linatur.

Oleum Scorpionum simplex D. Mesuæ.

℞. Scorpiones numero xx. vel xxx. secundum eorum magnitudines.
Olei Amygdalorum amarorum ℥ ij.

Macerentur in vase vitreo stricti orificij per dies xxx. caniculares ad solem, vel pluribus diebus: posteà colatum ad vsus repone.

Lapidem renum & vesicæ frangit & expellit, lumbis, pubi, peritonæo illitum, aut per meatum vrinarium iniectum.

Oleum Scorpionum compositum D. Mesuæ.

℞. Aristolochiæ rotundæ Gentianæ Cyperi Cor-

Corticum radicum Capparis ana ℥ j.
Olei Amygdalorum amarorum ℔ j. ß.

Macerentur in oleo contusæ radices ad Solem feruidum diebus viginti: deinde coquantur aliquantulum in duplici vase, iniectis ad vltimum scorpionibus numero xv. posteà iterum serenis diebus xxx. ad Solem macerentur: postremò excolatum oleum reponatur.

ARISTOLOCHIA *rotunda non est Holvvurtz, sed radix lutei coloris, odore & sapore Aristolochia longæ: affertur ex Italia.*

VALET contra venena, & pestilentiam.

Oleum Formicarum.

℞. Formicarum alatarum quantum vis
Olei quantum sufficit.

Macerentur æstate ad solem diebus xl. posteà excolatum oleum repone.

VALET ad confortandum coitum.

Oleum Lumbricorum terrestrium.

℞. Vermium terræ ℔ ß.
Oleum oliuarum ℔ ij Vini ℥ ij.

Bulliant omnia simul, & fiat oleum: deinde percoletur & reseruetur.

NERVOS infrigidatos confortat, & vtile est doloribus iuncturarum.

Oleum Vulpinum D. Mesuæ.

℞. Vulpem detracta pelle, & abiectis intera-
neis, incidatur in partes, & coquantur i
aquæ fontanæ
* Aquæ marinæ ana ℔ iij. ℥ iiij.
Olei veteris clari ℔ iij. ℥ ix.
Salis ℥ iij. Inter coquendum adiice
Anethi Thymi ana ℔ j.

Coquantur autem quousq. ab ossibus rece-
dat caro, & aqua consumatur: deinde coletu
oleum, & excolatum ad vsus suos reseruetur.

Qui prope mare non habitãt, sumant aquam salsam, id est, Muriam, siue aquã fontium sal-sorum, vbi salinæ fuerint. Porrò ad coquendam vulpem non sufficit aquarum præscriptarum quantitas; ideo accipe quantum abundè sati fuerit, & fortiter vltimò oleum exprime.

AD podagras, reliquasq. arthritidis species ac dorsi, renumq. dolorem est efficacissimum

Oleum de Cappare.

℞. Corticis radicum Capparis ℥ j.
Corticum Tamarisci Foliorum Tamarisc
Seminis Agni casti
Scolopendriæ [*id est, Asplenij.*]
Cyperi ana ʒ ij. Rutæ ʒ j. Aceti

Vin

Vini optimi ana ℥ ij. Olei maturi ℔ j. *

Coquantur in duplici vase vsque ad consumptionem vini & aceti.

VALET duritiei, oppilationi, & dolori splenis, ac omni eius ægritudini.

Oleum de Lateribus D. Mesuæ.

℞. Laterem aut tegulã rufam antiquissimam ex rufo luto ductam, eam confringe in frusta mediocria, & in prunis vrito, donec tota excanduerint: deinde è prunis exempta fragmenta restinguito in oleo claro veteri, & dimittito quousque se oleo impleuerint: posteà oleo exempta in tenuissimũ puluerem contundito, atque in Retortam aut Cucurbitam vitream indito, & secundum artem luto chymistico iuncturas vitrorum claudito, & subtus accensis prunis oleum elicito, & elicitum reponito.

Conuenit omnibus morbis frigidis. Est enim calidum, penetratiuum, resolutiuũ, mollit dura, & discutit tumida. Opitulatur his qui patiuntur epilepsiam, vertiginẽ, obliuionem, paralysin, spasmum, dolorem dorsi & genuum, podagram, vel alios iuncturarum & neruorum morbos: medetur spleni, vesicæ & renibus.

Oleum Terebinthinæ.

℞. Resinæ Terebinthinę aut Laricęę, quam in Germania Terebinthinam vocamus ℔ iiij. eam pone in capacem Retortam, siue Cucurbitam vitream, & per artē destillatoriam elice eius oleum, ita vt Cucurbita aut Retorta arenæ imponatur. Primò autem cum aqua exibit oleum tenue & clarum, secundò aurei coloris, vltimò fuscum & crassum, horū vnumquodque per se auferto & reponito.

CONFERT omnibus ægritudinibus frigidis, & maximè neruorum.

Oleum Tartari.

℞. Tartari puri ℔ iiij.

Pone in ollam, & vre in fornace cum lateribus aut tegulis aut fictilibus, vel per se, donec omninò excandescat Tartarū. Posteà impone in sacculum laneo panno factum, & suspende in cellario, tum destillabit ex eo clarus quidam liquor, quē repone. Porrò re vera hic humor non est oleum, sed acerrima aqua.

VALET ad faciē tergendā, & erugandam.

Oleum Cytoniorum D. Mesuæ.

℞. Cytoniorum non excorticatorum
Succi Cytoniorum ana quantum sufficit.

Incidito

Incidito Cytonia, & impone in vas vitreum, & affunde ſuccum. Affunde etiam oleum omphacinum, hoc eſt immaturū, vt excedat eius quantitas ſucci mēſuram. Poſteà ſtringe vaſis orificium, & ad Solem omnia macera, aut in æſtuario diebus quindecim: deinde coque in duplici vaſe, & abiice poſthac Cytonia, & adde recētia, & rurſum macera & coque, inde etiam tertiò recentia Cytonia impone, & prædicto modo omnia perage, tum repone diligenter obſtructum, ne expiret.

Hodie tanta diligentia non fit hoc oleum: igitur rogo vt maiorem diligentiam impendant.

EST optimum contra debilitatem ſtomachi, vomitum & fluxum, ſiſtit ſudorem, reſtaurat reſolutionem, lapſas vires, corroborat neruos & vires, confortat digeſtiuam.

Oleum Sampſuchinum.

℞. Foliorum Sampſuchi m. iiij.
Serpylli m. ij. Foliorum Myrti m. j.
Abrotoni Siſimbrij ana m. ß.
Caſiæ ligneæ veræ ℥ ij.
Olei omphacini quantum ſufficit.

Concidito & contundito omnia, & vitreo vaſi impone ac infunde oleū vt ſupra ſpecies

 eminear:

emineat: tum obstructo vasis orificio macera ad solem vel in æstuario diebus octo. Posteà exprime, & expressum oleum infunde recentibus speciebus, & hoc etiam tertiò facito.

Folia vera Myrti accipi debent, quæ ex Italia & Narbonensi Gallia afferuntur.

SISIMBRIVM, *id est, Mentha aquatica. est & aliud Sisimbrium in montibus nascens, multò odoratius, quod melius esset si vbique haberi posset.*

OMPHACINVM, *id est, ex immaturis oliuis expressum.*

LASSITVDINI vtile est, & morbis cerebri & neruorum prodest, ob id in balneo inunctum paralysim iuuat & spasmũ cynicum, vulgò torturam oris, naribus iniectum: & auribus immissum à flatu tinnitũ dissipat, menses ciet, ac morsui scorpionis prodest.

Oleum Vitellorum ouorum.

℞. Oua recẽtia numero centũ; coquito donec penitus indurentur. posteà vitellos eorum exime, & cõminutos assa in sartagine mouendo donec rufescãt, & pinguedinẽ quandam remittant: deinde offam feruentem inijce in sacculũ pilis contextum, & exprime, quodque

quodq́ue expressum fuerit oleum repone.

EXPERIENTIA plurima probatū est, cutim expurgare, impetiginem, serpiginem, & alia cutis vitia persanare, capillos regignere, & vlcera maligna & fistulosa curare.

Oleum Hyperici Iacobi de Manliis.

℞. Summitatum Hyperici iamiam maturescentis ℥ iij.

Macerētur in vino odorifero diebus iij. bulliant deinde in vase duplici obturato orificio vasis: posteà exprime, & recentis Hyperici par pondus iniice, & iterum macera & coque, & exprime, tum etiam tertiò recens Hypericum adde: & si vinū minuitur, adde aliquid. Posteà

℞. Terebinthinæ claræ ℥ iij.

Olei veteris clari ℥ vj. Croci ℈ j.

Coquantur in duplici vase vsq. ad consumptionem vini: posteà exprime, & à sedimento purgatum oleum repone.

CALIDVM est & siccum, stipticum, ob id consolidat vulnera incisorum neruorum & combustionem ignis, sedat dolores femoris & vesicæ, & prouocat vrinam.

Oleum Irinum.

℞. Olei ℔ vj. Vini ℔ j.

Lauetur oleum ter in aqua calida, deinde effuſa aqua adde vinum, & inſperge

Macis ℥ iiij.

Cardamomi Zedoariæ ana ℥ ij.

Macerentur in loco aliquo calido, obſtructo vaſis orificio per dies octo: poſteà in duplici vaſe coquito, vſque ad conſumptionem vini dimidij. Poſteà exprime oleum, & inſperge ei puluerem ſubtilem

Iridis Illyricæ ℔ ij.

Macera vt prius diebus octo, deinde exprime oleũ, & recentis Iridis contuſæ par pondus iniicito, tunc rurſus ad ſolẽ aut loco calido diebus viij. macerato, & rurſum exprime. Poſtremò etiã tertiò exprime, & aliam Iridẽ adde, & ſimiliter omnia perage: deinde in duplici vaſe oleum vnà cũ vltimò inſperſa Iride aliquamdiu coquito; ad vltimum deinde exprime & repone oleum; cumque videris ſubſidere ad fundum vaſis Iridis puluerem, leuiter cola.

Cùm ita permutatur crebrò Iris, oleo ſingulis vicibus aliquid decedit: ideò boni ponderis ℔ vj olei accipiantur.

ATTENVAT, reſoluit, maturat, & digerit malos humores phlegmaticos pectoris & pulmonis, facilitat ſputum & anhelitum, ſedat tuſſim

tussim & frigidos dolores hepatis, splenis & maximè matricis, resoluit dura apostemata, & mollit durities, & confert spasmo, doloribus iuncturarum, aurium, & fœtori narium.

Oleum Irinum D. Nicolai Alexandrini. A

℞. Olei sextarios x.
Aquæ sextarios iij.
Radicum Iridis ℔ iij. ℥ iiij.
Crini domestici radicis ℥ xv.
Cyperi viridis radicum ℥ vj.
Helenij ℥ iij. Anchusæ ℥ ij.
Cinnami Assæ Spicæ ana ℥ j.

Contundãtur radices & aliæ species, & macerentur in oleo & aqua diebus quinque ad solem vel loco calido, obstructo vasis orificio: postcà supra lentas prunas in duplici vase coquito, donec aqua cõsumpta fuerit; deinde refrigerare sinito; vltimò exprimito, & cùm aliquid subsederit, sensim excolato oleum.

Nicolai Alexandrini Latinum & impressum exemplar ita tradit huius olei confectionem.

SEXTARIVS *Romanus, mensura est quæ habet olei vncias ponderales xvj. ℥ v. ℈ j.*

CRINON *domesticum, id est, Lilium odoratum album quod in hortis plantatur.*

Non

Non vbique habentur radices Cyperi virides, ideò aridas sume, & vino asperge tritas.

HELENII, *id est, Enulæ Campanæ, videlicet radicum eius.*

ANCHVSA, *est Buglossa siluestris, rubra radice, quam aliqui hodie non rectè Alcannam vocant: tinguntur ea radice vnguenta, & cera.*

B CINNAMVM, *idē est quod Cinnamomū.*

C ASSAE] *ego hic non dulcem Assam, sed fœtidam ponerē, licet tamen vtriusque ℥ ß. accipere.*

P. C. SCHOL.

A Oleum Irinum Nicol. Alex.] *Cùm Myrepsi descriptio ab hac Nicolai diuersa sit, temerè Fuchsius hanc erroneam dicit.*

B Cinnamum.] *Cinnamomū imò legendum, aliquantulū nempe differunt, vt alibi diximus.*

C Assæ.] *Num huius loco Casia cum Fuchsio legendum sit, videndum. Interea fallitur Cordus, Azam hic fœtidam intelligendam putans.*

VSVRPATVR ad diuturnum catarrhum naribus illitum. Ozenas & putredines narium aufert, tinnitum aurium cum aceto & ruta & amygdalis amaris commistum, & auribus iniectum tollit, asthmaticis gargarismo adhibito opitulatur, hæmorrhoidas veteres inunctum siue colo iniectum educit.

Oleum

Oleum Moschelinum D. Nicolai.

℞. Olei puri ℔ viij.
Aquæ ℔ iij.
Folij [*aut succedanei eius.*] A
Spicæ nardi Indicæ
Costi [*odorati & veri.*]
Mastiches ana ℥ iij.
Styracis calamitæ Croci
Myrrhæ Troglodyticæ
Xylocinnamomi [*in eius absentia corticis* B
Cinnamomi.]
Casiæ ligneæ veræ ana ℥ j. ß.
Carpobalsami [*aut succedanei eius.*]
Garyophyllorum Bdellij ana ℥ j.
Moschi ʒ vj.
Nuces Indicas num. iiij. C

Conficce sic: Folium aut eius succedaneum, Myrrham, Casiam, Carpobalsamum, & Bdellium tere, & per biduum in aqua & oleo macera: posteà coque supra lentum ignem in duplici vase vsque ad consumptionem aquæ: deinde reliqua omnia in tenuissimum puluerem redacta insperge, excolato & expresso oleo, & iterum macera & coque parumper: vltimò deinde Moschum admisce, & repone,

&

& patere vt aromata subsidant; ea interdum oleo commisce, agitato vase.

Ex Nicolao Alexandrino desumptum est hoc oleum, apud quem non puri, sed Punici olei legitur, id est, in Aphrica nati, quod omnium optimum & dulcissimum existit.

Pro Folio sume radicularum Spicæ Romanæ, macis ana ℥ j. ß.

Pro Xylocinnamomo sume Cinnamomum electum.

D NVX *Indica hic nō significat grandem illam nucē quæ vbiq. Indica nux vocatur, sed nucem moschatam. Nam veteres Græci eam appellant Caryon siue Carydion Indicon, id est, Nucē siue nuculam Indicam: vocatur etiam Caryon Myrepsicon, id est, Nux vnguentaria siue odorata: & Moschocaryon, hoc est, Moschata nux. quod diligenter in hoc oleo notandum est.*

P. C. SCHOL.

A Aquæ] *Fuchsius vinum aquæ loco sumendum satis aptè dicit.*

B Xylocinnamomi.] *Nicolai Alex. exemplar Xylocinnami legit.*

C Moschi ʒ vj.] *Nimia certè quantitate: quare forsan* ʒ *iij. legenda erunt, vt pro duobus ij inferius in vnum contractis, u scriptores olim*

olim cæcutientes legerint.

Nux Indica.] *Nuces Indicas hodie passim vocatas Fuch. hoc loco intelligendas, non Nuces moschatas vulgò appellatas, contendit: eo quòd hasce veteribus Græcis cognitas non fuisse cōstet. Verùm idipsum & de Garyophyllis ac Moscho hanc cōpositionem quoq. ingredientibus dici posset; quod non perpendit Fuchsius. Posterioris etenim seculi compositionē hanc esse, quod omnia hic commemorata cognouit, est indubitatum.* D

Est optimum ad omnem frigiditatē corporis, potißimū ventriculi, & ad dolorem lateris foris inunctū. Stranguriosis & colicis, & ad omne neruorum vitium illitum optimè facit, miscetur epithematibus & emplastris quæ ad stomachi & renum affectiones asciscuntur.

Oleum Rutæ.

℞. Rutæ recentis incisæ & contusæ quantum libuerit, pone in vase vitreo, & affunde olei veteris clarissimi sufficientem mensuram, & macera ad solem, aut in loco calido aliquo diebus quindecim: deinde in duplici vase coquito, & abiecta Ruta recentem iniicito, & iterum quindecim diebus macerato, posteà simili modo coquito & exprimito,

to, & tertiò recentem Rutam iniice, m
cera quoque & cola.

Ita debet præparari oleum hoc & aliqu sequentia.

Est calidum, apertiuum, resolutiuum, mitigatiuum dolorũ, calefacit renes, vesicam matricem, & sedat dolores eorum, & maxim colicam, si venter vngatur, & fiat ex eo sol clyster: præterea opitulatur neruis, confe spasmo, & expellit frigidos humores.

Oleum Anethinum.

Oleum Anethinum fit ex floribus & foli Anethi, & oleo veteri claro, eodem modo qu Rutaceum oleum.

Sedat dolores, aperit poros, & resolu vapores & apostemata, tumores & duritie mitigat dolores & rigores febrium, prouoca somnum & sudorem.

Oleum Chamæmelinum.

Oleum Chamæmelinum siue Chamomil læ, vt vocant, fit ex floribus Chamæmeli, i est, Chamomillæ, & oleo veteri claro, vt Ru taceum oleum.

Valet ad plura; aperit poros, resoluit vapores, sistit fluentes humores, corrigit mala quali-

qualitates, confert neruis & membris neruosis, & apprimè mitigat dolores.

Oleum Lilinum.

Oleum Lilinum, siue Liliorum, fit ex Liliis albis odoratis recentibus, & oleo veteri claro, vt oleum Rutaceum.

SEDAT frigidos dolores pectoris, renum, vesicæ, matricis, & colicam: est enim calidum, resolutiuum, mitigat tussim, & efficaciter resoluit, & citiùs maturat apostemata.

Oleum Narcißinum.

Oleum Narcissinum fit primo Vere ex recentibus floribus albi Narcissi, qui vocatur Germanicè Mertzenblum, vveyſshornungſblum, vveyſſaprillenblum, vveyſs Ioſepſsstebe: fit vt Rutaceum.

VALET ad emolliendas vuluæ duritias, præclusionesque.

Oleum Ligustrinum Mesuæ.

Oleum Ligustrinum, quod Græci vocant Cyprinum, Arabes autem oleum de Alcanna, fit ex floribus recentibus Ligustri florente vite, aut paulo pòst, & oleo veteri clarissimo ad modum Rutacei olei.

Ligustrũ est arbuscula salicis ferè folio, flori-

bus paruis candidis, veluti spumosis & mucosi[s]. Germanicè vocatur Reynvveydex & Munt[-] holtz. Nascitur copiosè ad Rhenũ, & in Misnia Hessia, Sueuia, Vvirtẽbergensi agro, Thuringia & circa Nurembergam, non longè à Kalckreut[h].

PARTES neruosas roborat, & capillos [à] canitie vindicat.

Oleum Sambucinum.

Oleum Sambucinum fit ex floribus Sambuci, & oleo veteri clarissimo, quẽadmodum etiam oleum Rutaceum.

LENIT, abstergit, & mũdificat cutim, medetur icteritiæ, & maximè hepati infirmo, oppilato, & plurimũ cõfert doloribus iuncturarũ.

Oleum Iasminum.

Oleum Iasminum, quod Arabes vocant Iaseminum & oleum de Zambach, fit ex floribus Iasminis, siue Iaseminis, siue Zambachi, & oleo veteri claro, vt oleum Rutaceum.

Est Iasma flos similis Violis aut Cheyri, admodum odoratus: nascitur in frutice, qui multis viticulis ascendit pergulas & concamerationes, vt vitis. Colitur in Italia & Gallia.

OPITVLATVR corporibus quæ calefactionem laxationemque desiderant.

Oleum

Oleum Cheyrinum.

Oleum Cheyrinum fit ex Leucoiis luteis, hoc eſt, ex Cheyris citrinis & oleo veteri claro, vt Rutaceum oleum.

Cheyri Germanicè dicuntur Gelbe-Violen.

DOLORES neruorum aliarumque partium corporis mitigat, eaque quæ in thorace, renibus & veſica ſunt, diſcutit.

Oleum Myrtillorum.

Oleũ Myrtillorũ fit ex Myrtillis, hoc eſt, baccis veræ Myrti, & oleo omphacino, hoc eſt, immaturo, eodem modo quo Rutaceum.

Myrtus vera apud nos nõ naſcitur: neq. habemus ſemper virides Myrtillos, ſed aridos: vt plurimùm enim ex Hiſpania & Italia afferuntur: ideò neceſſe eſt vt vino odorato aſpergantur. *

REFRIGERAT & adſtringit, ideoq. cœliacis affectibus ſubuenit, ſanat igne ambuſta, puſtulas erumpentes illitu emendat, attritus hyeme cõcitatos, & intertrigines illitum corrigit. Sedis rimas, condylomata, laxatos artus perſanat, & ſudores coërcet.

Oleum Myrtinum.

Oleum Myrtinum fit ex folii veræ Myrti & oleo Omphacino, id eſt, immaturo:

 quem-

quemadmodum oleum Myrtillorum.

Quoniam verò Myrti veræ recentia folia apud nos haberi nequeunt, ideò ſume folia Myrti veræ quæ ex Italia & Narbonenſi Gallia & Candia afferuntur denuò, & aſperge ea contuſa vino veteri odorato, vt dictum eſt proximè in oleo Myrtillorum.

CEREBRVM, neruos, cor & ventriculum roborat.

Oleum Menthæ.

Oleum Menthæ fit ex Mētha criſpa ſatiua & oleo omphacino, id eſt, immaturo, eodem modo quo Myrtinum aut Rutaceum oleum.

Ventriculum refrigeratum & imbecillum calefacit: firmat nauſeam, vomitumque reprimit, appetentiam excitat, coctionemq. iuuat.

Oleum Abſinthij.

Oleum Abſinthij fit ex Abſinthio Pontico & oleo omphacino claro, quemadmodum oleum Rutaceum.

Abſinthium Ponticū nos non habemus, quod videlicet non adeò calidum eſt, ſed ſuauioris odoris & valde adſtringens. Noſtrum verò Abſinthium ſiue ruſticum Abſinthium calidius eſt, & nihil ferè adſtringit, vt etiam Galenus ſcri-

ſcribit: ideò corrigendum eſt cum Roſis, quæ dimidium eius pondus æquent.

CALEFACIT, ac roborat ea quæ ſunt refrigerata, potiſſimùm verò ventriculum, excitat appetentiam, obſtructiones aufert, lumbricosque enecat.

Oleum Roſaceum.

Oleum Roſaceum ſiue Roſarum fit ex Roſarum rubearũ nondũ penitus apertarum decerptis foliis & oleo Omphacino, id eſt, immaturo, eodem modo quo Rutaceum oleum.

Refrigerat & adſtringit, inflammationibus præſidio eſt, æſtuantẽ ventriculũ reſtinguit, eroſiones inteſtinorum clyſteribus inditum & dolores dentium, ſi eo colluantur, ſanat.

Oleum Violaceum.

Oleum violaceum ſiue Violarum, fit ex floribus Violarum & oleo Omphacino, id eſt, immaturo, quemadmodum Rutaceum & Roſaceum.

REFRIGERAT, incandeſcentibus inflammationum feruoribus vtile eſt.

Oleum Nenupharis albi.

Hoc oleum fit ex recentibus floribus Nenupharis, quæ albos flores producit; & oleo

Omphacino, quemadmodum Violaceum.

NYMPHAEATVM oleum vires habet Violati: refrigerat tamen magis quàm Violatum, & minus quàm Papauerinum: hypnoticis, & intemperaturam partium, vt renum, calidam sanantibus vtiliter miscetur, & Veneris tentiginem prohibet genitali inunctum, somnum etiam conciliat.

Oleum Nenupharis Citrini.

Hoc oleum fit ex luteis, siue Citrinis Nymphææ, hoc est, Nenupharis floribus, & oleo Omphacino, vt Violaceum oleum.

Oleum Populinum.

Populinum oleum fit primo Vere ex oculis Populi arboris cõtusis & oleo veteri claro, loto in aqua calida aliquoties, eodem modo quo Rutaceum aut Anethinum oleum.

Oleum Populinum D. *Nicolai Alexandrini.*

℞. Olei ℥ lxxxvj. faciunt ℔ vij. ℥ ij.
Vini ℔ iiij.
Gemmarum Populi arboris recentium Veris initio collectarum ℔ iij.

Gemmæ Populi diutissimè terantur, & macerentur in vino & oleo diebus septẽ, & quotidie

tidie sæpè agitentur. Octaua deinde die supra lentas prunas in duplici vase coquito, vsque ad consumptionem vini: deinde exprimatur oleum & reponatur.

Porrò hoc oleum efficacius erit, si secundò & tertiò recentes Populi gemmæ addantur.

GEMMAE *Populi, id est, oculi Populi.*

Expedit ad capitis dolorem, arthriticis, nephriticis & podagricis, & vbicumque dolor fit.

Oleum Amygdalorum dulcium.

℞. Amygdala dulcia sicca, non tamen rancida, contundantur minutissimè: postea in sartagine aliquantulum torrefacies affuso aquæ Rosaceæ modico, postea prælo exprime.

LENIT asperitates pectoris, gutturis & pulmonis, duritiem & siccitatẽ iuncturarum: est suaue in cibis, & confert hecticis & phthisicis; impinguat, auget sperma, sedat tussim & ardorem vrinæ, vesicæ & vuluæ excoriatæ, cum fistula iniectum.

Oleum Amygdalorum amarorum.

Fit hoc Oleum eodem modo quo ex dulcibus Amygdalis.

APERIT oppilationes, & discutit ventositates & vapores, sed potissimũ medetur surdi-

tati, ſibilo & dolori aurium, lenit duritiem neruorum, & delet maculas faciei.

Oleum Balaninum.

Oleum Balaninum fit ex Balano Myrepſica, id eſt, Glande vnguentaria, quam Arabes vocant Granum Ben: Fit autem ex tuſo aſſatoque, affuſa Roſacea aqua, fructu iſto.

Fructus hic ipſe Auellanæ magnitudinem habet, colorem candicantem, & figuram vt plurimùm triangularem. Cortice tenui claudit pinguem quendam nucleum fungoſa & alba tunica inuolutum. affertur ex Syria & Arabia.

OLEVM Balaninum repurgat maculas, varos, lentigines, cicatricum nigritias, fucos, aluum ſoluit, ſed ventriculo aduerſatur, dolores aurium emendat. Item ſi ſonant aures, vel ſtrepitum, aut ſibilum edunt, cum adipe infuſum auxiliatur.

Oleum de Cherua.

Oleum hoc fit ex pingui quodam ſemine, quod Arabes Cherua, Græci Crotona, Latini Ricinum vocant. Fit autem eodem modo quo oleum Amygdalorum.

Planta quæ ſemen hoc producit, vocatur à recentioribus Cataputia maior, ab Italis Palma Chriſti,

Christi, & Mira solis; à Germanis VVunderbaum, Zekensame, & Heydnisch Sprinckorner.

PRODEST psoris, vlceribus capitis erumpentibus, sedis inflammationibus, vuluis quæ occlusæ conuersæque strangulant, cicatricibus fœdis, aurium doloribus, potu aluum ciet, si quis aquis grauatur, lumbricos eiicit.

Oleum Papaueris.

E semine vtriusq. Papaueris tã albi quàm nigri exprimitur oleum, eodem modo quo ex Amygdalis, Balano Myrepsica, & Cherua.

IMPINGVAT, asperam arteriam lenit, febrium ardorem mitigat, & insomnium.

Oleum Hyoscyami.

Hoc oleum exprimitur ex Hyoscyami semine eodem modo quo ex Papauere.

Oleum Spicæ.

Oleum Spicæ fit per destillationem ex maiori Lauendula, quæ Spica vocatur.

Hoc oleum apud nos maioribus sumptibus fit quàm in Gallia Narbonensi, ideò potius emendũ est à mercatoribus, qui illud è Gallia afferunt.

Oleum Laurinum.

Oleum Laurinum apud nos non facilè fieri poteſt: quoniam verò in magna copia affer-

tur ex Italia & aliunde, ideò facilè emitur à Materialiſtis.

CALIDVM eſt & apertiuũ, mitigat colicam & frigidos dolores ventris, ſtomachi, capitis, hepatis, ſplenis, renum, matricis, neruorum, iuncturarum, denique omnibus ægritudinibus frigidis confert.

Oleum Seſaminum.

* Oleum Seſaminum exprimitur è Seſami ſemine, eodem modo quo de ſem. Papaueris.

Seſamum verum affertur ex Alexandria Ægypti Venetias: nunc ex Italia & Hiſpania, vnde ematur ſincerum; nam adulteratur oleo Nucum & Papaueris, ſed odore & ſapore facilè deprehenditur à peritis dolus.

OLEVM Seſaminum impinguat, auget ſperma, lenit guttur, & omnem aſperitatem & duritiem, & clarificat vocem.

Petroleum Flauum.

Petroleum clarum, quoddam eſt album, quoddam verò aurei coloris: Defluit autem ex petris in Italia & pleriſque aliis locis, vnde ad nos affertur.

CALEFACIT, ſiccat, eſſentiæ tenuitate in altum penetrat, digerit: proinde materiam omnem

omnem excrementosam consumit, ob id epilepsiæ, paralysi, vertigini, obliuioni, & lienis, renum, vesicæ, vteri, neruorum, articulorum omnium, & reliquarum partiũ neruosarũ doloribus frigidis maiorem in modum confert.

Petroleum nigrum.

Petroleum nigrũ, siue Naphtha nigra, crassius est quàm flauum: Gignitur autem in agro Brochdorpiano & Brunsvvicensi in Saxonia.

PETROLEVM, *id est, Naphtha.*

OPOBALSAMVM SVCCEDANEVM PRETIOSVM EVRICII *Cordi, qui Valerij pater fuit, huic editioni ex Val. Cordi scriptis nunc primum accedens.*

℞. Iridis Illyricæ
Zarnabi longi [*id est, Zedoariæ.*]
Zarnabi rotundi [*id est, Zurumbet.*]
Cubebarum Cardamomi maioris
Cardamomi minoris Agallochi
Olei Benzoi ana ℥ iiij.
Garyophyllorum Nucis moschatæ Macis
Arceutidum [*id est, gran. Iuniperi.*]
Cassiæ Cinnamomi Santali citrini

Benzoi

Benzoi ana ℥ ij.
Croci Aſari Maioranæ Schœnanthi
Nardi Celticæ rad. Roſarum rubearum
Cyperi longi &
rotundi ana ℥ j.
Camphoræ ℈ ij. Moſchi ℈ j.

Hæc omnia trita macerentur in vino Rhenano ter ſublimato, diebus octo. Poſteà diligentiſſimè diſtillentur in balneo. Diſtillatæ deinde aquæ quæ primo exiuerit, cape ℥ vj. in quibus diſſolue optimę, candidiſſimæ, electæque Myrrhæ ℥ ij. ſic tenuiſſima & præſtantiſſima pars Myrrhę, aquę vitæ miſcetur: craſſior verò inſtar fecis ſubſidet, quæ nequaquam eſt ſeparanda aut excolanda: quoniam in fundo dimiſſa ipſum Opobalſamum aliquot annis conſeruabit incorruptum.

VNGVENTA.

Vnguentum Agrippæ Regis D. Nicolai.

℞. Radicum Bryoniæ ℔ ij.
Radicum Cucumeris aſinini ℔ j.
Scyllæ ℔ ß. Ireos ℥ iij.
Radicum Filicis Radicum Ebuli
Tribulorum aquaticorum ana ℥ ij.

Ceræ albissimæ ℥ xv. Olei albissimi ℔ iiij.

Radices omnes istæ recentes incisæ & contusæ macerentur in oleo per dies octo: deinde coquantur, posteà exprimantur: & in colato oleo & expresso resoluatur cera, & fiat vnguentum secundum artem.

Apud Nicolaum Alexandrinum inuenitur idem vnguentum: sed impressi codices nõ habent radices Filicis & Ebuli, & Tribulos.

Oportet omnes istas radices & tribulos esse recentes. quòd si necessitas vrgeat, & non sint ad manus recentes; tunc sume siccatas, & affunde vini optimi ℔ iij.

TRIBVLI *aquatici siue marini; sunt vvassernusse, & ipsi fructus accipi debent.* A

P. C. SCHOL.

Tribuli aquatici.] *Dessennius verò contrà, nõ fructus, sed radices hic intelligẽdas esse putat.* A

HYDROPICIS omnibusque corporis œdematis succurrit. Neruorum mala sanat, vrinam mouet, extrinsecus illitum ventrem subducit, dolorique renum vtile.

Vnguentum Apostolorum D. Auicennæ.

℞. Terebinthinæ Ceræ albæ Resinæ Hammoniaci ana ℥ xiiij.

Aristolochiæ longæ Thuris masculi
Bdellij ana ℥ vj.
Myrrhæ Galbani ana ℥ iii
Opopanacis Floris æris ana ℥ i
Lithargyrij ℥ ix.
Olei, si fuerit æstas ℔ ij.
In hieme autem ℔ iij.
Aceti quantum satis est ad Hammoniacum Galbanum, & Opopanacum dissoluenda. Confice secundum artem.

FLOS *Æris propriè significat grana quædam parua, quæ à partibus æris prosiliunt cùm refrigerantur affusa aqua partes æris: hoc tamen loco solet poni viride æris.*

EST efficax cõtra vulnera & vlcera difficilia & fistulas: cõsumit carnẽ mortuã, & cõsumptam restaurat, duram mollit, & plagas sanat.

Vnguentum Aregon D. Nicolai.

℞. Rosmarini Maioranæ
Radicis Iari Serpylli Rutæ
Rad. Cucumeris asinini ana ℥ iiij. ß.
Foliorum Lauri Saluiæ
Sabinæ ana ℥ ij.
Pulicariæ maioris
Pulicariæ minoris ana ℥ iiij.

Radi.

Radicum Bryoniæ ℥ iij.
Laureolæ ℥ iiij. ß.
Nepetæ ℥ iij.
Masticbes
Olibani ana ℥ j. ß.
Pyrethri
Euphorbij ana ℥ j.
Zingiberis
Piperis ana ʒ iiij. ß.
Adipis vrsini
Olei Laurini ana ℥ iij.
Olei moschellini ℥ ß. Petrolei clari ℥ j.
Butyri ℥ iiij. Olei communis ℔ v.

Herbæ & radices Maio mense collectæ, in oleo macerentur diebus septem, deinde coquantur additis circa cocturæ medium siccis reliquis: tum colentur.

Colato oleo adiice reliqua, &
Ceræ ℔ j. ℥ iij.

OLEVM *debet esse purum & vetus. Porrò auctores nō ponunt certā mensurā olei: quidam iubent accipi ℔ v. vel quantum sufficit. Sed tantum h rbarum & radicū pondus & quantitas, nō potest bullire in ℔ v. olei: ideò accipe olei ℔ medicinales sex, & affunde aquæ etiam aliquot libras, & coque ad consumptionem aquæ, & cola.*

IARVS

IARVS *est vera Serpentaria, pro qua pon-tur Aron recenter effossum.*

PVLICARIA, *id est, Conyza, German-cè vocatur Durvvurtz, & est similis Enul-Campana in foliis, caulibus & floribus; se- multo minor: nascitur humidis locis & exicca-tis aquis circa stagna.*

LAVREOLA, *est planta similis Thymele-id est, planta in qua nascitur Coccum gnidium eius loco sume radices vel folia Cocci gnidij.*

OLEVM *Moschellinũ suo loco descriptũ est*

P. C. SCHOL.

A Et affunde aquæ.] *Cacutit Cordus in aqu- vnguentum coquens, cùm in vino coquendun esse ratio dictitet.*

Cæterùm cùm vnguentum istud in ponderi-bus mirè corruptum vndique legatur, nos idip-sum, quantum nunc licuit, restituimus.

PRODEST malis corporis frigidis, con-uulsionibus, resolutionibus partium. Item do-lori colico, renum, articulorumque.

A *Vnguentum Martiatum D. Nicolai.*

℞. Ceræ albæ ℔ ij.
Olei ℔ viij. [*aut quantum sufficit.*]
Rosmarini

Folio-

Foliorum Lauri ana ℥ viij.
Rutæ ℥ vij.
Tamariſci [*foliorum ſcilicet*] ℥ vj.
Maioranæ Sabinæ Balſamitæ Saluiæ
Ocymi Polij [*videlicet veri*]
Calaminthæ Arthemiſiæ Enulæ
Betonicæ Brancæ vrſinæ Spargulæ
Herbæ venti Pimpinellæ Agrimoniæ
Abſinthij Herbæ paralyſis
Herbæ ſanctæ Mariæ Cimarum Sambuci
Herbæ craſſulæ Millefolij
Semperuiuæ Chamædryos Centaureæ
Centumneruiæ Fragulæ Tetrahit
Quinquefolij ana ℥ iiij. ß.
Radicum Hibiſci [*id eſt, Altheæ.*]
Cymini Myrthæ ana ℥ iij.
Fœni-græci ℥ j. ß. Butyri ℥ j. ʒ ij.
Vrticæ Violarum Papaueris nigri
Menthæ Saracenicæ Menthæ criſpæ
Lapathioli Polytrichi Carduncelli
Matris ſiluæ Maturellæ Herbæ moſchatæ
Alleluija Linguæ ceruinæ Criſpulæ
Camphoratæ Styracis calamitæ
Medullæ ceruinæ ana ℥ ß.
Adipis vrſini Adipis gallinacei
Maſtiches Thuris ana ℥ j.

Olei nardini ℥ ij.

Herbæ omnes in Maio mense colligantur & incisæ macerẽtur in vino odorifero per dies septem, octauo deinde die coquantur, donec ferè consumatur vinum: posteà cola, & colaturæ expressæ adde oleum, & coque denuo donec consumatur vinum, mox adde ceram & reliqua secundum artem.

In hoc vnguento multa sunt herbarũ nomina quæ apud probatos Auctores nusquã inueniuntur, ideoq; aliquis non facilè eas interpretabitur.

NICOLAVS *Præpositus loco Maioranæ habet Esbrium, alij autem habent vtrumque. Sed non constat quid sit Esbrium: alij enim dicunt Maioranam esse, alij Saluiam: sed vtrumque ingreditur hoc vnguentum tam Maiorana quàm Saluia.*

BALSAMITA, *id est, Mentha aquatica.*

BRANCA *vrsina vera, quæ Romana cognominatur, accipi debet, quæ habet radices longas multas, glutinosas, sapore Tragacanthæ. Et alio nomine vocatur Acanthus: quæ verò Germanicè vocatur Bernclavv, & habet Anethi vmbellam & semina odore & sapore cyminum, nihil minus est quàm Branca vrsina: nam semper illam Romanam brancam vrsinam intelli-*

gun-

gunt auctores omnes. est autem vrbana & hortensis herba Branca vrsina vera.

SPARGVLA, id est, Gallion, Germanicè vocatur Ranrizen & Sprengelblum, herba est denso, numeroso, conferto & odorato flore. B

PIMPINELLA, quam Auctor intelligit, est Sanguisorba, quæ Germanicè Blutssdrosstein vocatur. C

HERBA Paralysis, id est, Himelschussel.

HERBA sancta Maria, secundum interpretationem omnium, est Persicaria. D

HERBA Crassula pinguia habet folia: nascitur in muris & in tectis: Germanicè vocatur Fettehenne, siue Donner kraut.

CENTVMNERVIA. i. Plantago maior.

TETRAHIT, id est, herba Iudaica, quam dicunt esse Orobum.

LVMINARIS maioris, aucter Ioannes Iacobus Manlius, pro Cymino & Myrtha habet Cimarum Myrthi. Sed nescio quàm bene: non tamen improbo. Porrò Nicolai Alexandrini impressum exemplar habet Cymini & Myrthæ: sed Nicolaus Præpositus pro Myrtha habet Myrrham: sed malè.

LAPATHIOLVM, id est, Acetosa.

POLYTRICHON, herba est ex speciebus Capilli Veneris.

E MENTHA *Saracenica, Germanicè vocatur, Vnſer frauuen mintze. Herba habet folia oblonga, Lapathio minora, vt in ſummis caulibus aureos flores in corymbis diſpoſitos ferè vt Tanacetum, tota odoratiſſima eſt.*

CARDVNCELLVS, *id eſt, herba Turcha, quã nos in Germania vocamus, Carduum benedictum.*

MATRISSILVA, *eſt Periclymenũ, Germanicè vocatur Speklilien: aſcendit arbores vt Vitis, flores habet longos, reflexos & odore Lilij. Nuremberga in hortis colunt, cùm alibi proueniat ſpontè in ſiluis.*

MATVRELLA, *id eſt, Phu, id eſt, Valeriana maior. Impreſſi codices Nicolai Alexandrini non habent Maturellam, ſed Marathrũ, id eſt, Fœniculum: ſed malè.*

ALLELVIIA, *id eſt, Trifolium acetoſum: Germanicè Buchampfer vocatur.*

CRISPVLA, *quæ ſit herba, non conſtat recentioribus: alij enim Buphthalmũ, alij herbam Cancri ſic vocant, nec indicant figuram herbæ Cancri: ego autem ponerem eius loco Buphthalmum, id eſt, Cotulam maiorem, non fœtidam.*

HERBA MOSCHATA *duas habet ſpecies: vna habet veluti acus lõgas, & eſt roſtrũ Ciconiæ:*

nia: altera est parua, & non habet acus; sed est herba admodũ parua, folia habet similia concaua radici, id est, Holvvurtz, odorem habet in Maio mẽse Musci: nascitur vmbrosis locis iuxta concauam radicem i. Holvvurtz, in Maio tantùm reperitur: Germanicè vocatur Bisemkraut.

CAMPHORATA *est Abrotonum, quia odore accedit ad Camphoram: quidã dicunt esse Abrotonum siluestre siue albũ, sed perinde est: efficacius tamen est vulgare Abrotonum.*

Nicolaus Alexandrinus paulò aliter describit hoc vnguentũ, vt codices impressi ostendunt, ideóq; & eius modũ subiungemus: nam variatur ponderum ordo & quantitas.

ADVERSVS frigida corporis mala, resolutionem coxendicum, nephritim, conuulsionem, & id genus alia valet: tumores reprimit, durities emollit, liuoremque cutis emendat.

Vnguentum Martiatum magnum D. Nicolai Alexandrini.

℞. Ceræ albæ ℥ ix. Olei sextarios vj.
Pet verò Coud. Ceræ ℥ xij. Olei sextar. lxvi.
Rosmarini Foliorum Lauri ana ℥ ij. ß.
Amaraci ℥ ij.
Esbrij Sabinæ Balsamitæ Ocymi

Elelisphaci [*id est, Saluia.*]
Polij [*scilicet veri.*]
Calaminthes Arthemisiæ Enulæ
Betonicæ Brancæ vrsinæ Herbæ vēti
Pimpinellæ Argemoniæ Absinthij
Herbæ paralysis Herbæ sanctæ Mariæ
Cimarum Sambuci Herbæ crassulæ
Semperuiuæ Millefolij Chamædryos
Centaureæ Centineruię Fragulæ
Quinquefolij Herbæ Tetrahit ana ℔ j. ß.
Radicis Euisci Cymini
F Myrthæ ana ℔ j.
Fœnigræci ℔ ß. Butyri ℥ v.
Vrticæ Violarum Papaueris rubri
Menthæ Saracenicæ
Menthæ alterius [*id est, Mētha crispa satiua.*]
Lapathioli Polytrichi Carduncelli
Matris siluæ Marathri Herbæ moschatæ
Alleluiia Linguæ ceruinæ Crispulæ
Camphoratæ Styracis Medullæ ceruinæ
Adipis vrsini Adipis gallinacei ana ℥ iij.
Thuris ℥ ij. Olei nardini ℥ j.

Confice hoc modo: Herbas omnes atque radices in fine Maij mensis vel circa Solstitium æstiuũ collectas, minutim incisas in vini sufficienti quantitate macerato per dies septem: octaua

octaua deinde die coquantur lento igne, donec propemodum vinũ sit cõsumptum: posteà cola & exprime, & affunde colaturæ expressæ olei prædictos sextarios, & iterum coque, donec omnis aqueus herbarum succus cum vino in vaporem resolutus fuerit: deinde adde Ceram in partes confractã, & paulo pòst Adipes. Butyrum atque oleum Nardinũ; ad vltimum verò Styracem, atque Thus in minutissimum puluerem trita: melius tamen esset, optimam & electam Styracem, & puram instar resinæ alicuius, vnà cum Cera indere: nam liquescit in oleo. Sed talis Styrax calamita rarissimè ad nos affertur. Porrò miror in hoc vnguento, quòd tam parum olei tot herbarum libris addatur: prætereà etiam optimæ vires aromaticarum herbarum in coctura euanescunt.

Ita se habet vnguenti huius compositio secundũ impressum Nicolai Alexandrini exemplar.

SEXTARIVS *mensura est Romana, quæ capit mensurales vncias viginti olei: põdere verò habet olei vncias sedecim, drachmas quinque, scrupulum vnum. Sex autem sextarij olei, faciunt in hoc vnguento ℔ viij. ℥ iij.*

ESBRIVM *quidã dicunt esse Maioranam, quidã flores Saluiæ: ego autẽ acciperem pro Es-*

brio Maioranæ capitula, summitates & flores.

AMARACVM, *ego hîc non credo significare Matricariam, cùm per eam vocẽ etiam Maioranam possimus intelligere, nam vtraq. amaracus vocatur: si autem Maioranam inieceris, multò odoratius vnguentum fiet, quàm si Matricariam indideris.*

HERBA *venti, id est, parietaria vera.*

PIMPINELLA, *hic non significat Germanicam Pimpinellam acri radice, quam Itali vocant Saxifragiam; sed eam quam Itali vocant Sanguisorbam, Germani Blutsstropffleyn. Radicem habet rubram Tormentillæ sapore, nascitur in pratis vna eius species, altera in montibus, & Itali acetariis miscent, habétque cucumeris odorem.*

QVIDAM *non habẽt Cyminum, sed Cimas Myrthæ: est autem Myrtha idem quod Myrtus. Alij habent Myrrham, sed malè.*

PRO *Papauere rubeo habent alij Papauer nigrum: est autem rubeum Papauer idem quod agreste Papauer in agris nascens.*

MARATHRVM, *id est, Fœniculum. Porrò ego hunc locum Nicolai Alexandrini credo esse corruptum, & censeo pro Marathro legendum esse Maturellam, id est, Phu maius, cuius radices accipi debent.*

Lingua ceruina est herba quæ hodie impropriè Scolopendria nominatur.

P. C. in vtrumque vng. Martiatum Schol.

Vng. Martiatum.] *Fuchsius rectè monet, non Martianum, sed Martiatum nominandum esse.* A

Spargula, id est, Gallion.] *Spargulam non Gallion, vt Cordus ait, sed Apparinen esse veterum, Fuchsius ritè sentit.* B

Pimpinella.] *Fuchsius per hanc vocem, non Sanguisorbam Germanis vocatam, cum Cordo hic intelligendam esse vult; sed acrem herbam Saxifragam à multis appellatam, Germanis Pimpinellæ nomine cognitam: idq; ea propter, quòd adstrictoria sua facultate, huic medicamento Sanguisorbam malè conuenire existimet: quasi verò nihil vnguentum hoc præterea recipiat quod adstringat atque etiam refrigeret. Itaque cùm Italiæ multo prius (immò forsan in ea fabricatum) quàm Germaniæ vnguentum istud cognitum fuerit, Pimpinellam Italorum seu Sanguisorbam Germanorum hic intelligendam esse contendo.* C

Herba sanctæ Mariæ.] *Hanc Persicariam esse, sinistrè Cordus interpretatur, vt & Fuchsius quoque inquit: sed eam esse quam Saluiam Romanam, & Mentham Græcam, seu Costum* D

hortensem ac Lassulatam. Etruscis vocari con-stat, Vnser frauvven mintz Germanis dictam à Mentha Saracenica diuersam. Qua in re fal-nihilominus Fuchsium existimo, Menthan-hanc Græcam cum Saracenica confundentem eandémque facientem, cùm diuersæ sint: ni Ger-manis aliquibus ita eam appellare placuerit, Italis tamen secus; qui hac in re, ob eas quas su-perius dixi rationes, hic quoque consulendi at-que credendi sunt.

E Mentha Sarac.] *Hanc Mentham Saraceni-cam, vocatam quoque Mentham Romanam, in suis de Stirpium libris, imagine & scripto de-pingit doctiss. Rembertus Dodonæus: quæ hoc lo-co intelligenda erit: quicquid Fuchsius ex su-corruptissimo in medium proferat.*

F Myrrhæ.] *Fuchsius Myrrhæ legi mauult, nescio quàm bene: cùm vnguentum Martiatum paruum Nicol. Alexandrini, Myrti folia ma-nifestè recipiat. Cur autem Myrtum aliáque adstringentia admittat hoc vnguentum, hic di-cere non vacat. Tantummodo miror id à tanto viro non esse olfactum, neque perpensum.*

Cæterùm hocce in vnguento, vt & multis aliis in medicamentis, plura longè aliter expo-nenda, miscenda, tractanda, atque conficienda sunt

unt, quàm à Fuchsio & Francisco Alex. est fatitatum: ita vt huius Apollo non vsque adeò, veluti Thrasonicè promittit, nebulosis suis radiis Pharmacopœos vibret, neque irradiet; quin n densa adhuc caligine æquè vt priùs versentur atque deambulent. Quod tamen illi condonandum foret: eo quòd adolescentem se fateatur, nisi sua illius ætatis iuuenilis iudicio vacua, & hinc temeraria rei Pharmaceutices sibi inexperta, ac (vt locis mille liquet) ignorata scriptione, Apolline abusus, illiq; iniurius, tantum diuum plus æquo contaminasset. Sed hæc, quoniam vesperascit, citis, si voles, quadrigis.

Ad frigiditatem & dolorem capitis, pectoris & stomachi, ad scirrhos hepatis & splenis, ac ilij dolorem; ad paralyticos, arthriticos, ischiadicos, nephriticos, & podagricos, & ad omnes dolores, ad tumores, durities, spasmos & febrientes, ad ignem vel solem inunctum.

Vnguentum Martiatum paruum D. Nicolai Alexandrini.

℞. Foliorum Lauri ℥ iij.
Rutæ ℥ ij. ß.
Amaraci [*id est, Maiorana.*] ℥ ij.
Rosmarini ℥ j. ß.

Folio-

Foliorum Myrthæ ℥ j.
Esbrij [*accipe summitates Maioranæ pro E*
Balsamitæ (*bri*
Ocymi ana ʒ vj.
Butyri ʒ v.
Styracis Medullæ ceruinæ Adipis vrsi
* Adipis Gallinacei ana ʒ iiij.
Mastiches ʒ iij. Thuris ʒ ij.
* Olei nardini ʒ j.
* Olei oliuæ q. s.
Ceræ mundissimæ quantum sufficit.

Ego Olei acciperem ℥ vj.

Ceræ verò ℥ iiij.

Pet. verò Coud. olei ℥ xxiiij. sumẽdas esse dicit

Porrò hoc quoque vnguentum conficies v proximum.

MYRTHA, *id est, Myrtus: sunt autem accipienda folia veræ Myrti, quæ ex Italia afferuntur, & non eius plantæ quam vocamus Germanicè Heydelber.*

P. C. SCHOL.

Petrus verò Coud. olei, &c.] *Si omnia huiusce Dispensatorij loca manca erigenda, dubiosa expendenda, erronea collapsaq; restituenda mihi essent, simulq; singulorum rationes scriptis reddere deberem, in densum volumen præter institu-*

stitutum, libellus omnimodè extumesceret. Hic
attamen (priusquam sese negotium subducat,
ad calcem enim ferè perductus sum) pedem fi-
gere, aliquidq́; serij propalare, tempus & locus
opportunus summopere vrgere videntur: vt pu-
ta, si quid salis Francisco Alex. inesset, atque vel
minimum haberet rerum medicamentariarum
pharmaceuticarúmue peritiæ, experientiæq́; (vt
omnibus numeris absolutũ opus se promulgasse
arroganter sibi persuadet) non ita leuiter osci-
tanterq́; aliorum errores incogitantiasq́; etiam
euidentissimas trãsscriberet, & alioquin pagel-
las multa, tædiosa, atque inani dicacitate reple-
ret, conspurcaretq́;. Consulat ille, quæso, vulga-
res tantùm vniuersalesq́; componendorum mis-
cendorumq́; medicamentorum normas, tum à
seipso etiam conscriptas formulas, vel si volet,
etiam minimos pharmacopolas hac in re exami-
net; herbarum materialiúmve libra, num olei
binas ad minus requirat. Carnis libris duabus
aquæ libram cocturæ sufficere si dixeris, à coci
puero nónne etiam rideberis? Itaque cùm Cor-
dus hoc in vnguento suo ex censu, olei hic libras
sex tantùm, ad herbarũ materialiúmve libras
plures duodecim (qua quantitate vix madesce-
rent) accipiendas suasisset, vt adhucdum eius
in

in contextu sonant verba, ego verò multas
dens olei libras, ex sex vigintiquatuor effeci,
necdum sufficere pro tanta materiæ copia sci
oleo, vt regula & ratio docent, materiæ s
contegendæ. Simili insuper cæcitate, vt in
vnguento omnes dispensatoriorū combinato
vsi sunt, in vnguēto Martiato magno. Vbi ex
Nicolai Alex. aliorumq́; exemplaria, olei sex
ria sex admodum macrè legunt; ego sexagin
sex multo pinguiùs, necessariò reposui; ration
errorumq́; causas hic præteriens. Bone Deus,
tantosq́; Aristarchos mirum est tanta labora
coryza, vt tantum interuallum, nempe à sex
sexaginta sex, à sex insuper ad viginti quatu
non olfecerint, adeoq́; euidentes res animadu
tisse neminem. Hinc vt quantum in reliquis n
glectum fuerat, colligere facilè queas: quod as
risci præter omnium scio expectationem, ita f
quentes, locorum non omnium, sed præcipuoru
tantùm, in hocce tam exiguo enchiridio anima
uersorum indicatiui demonstrare possunt. Qu
circa vt ingenuè quid sentiam tandem prof
ram, reiq́; summam semel explicem; tot int
hodie dispensatoriorū diuulgatores, nullū pa
digni quid Pharmacopœis consarcinasse prot
lisseq́; video, nihilq́; ferè præter aliorū ignaui
tran

transſcripſiſſe, ac in ſuas chartas transfudiſſe, ...cta egiſſe: errata & ineptias, erratis atque in...ptiis accumulaſſe comperio: ita vt poſteriora ...rioribus etiam nonnunquam deteriora Phar...macopœisq́; inutiliora eſſe conſpiciantur. Eiuſ...modi igitur omphacini rabuliſmi valeant. Sed ...edem retrahere, receptuiq́; canere tempeſtiuè, ...stius est: priuſquam malè audiens, vilis inep...usq́; apothecarius, ſordidusq́; immò olidus vn...uentarius, à medico quopiam diſpenſatorij cor...aſore appeller, nulla ratione cum ſeplaſiario ...onferendo; à quo corripi reprehendive poſſe, ...quitas vetitat, piaculumq́; putatur. Silere ita...ue volo, ne in Laccæ labyrinthum aliquem in...autus incidens, illudere quempiam exiſtimer. ...erùm gallus in ſuo ſterquilinio audet.

Ceterùm hic obiter etiā referre volo, vnguen...ū Aregon olei quoq. magna tabeſcere panuria.

A D podagram frigidam ſiue calidam, pa...alyticos, arthriticos, nephriticos, iſchiadicos, ...c ad omnia vitia & dolores neruorum valet.

Vnguentum album.

℞. Ceruſſæ in aqua roſarum lotæ ℥ xviij.
Lithargyrij albi loti ℥ j. ß.
Olei Roſati ℔ ij. ℥ iiij.

Ceræ

Ceræ albissimæ ℥ vj. aut circiter.

Confice secundum artem.

Quidam alia ratione cōponunt hoc vnguentum: nam alij addunt albumina Oui, alij non addunt Lithargyrium, alij non Ceram, sed Tragacanthum admiscent.

POLLET aduersus vlcera, scabiem & adustionem.

Vnguentum Dialthea simplex D. Nicolai.

℞. Radicum Altheæ ℔ ij.
Seminis Lini
Seminis Fœnigræci ana ℔ j.
Olei ℔ iiij. Ceræ ℔ j.
Terebinthinæ ℥ ij. Resinæ ℥ v

Radices & semina contusa macerentur tribus diebus in aquæ ℔ viij. aut quantum sufficit: quarta die coquantur, donec remittant crassam & viscosam mucilaginem: eam deinde exprime mox.

℞. Expressæ mucilaginis ℔ ij. & coque cum oleo: cûm deinde aquosum illud in mucilagine consumptum fuerit, ceram addito, & fac secundum artem.

EMOLLIENDI vim habet, calefacit, & humectat.

Vnguentum

Vnguentum Dialthea compositũ D. Nicolai.

℞. Radicis Altheæ ℔ ij.
Seminis Lini
Seminis Fœnigræci ana ℔ j.
Scyllæ recentis ℥ vj.
Olei ℔ iiij. Ceræ ℔ j.
Terebinthinæ Gummi Hederæ
Galbani ana ℥ ij.
Colophoniæ Resinæ ana ℥ vj.

Radices & semina cõtusa macerẽtur tribus diebus in ℔ viij. aut sufficienti quãtitate aquæ: deinde coquantur donec crassescat mucilago. Posteà

℞. Mucilaginis expressæ ℔ ij. & adde reliqua, ac fiat secundum artem vnguentum.

VALET propriè ad dolorem pectoris ex frigiditate & pleuresi, & super pectus inunctum sanat omnia loca, infrigidata calefacit, mollificat & humectat.

Vnguentum Ægyptiacum D Mesuæ.

℞. Æruginis ℥ v. Mellis optimi ℥ xiiij.
Aceti fortis ℥ vij.

Coquãtur omnia simul, donec fiat vnguentum spissum, & colore purpureum.

AERVGO, *est viride æris.*

CONFERT ad vulnera antiqua, fistulasque extergit: carnis excrescentiæ medetur, vehementerque exiccat.

Vnguentum aureum D. Mesuæ.

℞. Ceræ citrinæ ℥ vj. Olei boni ℔ ij. ß.
Terebinthinæ ℥ ij.
Resinæ Colophoniæ ana ℥ j. ß.
Thuris Mastiches ana ℥ j. Croci ʒ j.
Confice secundum artem.

VVLNERA certò & salubriter glutinat.

Vnguentum Citrinum D. Nicolai.

* ℞. Boracis ʒ ij. Camphoræ ʒ j.
Corallij albi ʒ iiij.
* Amenti dulcis ℥ j.
Vmbilici marini Tragacanthæ albissimæ
* Amyli ana ʒ iij.
Crystalli Entalij
Dentalij Thuris albissimi
* Nitri * Marmoris albi ana ʒ ij.
Gersæ serpentariæ ʒ j. Cerussæ ℥ vj.
Axungiæ porcinæ recentis, non salitæ, sed præparatæ & mundatæ ℔ j. ß.
Sevi caprini præparati ℥ j. ß.
* Adipis gallinacei præparati ℥ j.
Confice sic: Axungiam porcinam atque adipem

adipem gallinaceum in vitreato vaſe liqua ſimul, & impone tepidis adhuc, corticum Citrei mali ſatis magnam quantitatem, & macerentur per menſem vnum. Poſteà eximito cortices, & eliquatis adipibus, vt dictum eſt: adde ſeuum caprinum: deinde addantur reliqua tenuiſſimè trita: vltimò verò inſperge Camphoram ſubtiliſſimè tritam. *

Notandum eſt in hoc vnguento non concordare exemplaria in ponderum characteribus. Nam quidam pro ℥, ponunt ʒ, & econtrà.

BORAX *eſt nitri ſpecies, qua aurum ferruminant Aurifabri.*

AMENTVM *dulce, eſt Gypſum quod in capillatas venas ſcinditur.* A

VMBILICI *marini, lapilli ſunt inuenti in littore maris, figura Fabarum magnarum: Germanicè vocantur Merbonen.*

ENTALIVM *teſtaceum quiddam eſt marinum, Fiſtulæ modo longum & concauum, foris ſtrictum, longitudine digiti parui.*

DENTALIVM *conchula marina eſt parua, dentatam rimam habens.*

NITRVM *eſt Salpetra.*

GERSA *Serpentaria, eſt radix Serpentariæ veræ præparatæ, vt infrà oſtendemus.*

P. C. SCHOL.

A Amentum dulce.] *Amiantum veterum ess[e] id, permalè verterunt Fuch. & Francis. Alex[...] longè enim alia res est. Barbara vocabula, do[...] ctis licet veterum vocibus quandoq. sint confor[...] mia non ea propter semper reipsa eadẽ sunt, ne[...] esse debent, idemq́ue significare. Qua in re docto[...] etiam viros interdum hallucinatos videmus.*

FACIEI maculas emendat, scabiem i[n] quacumque corporis parte exterit, cicatrice[s] extenuat, ruborem oculorum aufert, & ea qua[e] aspera sunt, læuigat.

Vnguentum Populeum D. Nicolai.

℞. Oculorũ Populi arboris recentium ℔ j. ß
Axungiæ porcinæ præparatæ ℔ iij.

Oculi Populi contundantur, & macerentu[r] in Axungia, donec sequentes herbæ collig[i] queant æstate.

℞. Foliorum Papaueris agrestis
Foliorum Mandragoræ
Cimarum rubi tenerrimarum
Foliorum Hyoscyami
Solani Vermicularis Lactucæ
Semperuiuæ maioris Bardanæ Violariæ
Scatuncelli ana ℥ iij.

Herba

Herbæ contundantur & misceantur oculis Populi & Axungię, & dimittantur per dies decem: deinde coquantur supra lentum ignẽ cum vini odorati sufficienti quantitate, donec vinum cõsumatur: posteà colentur & exprimantur, & expressum vnguentum reponatur.

MANDRAGORAE *folia vbique haberi non possunt, ideò duplex pondus foliorum Hyoscyami sumendum est.*

VERMICVLARIS *vera, est Semperuiua minor, linguam non mordicans.*

BARDANA. *i. Lappa maior, cuius radicem præcipit esse accipiendã Nicolaus Alexãdrinus.*

SCATVNCELLVM, *re vera est Vmbilicus Veneris seu Cymbalaris, & non Krentzkraut. Folia habet pinguia cõcaua vt Cymbalũ, radicem Aro similem: perquàm pauci eam cognoscunt.*

CONTRA nimium calorẽ valet, & temporibus illitum, somnum conciliat.

Vnguentum Fuscum D. Nicolai.

℞. Olei ℔ j. ß. Ceræ nouæ ℥ iiij.
Colophoniæ Picis naualis
Sagapeni ana ℥ ij.
Masticћes Galbani Thuris
Terebinthinæ ana ℥ j.

Confice secundum artem vnguentum.
SANANDI vim habet & extrahendi.

Vnguentum Diapompholygos D. Nicolai Alexandrini.

℞. Olei rosacei
Ceræ albæ ana ℥ vj.
Succi fructus vuæ lupinæ quantum sufficit.
Cerussæ ℥ ij. Plumbi vsti & loti
Pompholygis Thuris puri ana ℥ j
Confice secundum artem.

DIAPOMPHOLYGOS, *id est, de Nihili albo. Nam Pompholyx est Nihili album, id est, Galmes flug.*

VVA *Lupina, id est, Solanum siue Solatrum.*

AD exiccanda erysipelata, vulnera sordida, & ad sananda tibiarum vlcera, aliorumque locorum concaua vel dissipata, replet, refrigerat & cicatrisat.

Vnguentum Comitissæ D. Gulielmi de Varignana.

℞. Corticum medianorum castanearum
Corticum medianorum glandium
Corticis mediani quercus arboris
Myrtillorum Caudæ equinæ Gallarum
Corticum Fabarum Acinorum Vuarum

Sor-

Sorborum immaturorum ficcorum
Mespilorum immaturorum ficcatorum
Foliorum Pruni filueftris
Radicum Chelidoniæ ana ℥ j. ß.

Contundantur aliquantulum, & coquantur in aquæ Plantaginis ℔ viij. aut quantum fufficit, donec media pars confumpta fuerit: deinde in colatura lauentur fequentia, nouem vicibus femper recentem aquam decoctionis affundendo quotiefcumque laueris.

℞. Ceræ nouæ ℥ viij. ß.
Olei Myrtillorum
Olei Maftichini ana. ℔ j. ß.

Poftea infperge fequentium rerum tenuiffimum puluerem.

℞. Corticis mediani caftanearum
Corticis mediani glandium
Corticis mediani quercus arboris
Gallarum ana ℥ j.
Cineris offium cruris bubuli
Myrtillorum Acinorum vuarum
Sorborum ficcorum ana ℥ ß.
Trochifcorum de Charabe ℥ ij.

Confice fecundum artem vnguentum.

ACINI *hic fignificant lignea femina quæ funt in vuis.*

SORBA *sunt fructus similes Meſpylis: Germanicè vocantur Sporling, Sporbirn, Sporepſel & Dreckſecke.*

PRVNVS *ſilueſtris, id eſt, Schlehendorn.*

INCEPTVM abortum prohibet, hæmorrhoidas ſiſtit, ac laxatos renes conciliat.

Vnguentum de Arthanita maius D. Meſuæ.

℞. Succi Arthanitæ ℔ iij.
Succi Cucumeris aſinini ℔ j.
Olei Irini ℔ ij. Butyri vaccini ℔ j.
Pulpæ Colocynthidos ℥ iij.
Polypodij ℥ vj. Euphorbij ℥ ß.

Arida omnia contundantur & macerentur in ſuccis per dies octo: affuſo etiã oleo in vaſe vitreo diligẽter obturato: nona deinde die coquantur lento igne aliquãdiu, poſteà colentur. Colaturæ adde
Sagapeni in aceto diſſoluti aureos v.
Myrrhæ aureos ij.

Coquantur iterum vſque ad conſumptionem ſuccorum: poſteà adde
Ceræ ℥ v. Fellis taurini aureos v.

Ferueant ſimul donec liqueſcat cera, poſteà inſperge ſequentiũ verũ tenuiſſimũ puluerem.
℞. Scammoneæ Aloës Mezereon

Colo-

Colocynthidos ana aureos v.
Euphorbij. aureos ij.
Salis gemmæ aureos iij.
Turbith aureos v.
Piperis longi Zingiberis
Chamomillæ ana aureos ij.
Confice secundum artem.

Omnia ferè exemplaria habent Colocynthidos ana aureos v. meus autem manu scriptus Mesuæ habet aureum j. quod magis probo: sed textum nolui immutare.

ARTHANITA *est Cyclamenus; siue Cyclaminus: quidam malè vocant Panē porcinum. Si radices eius non adsunt recentes, tunc accipe radices eius siccatas circiter ℔ vj. contundantur & coquantur in aqua, & eliciatur succus, vt ex Glycyrrhiza fit.*

ILLITVM stomacho, vomitu purgat: hypogastrio autem inunctum, aluum deiicit, ob id hydropicos mirè iuuat: seorsum excrementum largè vacuando, vermes quoque necat, & educit: adhibetur non potentibus sumere medicamentum purgans.

Vnguentum de Arthanita minus D. Mesuæ.

℞. Succi Arthanitæ

Viſcoſitatis quæ exprimitur è radice filicis.
Succi Cathengit ana ℥ ix.
Succi extremitatum Tamariſci ℥ ij.
Oeſypi [*id eſt, Hyſſopi humida.*] ℥
Olei Irini ℔ ij.
Bdellij Hammoniaci ana ℥ j. ß.
Aceti quantum ſatis eſt ad Hammoniacum diſſoluendum.
Ceræ Citrinæ ℥ vj.
* Corticum radicum Capparis ℥ j. ß.
Spicæ ʒ iij.

Confice ſecundum artem vnguentum.

FILIX *non ſignificat Polypodium, ſed eam herbam qua Germanicè vocatur Vualtfaren, & Creutzfaren.*

CATHENGIT, *ſignificat Ebulum: eſt autem hoc vocabulũ valde corruptum in plurimis exemplaribus.*

OESYPVS, *id eſt, Hyſſopus humida, & eſt pinguedo lanarum ſuccidarum.*

SPLENIS tumores etiam ſcirrhoſos diſſoluit, & ſtrumas.

Vnguentum Potabile.

℞. Butyri recentis ſine ſale ℔ iij.
Rubeæ tinctorum Caſtorei Spermatis Ceti

Tor-

Tormentillæ ana ℥ j.

Bulliāt ſimul in vino odorifero ad vini conſumptionē, ac fiat vnguentū ſecundū artem.

DATVR ad conſolidandum caſum ex alto.

Vnguentum Roſatum D. Meſuæ.

℞. Axungiæ porcinę recentis quantitatē quam volueris, & lauetur in aqua calida nonies, & * tantundem cum aqua frigida lotione vltima: deinde teratur cum ea Roſarum rubearum recentium æquum pondus, & dimittantur marceſcere per dies ſeptem: poſteà * coquantur cum facilitate ac percolentur, & rurſus tantundem roſarum rubearum teratur cum ea, & dimittatur per alios dies ſeptem marceſcere, atque adfundatur ſucci * roſarū pars dimidia, olei Amygdalini pars ſexta, & rurſum concoquantur cum facilitate dum ſucci euaneſcant. Quòd ſi parum * Opij in aqua Roſarum colliquatum inter decoquendum iniicitur, fit efficacius.

PHLEGMONAS, eryſipelata, herpetas ſedat: Cephalalgiam calidam & ventriculi ac hepatis intemperiem calidam mitigat.

Vnguentum Pectorale.

℞. Mucilaginis ſeminis Pſyllij

Traga-

Tragacanthæ Gummi arabici Seminis Lin
* Fœnigræci ana ℥ j.
Adipis gallinæ Medullæ vituli
Butyri recentis loti cum aqua violarum an
℥ j. ß.
Olei Violati
Olei Amygdalorum dulcium ana ℥ j
Ceræ albæ quantum sufficit: fiat vnguentum.
Mitigat dolores pectoris & tussim, digerit maturat, facilitat sputũ, & resoluit pleuresin.

Vnguentum Album Caphuratum.

℞. Olei Rosati ℔ j. Ceræ albæ ℥ iij
* Cerussæ ℥ vj.
* Albi ouorum num. iij.
Caphurę dissolutę cũ aqua rosarũ ex arte ʒ ij
Fiat vnguentum secundum artem.

Vnguentum Rubeum Caphuratum.

℞. Olei rosati ℔ j. ß.
Lithargyrij ℥ ij.
Minij ℥ iij. Cerussæ ℥ j. ß.
Thutiæ
Caphuræ ana ʒ iij.
Ceræ ℥ ij. in æstate. Sed in hieme ℥ j.
Fiat vnguentum in pila plumbea cum pistillo plumbeo.

Cerotum Infrigidans Galeni ex Mesue.

℞. Ceræ albæ ℥ j.
Olei rosati omphacini ℥ iiij.

Cõquassentur simul cũ modico albi & clari aceti. Oleum verò Omphacinũ antequã rosas recipiat, sæpius est lauandum cũ aqua fontis gelidissima: deinde confice secundum artem.

REFRIGERAT febres ardẽtes, calorem hepatis, & sedat dolores capitis, circum tempora, super hepar & spinam dorsi linitum.

Cerotum Santalinum D. Mesuæ.

℞. Rosarum ʒ xij.
Santali rubei ʒ x.
Santali albi Santali Citrini ana ʒ vj.
Boli armeniaci ʒ vij.
Spodij ʒ iiij. Camphoræ ʒ ij.
Ceræ albæ ʒ xxx. Olei Rosati ℔ j.

Confice secundum artem.

OLEVM *Rosatum debet fieri ex oleo acerbo, id est, ex immaturis oliuis expresso.*

PHLEGMONAS & intemperaturas omnes calidas ventriculi, hepatis, & partium aliarum potentissimè extinguit.

Cerotum

Cerotum Stomachale Galeni D. Mesua.

℞. Rosarum rubrarum ʒ xx.
Foliorum Absinthij ʒ xv.
Mastiches ʒ xx.
Spicæ nardi Indicæ ʒ x.
Ceræ mundæ ℥ iiij.
Olei Rosacei ℔ j. ß.

Cera & oleũ aliquoties ex aqua Rosarũ la-
uentur, & excolata omni aqua rursus ad len-
tum ignem resoluantur: deinde alia omnia i
subtilissimum puluerem trita, inspergantur.

VENTRICVLVM & hepar roborat, ho-
rum dolorem à frigido lenit, appetentiam ex-
citat, coctionem iuuat.

EMPLASTRA.

Emplastrum Diachilon simplex D. Mesuæ.

℞. Mucilaginis Fœnigræci
Mucilaginis seminis Lini
Mucilaginis radicum Altheæ ana ℔ j.
Olei veteris clari ℔ iij.
Lithargyrij ℔ j. ß.

Coquantur secundum artem, & fiat Em-
plastrum.

DIACHILON *vocatur hoc Emplastrum,*
à succis

è succis viscosis siue mucilaginibus: hodie corrupto nomine dicunt Diaquilon.

Mucilagines istæ debẽt esse spissæ & viscosæ: ideoq́; oportet vt quantitas seminũ & radicum sit satis magna, vnde fieri debent mucilagines.

SCIRRHOS hepatis, lienis, ventriculi, & aliarum partium, ipsas etiam chœradas & duritiES reliquas emollit & iuuat.

Emplastrum de Mucilaginibus seu Diachilon compositum.

℞. Mucilaginis radicum Altheæ
Mucilaginis seminis Lini
Mucilaginis mediani corticis vlmi
Mucilaginis Fœnigræci ana ℥ iiij.
Olei Chamæmelini Olei Liliorum
Olei Anethini ana ℥ j. ß.
Hammoniaci Galbani Opopanacis
Sagapeni ana ℥ ß. Ceræ nouæ ℥ xv.
Croci ʒ ij. Terebinthinæ ℥ ij.

Gummi siue lachrymæ resoluãtur in vino optimo, & conficiantur secundum artem.

Porrò hieme licet oleorum & Terebinthinæ pondus augere.

VLMVS *arbor est quæ vocatur Germanicè Ylmen & Rustern. Cortex eius medius est similis*

milis cortici Tiliæ. Gleich vvie ein bast: ex eo debet fieri mucilago.

CHAMAEMELVM, *vulgò vocatur Camomilla.*

MATVRAT apostemata, & mollit duricies, partim resoluit, & partim digerit, abstergitque saniem ruptorum apostematum, & sanat phlegmones.

Emplastrum Diachilon magnum Filij Zachariæ, ex Mesue.

℞. Lithargyrij mundi tenuissimè triti, & per cribrum excussi ℥ xij.
Olei Irini Olei Chamæmelini
Olei Anethini ana ℥ viij.
Mucilaginis seminis Lini
* Mucilag. rad. Altheæ
Mucilag. Fœnigræci
Mucilag. Ficuum pinguium
Mucilag. Passularum
Succi Ireos Succi Scyllæ Oesypi
* Glutinis Alzanahan ana ℥ xij. ß.
* Terebinthinæ ℥ iij.
Resinæ Pini
Ceræ citrinæ ana ℥ ij.

Conficiatur secundum artem Emplastrum.

SVCCVS *Scyllæ, est mucilago ex trita Scylla expressa.*

OESYPVS, *est pinguedo lanarum succidarum, cuius faciendi modum in vltimo tractatu indicabimus: vulgò vocatur in Pharmacopoliis Hyssopus humidus.*

GLVTEN *Alzanahan vel Alchanach siue Alzanach, est Ichthyocolla, id est, gluten, siue colla piscium: vulgò Hausenblasen.*

Hoc Emplastrum debet habere consistentiam & spissitudinem Ceroti.

RESOLVIT & maturat omnes durities & inflammationes.

Emplastrum Diachilon paruum D. Mesuæ.

℞. Lithargyrij ℥ vj.
Olei veteris clari ℔ j.
Mucilag. Psyllij ℥ iiij.
Mucilag. Hyoscyami ℥ j. ß.
Mucilag. seminis Lini
Mucilag. radicum Maluæ ana ℥ ij.

Conficiatur secundum artem Emplastrum Ceroti alicuius spissitudine.

TVMORES calidos digerit & maturat.

Emplastrum de Meliloto D. Mesuæ.

℞. Meliloti ℥ vj. Florum Chamæmeli

Fœnigræci Baccarũ Lauri Radicũ Altheæ
Absinthij ana ʒ iij.
Seminis Apij * Cordumeni Ireos Cyperi
Spicæ nardi Indicæ Casiæ ligneæ
* Ammios ana ʒ ij. ß.
* Sampsuchi [*id est, Maiorana.*] ʒ iij.
Hammoniaci [*id est, Harmoniaci.*] ʒ x.
Styracis calamitæ Bdellij ana ʒ v.
Terebinthinæ ℥ j. ß.
Ficuum pinguium num. xij.
* Seui caprini
Resinæ ana ℥ ij. ß.
Ceræ ℥ vj. Olei sampsuchini
Olei Spicæ ana quantum sufficit.

Confice Emplastrum sic:

℞. De Meliloto prædicto ℥ v. ʒ ij.
Fœnigræci
Chamæmeli seorsum præter prædicta ana ℥ iiij.

Coquantur in ℔ iiij. aquæ aut quantum sufficit, donec remaneat ℔ j. deinde omnia arida cum reliquis sex drachmis Meliloti subtilissimè puluerisentur. In decoctione autem colata secundum artem dissoluantur Hammoniacum & Bdellium: dissolutis addantur Ficus per se minutissimè incisæ & contusæ, & optimè

mè miſceantur. Poſteà ad ignem ſimul lique-fiant Terebinthina, Seuum caprinum, Cera & reſina Pini, & addatur olei Spicæ Nardi, olei Sampſuchi ana circiter ℥ v. Cùm deinde omnia ſunt miſta, addantur pulueres triti, & fiat ſecundum artem Emplaſtrum.

Porrò potes etiam ſequenti ratione conficere ℥ vj. ingredientis Meliloti, vnà cum reliquis aridis tundito, & iiſdem permiſceto: poſteà ℞. ad decoctionem priuatim Meliloti m. iiij. & gummi, videlicet Hammoniacum atque Bdellium, in vino diſſoluito: Olei verò Sampſuchini atque olei Nardini accipere tum oportet ana circiter ℥ vij. aut ℥ viij. & confice ſecundum artem Emplaſtrum.

OLEI *Sampſuchini compoſitio ſuprà traditur in tractatu de Oleis.*

Per oleum Spicæ, Meſue intelligit oleum Spicæ Nardi ſiue oleum Nardinum. Meſue enim nuſquam meminit Lauandulæ maioris; quæ hodie Spica vocatur, neque eius olei quod vocant oleum Spicæ.

EMOLLIT omnem duritiem quæ in iecinore, liene & ventriculo exiſtit. Dolorem item vehementer ſedat, hypochondriaque tenſa ſanat.

* *Emplastrum Triapharmacum Mesuæ, cui sub vnguenti nomine describitur.*

℞. Lithargyrij subtilissimè triti
Aceti vini ana ℔ j.
Olei veteris ℔ ij.

* Fiat coctione secundũ artem Emplastrum.

FACIT nasci carnem in vulneribus, & consolidat ea.

Emplastrum Oxycroceum D. Nicolai.

℞. Ceræ Picis Colophoniæ
Croci ana ℥ xij. Terebinthinæ
Galbani Hammoniaci Myrrhæ
Libani [*id est, Thuris.*]
Masticħes ana ℥ iiij.
Aceti phialam vnam.

Galbanum & Hammoniacum in aceti sufficienti quantitate dissoluantur, & rursum ad lentorem coquantur, donec acetum in vaporem euanuerit: tum addantur liquefactis simul Ceræ, Pici, Colophoniæ & Terebinthinæ: postquam omnia sunt commista, inspergito etiam Myrrham, Libanum & Mastichen subtilissimè trita: ad vltimum verò, etiam Crocum per se in tenuissimum puluerem redactum. Et fiat secundum artem Emplastrum.

OXYCROCEVM *dicitur hoc Emplastrum, ab ingredientibus Croco & Aceto.*

Nicolaus Alexandrinus secundum hunc modum tradit Oxycrocei confectionem. Alij autem qui ex eo hoc Emplastrũ scripserunt, tertiã eius partem describunt: & cùm ℥ iiij in tres partes diuidere conarentur, tertiam earũ partem statuerunt ℥ j. ʒ iij. itaque resultat ʒ j. Nam ter tria nouem faciunt: quapropter nos maluimus ex fonte haurire huius Emplastri confectionem. A

P. C. SCHOL.

Nicolaus Alexand.] *Fuchs. prauè hic censet Cordum in ponderum ratione errare, re non bene ab ipsomet ponderata.* A

PRODEST omnibus fractis, item partibus quæ dolore aliquo affliguntur: duritiem denique omnem emollit & discutit.

Emplastrum Apostolicon D. Nicolai.

℞. Lithargyrij		℥	vj.
Ceræ fuluæ			
Colophoniæ	ana	℥	ij.
Propoleos			
Visci quercini	ana	℥	j.
Hammoniaci			
Lapidis calaminaris	ana	ʒ	vj.

Mastiches Olibani
* Mumiæ ana ℥ iiij.
Terebinthinæ Bdellij Galbani
Myrrhæ Æris vsti Squamæ æris
Viridis æris Sarcocollæ
Dictamni Cretici Aristolochiæ rotundæ
Opopanacis ana ℥ iij.
* Olei veteris quantum satis erit.
Vini clari quantum Galbano, Hammoniaco & Opopanace dissoluendis satis fuerit.

Confice secundũ artem & diligenter Emplastrum.

Nicolaus olei quantitatẽ non exprimit, quare nonnulli ℔ j. *iniiciunt.*

PROPOLIS, *nõn sunt sordes aluceariorum apum, sed est Cera odorata; qua apes ante hiemem foramina aluceariorum obturant: Germanicè vocatur Bet & Nebenvvax: eam apes colligunt ex oculis Populi & Betulæ arborum.*

VISCVM *quercinum hic non significat lignum visci quercini, sed gluten illud lentum ex visco quercino extractũ, quo capiuntur aues; hoc est, der vogelleym auß eichenmistell gemacht.*

* SQVAMA *æris est duplex, vna est crassa, quæ vocatur Germanicè Kupfferschlach; altera farinæ modo tenuis & rufa: hæc vocatur* Kessel-

Kesselbraun, & est efficacior, & hîc debet poni.

VALET ad dolores ceruicis potissimùm & renum; sagittas ac surculos corpori infixos extrahit.

Emplastron Apostolicon D. Nicolai Alexandrini.

℞. Lithargyrij ℥ xviij.
Ceræ rubræ
Colophoniæ ana ℥ vj.
Propoleos
Visci Quercini ana ℥ iij.
Hammoniaci
Lapidis Calaminaris ana ℥ ij.
Thuris Mastiches
Mumiæ ana ℥ j. ß.
Terebinthinæ Galbani Bdellij Myrrhæ
Chalcu cecaumeni Sarcocollæ
Lepidos chalci Opopanacis
Dictamni Cretici Aristolochiæ
Prasij viridis ana ℥ j.
Olei veteris quantum sufficit.

Coquatur Lithargyrium secundũ artem in oleo, donec fiat massa purpurea, & non adhæreat manibus dum refrigerata tractatur, quod Græci vocant Amolinthum: deinde omnia

ſigillatim ſecundum artem iniiciantur. Galbanum & Opopanacum in vino diſſoluantur: reliqua Gummi terantur & inſpergantur. Dictamnus Creticus verus ſolus vltimò addatur.

Nicolaus Alexandrinus non ponit olei pondus aut menſuram: mihi autem videntur ſufficere unciæ ſex.

CHALCVCECAVMENOS, *id eſt, Æs vſtum.*

LEPIS *Chalcu, id eſt, Squama æris: Germanicè Kupfferſchlag vel Keſſelbraun: & efficacior eſt altera eius ſpecies quæ Keſſelbraun vocatur.*

PRASIVM *viride hic ſignificat Æruginem, id eſt Viride æris.*

AD omnia vulnera recentia ſiue antiqua, & ad neruos præciſos vel muſculos, ad puncturas vel morſum terreſtrium animalium vel maritimorum peculiariter congruit, educit ab eis humores & putredines intimè immerſas, & concauitates earum pura carne replet: repletiſque cicatricem abſque detrimento inducit: Sagittas, calamos, & ſimilia altiùs membris infixa, ſine dolore extrahit.

Emplaſtrum Album coctum.

℞. Olei ℔ ij. Ceruſſæ ℔ j. ß.
Ceræ albæ ℥ iiij.

Coquan-

Coquantur secundū artē, & fiat Emplastrū.

OPITVLATVR excoriatis à calceamentis, scapellatione, vel ab alia causa.

Emplastrū griseum, de Lapide Calaminari.

℞. Lapidis Calaminaris præparati ℥ j.
Lithargyrij ℥ ij. Cerussæ ℥ ß.
Tuthiæ ʒ j. Terebinthinę ʒ vj.
Ceræ albæ ℥ j. ß. Seui ceruini ℥ ij.
Thuris electi ʒ v. Mastiches ʒ iij.
Myrrhæ ʒ ij. Camphoræ ʒ j. ß.
Confice secundum artem.

DESICCAT, replet & cicatrisat vlcera.

Emplastrum viride.

℞. Ceræ nouæ Resinæ
Terebinthinæ ana ℥ iiij.
Olibani Mastiches
Viridis æris ana ʒ iij.
Confice secundum artem.

Emplastrum Basilicum magnum.

℞. Ceræ albæ Resinæ Pineæ Seui vaccini
Picis naualis Terebinthinæ Olibani
Myrrhæ ana ℥ j.
Olei quantum sufficit: fiat Emplastrum.

VLCERA phlegmone carentia, prǽsertim partium neruosarum, terget, & carne implet.

Emplastrum de Crusta panis Montagnan

℞. Mastiches Menthæ Spodij
Corallij rubri *Santali rubri*
* Santali albi ana ʒ j.
Crustæ panis tostæ & maceratæ in aceto p
horam mediam ℥ ij.
Olei de Mastiche
Olei Cydoniorum ana ℥ j.
Farinæ hordei, quantum sufficit.
Fiat Emplastrum.

VALET in vomitu puerorum, & his q
cibum retinere non possunt.

Emplastrum de Baccis Lauri D. Mesuæ.

℞. Thuris Mastiches Myrrhæ ana ℥
Baccatum Lauri ℥ ij.
Cyperi
Costi ana ℥ ß.
* Mellis calidi quantum ad cogendum satis e

Si verò triplum Cyperi & stercoris vacc
rum aut caprarum sicci ad pondus omniu
accipiatur, erit efficacius ad hydropisin, & i
flationes discutiendas.

Ventriculi, intestinorum, hepatis, renur
vesicæ, vteri, & partium aliarum dolorem
flatibus aut intemperie frigida ortum placa

PRA

PRÆPARATIONES QVORVNDAM SIMPLICIVM.

Aloën cum Aromatibus abluendi modus.

℞. Aloës puriſſimæ & cribratæ ℔ j.
Caſiæ ligneæ Spicæ nardi Indicæ
Aſari Schœnanthi
Carpobalſami [*aut ſuccedanei eius.*]
Xylobalſami [*aut ſuccedanei eius.*]
Cinnamomi Ligni aloës Croci Maſtiches
Baccæ ana ℥ iij.

Decoquantur aromata in aquæ quantitate ſufficienti, ſecundũ artem in duplici vaſe: deinde colẽtur. In colatura diſſolue Aloën continuè agitando: & pone ad ſolem in vitrea aut vitreata patina, donec exiccetur. Oportet autem patinã linteolo puro tectam ſoli exponere, ne aliquid incidat. Quòd ſi hieme lauanda ſit Aloë, in æſtuarium ad fornacem ponatur: oportet etiam fundo vaſis inſidentes arenas, & quæ ſunt aliæ ſordes, diligenter auferre.

Aloën ſimplex abluendi modus.

℞. Aloës puriſſimæ & tritæ ℔ ij.
Aquæ cæleſtis q. ſ. aut ℔ vj.

Miſcean-

Misceantur in patina vitrea, ita vt aqua ca-
lefacta prius infundatur: deinde subsidere sin-
to sordes & calculos, & puram pinguemqu-
aquam, cui se pura Aloë miscuit, sensim exco-
lato, & sordes in fundo abiicito; posteà colatu-
ram tectam linteolo in sole exiccato.

Laccam abluendi modus.

*Modus abluẽdi Laccã, qui passim à scripto-
bus traditur, admodũ absurdus est: & qui eu-
primus inuenit aut tradidit, Laccæ naturã pe-
nitùs ignorauit: nam quidquid purũ, sincerũ &
efficax est in Lacca, illud aquæ miscetur, quã il-
dicunt abiiciendã esse, & quod remanet, in Tro-
chiscos formandum, hoc est calculos, ligna &
sordes. Nos verò rectiùs modum trademus.*

℞. Aristolochiæ longæ
Schœnanthi ana ℥ ij.

Decoquantur in aquæ ℔ iiij. aut q. s. do-
nec remaneant ℔ iij.

Colaturæ insperge
Laccæ integræ ℔ j. ℥ iiij.

Decoquatur Lacca deinde lẽto igne, done-
aqua fiat coloris sanguinei: & quidquid i-
Lacca boni fuerit, dissoluatur, tum per filtrum
aut laneum pannum cola, & remanentes sor-

de

es abiice. Excolatam verò & sanguinei corpris aquam lentis prunis in duplici vase vsq. ad mellis spissitudinem coquito, & tepidam massam in Trochiscos fingito. hic itaque verus est modus abluendi Laccam.

Plumbum lauandi modus.

℞. Mortarium plumbeum, in eum infunde aquam cælestem, & agitato aliquot horas aquam in mortario, donec aqua colorem acquirat liuidum, & crassescat in modum limi. Limum hunc per linteum exprime, & exiccatum repone.

Limaturæ ferri, quam Scoriam vocant, præparatio.

℞. Limaturam ferri optimi, aut Chalybis, aut Squamam. hoc est, Batituram eius: purga eam ab omnibus immunditiis, hoc modo: Proiiciatur in aquam clarissimam, & fricetur manibus, postea sordidam aquam effunde totam, deinde impone limaturam in vitream patinam, & affunde modicum aceti, vt tantùm humectetur, nec emineat acetum: postea macera diebus xxx. vltimò tere & repone.

Scammoneam præparandi modus.

℞. Scammoneæ optimæ ℥ iiij.

Contere in ſubtiliſſimum puluerem, dein‑ inſperge illi olei Violati optimi modicum, ‑ fiat maſſa: deinde excaua aliquot Cytonia ma‑ la magna, & in cauitatem eorũ impone ma‑ ſam Scammoneæ, & cooperi foramina Cyto‑ niorum: poſteà aſſa in fornace cum pane, do‑ nec Cytonia perfectè ſint aſſata: deinde exim‑ Scammoneam, & impone ſequenti diluto.

℞. Carnium Myrobal. Citrinarum ℥
Succi Cytoniorum ℥ iiij.

Conterantur Myrobalani, & miſceantu‑ cum calefacto Cytoniorum ſucco, & ſtent i‑ infuſione horis xxiiij. deinde leuiter cola: co‑ laturam verò infunde Scammoneæ, & optim‑ ſimul miſce: vltimò in loco calido exicca; & exiccatam repone Scammoneam.

Colocynthidis præparatio.

* ℞. Colocynthidis pulpæ ℔ j.
Bdellij
Tragacanthæ ana ℥ xij.

Incidatur Colocynthis minutiſſimè, Traga‑ canthum verò & Bdelliũ diſſolue in aquæ Ro‑ ſarũ q. ſ. & diſſoluta inſperge inciſę Colocyn‑ thidi

idi, & fac Trochiſcos, quos in ſicco aliquo co ſiccabis, exiccatos deinde Trochiſcos item ſubtiliſſimè terito, & reforma Trochiſcos hibita Maſtiche in oleo Roſaceo diſſoluta.

Scillæ præparatio.

Scillā magnā recentē, neq. putridā, neq. gelu flaccidā: abiice eius exteriores aridas tunicas: inuolue deinde eam maſſæ ſiue paſtæ piſtorū vnde panis fit: aſſato poſteà in furno cum panibus, donec panes percocti fuerint: hinc è furno exime Scillā, & ſigillatim omnes tunicas detrahe, & funiculo traiectas in calido loco exiccato, abiicito verò medium Scillæ cor, vnde germen enaſci ſolet. Porrò Scilla non eſt incidēda ferreo aliquo cultro, ſed è ligno ſolido aliquo facto: nam cõtrahit à ferro venenoſam quandā rubiginem.

Mezerei fol. præparatio.

Foliorū Mezerei quantū libuerit, ea macera in aceto vini horis xxiiij. poſteà exiccentur: cùm verò vti iis voles, cõtere, & in contundendo abiice eorum venas & neruos.

Eſulæ rad. præparatio.

Eſula tam maior quàm minor, præparatur eodem modo quo Mezereon.

Gerſam

Gersam Serpentariæ faciendi modus.

℞. Radices Serpentariæ veræ, vel loco eius radicum Ari, id est, Aronis ℥ iij. Terãtur subtilissimè, & affunde eis aquæ Rosaceæ ℥ iiij deinde exsiccentur ad solem in vitrea patina, linteolo tecta. Posteà secundò tantum aquæ rosaceæ affundito, & simili modo exsicca: tertiò eadem aquæ Rosaceæ quãtitas inspergatur, & vltimò siccatam farinã cum vino odorato in Trochiscos siue orbiculos finge & repone: ingreditur autem hæc Gersa vnguentum Citrinum, & reliqua quæ ad nitorem cutis conficiuntur.

Spodium præparandi modus.

℞. Eboris in partes secti ℔ j.

Pone id in nouum & nondum crematum fictile, & crudo operculo tegito, & iuncturam luto figulino diligenter oblinito: posteà in fornacem figuli mitte, & cremari sinito, donec fictilia percocta sint; deinde exemptum Ebur in tenuissimum puluerem terito & cribrato, & infunde ei in patina vitrea aquæ Rosarum ℔ i & exiccari sinito. Deinde secundò terito, & alias ij. ℔ aquæ Rosaceæ affundito, atque similiter exicca. Tertiò etiam terito, & admisce

aqua

aquæ Rosarum ℞ j. in qua diligenter dissolutæ sint Camphoræ tritæ subtilissimè ℥ iiij. Tere omnia in tabula marmorea durissima, & finge Trochiscos, quos repone in denso vase aliquo, ne expirent. Porrò si Ebur habere non poteris, loco eius sume Cornu ceruinum, & similiter præpara: est enim hoc quoque efficax medicamentum ad multa, præsertim contra venena.

Ebur crematum, melius est vt operto fictili fiat: aliàs enim non candidum, sed nigrum fit.

Pulmonis Vulpini præparatio.

℞. Pulmonem Vulpis recentem, extrahe ex eo arteriam siue fistulã, & laua in vino odorato calefacto: mox ollæ impositum, exicca in tepido furno: deinde exiccatũ repone in loco sicco, & inuolue Absinthio, ne putrescat.

Hepatis Lupini præparatio.

Hepar Lupi eodem modo præparatur quo pulmo Vulpis.

Sanguinis Hircini præparatio.

Hircum mediocris ætatis domi alito, & per mẽsem nihil aliud dato præter Pimpinellam, Apium, Petroselinum, Leuisticum, & similia: deinde sanguinem eius, qui ex arteriis fluxit,

excipito, & concrescere sinito; atque aqueum illud effunde, grumos verò sanguinis in furno exicca. Mactandus autem est Hircus Veris exitu, id est, principio æstatis cùm Sol Cancrum ingressus est.

Adipum vel Pinguedinum præparatio.

℞. Adipem vel Pinguedinem cuiuscumque animalis, & laua in aqua aliquoties, donec pura defluat aqua, & non amplius saniosa aut cruenta appareat: deinde incisam liqua in duplici vase, & eliquatam in frigido loco repone sine sale.

Medullarum præparatio.

Medullas ex ossibus auferto Autumni initio, & laua, & liqua in duplici vase, secundum modum qui traditus est in Adipum siue Pinguedinum præparatione.

Oesypum faciendi modus.

℞. Lanæ succidæ, hoc est, nondum purgatæ, ex collo, feminibus & femoribus ouis detonsæ quantitatē satis magnā: infunde ei aquam feruidam, & laua diligēter quousq. omnem suam pinguedinem in aquam deposuerit. Posteà expressam lanam sepone, & aquam illam pinguem & sordidam vasculo aliquo

diutissi-

diutiſſimè ex alto fundito & refundito, donec ſpumoſa fiat: tum ſinito ſpumam ſubſidere, & collige aquæ innatantem pinguedinem: iterumq́. aquam refundito, donec ſpumet, & ſubſidentem pinguedinẽ auferto; & rurſus refundito, donec non amplius ſpumet, & nulla concreſcat ſupra aquã pinguedo. Tum collectam pinguedinem iungito, & in aqua lauato, manibusq́ue diducito, donec pura fiat, & aqua clara defluat & albeſcat, & linguam admota non mordeat: tum repone in fictili denſo, loco frigido. Porrò hic Oeſypus hodie vocatur corrupto nomine Hyſſopus humida: ſed non bene præparatus habetur in Pharmacopoliis.

Terebinthinam reſinam coquendi modus.

℞. Reſinæ Terebinthinæ, aut eius loco Laricinam reſinam, quam Terebinthinam hodie vocant, ℔ j. affunde ei aquæ ℔ xxiiij. & coque in magno vaſe, donec odorem amittat & inſpiſſetur, adeò vt refrigerata digitis in puluerem teri queat. Hoc modo vſta reſina ingreditur in quædam Vnguenta, Olea, & in Trochiſcos Cyphi, qui pertinent ad Mithridatium.

Acacia Succedanea.

Acacia vera apud nos non potest confici: eius autem loco sumunt nostri Pharmacopolæ totius ferè Europæ, succum Prunorum siluestrium, id est, Schlehensafft. Sed hæc, quam describemus, propiùs ad veræ Acaciæ vires accedit.

℞. Seminum Thamarindorum
Sumach ana ℥ ij.

Contundantur, & affunde eis aquæ cęlestis ℥ viij. aut q. s.

Macera deinde per horas xxiiij. Posteà coque donec tertia pars aquæ remaneat: excolatam deinde aquam, cum albuminibus ouorum clarifica & despuma: despumatam deinde iterum coque supra lentas prunas ad spissitudinem iustam, deinde repone, vt Acaciam ex Prunellis siluestribus factam.

PONDERVM RATIO.

PONDERA *quibus hodie Medici vtuntur, hæc sunt: Libra, Quartarium vel Quadrans, Vncia, Drachma, Obolus, Scrupulus, Lupinum, Granum, Siliqua, Lens: & hæc quidem à Græcis atque Romanis mutuarunt.*

Præter hæc sunt alia quæ à Barbaris atque Arabi-

Arabibus desumpserunt; qualia sunt, Manipulus, Pugillus, Aureus, Kist, Kirath, & Danic; quorum nominibus Mesuen potissimum vti constat.

Libra itaque, quæ & Pondo etiam dicitur, in duodecim vncias diuiditur. Errant itaque indocti huius ætatis Pharmacopolæ, qui libram sedecim vnciarum, quot sanè mercatoria ac negotiatoria est, in medicamẽtis conficiendis accipiunt. Ea autem illos vti libra facilè ex quartis colligitur, quibus vncias quatuor assignant, quas si quater sumpseris, sedecim prodibunt vnciæ. Quartam autem libræ partẽ, Latini Quadrantem nominant, sicuti tertiam Trientem, sextam Sextantem. Quadrans itaque, vel (vt nostri loquuntur) quarta, vel Quartarium, pondus existit trium vnciarum. Triens verò quatuor, veluti Sextans duarum vnciarum.

Porrò Vncia octo drachmas cõstituit: denarios septem. Drachma scrupulos tres. Scriptulũ verò, qui Græcis γράμμα dicitur, quasi primum ponderis elementum, nonnulli Scrupulum etiam nominant: habet verò obolos duos. Obolus pendet grana duodecim, quæ idcirco viginti quatuor scrupulum constituunt. Nicolai tamẽ scrupulus ex viginti tantùm granis constat.

At & alia pondera Græcorum Medici vsurparunt Drachma enim nouem Lupinos pendit Siliqua verò, quæ Græcis κεράτιον, est dimidium Lupini Siliquæ itaq. sex, Lupini tres scrupulum pendent. Semen autem in Siliqua contentũ, non tota Siliqua intelligitur: & id mediocre, nõ enorme & habitius, neq. strigosum & emaciatum, qualia hordei aut tritici grana vsurpamus, quæ hodie minimum pondus faciũt veluti olim grana lentis. Vnum enim Siliquæ granum sex lentis seminibus pondere respondet: quæ si sexies sumpseris, in vniuersum triginta sex lentis semina prodibunt, quæ scrupulum constituunt.

Nunc ad ea, quibus Arabes & recentiores vsi sunt, veniemus: inter quæ primùm Manipulus nobis occurrit. Sic autem vocant herbarũ fasciculũ, qui manu deprehendi & complecti potest. Pugillo autẽ perperam pro pondere vtuntur recentiores, cùm sit diminutiuum potius à pugno, qui compressis fit digitis. Aureus, illis pondus vnius drachmæ cum dimidia significat. Danich pondus octo granorum. Kirath verò quatuor.

P. C. SCHOL.

Danich.] *Contra Georgij Agricolæ, aliorumque doctiorũ virorũ sententias, Cordus Danich pondus granorũ sex, & Kirath trium faciebat.*

NOTÆ

NOTÆ PONDERVM QVÆ HODIE IN VSV SVNT.

Grani	Nota est	G. Ein gren oder gersten kornlein schvver.
Scrupuli		℈. Ein scrupel ein dritteil eins quintlins.
Drachmæ		ʒ. Ein quintle, oder gulden schvver.
Vnciæ		℥ Ein vntz, ist Zvvey lot.
Quadrantis		Quad. Ein quart, vi[illegible] lot.
Libræ		℔. Ein pfund.
Semis		ß. Halb.
Manipuli		M.
Pugilli		P.

FINIS *eorum quæ Valerius Cerdus Nurembergensi Senatui exhibuit.*

VALERII CORD[I]

DE EXTRACTIONE, V[T] VOCANT, PVRGANTIVM MEDI*camentorum, & Oleorũ destillatione; in genere primùm: deinde priuatim de Oleo è Chalcantho duplici, vno austero (vel acido,) altero dulci: Libellus tripartitus à Conrardo Gesnero primũ publicatus, & Val. Cordi annotationibus in Dioscoridẽ ab eodẽ annexus.*

PARS PRIMA.

De Extractione. Cap. I.

EXTRAHITVR ex medicamentis Solutiuis ipsa qualitas purgans æquè ac Olea, sed diuersa ratione. Olea propter aëriam substantiam ascendunt in destillatione. Solutiua verò facultas, quoniam terrestri corpori inseparabiliter inhæret, non ascendit, sed in fundo relinquitur: excepto vno atque altero, flore videlicet Pruni siluestris & Persici; quorum aquæ destillatæ aluum subducunt; & [illegible] quia flores hanc vim obtinent: nam hi melius à Sole excoquuntur, & subtiliores vires, quæ facilè resoluuntur in vaporem, acquirunt. Sed

quæ

quæ propriè solutiua vocantur, vt sunt radices, aut radicum liquores, aut succi, aut cortices, aut semina, omnibus inest tenaciter inhærens & viscosa qualitas. Ideoque eorum solutiua vis non potest ascendere in destillatione, sed manet in substãtia decoctionis, ex ea euaporante quicquid est aqueum. Excogitata autẽ hęc est extractio pro delicatis & nauseabundis, vt qui magnam solutiui dosim non ferunt.

Ellebori nigri extractio. Cap. II.

RECIPE rad. Ellebori nigri recent. libras iij. lauentur, dum sunt succo præditæ: deinde incide minutim, ac superinfunde sequentis decoctionis colaturam:

Succi Buglossi, Borag. ana ℔ ij. Succi depurentur, & colentur diligentissimè, vt auri claritatem acquirant, & reponantur ad tempus conueniens. *

Deinde ℞. rad. Fœniculi, Cichoreæ, Asparagi, Petroselini, ana vnc. iij. Fruct. Iuiubarum, Sebesten ana ℥ ij. Seminum Melonum, Cucumeris, Cucurbitæ, Citrulli, ana ℥ ß. decoquantur secundum artem in aquæ ℔ xij. Colaturæ infunde prædictas ℔ iiij. succorum: deinde sine ebullire paululum ad ignem. Posteà *

incisas & contusas radices Ellebori iniice, & coque lento igne paulatim, vsq. dum radice emineāt: deinde exprime rursum per filtrum. Colaturam coque ad Mellis crassitudinem clemēti igne, adhibita assidua cura ne aduratur. Posteà repone, & vtere faciēdo periculum in dosi, à scrup. semisse, vsque ad scrup. vnum.

P. C. SCHOL.

Sebesten ana ℥ ij.] *Cùm Gesneri editio ana ʒ ij. legat, ego ex industria (si pondere metiendi sunt hi fructus) ex drachmis vncias feci, & legendas esse puto. alioquin cuiusque vncia vna ad minus sumi debet. Cumq; semina frigida ponderibus carerent, ego cuiusque ℥ ß. adscripsi. Si cui verò hæc non placuerint, illi, vt suo more loca hæc restituat, permittitur.*

Extractio Rhabarbari. Cap. III.

RHABARB. electi ℔ j. minutim incidatur, & grosso modo teratur: posteà adfunde * succi depurati Boraginis, Buglossi, ana ℔ ij. maceretur per horas xxiiij. deinde coque ad lentissimum ignem, vsquequo extrà emineat Rhabarbarū. Exprime posteà fortiter, & expressam decoctionē per laneū colatoriū transmitte & exprime, vt substātia in colatorio maneat:

deat: colaturā coque ad mellis ſpiſſitudinem, diectis Zuccari vnciis ij. Quidam in balneo Mariæ ad ſpiſſitudinem coquũt, ne aduratur, quod melius eſt, quemadmodũ etiã in duplici vaſe. Purgando deglutiendũ cum gutta olei Cinnamomi, aut Aniſi mixtũ & azymo inuolutum, faciendo in doſi periculũ, à ſcrup. j. vſq. ad ſcrup. ij. Quidam, quia Rhabarbara per ſe non valde purgant, acuunt totã extractionem cũ modico Diacridij optimi, quod nihil nocet.

De Extractione è Maßis Catapotiorum. Cap. IIII.

Cvm virtutẽ ſolutiuã ex maſſis pilularum extracturus es, neceſſe eſt, vt prius diligenter diſpenſata ſit maſſa, ſumpta Aloë puriſſima, & aliis medicamentis electis. Deinde recipe quãtumq. volueris maſſam, & cõcidas in minutas partes, ac macera per octiduũ in aqua pluuiali, ſuccorũ Boraginis, Fœniculi ana q. ſ. Coque deinde in vitreo duplici vaſe per integrum diem: deinde exprime per laneũ pannũ mundiſſimũ, qui nullos pilos emittat, & iterum in balneo vel in duplici vaſe ad iuſtam ſpiſſitudinem diligenter coquito, & forma pilulas minutas. da ſcrup. ij. aut circiter vnũ. Hoc modo

extracta massa est purissima, tenera, & facil in manu liquescit.. Porrò reliquorum purgantium medicamentorum vires similiter exprimi possunt. Sed animaduertendum, quòd semper sint admiscẽda in decoctione lenientes & lubrici succi, quales prædicti sunt: & melius multo est, vt omnia in duplici vase coquantur.

Aloë quomodo optimè lauetur. Cap. V.

ALOEN optimam, fuluam, pellucidam, facilè in manu liquescentem, cõfringe in partes minutas, & pone in patinam vitream mundam: & infunde desuper sufficientẽ quantitatem aquæ pluuialis: dissolue in duplici vase omnino, & permitte denuò refrigerari. postea aufer innatantes, si qui sunt, pilos; & sensim quod est liquidissimum ad spissitudinem in duplici vase coque. Quod verò in fundo vasis est crassiusculum, in alios vsus seruetur.

PARS SECVNDA.

De destillatione Oleorum. Cap. I.

QVONIAM Aromata quædã, & omnium vmbelliferarũ herbarum semina ferè constant magna ex parte, calida, tenui & aëria substantia: ideò necesse est, vt aliquid de oleaginosa substantia habeant. Nam talem habet

mixtu-

ixturam propemodũ omne oleum. At cùm
leum & pinguedo quæ in ſimplicibus medi-
amentis continentur, duplex ſit, quædam
nonenda ſunt. Naturæ periti, duplex inuene-
unt oleum. In ſimplicibus medicamentis:
num terreſtre, craſſum & viſcoſum, & totali-
er ſuo corpori in quo eſt commixtum: quale
ſt oleum Nucum, Amygdalarum, Baccarum
auri, Seminum Lini, Hyoſcyami, Sinapi,
apaueris, & omnia ſimilia quæ in fructuum
ut ſeminum nucleis continentur. Hęc autem
mnia propter totalem cum ſubſtantia cui in-
unt commixtionem inſeparabilia ſunt, nec
llo modo per deſtillationem elici poſſunt.
uare vi exprimenda ſunt è ſubſtantia. Alte-
um tenue, aëriumque eſt, & ſeparabiliter ſuo
orpori inhæret: & hoc eſt ſegregabile. Aſcen-
it enim facilè in deſtillatione, nec difficulter
ſuo cui ineſt corpori decedit. Tale autem eſt
uod continetur in aromatibus, Carpobalſa-
no, Cardamomo, Pipere nigro, Cubebis,
innamomo, Garyophyllis, Macere, Nuce
noſchata, Ligno aloës. Item quod continetur
n ſeminibus vmbelliferarum herbarum: qua-
es ſunt Liguſticum, Angelica, Angelica mi-
or, Libanotis nigra, Magiſtrantia, Paſtinaca,
Caros

Caros, Cyminũ, Ammi, quod appellant Am-
mũ: item Apiũ, Petroſelinũ, Gingidiũ, Pimp-
nella, Aniſum, Fœniculũ, Anethum, &c. El-
ciuntur autẽ hæc olea per deſtillationẽ in are-
na, ita vt tuſa aromata aut ſemina iniiciant-
in cucurbitam vitream luto intectam optim-
vna autẽ vice ad L. ij. iniiciantur, & ſint tri-
ſecundũ capacitatem cucurbitæ: infundat-
deinde ad vj. lib. aquæ clariſſimæ, ac miſce-
diligenter. Pone deinde cucurbitã in capella-
aptam fornaci, & arena imple, & non atting-
fundum, ſed interſit arena. Cucurbitę impon-
alembicũ vitreũ, cuius roſtrũ deſinat in ſtan-
neam vel ferream fiſtulam ſtanno intus & fo-
ris illitã: ea fiſtula tranſeat in obliquũ per va-
quod habet in ſe aquam frigidam, vt inter di-
ſtillandũ egrediens cũ oleo liquor refrigere-
tur, claude iuncturas accuratè, madefacta pa-
pyro vel linteo, & ſuppone exceptoriũ. Poſte-
accende ignẽ lentũ, & vide ne nimium ſurga-
& ebulliat in alembicum, quod in cucurbit-
continetur. Semina enim quædam vt Aniſum
propter raritatẽ ſubſtantię ſuæ, ſimulq. viſco-
ſum quod habẽt largiter ebulliũt, ideò nõ ſta-
tim alembicum imponere debemus: ſed poſte-
quàm bullas excitari videris, & vaporẽ ſurſum
ferri

ferri. Quod cùm fiet, depone alembicũ,& immisso bacillo agita,ita resoluetur in vaporem spuma, quæ posteà mediocri igne moderari, cõpesci & excitari potest. Quo facto, impone rursus alembicum,& circumlutato satis,ac distillato sine cessatione,donec cõieceris nullum amplius intus contineri oleũ:quod visu & gustu statim percipies: nam cũ gustu distillantes guttæ non amplius resipient iniecti aromatis saporẽ,desistendum est ne aroma fundo cucurbitę inhęreat & exuratur. Deinde segrega contentũ in distillata aqua òleũ optimũ, quo potes artificio. Porrò notandũ est,quædam ex his oleis aquæ innatare, quædam fundum petere. Innatant Piperis nigri, & recẽtis Cardamomi & Anisi: Fundum petunt,Cinnamomi,Macis & Garyophyllorum,&c.vt videtur. Aqua Cinnamomi & Anisi cùm destillantur, lacteum habent colorem, & lacteum hoc paulatim in oleum conuertitur. Reseruanda autem Cinnamomi est aqua,præsertim quæ primò exierit.

Natura & vires Oleorum. Cap. II.

FOENICVLI & Anisi olea,naturam mirabilem habent: nam in hieme vtrumq.concrescit instar butyri, ita vt aspectu imitentur

sperma

ſperma Ceti, præſertim Aniſi. nam hoc æſtate media concreſcit aſpectu niueum: reliqua omnia liquida permanent. Reponuntur optimè in loco frigido & puro, præſertim Cardamomi & Piperis. Ea enim omnium tenuiſſimam ſubſtantiam habent, adeò vt neglecta omnino euaneſcant. Vires autē habent earum rerum, è quibus extracta ſunt; ſed multò efficaciores. Nam efficacia quæ vni libræ ineſt, in paucas drachmas contrahitur. Garyophylli enim vnciæ xvj. contrahuntur in vnciā vnam ſemis, aut duas. Cinnamomi in drachmas duas ſemis, aut duas. Piperis, in drachmas duas aut tres vna ſemis. Miſcentur autē in confectione guttę x, vel xv, aut xx. librę Zuccari pro delicatis: ſed infundendum eſt vltimò cum morſellis, quos facis, vel orbiculis, optimè miſcendo.

PARS TERTIA.

De Oleo Vitrioli faciendo. Cap. I.

OLEVM vitrioli, quod à quibuſdam Oleum vitæ appellatur, aut melancholia artificialis, nihil aliud eſt, quàm aluminoſa qualitas, & ſubſtātia ex vitriolo per artem extracta, modicoque ſulfuri mixta. Nam ipſum vitriolum è quo fit, triplici conſtat mixtura,

videli-

videlicet multo alumine, modica ærugine, & pauco ſulphure. Aluminoſa enim aqua in metallis per ęris venas & Marchaſitam diſtillans, æruginoſam qualitatem acquirit, & ſulphuri, quod Marchaſitæ ineſt, mixta paulatim concreſcit, aut induſtria ad ſpiſſitudinem coquitur: in diſtillando autem aluminoſus & ſulphureus vapor tantum aſcendunt, æruginoſa qualitate in fundo retortæ relicta; quo fit, vt hoc oleum aluminis, & non æruginis ſaporem habeat. Eſt autem duplex hoc oleum, nempe auſterum & dulce. Auſterum duplici conſtat mixtura, ſcilicet alumine multo & modico ſulphure. Dulce verò ſimpliciter ſulphure conſtat. Nihil enim aliud eſt, quàm liquidum ſulphur ex auſtero oleo extractum. Quapropter guſtu nequaquam alumen, ſed ſulphur ęmulatur. Faciendū eſt autē vtrumq. maxima cura & diligētia, adhibitis aptis fornace, retorta, & receptaculo: ſiquidē aptitudo inſtrumētorum, vt aiūt Chimiſtę, magiſtrū parit. Quapropter ſequentes Canones diligenter obſeruentur.

Electio Vitrioli. Cap. II.

CVM plurimæ ſint Vitrioli ſpecies, operæ pretiū ęſt indicare, quæ nam ſpecies eius huic

operi potiſſimùm cōducat. Et quamuis omne vitriolum hoc oleum reddat, nullum tamē eſt ex omnibus præſtantius cæruleo aut viridi: quoniam plurimū fugitiui ſulphuris obtinet, quo adiuuatur, vt faciliùs oleum aſcēdat. Notandum etiam melius eſſe facticio natiuum Vitriolum, & maximè Vngaricum: aut ſi huius copia non ſit, Goſlarienſe. Eligendū præterea eſt quod magnis racemis conſtet, & maioribus cubis concretum ſit. Quod autem fractum, minutum & puluerulentum eſt, veluti inutile non eſt recipiendum, quemadmodum etiam quod Solis vel aëris iniuria candorem & puluerulentam canitiem contraxit.

Coctio Vitrioli. Cap. III.

At quia Vitriolū multū in ſe habet aquei & excrementicij humoris qui oleū diluit, & non niſi longo tēpore & magnis moleſtiis per diſtillationem ab oleo ſeparari poteſt; cōpendiaria eſt inuenta via, qua breui tēporis interuallo id abſumi queat, ne lōga mora artifici faſtidium pariat. Recipe igitur prædicti Vitrioli ℔ xij. coniice eas in ollam magnam, nouam & optimè crematam: ollam impone fornaci profundæ, ſupra ardentes prunas: cùm liquefie-

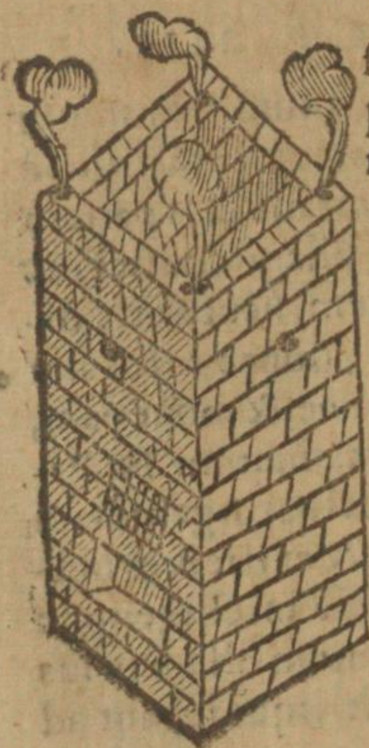
& bullire cœperit, ſpatula agitetur, vt integrum liquefacto miſceatur, donec & ipſum liquefiat. Bullire demum finito, vſquequo nullam prorſus bullam amplius excitet, & donec totum denſetur. Deinde exemptam è fornace, cum Vitriolo ollam refrigerari permittito, loco neque humido neque ventoſo, ſed ſicco & tepido: poſtquam refrigeratum fuerit, ex olla eximito, & conſidera an ſuperficies eius vndique rubeſcat. nam ſi rubeſcit, bonum eſt ſignum, & facilius calcinatur, vt iam dicemus.

Calcinatio Vitrioli. Cap. IIII.

EXEMPTVM olla Vitriolum, in minutas partes confringe, & in mortario ſubtiliſſimè tere: deinde tertiam aut quartam eius partem in nouam ac bene coctam ollam coniice, ac rurſus in profundam fornacem, ſicut antè, dimitte, & aliquamdiu vrito, donec rufus fiat color. Mox ollã ab igne depone, & moue eam, vt videas notam, an ſatis calcinatum ſit Vitriolum. Nam ſi in olla fluctuat argenti viui aut liquefacti plumbi modo, & exilientes bullas eiaculatur, ſatis vſtum eſſe intellige: tunc effunde in magnam & recentem ollam prius calefactam, & effluet quaſi ſit liquidũ, aut ad

modum argenti viui. Quod autem reliquum est Vitrioli, similiter sigillatim, vt calcinetur, vras. Cùm vstum fuerit, commisce rursus optimè in mortario, modestè agitans ne puluerem excites nares & fauces offensurum. Cùm hæc omnia executus fueris, Vitriolum in bilancem ponito, & animaduerte pondus ipsius. Nam si vj. lib. id est, medietas superfuerit, bene omnia facta sunt: sed hæc sufficiant.

De fornace faciunda, Cap. V.

MATERIA quæ distillãda est, quomodo præparanda sit, iam indicauimus. Nunc autem dicere de fornace res & ordo postulat. nam si hæc inepta fuerit, frustra omnia fient. Extruenda igitur est fornax ex lateribus in planum positis, quo crassioribus parietibus ignis faciliùs & diutiùs contineatur: fiet etiam quadrata & æqualiter crassa, intusque habeat propemodum duarum spithamarum

rum latitudinem, non tamen omnino, ſed dempta tertia parte ſpithamæ. Extruatur autem hoc modo: Prima & infima cauitas habeat altitudinem ſemipedis, cui per tranſuerſum imponantur ferramenta ſatis craſſa, vt ignitis carbonibus non inflectantur: ſecunda cauitas, quæ eſt conſtituta ſupra ferream cratem [id eſt, *vber den roſt*] habeat duûm pedum altitudinẽ, & ex anteriori parte foramen, per quod carbones iniiciantur. hoc incipiat lateris tranſuerſi craſſitudine ſuper cratem. Per mediam deinde cauitatem, in ipſo medio inſpicienti fornacem, per tranſuerſum infigatur ferreus axis, quadrangularis, craſſitudine pollicis, qui impoſitam retortam ſuſtineat. In latere deinde ſiniſtro fornacis, relinquatur meatus, per quem retortæ collum exeratur.

Deſtillatio Vitrioli. Cap. VI.

POSTQVAM fornacem extruxeris, eligito retortam capacem, aptamq́ue ante omnia, ex vitro Venetiano aut ſaltem Heſſiaco factam, prius vndique luto obductam: in eam coniicito totum Vitriolum, ita vt aliqua pars retortæ relinquatur vacua, quò facilius à Vitriolo ſpiritus aſcẽdere queant. Mox tranſuer-

ſam & ferream trabem in fornace optimè luto obducito, eique in medio ſuperponito perlutatum teſtæ fragmentum; ſuper id collocabis retortam, ne à candente ferro immediatè diſſecetur, ita tamen, vt in medio fornacis retorta conſtituta ſit; eiusque roſtrum extrorſum modicè pronum promineat, & meatus per quem collum ſuum è fornace exerit, diligentiſſimè luto farciatur atque obſtruatur. Poſteà accipe quinque tegulas, & fac ex iis tectũ ſupra fornacem ſub quo lateat retorta ad eum modum quem depinxi, tectũ luto vndique obducatur, quatuor pro fumo foraminibus relictis, in ſingulis angulis ſingulo, ea amplitudine, vt craſſiſſimus pollex liberè intromitti & exeri queat. Fac etiã quatuor conos ex luto, quibus foramina obſtruantur: quo facto, applica retortæ orificio receptaculũ grande ex vitro Venetiano aut Heſſiaco: quo enim maius idipſum fuerit, eo liberiùs ſpiritus recipiet: ſi verò paruum fuerit, periculũ eſt ne ſpirituum copia diſtentũ rumpatur: infunde etiam in retortam aquæ clariſſimæ vnc. xviij. aqua enim citò ſpiritus ad ſe rapit, & prohibet ne cõſtringatur receptaculum. Ita applicatum optimo luto diligentiſſimè obſtruatur, magna adhibita cura,

ne quicquam in receptaculũ incidat, tingitur enim inde in rufum colorẽ oleũ. Cùm omnia hæc feceris, dimitte per integrã noctem lutum exiccari: ac si quæ fatiscunt rimæ luto illinantur: manè deinde perlucidum accende ignem, ex puris & magnis carbonibus, aperto vno superius foramine, per quod fumus exeat, augeaturque successiuè ignis vsque ad vesperam: quo tempore aperiendum est secundum foramen, & attende diligenter an appareant spiritus, qui è retorta egrediũtur, veluti si quis candidum efflaret fumum: nocte sequente vigili cura cauendũ ne ignis remissior fiat, sed acrior, paulatim tamen: ita deinde auctum ignem in vigore teneas, ac altera die tertium aperi foramen, augendo sigillatim ignem, vsquequo etiam retortæ collum candescat. Sequenti secunda nocte auge ignem, & post mediam noctem aperi quartum foramen. Cùm ita in summo vigore ignis fuerit constitutus, videbis spiritus egredi, veluti conglomeratas nubes; qui cùm cessare voluerint, aperi omnes fornacis aditus, & sine intermissione carbones ingere, vsquequo etiam receptaculum excandescat; studiosè cauendo ne quicquam frigidum aut humidũ super retortam aut recepta-

culum iniuria aut caſu decidat. Agenda hæc ſunt in loco clauſo, quò neq. imber, neq. ventus ingrediatur: cõſeruandus autem ignis eſt, donec nulli prorſus ſpiritus in Vitriolo relinquantur: quod viſu facilè percipi poteſt. Cùm autem nulli amplius egredientur, ſine vt per ſe extinguatur ignis, ac totum opus integrũ cum nocte diẽ quieſcere ac refrigerari ſinito: poſteà aufer cum contento humore receptaculum; & repone, donec oleum ab aqua ſegregabis: tum confractam retortam inſpice, & vide an caput mortuum nigrum ſit: hoc enim ſignum eſt perfecti operis. Eſt autem caput mortuum exuſtum in retorta Vitriolum.

Segregatio infuſæ aquæ. Cap. VII.

QVONIAM in receptaculo continetur vnà cum Vitrioli oleo aqua, ſegreganda hæc eſt, vt Vitrioli liquor ſincerus reponatur: ſegregatur autem per diſtillationem in balneo aut cinere ſubtili, tutius tamẽ in balneo: quapropter totum humorem qui eſt in receptaculo, in cucurbitã vitream Venetianam aut Heſſiacam infunde, ſuperponendo Alembicum è ſimili vitro factum, quæ bene luto circumlinatur: ſub balneo deinde accenſo igne, paulatim

tim ſine aquam exſtillare, donec habeas vnc. xviij. illas quas infudiſti. Si Vitriolum non bene calcinatum fuerit, plus egredietur: quare vide vt prædictæ xviij. vnciæ ſint bonæ menſuræ. Cùm hoc feceris, refrigerari balneum ſinito, & aquam quæ diſtillauit abiicito. Quod verò in balneo cucurbitæ in fundo reliquum fuerit, purum eſt Vitrioli oleum: habet tamen plerumque rufum colorem, ideò ſecundum ſequentem modum rectificandum eſt, vt clarum fiat.

Rectificatio olei Vitrioli. *Cap.* VIII.

ACCIPE retortam Venetianam aut ſaltem Heſsiacam, antea luto optimo veſtitam: in eam funde quod in cucurbita continetur oleum: retortam pone in minorem fornacem, in capellam quæ pura & lota arena repleatur. Et quemadmodum antea in balneo, ita nunc in arena diſtilla, paulatim ignem acuendo, vt ſigillatim ex interuallo delabantur guttæ. Retortæ orificio applica receptaculum ex eodem vitro factum, ac commiſſuram optimè luto claude, ne quicquam expiret: cùm deinde totum è retorta diſtillauerit, refrigerari ſinito, ac poſteà aufer, & infunde ſenſim in purum vi-

trum Venetianũ, quod habeat angustum orificium, ac repone, ceu præsens in multis morbis remediũ. Hoc est austerũ Vitrioli oleum, cuius vires & naturam nunc indicabimus, quas excellentes & efficaces habet.

Vires eius. Cap. IX.

MERVM ac non dilutum, neq. debet neque potest intra corpus sumi: nam propter nimiam acrimoniam, ignis modo interanea, & quicquid attingit, adurit: omnia nẽpe corrodit præter vitrũ & pinguia, veluti ceram, picem, seuum, & liquidorum etiam oleorum colorem immutat, præsertim olei Macis; cui si misceatur, sanguineum reddit colorem. Si etiam in duobus vasculis contineatur quantumuis frigidum, & repentè sibi ipsi misceatur, adeò incalescit sua sponte, vt manibus vix teneri queat. In terram effusum bullit, quemadmodum etiã pura melancholia: quare etiã melancholia artificialis appellatur. Quemadmodum enim melancholia, ita etiam hoc oleũ ventriculum confortat, & ad cibi appetentiam inuitat ac stimulat, frigidum ventriculum calefacit, phlegma consumit, crassos & viscosos humores incîdit, colicæ ac dysenteriæ opitula-

tur

tur, sitim ac feruorem interaneorum in febribus extinguit: singultum prohibet confestim, & nauseam ac cibi abominationẽ auertit; sed temperandũ est cum aliis quibusdam. Quare exemplum vnum atque alterum ponemus.

Aduersus Calculum.

℞. Olei Macis
Olei Terebinthinæ clariss. ana guttas xij.
Aquarum Anisi
Fœniculi ana vnc. ij.
Syr. Liquiritiæ vnc. j.
Olei Vitrioli tres aut quatuor guttas.

Misce omnia optimè, & gusta: si habet acetositatem, quæ dentes non in stuporem trahat, bene est; si non est acetosa potio, instilla adhuc vnam aut alteram guttam, & consule palatum, ac propina securè.

Ad ventriculum debilem.

℞. Syr. de Mentha vnc. j.
Aquæ Cinnamomi, vnc. iiij.
Olei Cinnamomi guttas ij.
Olei Vitrioli guttas iij.
Da securè.

Ad calorem & sitim in febribus.

℞. Syr. ex succo aut infusione Violarum vnc. j.

Aquarum

Aquarum Cinnamomi vnc. j.
Hordei vnc. iij.
Olei Vitrioli guttas iij. aut iiij.

Misce, & contrahet puniceum colorem, & saporẽ vini austeri Cinnamomo aromatisati.

Ex austero quomodo dulce fiat. Cap. x.

ANTEA dictũ est, Austerũ Vitrioli oleum duplici constare mixtura, videlicet multo alumine, & pauco sulfure. Quare cùm ex austero oleo dulce extrahitur, nihil aliud fit quàm quòd sulfur ab alumine segregetur. Est itaque dulce Vitrioli oleum nihil aliud, quàm oleum sulfuris aut ipsum sulfur in liquidam substantiam redactum: & hoc propriè oleum dici potest: est enim pingue vnctuosumque, quemadmodum ipsum sulfur quod in oleo, & non in aqua liquescit. sequitur autem modus segregationis.

Modus segregationis. Cap. XI.

RECIPE vini ardentis acerrimi & ter sublimati vnc. vj. Olei Vitrioli austeri tantundem, misce in Veneto vitro, & pone in cucurbitam paruam, angusto orificio, & optimè luto orificium claude: dimitte ita per integrum mensem aut duos. Deinde effunde in cucurbitam

bitam cui ſit immediatè vi ignis agglutinatum & annexum alembicum, [hoc eſt, *ein kolb mit einen angeſchmeltzen helm*] cuius figuram ſubiiciemus: pone deinde in paruam fornacem, ac dimidiā partem eius cinere obrue: poſteà applica recipientem, & luto iuncturam claude diligenter, & extrahe vnc. vj. vini ardentis, quas infudiſti: vt verò tutiùs hoc fiat, pone in balneum Mariæ, ſic ſolum vinum abſque oleo aſcendet. Cùm extraxeris autem per balneum infuſas ſex vnc. vini ardentis, pone id quod reſiduum eſt, in fornacem, vt arena mediam cucurbitæ partem attingat, ac nouo & vacuo recipiente, eóque non magno applicato, luto iuncturam diligenter claude. Accende deinde lentū ignē, & ſenſim extrahe omnem humiditatem quæ relicta eſt in cucurbita, donec nihil humidi amplius in fundo appareat: adhibita ſemper maxima cura & diligentia, vt ignē ita modereris, ne ebulliat vſq. ad alembici canalem. Nam ſi hunc ebullitio attigerit, ſedari non poteſt, nec prohiberi, quin in receptaculum egrediatur: ac totum oleum corrumpat; ſolet enim facillimè ebullire. Cùm autem ſenſim extraxeris, aufer ſtatim recipientem cum ſuo humore, tum videbis duo contineri

neri in eo, videlicet aqueum humorem, & oleoſum ac pinguem. Segregabis autẽ vnum ab altero ſtatim, ita vt nihil aqueum in oleo relinquatur, nam aqua illa perdit oleum. Solet

autem oleũ ipſum plerumque aquę innatare, maximè ſi infuſum prius vinũ omnino per balneũ extractũ fuerit: ſed ſtatim poteris tactu diſcernere oleũ ab aqua. Oleum enim pingue eſt, aqua minimè. Segregatum oleum deinde vſui reſerua.

Einen Kolb mit einem angeſchmeltzen helm/ der muſz man ettlich auff der Glaſzhütten beſtellen zu machen/ auſz zerbrochnem Venediſchem glaſz/ oder auſz Heſſiſchem glaſz.

Vires eius quod ſegregatum eſt. Cap. XII.

VIRES habet quaſcumque & Sulfur, ſed omnia efficacius præſtat, quia propter liquiditatem

ditatem faciliùs penetrat, & ad actiones properat, quod ſulfur non poteſt; quia impeditur à ſoliditate & ſpiſſitudine ſua, quo minus penetret. Illud verò amplius poteſt ſulfure hoc oleum, quòd valeat potenter ad omnes in corpore putrefactiones, & præcipuè ad peſtem. Ad educendum è pulmone in pleuritide, & peripneumonia, & difficili tuſſi, pus, & craſſos viſcoſoſque humores: tutò enim abſque omni periculo intra corpus ſumitur. Calculum neque in renibus, neque veſica coaleſcere ſinit, exulceratam veſicam ſanat. Doſis eius eſt vna aut altera guttula, aut tres, in vino modico temperatæ. Miſcetur etiam rotulis & morſellis è ſaccharo factis. Diligenter autem reſeruandum eſt. Nam modicum fit ex lib.j. auſteri olei Vitrioli, & facilè propter tenuitatem partium euaneſcit.

FINIS.

Métal

EPI-

EPITAPHIVM VALERII

CORDI, QVI SEPVLTVS EST Romæ in æde D. Mariæ de anima, regione Parionis.

VALERIO *Cordo Simesusio Hesso, Euricij filio, moribus, ingenio, comitate præstantiss. Doctorum omnium admirationem merito: Qui naturæ obscuritatem & herbarum vires adolescēs senibus explicauit: Cùm expleri cognoscendi cupiditate non posset, perlustrata Germania, Italiam adiit, Venetiis in honore habitus, & Romam vix ingressus, subito morbo inter amicorū lachrymas, non recuperabili studiorum iactura, opt. ætate extinguitur, anno salut.* M. D. XLIIII. VII Calend. Octobr.

Ingenio superest Cordus, mens ipsa recepta est
Cœlo: quod terræ est, maxima Roma tenet.

APPEN-

APPENDIX EX SCRIPTIS D. IACOBI SILVII MEDICI PARISIENSIS, PRO INSTRVCTIONE PHARMACOPOLARVM.

DE SINGVLORVM MEDICAMENTORVM SIMPLICIVM exacto delectu, Collectionis tempore legitimo, Repositione commoda, & Duratione eorum.

DE RADICIBVS.

RADICES *euellendæ sunt, cùm medicamentosæ sunt maximè. Quæ dos omnibus eodem non inest tempore, sed alio aliæ vegetæ magis sunt: quamquam sunt qui putent omnes radices legendas Autumno, vbi folia deciderunt: alij Veris initio, priusquàm in folia aut caulem erumpant. Omnes tamen integræ sunt, si fieri potest, vellendæ, & vnaquaque in solo & cælo naturæ ipsius maximè familiari, bene nutritæ, bene habitæ, non præ alimenti copia enormes, neque ob inopiam strigosæ, tenues, rugosæ: mox aqua lauandæ, & radiculis portionē quandam alimenti repetentibus, & stolonibus etiam-*

dumtrahentibus, purgandæ: pòst (nisi vtendi recentibus aliquæ incesserit vel commoditas vel necessitas) siccandæ, quædam vmbra & vento, vt apij, fœniculi, iridis, & quæ aliæ sunt vel minores, vel sicciores, vel rariores, quarum vires sol ceu ignis promptè dissipet: quædam contrariæ dictis sole & vento, vel igni siccantur si cælum est nubilum, aut hiems: & sæpè versandæ, ne mucidæ aut putridæ fiant: vt bryoniæ, gentianæ, mandragoræ, rhei pontici. Si verò siccatis citò est opus, patellæ ignitæ impositas sæpè versando siccabis. Quædam item integræ siccantur, vt gentianæ; aliæ in taleolas dissectæ, vt iris; aliæ lignosa matrice (sic enim cor Plantarum Gaza ex Theophrasto vocat) adempta, vt fœniculi, petroselini, apij. Deinde reponuntur loco non insolato, non infumato, non humido, non puluerulento sed sublimi puro, sicco, aut septentrionem, aut potiùs meridiem spectante, præsertim quando hunc plantæ quædam adhuc humidiores requirunt, modò non flent austri. Eædem quamdiu vegetæ adhuc sunt seruandæ, paruæ scilicet ac tenues & raræ, vt asari, asparagi anno tantùm; quamuis elleborus vterq. etiam triennio seruari possit, vt magnæ & crassæ essentia præditæ, bryonia, rheon Ponticum, aristolochia, gentiana. Hæ autem

autem tria, colligendi tempus legitimum, repositio commoda, & duratio, non in radicibus solis obseruanda sunt, sed etiam in aliis plantarum partibus, atq. adeò quibusdam animalium aliquorum partibus, vt sanguine hircino, hepate lupi, pulmone vulpis, vesica apri. Propterea Chamæpityn, chamædryn, thlaspi, centaurium, polion, hypericum, aliaq; florentia capiebat Galenus, theriacen vel aliud medicamentum compositurus, non sole æstiuo siccata, neq. dum fructus eorũ adhuc crudi & imperfecti sunt. Iubet idem cõtinua speculatione cognoscendũ, quando fructus sunt futuri, quando eduntur, quando augentur, quando denique vigent. Quo tempore potissimùm eos cõmodè decerpas, & in siccis domunculis repositas custodias, ne à solis radiis vrantur, neque humiditate à tecto vel muris madefiant. Ob id domo non vult subterranea eos reponi, nec aliis vicina, neque sub tegulis, sed horum media, quæ ostia meridiem spectantia habeat, prope quæ tamen medicamenta ne reponas. Omnia igitur legenda, quando summarum sunt virium, & accusandi tum mercatores tum herbarij, qui radices, liquores, succos, flores, germina, fructus extra anni tempus carpũt, & in vrbes conferunt. In quibusdam & astrorum obser-

uatio valere putatur. Pæoniæ enim radix a
epilepsiam legenda decrescēte Luna quibusdam
videtur, & Alysson sub æstu Caniculæ vult leg
Galenus, ut Æschrion cancros fluuiatiles cap
contra rabiem, unde est herbæ nomen, tamquam
vis quædam illis cōtra rabiem à sidere accedat
rabiem canibus afferente. Plantas item calida
ex calidis regionibus, & ex harum editis & sic
cis locis, vt Cretæ montibus, præfert Galenus.

DE HERBIS.

QVAE priùs in radicibus dicta sunt de colle
ctione, repositione, duratione illarum, a
herbas etiam transferri possunt, nisi quòd his fe
rè recentibus vtimur quibusdā omnino, vt por
tulaca, lactuca, buglossa, atriplice, beta, brassica
acantho, nasturtio, helxine, mercuriali, viol
nigra, intubo, fumaria, hyoscyamo, mādragora
& aliis permultis. Quibusdam verò recentibus
vtimur, quādo his mitioribus opus est, vt ruta
mentha, absinthium, abrotonum, recentes minu
calent ob mistam humiditatē excrementosam
siccatæ verò calidiores sentiuntur, & fumari
recens minus aluum subducit magis sicca.

Colliguntur ferè cū floribus herbæ, aut sem
nibus, sic benedictus carduus acanthiū putatu
centaurium paruum, calaminthe, chamædry
chamæ

chamæpitys, daucus, fumaria, maiorana, polium, pulegium, origanũ, serpyllum, thymus: aut saltem cùm vigent folia magnitudine, odore, colore, præsertim quæ cacumini sunt propiora.

Siccantur in vmbra magis, nisi si quæ scapo sunt crassiore, aut folio humidiore, & ob id apto putrere. Vbi probè sunt siccata, reponuntur vti radices, sed minus diu seruari possunt, ob id quotannis mutanda.

DE FLORIBVS.

FLores vt plantarum partes reliquæ legantur, cùm maximè vigent, vt capparis in gemma, rosa expandi cœpta, reliqui ferè aperti. Sed haud ita pridem & ex quibus vis nondum exhalauit, siccãtur sole magis minùs, pro varia ipsorum natura: quidã siccandos volunt, donec ex ponderibus decem vnicum supersit. Reponuntur, vt alia: quotannis mutẽtur, quamuis schœnanthos etiam decennium efficax seruari possit: chamæmelum item diu vegetum est ob fortem partium suarum mistionem.

Flores & omnia quæ iucundũ odorem efflant, arculis tiliaceis nullo situ obductis reponuntur.

DE SEMINIBVS.

LEgenda sunt semina cùm sunt matura, & fructus quibus includuntur maturi. Semi-

na verò quotannis mutare præstiterit, etiamsi pleraque diutius seruari possint.

Vt aptè perennet, charta aut foliis aptè inuoluantur.

DE FRVCTIBVS.

Fructus vt maturi decerpantur necesse est.

DE CORTICIBVS.

Cortices vt recondãtur eximere cõuenit, cùm herbæ suis foliis exuuntur siccantur etiã expurgatæ inibi, locis aspergine nõ redolẽtibus, sed cũ luto aut puluere sunt obsitæ, aqua elui debẽt.

DE SVCCIS.

Χυλὸς, id est, succus ex plantis totis vel plantarũ partibus concisis & tusis, torculari vel manu, vel aliter expressus, aqua interdũ aspersa aut vino, aut liquore alio, vel recens vsurpatur, vel vase aut loculamento aliquo reponitur, hicq; vel liquidus vel siccus. Liquidus item aut per se seruatur, vt vinum, acetum: aut mistè sale, vt omphacium, oleum: aut superfuso phialæ oleo, vt succus rosarum, granatorum, limonum, cydoniorum, sambuci, ebuli, & similium: aut sole, vetustatéve, aut igni per se siccatur, vt succus glycyrrhizæ, opos Cyrenaicus, scammonium: aut coctione cum melle, vel saccharo ad iustam crassitiem facta sole vel igni, vt in plu-

rimi-

rixois syrupis audies. Qui verò succi sine melle aut saccharo reponuntur, plurimū corrumpuntur, nisi igne diutius cocti, aut sole æstiuo vsque ad mediocrem crassitiem siccati fuerint. Iidem temporis spatio sicciores euadunt, pluribusq; annis seruati, eò siccitatis veniunt, vt balaustiicis similiter leuigari possint, quales sunt succus hypocistidis, vuæ acerbæ, glycyrrhizæ, centaurij, & alij propè omnes. qui verò ex his lentorem quendam natura habent, dilatantur magis quàm leuigentur, nisi siccioribus multis mista horum parua portio, Portulacæ, semperuiui, cotyledonis, & aliarum similiter glutinosarum succus, præ lentore nimio per se non potest exprimi, quare cum omphacio probè trita herba exprimitur, alij tritas igni lento calefaciunt: alij tritas loco frigido, vt cella vinaria, vimineo vasi impositas in catinum subiectum destillare permittunt. χυλὸς etiam, id est, succus, sæpe cum humore aliquo extractus ex partibus plantarū, vt semine psyllij cydoniorum, lini, fœnogræci, lentorem aut velut cremorem & mucorē significat, vnde dictum est emplastrū διὰ χυλῶν, id est, de glutinosis quibusdam succis, diuersum tamē ab eo quod est de mucilaginibus, vt in compositis leges.

Liquidis medicaminibus densior materia ar-

gentea, vitrea aut cornea conuenit. Fictilis etiam, si modò rara non sit, accommodatur, & lignea, præsertim è buxo: sed ænea vasa oculariis medicamentis liquidisq́; &c.

DE LACHRYMIS.

Δ*Ἀκρυον, id est, lachryma, seu humor ex plãta sponte sua defluens siue in gummi aquea res concrescat, siue in resina liquescat, oleagina eius substantia Arborum partibus, præsertim truncis à germinatu incisis & scarificatis, etiam resinas elicimus. Accensis autem arboribus resinosis, vt pinu, picea, larice, terebintho, teda, cedro, ex resinosa substantia igni parum siccata fit pix liquida, cui quod supernatat, pissanthum tenui consistentia & facultate est astringente, ob id canitiem sine vlla noxa tardat, vt pissełaum, id est, pix liquida, cum oleo mista. Galenus lib 1. comp. ph part. Pissasphaltus autẽ est Mumia Serapionis. Si pix iterum coctione siccetur, Palimpissa dicitur, sicca adeò vt puluerisari possit, qualis est Græca, etiã Colophonia, & Hispana, & Gallica dicta πίσσα βρύτια, lib 8. comp ph. part. & Dioscoridi probatur & Lycia. Est etiam Dioscoridi ex iisdem arboribus resina liquida & sicca. Resina omnis calefacit, siccat, tenuium est partium, magis minus.*

DE

DE ANIMALIBVS ET EORVM PARTIBVS.

Sanguis hirci quadrimi, bene habiti, aliquamdiu nutriti vino albo, fœniculo, seseli, lauro, & ceteris calculum frangentibus, Augusto mense iugulati, medius effluens (nam primus tenuior, postremus crassior putatur) vase vitreo receptus, tectus linteo raro, Sole siccatus, etiam cum myrrha, foliis Lauri, & similibus, calculum potenter frangere dicitur, Tralliano, Auicenna & ceteris practicis.

Adipem & medullam stanneis vasis recondi conuenit.

Medulla loco sicco & edito, & Septentrionem spectanti reponitur, cum foliis lauri siccis ne putrescant, aut situm ducant, quæ iniuria in locis humidis Meridiem spectantibus eis accidit: sunt qui reponant bifariam, adipum modo.

ADVLTERIA SIMPLICIVM MEDICAMENTORVM.

Acacia succo & carne prunorũ agrestium repræsentatur dolo parũ malo, cùm vtraque viribus conueniant.

Aloës crassæ partes & impuræ lotione separa-

ta aqua marina & croco Mesue adulterantur, sed croci odor dolũ aperit. Alÿ acacia, alÿ gummi immiscendo adulterant, tuncq́; minus est ad minima friabilis, & odor & sapor est alius.

Ambra, puluere ligni aloës, styracis, ladani, ambræ largioris moscho in aqua rosarũ soluto. Sed hæc manuũ attritu multo, ceu cera, mollescit, vera non mollescit. Platearius.

Amomum, planta amomide simili, sed inodora, ex Armenia delata, seminis dissimilitudo vitium detegit.

Asphaltum, id est, bitumen pice mistũ Dioscoridi, licet adulterari non posse, vt neque carpobalsamum, neque xylobalsamum, scribit Gal. lib. I. antid.

Ærugo multis modis adulteratur Dioscoridi: sed hodie sincerior videtur, si adulteratum suspiceris, notas ex eo repete.

Æris flos limata æris scobe.

Bdelliũ adulteratur gũmi, sed ita vitiatum minus est amarũ, & suffitu odoratũ, Dioscorid.

Balsamum, id est, opobalsamum, vitiatur terebinthina pauco opobalsamo mista, vel sine hoc croco orientali, & succo foliorum citri, vel oleo nardino. De quo in opobalsamo plura leges.

Bitumẽ adulteratur pice, vt in Asphalto dixi.

Casto-

Castorium variè adulteratur; vitium autem facilè deprehendes attentus notis quas in vero & laudatiore Castorio diximus in partibus animalis medicamentosis.

Costus, radice prædura Helenij Comagenij, sed odor Helenij minus vehemens, neque caput tentans, & sapor minus acer, quàm costi.

Crocus misto crocomagmate tuso, flore croci, vel oleo & puluere bersilij, vt vocant: qui fricando dolum detegit, vel sæpe sublitu & lithargyro vel plumbagine ad pondus augendum, vtrumque minus odore vegetum est, præterea hoc est puluerulentum. Adulterati quoque croci color & odor celeriter euanescunt, veri diu permanent. Galenus primo Antidot.

Casia odorata, corticibus capparis & radicis tamaricis mistis.

Caphura, gummi Iuniperi, sed hoc est minus odorum & durius, illa est friabilis, & odore valentiore. Platearius.

Garyophylli vetustate exanimati, vino puluerem optimorum Garyophyllorũ habente irrigantur, siccãtur, foris solùm Garyophyllos olent, & vix ad dies decem molliores sunt integris.

Carpobalsamum adulterari semine hyperici simili, quod Petra Palæstinæ oppido affertur: auctor

auctor est Diosc. adulterari tamen non posse affirmat Gal. 1. Antidot.

Euphorbiũ lacte hædino, sarcocollæ & glutini mistione cõspurcatur, experiẽtia veri est difficilis: nã euphorbiũ leui gustu os diu accendit, ita vt omnia gustata euphorbiũ resipiant. Idem iniectum igni odorem edit fastidiendum, Dioscor.

Ebur vstum (quod cur spodiũ vocet vulgus, non video) ossibus canis vstis vel albo marmore vsto, id verò grauitate proditur, illud forma ossis, & linearum desiderio.

Galbanum mutatur resina, farina fabarum excorticatarum, hammoniaco, Dioscorid. ex cuius notis sincerum deprehendes.

Galanga acris cypero Europæo insipido, vel falso, vel bistortæ, vt vocant, radice austera: si verò dictæ radices aceto puluerem veræ galangæ & piperis habente biduò macerentur, foris solùm galangam referunt. Platearius.

Ladanũ, stercore caprino & puluere nigro, id autem tractando non mollescit, sed in puluerem abit, modo ladani vetustate exucti. Viribus prætereà & odore ladani caret, quod sic vitiatũ est.

Laser omne antequam siccescat, adulteratur sagapeno, aut fabæ lomento: sed maleficiũ deprehenditur colore, odore, sapore, dilutione, Diosc.

Lycium

Lycium quibusdã amurca, succo absinthij, felle tauri: sed id à viribus sinceri multum recessit.

Lemniam terram sic adulterant, vt nemo veram à falsa possit secernere sic & Lycium, Indicum, & plurima alia, vt verorum notæ à falsorum notis non exactè discerni possint.

Ligustici semen adulteratur semine quodam simili, quod facilè gustu discernitur, amarum enim est: alij semen fœniculi aut seseleos admiscentes Ligusticum dolo vitiant.

Lentiscina resina, id est, mastiche, thuris & resinæ pineæ nucis mistura.

Moschus pelliculis incisis puluere carnis columbinæ siccatæ, sanguine hædino, & pane asso. Si eius certum pondus pelui madenti impositum aliquamdiu sit grauius, est legitimum; si pristinum pondus seruat, suppositicium.

Manna Arabũ, saccharo & folliculis sennæ.

Myrrha adulteratur gummi macerato in aqua, in qua myrrha maduerit, Dioscorid.

Nardus adulteratur stimmi, seu stibio cum aqua aut palmeo vino inspissationis ponderisq́; causa inspirato.

Nardus Celtica adulteratur imposita herba simili, quæ hirculus ab odoris grauitate vocatur: sed herba candidior, sine cauliculo, minori-

noribus foliis, radice nec amara nec odorata, v
vera nardus est.

Opi omnes adulterantur addito sagapeno, an-
tequã inarescant, colore, odore, sapore dolus de-
prehenditur: & quia cum aqua vel saliua no
mox soluuntur adulterata, adulterantur etiam
furfure & farina, præcipuè καυλίας, id est, qu
ex caule defluit, quia dilutior: ῥιζίας verò, i. qu
ex radice perlucidior & purior. Quamuis enim
radice incisa aut caule quod effluit crassum &
lentum ὀπὸς, id est, liquor dicitur, lib. 6. simpl.

Opium, semine lactucæ agrestis.

Opopanax, hammoniaco aut cera, tunc i
aqua si digitis teratur, non soluitur, nec latesci
vti sincerum. Diosc.

Os ex corde cerui cartilaginosum, simili ex
maiorum animalium corde.

Opobalsamum tam variè adulterãt & astu-
tè, vt eius adulteria etiam exercitatissimos fal-
lant. Hæc verò adulteria inuulganda nõ censeo
ne maligni etiam vitient à nobis edocti. Vitia-
tur misto vnguento terebinthino, lentiscino, cy-
prino, balanino, susino, metopio, melle, vel Cy-
pria cera liquida: sed maleficium facilè depre-
henditur. Nam verus liquor in vestem laneam
fusus, maculam non facit, & post lotionem no-

tam

tam non relinquit, cùm vitiatus inhæreat. Adhæc merus, lac si instillatur, coagulat, & in aqua aut lacte celerrimè liquatur, & colore lactescit. Alias quasdam notas apud eundem & Simeonem, si libet, legeris potius, quàm apud barbaros hoc seculo adhuc legi solitos, profunda hominum ignorantia, & magno mortalium incommodo.

Piper longũ fraudulenter præparatũ, est herba quædam flaua, quæ à Xene affertur, aspectu quidem, non autẽ gustu macropiperi similis: hæc autem aqua irrigata soluitur, natiuum macropiper insolubile permanet, Gal. lib. 1. Antidotorum. Piper longum verũ ex Barbaria affertur: adulteratum verò duplex est; alterum, quod in Alexandria maximè conficitur, alterum herbæ cuiusdam germen. Quod facticiũ est, si per diem totum in humore maceretur, illicò liquatur ac soluitur, lib. iiij sanit. tuend. Illud fortè ex massa subacta aqua, in qua dissolutum aut maceratum sit piper, & in formas effictas coniecta, pòst siccata. Vidi etiam adulteratum ex germine & velut nucamento betulæ & coryli.

Pastilli theriaci, ex radice pentaphylli, id est, tormentillæ Venetiis malè componuntur, non ex viperarum carne, Hermolaus in Coroll. Musa.

Phu, radice rusci admista vitiatur, sed male-ficium facilè deprehenditur; quia hac dura es[t] frangi contumax, & sine vlla odoris gratia.

Pompholyx, taurino glutine, ouillo vel marin[o] pulmone, aut grossis vel quibusdã aliis cremati[s].

Pentapetalon, Pentaphyllon, Polium, nihil si-mile habẽt in plantis, ob id non adulterantur.

Rha-Ponticum, radice centaurij magni. Rha-barbarum examinatur maceratũ aqua diebu[s] quinque, posteà siccatum idem minus in crocu[m] tingit, intus nigricat, varietatem in fractur[a] amisit, densius est, astringit magis: ex aqua ve-rò illa siccata trochisci fiunt regibus.

Ῥῆον cùm viget ac integrum est, valente[r] astringit, densum est ac contractũ tota substan-tia, tamen celeriter perforatur. Incolæ regioni[s] in qua gignitur, coctione vires eius in aquam trahunt: deinde rheum siccatum, tamquam in-tegrum sit, nec coctum, transmittunt: sed id ra-rius est & laxius integro, nullam aut minimam astrictionem retinens. Quantũ aliis notis rheon à rhabarbaro differat, alibi diximus.

Sagapenum, succo laseris & galbano, Diosc[or.] id non liquescit, sed verum vino vel aqua affu-sa statim dissoluitur, Galen. lib. 1. Antid.

Sarcocolla puluerizata est suspecta adulteriis,

Diosc[.]

Diosc. à quouis puluere misto, integra eligatur.

Styrax modis multis Dioscoridi adulteratur, sed dolus facilè deprehenditur notis ab eo dictis.

Santala lignis aliis, rubrum bersilio inodoro, flauum & album ligno cedrino odoratiore linguam calefaciente.

Scammonium lacte tithymali & sarcocolla, vel erui farina, tunc linguam minus valenter pungit & mordet.

Saccharum, intus faculentum aut spuma succi canna eius auctum, tunc in ore vanescit, & fractum nigricat.

Turbith gummi dissoluto quibusdam radicibus extremis illito, verum autem si frangitur, gummosum est intus.

Tamar-Indi prunis adulterati nō splendent, humidiores sunt, sapore & nucleo prunorum multum à semine Tamar-Indorum diuerso.

Thus, pini resina & gummi, suffitum autem gummi flammam non edit, resina autem in fumum vanescit, thus statim ardet, odore etiam maleficium proditur.

Thuris cortex, pini aut nucis pineæ cortice: horū tamen index ignis: nā reliqui cortices suffiti, quāquàm incendantur, sine odore fumāt. Thuris verò cortex ardet, & odorum fumum edit.

Thuris manna, adulteratur cribrata pini resina, aut polline aut cortice thuris contuso: sed hæc igne deprehenduntur.

Hæc abundè fuerint ei, præsertim qui veras simplicium sincerorũ notas, ex nostro libro simplicium primo accuratè didicerit. Nam cùm rectum sui & obliqui sit index, vt initio secundi docuimus, & in vno quoque rerum genere quod perfectissimum est, idem sit simplex ac vnicum. Id si cognoueris, alia ei congeneria aut etiam arte affinia nullo negotio secreueris.

SIMPLICIS ALICVIVS NOMINE ABSOLVTE SCRIPTO, QVID ACCIPIENDVM.

IAM *tradamus simplicis alicuius nomine scripto absolutè & sine determinatione sexus, coloris, magnitudinis, figuræ, loci, temporis, vel notarum probitatis aliarum, vel partis eius simplicis, radicum, foliorum, florum, seminum, &c. quódnam sit eligendum: nam pro variis scopis varia, sed in scopos efficaciora deligimus. Quam in rem te iuuabit nostra simplicium per locos communes descriptio. Quæ enim radicibus solis sunt efficaces plantæ, illarum nomine radices ve-*

niunt:

niunt: quæ foliis, floribus, fructibus, seminibus, cortice, ligno, liquore, succo, gummi, sunt vtiles ac medicamentosæ magis, dum plantæ nomen effertur, partē eius vsurpari solitam elige. Quum verò pluribus suis partibus ad res etiam varias valent, quibus sit opus, coniecta ex partium illarum facultate & affectus natura, & medicamenti constituendi forma, vt ammi, anisum, apium, carum, cnicus, cuminū, gith, libysticum, nasturtium, psyllium, seseli, staphis agria, semine sunt præstantiora, idq́; solum illarum nomine intelligendum, in aliis multis similiter.

Anisum, Cretense, lib iiij. sanit. tuend.

Agnus, id est, flos eius aut semen, licet folia etiam sint vtilia.

Agaricus albus & femineus.

Aloë, id est, succus eius, aloë Indica, lib. 9. simplicium in diphryge.

Alumen scilicet scissile, quia præstātissimum, lib. compos. pharm. gen. primo.

Acetū, ex vino non hydromelite vel cereuisia.

Aristolochia, pro re proposita explicanda est: rotūda enim cùm multùm tenuare crassum humorem, tergere vlcera, digerere ex vtero; longa autem, cùm mitiora hæc volumus. Clematitis autem quia fragrantior in vnguentis expetitur.

Amomum, Scythicum lib. 8. comp. phar. part.

Ammi, Illyricum, lib. 9. eiuſdem, Ægyptium alij laudant.

Balſamum, opobalſamum potius intelligendum, quàm carpobalſamũ aut xylobalſamum, lib. 2. comp. phar. part.

Bryonia, alba, quia efficacior, quàm nigra.

Bugloſſum, vtrumq; foliis & flore efficacius, radice tamen non inutile.

Caſia vel caſſia in libris Græcorũ. Caſſia ſyrinx optima & cinnamomo viribus & toto habitu finitima In libris Arabum eadem lignea dicitur, altera verò fiſtula his dicta ponitur, cùm medicamentum eſt purgatorium.

Cardamomum, maius.

Capparis, cortex radicis.

Centaurium, minus in purgantibus medicamentis: in ceteris maius dictũ à facultate multiplici & efficaciore.

Calaminthe montana, quia efficacior quàm domeſtica.

Coſtus, amarus, cùm ſubamarus & valde acer ſolum nominetur, dulcem tamen neſcio quem Arabes inuexerunt.

Cypreſſus, id eſt, nuces eius in aſtringentibus medicamentis: lignum aut folia in diureticis.

Cinna-

Cinnamomum optimum, de quo in ſimplicibus abundè.

Corallium, rubrum.

Cuminum, Æthiopicum, lib. 4. ſanit. tuend.

Daucus, agreſtis, nam ſatiuus paſtinaca eſt, alimentum veriùs, quàm medicamentum.

Elleborus, niger Meſuæ, quia ſalubrior: albus Galeno Aph. 1. lib. 5. Obſerua igitur an compoſitio ſit Arabica aut Græca. Elleborus vterque & helenium ex locis editis præſtant.

Eruca, ſilueſtris quia efficacior hortenſi.

Epithymum, Atticũ melancholiam ex ventriculo purgat: id in Græcis compoſitionibus vſurpandum; in Arabicis Arabicum.

Fœniculus, ſemen, ſed in collyriis ſuccus foliorum aut radicum.

Galla ſolida, efficacior quàm perforata.

Gummi, Arabicum, id enim omnium perfectiſſimum vel Plinio auctore.

Gluten, maſtiche, ceteris glutinis efficacius, vt vitrum etiam glutinet, quibuſdam intelligitur: aliis ichthyocolla: aliis taurocolla magis placet glutinis nomine.

Hyſſopus, montanus hortenſi melior, vt calaminthe montana efficacior domeſtica. Hyſſopum Cilicium Dioſc. Creticum verò Archi-

genes, apud Gal. lib. 8. comp. phar. part.

Hyoſcyamus, albus, ſeu albũ eius ſemen, quod tamen interdũ exprimitur frequentiùs tacetur.

Iris, radix ireos Illyricæ veteribus, nũc pharmacopolarum ignauia Florentina vſurpatur, cùm illa per Venetos facilè haberi queat.

Lupinus, amarus, nam dulcis eſculentus eſt, vt ille amaritudine per macerationem in aqua depoſita.

Lactuca, ſemen, præterquàm in victus ratione, vbi herba potius intelligitur.

Lapathum, oxylapathum efficacius rotundo.

Lithargyros, auri; tamen lithargyros chryſitis aliquoties in lib. comp. phar. Gal. legitur.

Maſtiche, Chia, lib. 7. met. & alibi paſſim. Ægyptiam tamen ac recentem ob id pinguiſſimam laudat, lib. 2. ad Glaucon.

Marrubium, album præſtantius nigro.

Mel, apum: alterũ, aëromeli ſeu mel aërium & roſcidum.

Margaritæ, ſolidæ meliores perforatis, niſi etiam ſint flauæ, obſcuræ, ſolidis pares.

Medulla, ſi nõ additur cuius animalis, & valens futurũ eſt medicamentũ, ceruina miſcenda valentior quàm vitulina, lib. 6. com. phar part.

Nuclei, pini, oliuæ, dactyli autem Auicennæ.

Oleum,

Oleum, oliuum, ex oliuis expressum.

Opium, Thebaicum, Galenus lib. 7. simpl. & post eum omnes.

Petroselinum, Macedonicũ & in hoc Astreoticum, & huius semen maximè in vsu est, lib. 8. comp. phar. part.

Pruna si aluus deiicienda est, Damascena, & Hispana seu Iberica, hodie Augustana & Cathalaunica Italis dicta, sunt multò præstãtiora, vel si qua his similiter sunt pinguia, dulcia. Si ad cohibendum & astringendũ fit medicamentum, Damascena immatura, vel potius quæ Iorana nobis dicuntur S. Iuliani & Turonica.

Papauer album semen.

Piper, album, quia acrius, & linguam magis pungit, quàm nigrum, à quo per adustionem vis exhalauit, Gal. lib. 8. simpl. sed album id maturum intellige. Nam albũ ex macropipere in racemum granatim dehiscente, recens factum, minus acre, & macropiperi facultate proximum, quale apud Serapionem est accipiendum.

Pix, liquida in suppurantibus & tergentibus: sicca, in siccantibus vnguentis epuloticis & glutinantibus, Galen. lib. 7. simpl.

Pæonia, mas seu eius radix vel semẽ, Manardus ætatis nostræ medicus lõgè doctissimus in epistolis.

Polypodium, quercinum vulgò vſurpatur: murale, & à ſaxis prætulerim cum Narbonenſibus quibuſdam, quod frequentiſſimum, & pro quercino omnes venditant, niſi ſi quando aſtrictione opus eſt, qua ratione hederam quoque quercinam nonnullis expeti audio.

Quatuor emollientia
- *malua*
- *althæa*
- *viola nigra*
- *acanthus, id eſt, branca vrſina*

Quatuor ſemina
- *Frigida*
  - *Maiora, melonũ, cucumeris, cucurbitæ, citrulli.*
  - *Minora, lactucæ, portulacæ intubi, cichorij.*
- *Calida*
  - *Maiora, cumini, carui, aniſi, fœniculi.*
  - *Minora, apij, dauci, ameos, amomi.*

Quinque radices vrticæ, apij, petroſelini, aſparagi, graminis, ruſci.

Reſinarum primas non iniuria meruit lentiſcina, id eſt, maſtiche: inter alias verò præfertur terebinthina, quia melior quàm colophonia, & fricta dicta, aut illius loco ponitur laricea dicta, terebinthinæ propè ſimilis, Galen. lib. 1. comp. phar. gen. Recentioribus verò pinea intelligitur.

Ruta,

Ruta, folia rutæ agrestis: Græcis verò folia rutæ domesticæ. Illam verò & illius semen, moly, vel hesanum, vel hesasa, vel cum Syris, apud quos nascitur, Hermolà ferè vocant.

Rosa, rubra recens in purgantibus: sicca in astringentibus.

Raphanus, syluestris.

Rosmarinus, folia, interdũ flos, quẽ nescio cur hodie vulgus ἄνθος. i. florem absolutè appellet.

Rhus, cortex fructus sumach dicti.

Stœchas, Stœchados Arabicæ flos.

Styrax, calamite: nam liquidus vulgò dictus est myrrha stacte, si verus sit.

Santalum, flauum.

Spica nardi, Indica.

Sulfur ἄπυρον, id est, ignem non expertum seu viuum, est nobilissimum, ad quædam extinctum ceu nobis familiarius præfertur.

Σχοῖνος, id est, iuncus: pro schœnu anthos.

Tres flores cordiales, { *violarum* / *buglossi* / *boraginis.* }

Thymum, Atticum, aut ex editis locis & siccis, lib. 4. sanit. tuendæ.

Viola nigra seu purpurea, vulgò Martia & quadragesimalis, quòd in ea tempora flos ferè

incidat, & eadem recens si haberi potest: nam sicca inefficax.

Zizipha.i.iniubæ, recentia & bene matura aut saltē integra, nō putria aut vetustate exucca, quod illis post sextum mensem ferè accidit.

Si quæ singula in singulis regionibus sunt præstantissima & laudatissima.

Alumen, Milesium.

Agaricus, Ponticus Andromacho iuniori in (Theriaca

Mysi, Cyprium.

Nitrum, Berenicium. *Sinon, Syriacus.*

Cuminum, Hispanum, alibi Æthiopicum melius Ægyptio.

Anisum & Thymū, & alia plurima, Cretica lib. 4. sanit. tuend. in diatrion piper. & diacala

Meon, Hispanum & Macedonicum.

Aristolochia, Pontica, & hac melior Cretica lib. 10. comp. phar. part.

Phu, Ponticum. *Castorium, Ponticum*

Daucus, Creticus, semine & radice bonus: ceteri solo semine.

In Dicaarchia, qua nūc vocatur Puteoli, ærugo, cerussa, æs, squama æris, & alia nōnulla. Roma argenti spuma fit optima: ex Sicilia, item magna Libya & Creta quotannis multo præstantissima Romam afferebantur.

Hucusque Siluius.

DIARIVM PHARMACORVM PARANDORVM, ET SIMPLICIVM LEGENDORVM,

A

MATTHIA LOBELIO collectum.

IN vniuerſum annum optimè inſtructurus officinam Myropola per dies & menſes operariis, famulis & officinæ caculis iniungit quæ facienda ſunt; quia nonnulla medicamenta omni tempore parari nequeunt: quorum quidem aliqua ſi concinnari poſſent; tamen non debent, quia omnia ſimplicia ſuo tempore & in ſummo virium vigore (vt ſcitè Dioſc. & Gal. docuere) colligenda, recondenda, præparanda, & aliis miſcenda. Nonnulla verò quouis anni cardine, ſolo & cælo, vel minori ſumptu præparantur, & miſcentur. Exemplo igitur ſumpto ab iis qui opera locarunt, exordium ſumemus.

IANVARIO.

MENSE primo & anni primis diebus perluſtranda quæ ſuperſunt valida & integra in officina; vt vitiata, carioſa, antiquata, deprauata & putrefacta abiiciantur; vt & quæ deſiderantur, inueniantur, & abſumpta reſtituantur.

FE-

FEBRVARIO.

QVAECVMQVE imperata sunt mense Ianuario, fieri possunt hoc & sequenti mense. Et circa finem in regionibus calidis. in quibus omnia præcocia sunt, collige Violas ad syrupi præparationẽ; Conseruationẽ siue Conditum ad Oleũ: & ad pulueres cordiales siccatas seruãdas; quas & tardius colligere potes vt sicciores sint, & calor maior adsit ad siccandas eas.
Collige item Keyri.

RADICES COLLIGENDI TEMPVS.

Circa finem Februarij, initio Martij, & primo Vere collige radices in varios vsus, priusquam vis in folia erumpat.

Censuit tamẽ Dioscorides omnes incipiente foliorũ defluuio esse legendas, & cælo sereno, cui in quibusdã Gal. Auicenna & Mesues consentiunt, in aliis diuersa sentiunt.

MARTIO.

RADICES quouis anni tempore colligi possunt quæ hominum cultu & satione crebra in omnem anni partem vegetæ incidunt: quales ferè sunt hortenses alimentosæ. vt,

Apij

Apij vulgaris
Bugloſſi vtriuſque
Betæ
Lactucæ
Intubi
Oxalydis
Raphani
Napi
Paſtinacæ
Siſari
Cepæ
Porri
Allij.

Et præter has erraticæ,

Dauci
Gingidij
Caucalidis

Ari
Dracunculi
Cyclaminis
Periclymeni
Cotyledonis.

Nam hæ quinque vt bulboſę quędam, aliæ etiã æſtate ſiccatis foliis plenæ ſunt, & frequenter Autumno regerminant, alimenti pinguis & craſſi copia.

Quæ verò ſolius naturæ ſponte creſcũt, aut ſemel à nobis tẽpeſtiuè ſeruntur aut plantantur; ferè ſunt optimę, ſolo aut vere, aut (vt dixi) autumno, pauciſſimæ æſtate aut hieme. Quin & hæ quas multis anni partibus communes diximus, ſunt præſtantiores, cùm tempeſtiuè ſatæ adoleuerũt & vigent: aliis verò tẽporibus ignauiores; quãdo vt quadã & holitoris opera & irrigatione cogũtur adoleſcere ſub cælo ſibi parũ propitio; quale æſtiuũ eſt, ac autumnale

&

& hiemale. Sic vere ipſo quando primùm ge-
minare incipiunt, nobis leguntur in annum

Enula
Althea
Iris
Acorus
Symphytum
Ruſcus
Aſparagus
Petroſelinum
Apiũ paluſtre
Fœniculum
Bryonia
Agrimonia
Meum
Phu
Cyperus
Rubia quę potius autumno
Saxifraga
Eringium
Tormentilla
Pentaphyllon
Pęonia vtraq.
Polypodium
Gramen
Lilium
Alni nigræ radicis cortex
Hyoſcyamus
Angelica vtraque
Anonis
Aſarum
Aſclepias
Biſtorta
Betonica
Bugloſſum
Carlina
Garyophyllata
Centaurium maius
Chelidonium vtrumque
Cotyledon
Cynogloſſum
Dictamnus albus
Elleborus niger
Eſula maior
Farfara
Filipendula
Filix
Filix florida.
Gentiana
Iarus
Aron
Imperatoria
Lepidium
Mandragora
Narciſſus
Nymphæa
Radix caua
Capnos Plin
Rubus
Scrophularia
Petaſites
Petroſel. Macedon.
Peucedanum
Pimpinella
Piſtolochia

Pitiuſ

Pitiusa	& Rustica-	Cortex rad.
Cortex rad.	nus	Fraxini
Populi	Muscus arborũ	Cortex rad.
Sigillũ Mariæ	Cort. rad. sam-	Lauri.
Orchides	buci	Cortices arbo-
Raphanus syl.	Rad. Ebuli.	rum.

HERBAE ET FLORES.

Viola Martia ad
Syrupum
Conseruam } in regione temperata.
Oleum
& cordiales confectiones.
Keyri.
Aquæ destillantur ex violis & herbis hieme vegetis, vt Aqua
Vmbilici Veneris
Mandragoræ
Semperuiui
Capill. Veneris.
Adiantum omne, Asplenium, Phyllitis.
In regionibus calidis Syr. ex herbis recentibus parari possunt, vt,
Capillorum Veneris simplex & compositus
Grana Hederæ arboreæ
Oculi Populi.

APRI-

APRILI.

Quæcumque omiſſa Martio menſe, initi[o] Aprilis parari poſſunt.

Keyri	Primula Veris
Narciſſi flores ad oleum	

Cochlearia	Orchides	Saluia vita.

MAIO.

Quæ prætermiſſa ſunt menſe Aprili, fian[t] initio Maij.

Deſtillẽtur herbę quę ad ſtatũ peruenerun[t].

Herbæ quæ iam caulem producunt, & ſe men edunt illo menſe, conſeruantur ad The riacam vel aliam compoſitionẽ. Reponantu[r] in altiori parte domus.

Vnguenta ex ſuccis fiunt.

Emplaſtra ex ſuccis herbarum parantur.

Conſeruationes ex plantis.

Colliguntur

Abſinthij coma ad conſer.

Eupatorium ad ſuccum.

Paludapium	Serides	Plantago
Daphnoides	Lens paluſtris	Lupulus
Cichorium	Leucoia	Tamariſcus
Fumaria	Lichen	Thlaſpi ſemẽ
Geniſtæ flores	Mezereon	Vinca per-
Lactuca ſyl.	Napi ſemen	uinca

Bugulæ
Aſplenium
Phyllitis
Borago
Bugloſſum
Burſæ paſtoris

ſuccus
Limoniũ Germanicum
Sem. Pyrolæ
Ophiogloſſum

Pulmonaria vtraque
Roſæ
Roſmarini flores
Flor. Sãbuci.

IVNIO, & initio IVLII.

Abrotonum
Agrimonia
Alchymilla
Altercum, ſiue Hyoſcyamus
Altheæ flores & folia
Anethum
Anthemis vtraque
Artemiſia
Aſari folia
Ballotæ
Calamintha montana
Calẽdulæ ſtillaticia
Carduus benedictus

Caſſitha
Centaurium minus
Chamædrys
Chamæpitys
Roſę in regionibus temperatis
Syr. Roſ. cõſer. oleũ, vnguẽtum, ſuccus
Betonica
Braſſica marina
Botrus
Branca vrſina
Cari ſemen
Coriandrum
Epithymũ &

Epithymbra
Equiſetum
Euphraſia
Galega
Geniſtæ ſemẽ
Gratiola
Hypericum
Hyſſopum
Iacobæa
Labrũ Veneris
Laurus
Lyſimachia lutea
Maiorana
Marrubium
Marum
Matricaria
Meliſſophyllum

Mentha
Mentastrum
Mercurialis
Miliegrana
Nepeta
Nummularia
Origanum
Papauer
Rheas
Opium
Parietaria
Parthenij siue
Cotulæ flo-
res
Periclymini
flores,& fru-
ctus,& folia.
Petroselini
Macedonici
semen
Phlomos
Pilosella
Polium
Polygoni aqua
& succus
Portulacę suc-
cus & stilla-
ticia
Ros solis
Ruta vtraque
Sabina
Saluia
Sanicula
Saturcia
Serpyllum
Scordium
Verbena
Veronica.

I. V L I O.

In regionibus temperatis quæ prætermiss[a] sunt Iunio, facienda.

Quæcunque Solis feruorem requirunt, pa[-]randa, vt Theriaca, quæ in calidioribus regio[-]nibus parari solet, Iunio mense, vbi omni[a] sunt præcocia.

Parantur Trochisci Aliptæ moschatæ, qui[a] mollescũt Ladanũ & Styrax, sı Soli exponãtu[r]

Quòd si quis eo tempore hæc neglexeri[t] aut prætermiserit, licebit aquam rosaceam ad[-]dere calidè; & vi caloris liquescant; (sicu[t] balneo) quod melius est, quia illa longa in so[-]latio exoluit vires odoratorum.

Apud nos quia ſemina ſeriùs matureſcunt, inſolatio & fermentatio Theriaces poteſt iuuari & accelerari in balneo vel hypocauſto.

Colligenda

Abſinthium
Abrotonum
Ageraton
Coriandrum
Dauci Cretici ſemen
Sem. Petroſelini
Hydropiper
Pulegium vtrumque

Lauendulę flores
Liguſtici ſemē
Sem. Seſeli Maſſilienſis
Sem. Lithoſpermatis
Lupinus
Sem. Maluæ
Flores Meliloti

Sem. Anethi
Morus
Orobus
Capita & Sem. Papaueris vtriuſque.
Pſyllium
Ribes
Sophię ſemen
Tanacetum.

AVGVSTO.

Quæcumque neglecta aut omiſſa ſunt pręcedente menſe, fiant Auguſto.

Collig.

Altheæ ſemen
Sem. Cataputiæ
Cnici ſemen
Cornus
Cynosbatos fructus
Dauci vulgaris ſemen
Cucumis Elaterij

Fraxini ſemen
Milium
Flos Nymphææ
Petum, Mel Peti
Omphacium
Prunus ſyl.
Sem. Sābuci & Ebuli

Rhamni Cathartici sem.
Polium
Ricinus
Spica Lauendulæ
Tribulus aquaticus
Momordica
Scordium
Seseli Æthiopici semen.
Sem. Hyoscyami

SEPTEMBRI & OCTOBRI.

Antispodium è Myrto & Cydonio
Cortices Castanearum
Cotonea mala Halicacabum Mespilus
Rhamni cathartici semen
Radices nonnullæ omissæ Vere nouo. vt, Iridum, Pœoniæ, Acori.

NOVEMBRI & DECEMBRI.

His duobus mensibus, Nouēbri videlicet ac Decembri, eadē erit ratio, si modò in eis contigerit eiusmodi cæli tēperies, vt radices adhuc validæ nulla vel frigoris vel niuis tempestate concutiantur. nam sępe iisdem mensibus contingit, vt sine vlla cæli iniuria Pharmacopœis quod reliquum est radicū in hortis remanentiū, æquè ac in præcedētibus, colligere liceat.

Sequuntur & nonnulla purgantia medicamenta M. Lobelij.

ALI-

ALIQVOT MEDICAMENTA COMPOSITA HABERE IN PROMPTV OPERAEPRETIVM.

DOLVM esse si quis compositis vtatur Villanouanus dixit, vbi in prõptu habentur simplicia: Duabus tamen de causis nõnulla composita pharmaca non minus vtilia quàm necessaria sunt. Prima & potissima, quotiescumq. præcipites implicati morbi, eorumdemq; sæuissima symptomata adeò vrgent, vt noua medicamenta, magistralia vocata, repentè per otiũ concinnare non liceat. Secunda, quia multa comprobata, & vsu & ratione receptæ compositiones fermentatione egent; vnde noua & optata exoritur facultas; quandoquidem simplicia quouis loco, cælo & solo, ad manum esse nequeunt; ideò quo tempore maximè vigent, in annuum vsum ex his composita nonnulla medicamẽta præparari, permisceri & asseruari operæpretiũ est, vt Theriaces compositio, Mithridatica, Philonis antidotus, & huiusmodi. His rationibus ductus, quia medicamento purgante indies vtendũ, aliquot tuta eaq; pauca pharmaca composita, blando nulloq; labore euacuantia, singulis humoribus dicata, nobis

elegimus; quibus diu felicissimè vsi sumus, & ex duabus tribúsue cõpositionibus vnã fecimus, ne mole & copia compositionum obruamur; quæ diu in officinis asseruari solita, sæpe putrẽt, non sine Pharmacopœorũ & ægrotantium dispendio.

CHOLAGOGVM ROSATVM

CLEMENS, OMNI AETATI VTILE, *ori, ventriculo & visceribus gratũ, febribus & affectibus biliosis aptũ. Respondet Electuario Rosato, & Elect. è Prunis solutiuo.*

℞. Succi Rosarum rub. ℥ xv.
Sacchari albi ℥ xxx.
Mellis candidi despumati ℥ vj.
Prunorum ℥ xx. quæ exhibent pulpæ solidiusculæ ℥ xvj.
Passularum à stipitibus mundatarum ℥ xij. quarum pulpa solidiuscula est vnciarum vj. Pruna & Passulæ coquantur separatim ad mollitiem ex decocto sequenti, & per setaceum cernantur.

℞. Cichorei totius
Boraginis Acetosæ
Polytrichi, vel Adianti
Endiuiæ
} ana m. iij.

Hor-

Hordei integri m. j.
Glycyrrhizæ mundæ ℥ j. ß.
Florum violarum
Boraginis ana m. j.
Anisi ℥ iij.

Fiat omniũ decoctio in s. q. aquæ ad ℔ iiij. In cuius colatura coque in vase occluso Pruna & Passulas. In residuo infunde, coque leniter

Seminis Psyllij
Quatuor seminũ frigid. maiorum
Sem. Lactucæ
Oxalidis
& Portulacæ cõtusorum } ana ℥ ß.

Dissolue G. Tragacanthi ʒ j. ß.

Saccharum, Mel & Succus rosarum coquãtur ad Electuarij solidiusculi consistentiã: deinde pulpæ & emulctiones seminũ addantur, iterumque coquantur lento admodum igni; tum demum insperge pulueres

Cinnamomi electi ℥ ß.
Santalorũ rub. ℥ j. ß. Santal. alborũ ʒ vj.
Garyophyllorum
Surculorũ vel foliorum Lentisci } ana ʒ j. ß.
vel Garyophyllorum ʒ ij. ℈ j.
Macis ℈ iiij.

Adde denique singulis lib. siue ℥ xij. huius

Electuarij, Scammonij optimi ℥ j. cocti in ℥ j. ß. Succi rosarum lento igne vel cineribus calidis, quemadmodum coquitur à Mesue in suo Elect. Rosato.

Tota compositio est librarum v. & ℥ v. Dosis à ʒ iij. ad ʒ iiij. v. & vj.

Si velis minus purgare, vtare minori dosi. medicamenta enim validiora minori dosi assumpta, debilia sunt.

EXTRACTVM MELANAGOGVM SANGVINEM DEFECANS,

& serosa excremẽta euacuans, omnibus cutis & cuticulæ vitiis, lepræ & elephantiasi conueniens, siue à bile, siue à pituita salsa. Spleneticum & Hepaticum medicamentũ efficax.

℞. Succorum Rosarum rub. defecatorum ℔ ij.

Suc. fumariæ
Lupulorum
Boraginis
Pomorum dulcium
Mercurialis
Endiuiæ vel Cichorei
} ana ℔ j.

Vini albi

Quibus decoque sequentia in balneo oper(culo occluso.

℞. Po-

℞. Polypodij recentis, & adhuc viridis è quercu vel fraxino ℥ vj.
Foliorum Senæ mundatorum ℥ ix.
Summitatum & florum Thymi, Caſſithæ & Abſinthij ana ℥ vj.
Radicũ Lapathij acuti virentium Helenij Ebuli, vel Corticis radicum Sambuci Corticis rad. Fraxini & Populi nigri ana ℥ j. ß.
Capillorũ Veneris vel Polytrichi Aſplenij Chamædryos Chamæpityos ana m. j. ß.
Florum Chamæmeli Romani & Cotulæ fœtidæ ſiue Parthenij ana m. j.
Seminis Cnici ℥ iij.
Sem. Aniſi Fœniculi Carui ana ℥ vj.

Contuſis, infuſis, decoctis, expreſſis & tranſcolatis infunde

Agarici candidiſſimi & leuiſſimi Hermodactylorum, & Pulpæ Colocynthidis ana ℥ j.
Omnium Myrobalanorum ana ℥ ij.

 Zingi-

Zingiberis	Cinnamomi	
Schœnanthi	Macis	ana ℥ j
Galangæ	Garyophyllorum	

Iterum expressis & defecatis percoquantu lento admodum igni cum mellis candidi ℔ tri bus ad mellis vel Electuarij liquidi crassitudi nem. Addendo singulis ℔. Scammonij præ parati vel cocti in succo Rosarũ, vt antè dixi mus, ℥ ß. pul. Gummi Arabici ℈ j. Dosis ʒ iij. ad ʒ iiij. & vj.

Extremis morbis adiiciũtur vniuersæ com positioni
Hellebori albi
& nigri ana ℥ ß.

CATHARTICVM HYDRAGOGVM.

℞. Radicum Graminis ℥ vj.
Rad. Asari ℥ j.
Granorum Hederæ arboreæ ℥ iiij.
Garyophyllorum Galangæ tenuis
& Cinnamomi ana ʒ ij.

Coquantur ex arte, vt dixi modò, in s. q aquæ mulsæ, & ℔. j. vini albi, ad ℔. j. Colatu ræ adde Succorum rad. Iridis & Brassicæ ma rinæ ana ℔. ß.

Succo-

Succorũ Chamælçæ & Thymelçæ } densatorum, vt docuimus capite de Chamælæa, ana ℥ iij.

Vel eorundem vice in regionibus frigidis quę carent vel non abundant Chamælæa & Thymelæa, sume

Extracti Laureolæ vel Gratiolæ ℥ j.

Percoquantur igni lento cum sacchari ℔. j. ab igne vbi abstuleris, adde pulueris radicis

Mechioacæ ℥ j. ß.

Tartari albi ℥ ß.

Macis ʒ ij.

Datur ex aqua Graminis & mulsa à ʒ iij. ad ʒ iiij. cum pari quantitate Melanogogi.

DIACNICVM CVM CITRO SOLVTIVVM PHLEGMAGOGVM

& Hydragogum, quartana febre affectis, vt si quod aliud, vtilissimum. Respondet Diacarthamo & Electuario è Citro solutiuo Monspeliensium.

HAEC *Compositio à Cnico siue Carthamo nomen accepit, tamquam pracipuo agente: meritò igitur* ℥ iiij. Medullæ seminis Cnici *cum Rondeletio legendum, pro* ʒ iiij. *(vt deprauatè habent omnia exemplaria) censemus.*

Ad

Ad hæc Cnici ſemen omnium viſcerum obſtru-ctiones reſerat; colluuiem propellit, & pitui-tam purgat egregiè.

Recipit autē Medullæ ſeminis Cnici ℥ iii vel eius loco ſume ſeminis Cnici boni & pleni ℥ xiij. ʒ vj. ℈ ij.

(ex ℈ j. autem ſeminis habebis G. vj. medullę.)

Contundátur, & fiat emulctio ex aqua mul-ſa, vel iure gallinacei, vt docet Dioſcor.

Cōſer. Corticis Citri* melle conditi *ad deterſio-nem pituitæ

Conſer. Violarum &

Florum Boraginis ana ʒ x.

Carnis Dactylorum vino albo maceratorū ℥ j.

Pul. ſpecierum Diatragacanthi frig. ℥ j. ſ.

Turbith ℥ j. ʒ vj.

Diagridij vel Scammonij ℥ j.

Zingiberis albi ʒ ij.

Hermodactylorum ʒ iiij.

Spiritus Aniſi, vel

Fœniculi Cochlearia tria.

Mellis optimi deſpumati ℥ xij.

Sacchari albi ℥ xx.

Terenda terantur & permiſceantur.

ANTI-

ANTIDOTI DIAPHOENICI MESVAE EMENDATA DESCRIPTIO.

℞. Dactylorũ Cheyron, id est, è Chayero oppido, non Cirrhon siue fuluorum, vt malè ex Græco vertit Ruellius, nonnullas officinas secutus, ℥ xij: & ß.
Macerentur vino* albo, loco tepido ad mollitiẽ, terantur, cernantur per cribrum. *Rondel.
Pinearum non penidiorum aqua hordei mundatarum & infusarum ℥ v.
Turbith optimi ℥ iiij. ʒ iij.
Amygdalarũ dulcium purgatarũ ℥ iij. ʒ vj.
Scammonij ℥ j. ß.
Zingiberis, Piperis longi, Cinnamomi, Macis, Galangæ, Xyloaloës, Foliorum Rutæ siccorum, Anisi, Fœniculi, Dauci Cretici, vel eius loco Cari semen aromaticum, ana ʒ ij. ß.

Probè trita omnia excipiantur, libris tribus Mellis despumati ex infusione vini Dactylorum & aqua Hordei, in qua post lotionem Pinei & amygdala macerata sunt.

Tota cõpositio est ferè lib. v. & ℥ xj. Dosis ab ℥ ß. ad ʒ vj.

HIE-

HIERA AROMATICA

SIVE PILVLAE EX ALOE AROMATICAE.

℞. Aloës ſuccotrinę aliquoties maceratę ſucc[o]
Roſarum rub. & exſiccatæ in clibano ℥ ii[j].
Agarici Trochiſcati tenuiſſimè triti ℥ ii[j].

Cinnamomi Rad. Aſari Spicæ Nardi Maſtiches	ana ℥ j. ℈ ß.
Garyophyllorum Macis Galangæ Schœnanthi Xyloaloës Croci	ana ℈ ij.

Cum Syrupo è Stœchade excipiantur.

PLVRA *iam non excutiemus, freti D. Rondeletÿ Pharmaceuticam officinam mendis innumeris vindicatam, tandem in publicum prodituram.*

Quærenti autem Medicamentorum varia & comprobata genera, eiuſdem Rondeletÿ Remediorum formulæ obiiciantur.

SVCCEDANEA, QVID PRO QVO VOCANT.

ANτιβαλλόμενα, hoc est, Simplicia, quæ aliorum facultate similium penuria supponi possunt medici consilio. Quæ nomine Galeni circumferuntur, & à Paulo ad verbum propè citantur, Galeni non esse hinc liquet, quòd statim ipso initio Galenum citat. Adhæc Anacardij fructus mentionē facit, qui Galeno ignoratus fuit. Postremò multa supponit absurdissima, vt loco Agarici, Euphorbium: pro Serpyllo, Potamogitona: vice Gallæ, sordes gymnasiorum: in locum Polypodij, radicem Chamælea aut chamæleontis: pro Polytricho, Absinthium, & alia eius generis plurima viribus dissimilia. Tamē quæ recipienda magis sunt, tum ibidem, tum ex Galeni libris, tum etiam ex Arabibus vtcumque proferemus: vt

PRO Aqua pluuia, supponi potest aqua fontana pura, & ab omni mistione sincera, Galenus lib. 1. comp. pharm. part. in diacodio.

Acatia, succus & caro prunorum agrestium, vel hypocistis, Auic. 2. canon.

Asaro, acori par pondus & dimidium. Carpesium

sium quoque pro asaro & cum asaro, lib. 2 compos. phar. part.
Absinthio, cum Galen. abrotonum: & econtra pro abrotono absinthium.
Acanthij semine, lychnis, & econtra ἀντιβαλλόμενον.
Acantha Arabica seu Ægyptia herba (quæ sucaba Serapioni dicitur) acantha leuce nostras eidem dicta bedegar.
Alicacabo, semen solani.
Aspaltho, pix liquida, brutia.
Æthiopicæ oleæ lachryma, lachrymarum acaciæ partes duæ; seu pro gummi lemnij, gummi Arabicum.
Acoro, ad flatus & hepar ac lienem iuuandum, cumini par pondus, & tertia pars aristolochiæ, Auicenna.
Anchusa, hyacinthus.
Arsenico, sandaracha.
Amylo, sicca farina.
Amygdalis amaris, absinthium.
Aristolochia quauis, una ex tribus aristolochiis, quamcumque habueris, Gal. lib. 3. comp. phar. part.
Adipe vulpis, vrsinus.
Adipe ceruino, anserinus.

Alu-

Alumine, sal fossitius.

PRO Balaustio, malicorium.

Buccinis, ostrea vsta.

Balsami liquore, myrrha stacte.

PRO Cinnamomo casia aut amomi duplum ad odoris gratiam, Gal.lib.5.comp.ph. part.in dentifricio Pro Cinnamomo, duplum optimæ casiæ, vel cũ Quinto medico duplum vel multum carpesii, vel certè non paucior casia, Gal.lib.2.3 & 8.comp.ph.part. & lib. antid. Quidam carentes Cinnamomo, in vicem eius ponunt æquale pondus ex semine cardamomi, Democrates in Cyphi, lib.2.antidotorum Gal.

Casia, cinnamomum, Gal.lib.2.comp.ph.part.

Casiæ cortice, nardus Indica vel malobathri folium vel contrà, lib.6.comp.ph.part.

Chamæmeli floribus, duplũ foliorũ & radicum.

Costo hodie rarissimo, pyrethri dimidiũ, vel bacca cedri vel radix helenij vel ireos.

Cimolia terra, ex Cimolo vna Cycladum retrimentum ferri & mole simul attritorum.

Cardamomo maiore, minus, & contrà.

Calamintha omnis mentastrum & pulegium similia sunt facultatibus, ob id inuicem sunt antiballomena.

Croco, crocomagma.
Cypero, iuniperus maior.
Cumino, semen rutæ vel agni.
Clinopodio, heliotropium.
Colocynthide, semen ricini.
Capparis radicis cortice, cortex radicis tamaricis vel ericæ.
Cicutæ semine, coriandrum.
PRO *Dictamno, elelisphacus vel nepitha.*
Doronico, dimidium seu duæ tertiæ garyophyllorum, Auic.
Damasonio, eringium.
PRO *Elaterio, succus foliorum cucumeris agrestis.*
Ebeno, lignum Guaiaci, & contrà. Nam quas vires hodie in ligno Guaiaci experimur, ebeno tribuit Gal. lib 6. simpl.
Eupatorio Mesuæ, absinthij & asari ana dimidiũ pondus eius, vt ambo simul mista æquent pondus Eupatorij Mesuæ, ab eupatorio Græcorum diuersi.
PRO *Folio, folium garyophylli, nardus Indica si inuenitur, casia, id est, vulgare cinnamomum, macis, Auicenna 2. canon.*
Ferrum, ferrugo, squama ferri: idem propè pollent, & pro se mutuò ponuntur.

Fim-

Fimo palumbis, fimus columbæ.
Felle ſuillo, vel perdicis, vel piſcium.
PRO *Gentiana, aſari, & radicis capparis ana dimidium.*
Gongilide, heliotropium.
Glycyrrhizæ ſucco, æquale radicis eius. Andro. in arter. 15. apud Gal. lib. 7. comp. ph. part.
Gnidio cocco, ſemen lathyridis, & contrà.
Galbano, ſagapenum.
PRO *Hammoniaco, propolis.*
Hermodactylo, in doloribus iuncturarum folia Anchuſæ & dimidium Bdellij.
Hederæ gummi, gummi Perſici.
Hyacintho, flos Iſatidis.
PRO *Iride Illyrico, helenium odoratum.*
PRO *Lapide laſio, lapis gagates.*
Lapide magnete, lapis Phrygius.
Lapide Phrygio, pyrites lapis vel argyrites.
Libyſtico, ſemen ſtaphylini, id eſt, paſtinacæ, præſertim agreſtis.
Lepore marino, cancer fluuiatilis.
Lanariæ radice, radix veratri nigri.
Lycio, ſuccus radicis centaurij magni, lib. 7. ſimp. alij ſuccus baccarũ periclymini, auctor libelli Dynamenon, Galeno malè adſcripti.
PRO *Melle, mel aërium vel ſaccharum.*

Malobathro, casia, vel nardus Indica.
Myrrha Troglodytica, calamus odoratus.
Myrrha, Smyrniũ, & contrà. Diosc. in Smyrni
PRO *Nasturtij semine, folia eius sicca.*
Nuce moschata, par spica.
Nardo Syriaca, iuncus odoratus.
PRO *Opopanace, hammoniacũ, vel galbanu vel sagapenum, vel bdellium, lib. 2. ad Glau conem in curando scirrho.* (di
Ocimo garyophyllato, melissa in affectibus co
Oleo Laurino, pix liquida, licet illo inferior, v oleum cedrinum, vel cicinum, vel vetus, v oleum ex lucerna cum Hera, Gal. lib. 1. com ph. part. vel coctum (sic enim tenuius fit, veteri ac cicino simile) vel sordes lucern rum luti crassitie, ibidem.
Oleo rosato, violatum, nymphaæ, amygdalinu autem loco rosacei boni, id est, ex multis ro cum oleo omphacino insulso facti, lib. 3. com phar. part. initio.
Oleo ricinino seu cicino, raphaninum.
Opobalsamo, opocarpasum Gal. vel myrrh acte, vel liquor myrti.
Oryza, hordei farina.
Oesypo, medulla ceruina.
Omphacio, succus rhois, vel vinum austerum.

PR

PRO *Pipere longo, album: pro albo, nigrum optimum, id est, grauissimum, & contrà, 4. sanit. tuend.*

Periclymeni fructus drachmis tribus, radicis eiusdem drachmæ tres, lib. 9. comp. phar. part.

Phœnicobalanorum pinguium carnis drachmis tribus, palmulæ seu dactyli tres, aut sex, Gal. lib. 7. comp. phar. part. in arteriac. 15. Andromachi.

Psyllio, lens palustris.

Petroselino Macedonico in Theriaca, alterius regionis petroselinum, Galen. lib. 1. Antid.

PRO *Resina fricta, pix, aut pix brutia, Galen. lib. 9. comp. phar. part.*

Rubigine, scoria ferri.

Raphani seminis drachmis decem, succi eiusdem cyathus vnus, Gal. lib. 9. comp. phar. part.

Rosis, flos rosarum, vel contrà, Gal. lib. 6. comp. phar. part.

Rhoë coriario, rhus obsoniorum, & contrà, Gal. lib. 6. comp. phar. part.

PRO *Staphide agria, pyrethrum.*

Spodio Græcorum, cinis super fornacem aurariam inuentus melior quàm ebur vstũ, quod nescio cur hodie Barbari spodium vocent.

Styrace, castorium.

Sale Indo, saccharum candefactum.
Sagapeno, gummi cedri, hammoniacum, resina picea sicca.
Spuma nitri, nitrum molle vel aphronitrum, Gal. lib. 3. comp. phar. part.
Sulfure viuo, flauum vel vstum & purgatum.
Satyrio, semen erucæ, vel scincus, vel contrà.
Sinapi, cardamomum vel cardamum.
Scammonio, ricinus.
Stibio contuso, squama æris, stannum vstum.
Sepiæ osse, pumex.
Serapiade, pæoniæ radix.
Scilla, bulbus.
Struthio in sternutamentis elleborus albus.
PRO Terebinthina, larix dicta resina, ei propemodum similis. Gal. 1 lib. comp. phar. gen.
Thapsiæ succo, chamæleontis nigri succus, vel nasturtium, vel nasturtij aut erucæ seminis pondus æquale, licet illa sint multò inferiora thapsia, Gal. lib. 1. comp. phar. part.
Tamaricis succo, succus sambuci, Gal. lib. 9. comp. phar. part.
PRO Veratro albo, nigrum.
Visco quercino, chamæleon niger.
Vino Falerno, aliud quoduis colore fuluum substantia tenue, vt perluceat, & sit odorum vehemen-

hementer, vt Aruisium ex Chio. Lesbium ex Mitylene, Cresso, Methymna, & Tmolites; Gal. lib. 1. comp. phar. gen.

PRO Zedoaria, aristolochia.
Zingibere, pyrethrum.

Ἀντιβαλλόμενα, vel horum aliqua vel alia, potest quauis regio noua, desideratis facultate affinia facere, doctorum medicorum cõsilio: nam si Arabibus & Græcis pro sinapi Cardamomum forte ipsis frequentius licet substituere, quidni pro cardamomo frequentissimum nobis sinapi vsurpabimus? præsertim cùm vt pro cinnamomo casiam, sic contrà pro casia cinnamomum assumi probauimus: idemq; in aliis faciendum puto. Ob id Galenus lib. 7. simplicium, melissophyllum (inquit) marrubio facultate simile, sed ipso multò imbecillius, ob id melissophyllo vtitur nemo. Nam absurdum fuerit, præsente vbique terrarum magno marrubij prouentu, vti melissophyllo. Si cui verò ad manum non fuerit marrubium, melissophyllo vti poterit, obseruata eius præ illo imbecillitate, vt ob id quantitas eius augeatur. hæc Gal. qua ratione pro cinnamomo duplum casiæ optimè miscemus medicamentis, vt quantitate qualitatis imbecillitatẽ redimamus.

Quæ igitur apud singulas gẽtes sunt copiosa,

modò sint facultate proxima his quæ desiderantur, quia faciliora sunt paratu, ponantur, vt in Asia in frigidis capitis affectibus, aut in declinatione calidorū, rustici cedrio dicto vtuntur: eius penuria pisselæo, id est, pice & oleo mistis liquida forma: interdum etiā cedrio & pisselæo simul magis & minus mistis, prout vires eius intendere student: hoc autem linunt sinciput, nares, frontem, aures, & quibusdam plantam & sedem, Gal. lib. 2. comp. phar. part.

Sed videmur Antiballomenis nō egere, qui magna cura iā simplicia generis omnis in promptu habeamus: imò maximè egemus, cùm multa simplicia veteribus laudatissima (vt Theriaces compositio docebit) hodie nobis parū sint cognita. Quæ vbi certa erūt, his vtendū potius quàm antiballomenis. Vt enim pluris est equo domini oculus, quàm equisonis industria; pluris agro domini vestigium, quàm villici stercorisatio; pluris familiæ paterfamilias, quàm procurator; pluris prætor, consul, rex, pastor, quàm proprætor, proconsul, prorex, mercenarius: sic plus tribuendum puto his quæ maiores magno delectu & ratione optima in cōpositiones cooptauerunt, quàm quæ illorum loco coacti adoptamus. Hæc hactenus ex Iacobo Siluio.

PE-

PETRVS COVDEB.

PHARMACOPOEO.

LIBELLVM *hũc, Pharmacopœe candide, denuò percurrissem, atq. exactiùs ruminassem, loca ægrota reliqua leniendo, ac nubila scholiis illustrando, extremam illi manum adhibens; nisi otium, opusculi angustia, typographi quoque commoda occasio, atq. immaturæ quodammodo frugis extorsio, perorare me, atque vela ventis committere coëgissent. Omnia itaque hæc, cùm obiter saltem, ex tempore, & tamquam ex transcursu tibi tradantur (etenim ne tantillum quidem à Pharmacopœo vestræ farinæ homine, cuius tamen propriè muneris est, hactenus nostro seculo prodiisse cognoscitis) æquo sunt consulenda animo, dum meliora dare Deus permiserit.*

FINIS.

DE SVCCEDANEIS LOBELII, IMITATIONE RONDELETII, E CVIVS FRAGMENTIS ET PRAELECTIONIBVS HAEC FERE DECERPTA SVNT.

CVM attentiore lectione animaduertissem vulgatum Succedaneorũ libellum, quem nonnulli Galeno, alij Paulo acceptum ferunt, scatere mendis, & plerisque locis mutilum esse; vtpote qui ex Græco in Arabicum, & de Arabico sit denuo Latinè versus, aut potius peruersus, à Mauro quopiam, vel Maurogræco, qualis fuit & Actuarius: visum fuit, quæcumque Dioscorides, Galenus, Aëtius atq. Paulus litteris mãdassent, experimentaq. tum veterum tum recentiorum confirmassent, seligere; eaque sic digerere, vt quid alteri cuiuis æquipolleat, studiosis in posterum patêret.

Hunc autem libellum neoterici cuiuspiam esse, vel id plus satis arguit, quòd nonnulla addita inibi sint quæ Galeni tempore ignota fuere, vti Anacardia, aliaque complura: nullo tamen ordine aut delectu, ac sine iudicio. Vt, quòd fortè Chamæmelini legerant alicubi, nominis decepti affinitate, Melinum subdiderunt;

runt; quàm inſcitè, nullus eſt qui id ignoret: illud enim laxat & moderatè calfacit, hoc verò refrigerat aſtringitque. Eadem ineptia, quòd fortè Cepæam Portulacæ ſimilem legiſſent, illius vires huius facultatibus reſponſuras putarunt. Itidē leporem fluuiatilem cancri loco vſurpari; vel, vt alius quiſpiam correxit, marinum, indoctè, vt qui ignoraſſe videatur cancrum alimentũ & antipharmacum eſſe; leporem verò vel odore ſolo vomitorium & venenũ. Nec hoc falſum ſolummodò, at & diſcriminis plenũ, cùm loco Opobalſami Opocarpation ſubſtituunt, quod venenũ frigidum eſt Dioſcoridi, vinoque, vti Cicuta, expugnãdum, teſte Gal. lib. De antidotis. Verùm ſi hîc Carpaſon legamus, vera fuerit lectio, eſt enim tenuium partium. Cinnamomo item Behen rubrum reſpondere nequit. Neque placet ordo ſeriesq. collationum: nam olea oleis, non reſinis aut aquis ſunt conferenda; vt, quoad eius fieri poteſt, ſint ſimillima. Deinde ſi non licet ex ſpecie proxima, ſaltem è genere, cùm abundemus probis remediis. Nec parui facio regionũ vbi naſcuntur proprietates, veluti Creticarum plantarum, quas Italicis efficaciores puto; niſi ſqualida admodum fuerit ęſtas: tum
enim

enim Polium Italicum aut Stœchas non cedunt Cretico aut è Stœchadibus insulis.

Imperitiæ fatuæ est, substituenda præcipere rarioribus inuentu, ea quibus caremus, aut adulterata, vt loco cinnamomi, amomum. Insaniæ itidem, vbi abundamus lactuca, opocarpatum optare. Licuerit tamẽ, si qua sint rarius obuia aut minus trita, eorum loco vsurpare viribus similia, vti Terebinthinę verę loco, Lentiscum, qui frequentior & feracior est.

Cùm autem succedaneis vti non rarò cogamur, nec enim omne fert omnia solum, nec vbiuis medicamẽta opportuna occurrunt, (ruri enim ἐυπορίστοῖς vtendum; & cùm medicamenta necessaria ad repentinos casus ad manum minimè sint, præsentibus vtendum) eligenda erunt quæ nostris simplicibus substitui possunt, vt Galenum fecisse legimus, cui Euphorbium cùm ad spicula, aculeos & infixa eximenda deesset, ex aluleariis Propoli pro Euphorbio felici successu vsurpauit.

Succedaneorum verò vsus hodie magis est necessarius quàm vnquam fuit; cùm multis quæ antiquis in regionibus suis exortiuis & exoticis diues & vber prouentus sufficiebat, hodie careamus; tum suppositicia Hebręorum

&

& mercatorũ vafro ingenio adulterata tranſuehantur; quæ ſi reiicienda, alia ſubſtituere neceſſe eſt. Adhæc pleraq. priſca ſimplicia medicamẽta exoleta, antiquitùs notiſſima & vſitatiſſima, hodie ignorantur.

Permultæ Arabibus excogitatæ & vtiles inuentæ compoſitiones, efficaciſſimaq́ remedia in vſum recepta, quorũ ſimplicia barbarie vocum nobis prorſus ignota ſunt. Quid enim nominibus illis barbaris ſignificare voluerint, neſcimus; aut illis caremus. At in ſuccedaneorum delectu & vſu, peſſima illa medicorũ conſuetudo meritò reiicienda, quæ iam à multis annis inualuit, magno ægrotantium incõmodo; qua in compoſitione remediorum omnia quæ commendata ſunt vel ad morbum, vel ad partem affectam, vel aliquod ſymptoma, congerunt temere; & cùm omnia ſimilia vſurparunt, haud habent amplius quod pro ea herba aut medicamẽto ſubſtitui poſſit. Quòd ſi vna, duabus, vel tribus herbis contenti eſſent; numquam ſuccedaneo deſtitueretur pharmacarius. Sin autem quantitas neceſſaria foret, pro manipulo adde duos, pro duobus tres vel quatuor. Hinc duo conſequentur cõmoda; certior medicamenti operatio, facilior & citiſſima

præ-

præparatio; pluribus remediis & ſuccedaneis ſummo artis Medicę ornamẽto abũdabit medicus, cui iterare, immutare, ſupponere pharmaca licebit, & plura quàm vulgus Medicorum & Clinicæ ſapere. Vt ſi in ſuo decocto Boraginẽ præſcribat; ea ſi defuerit, Bugloſſum agreſte ſubſtituet, vel contrà: ſi Scariola deſit, ſuccum ſubſtituere vel ſyrupum licebit: ſi Cichorium, Dens leonis, vel Endiuia: ſi Chamæpitys, Chamędrys ſubſtituatur, ſi deſit, vel contrà. Sed quid faciet, ſi omnia congerantur in vno eodemq. medicamento? certè nihil aliud erit, quàm poëticum illud chaos,

Rudis indigeſtaque moles.

Illud Villanouani ante oculos voluant, vbi in promptu habentur ſimplicia, dolum eſſe ſi quis compoſitis vtatur.

A praua igitur conſuetudine recedant, & illos tamquam ſcopulos vitent: caueant item malos, auaros, improbos, indoctos & impudentes pharmacarios, qui nummi & lucri rapaces, farraginem medicamentorum etiam ſemiputridorum collaudant. Quidam hoc faciunt vt copiam oſtentent, vel ignorantia, vel ſuperbia; & aliqui docti, ne videantur in remediorum cognitione minus exercitati.

Por-

Porrò cùm ſint quædã compoſitiones vtiles priſcis medicis excogitatę, experiẽtia & ratione receptæ & cõprobatæ, nonnulla ſuccedanea inueſtigare, agnoſcere, & ſufficere oportet, vt parari poſſint nobiliſſima pharmaca, quæ ea ratione minimè excludenda & reiicienda: cùm non tanta infelicitate ſuccedanea quædã illis non inferiora interdum æquè bene expleant omnes pollicitationes genuini medicamenti.

SVCCEDANEA, QVANTVM FIERI poteſt, eiuſdem ſint generis & ſpeciei.

Rondelet. Herba pro herba.
Radix pro radice.
Flos pro flore.
Semen pro ſemine.
Succus pro ſucco.
Lachryma pro lachryma.
Reſina pro reſina.
Muccago pro muccagine.
Metallum pro metallo.
Lapis pro lapide.
Terra pro terra.
Pix pro pice:
Axungia pro axungia.

Medulla

Medulla pro medulla.
Auis pro aue.
Serpens pro ſerpente.
Pars animalis pro parte.

COMPOSITIO PRO COMPOSITIONE.

Puluis pro puluere.
Trochiſcus pro Trochiſco.
Opiata pro opiata.
Electuarium pro electuario.
Pilulæ pro pilulis.
Eclegma pro eclegmate.
Tabella pro tabella.
Confectio pro confectione.
Conſeruatio pro conſeruatione.
Syrupus pro ſyrupo.
Emplaſtrum pro emplaſtro.
Oleum pro oleo; ſiue ſimplex, ſiue compoſitum.
Vnguentum pro vnguento.

THEO-

THEOREMA VNIVERSALE VEL COMMVNE.

Medicamentum quod ſubſtitui debet, ſiue internis, ſiue externis conuenire debet { viribus occultis, manifeſtis, & conſiſtentia. Sit etiam ſimile in Sapore, Odore, Ætate, Natalitiis & regione Natura & tẽperamento.

Nonnulla in externis remediis ſupponuntur; quibus in internis vti non licet: vt ſuccus Carpathi ſubſtitui poteſt pro Lactucæ ſucco in externis: cùm tamen venenum ſit, non introſumitur.

Non totum ſimplex; ſed aliquæ partes ſubſtituuntur.

vt Muccago ſeminis Pſyllij pro muccagine ſeminis Cydoniorum: non totum ſemen, quia pars interior temperamento differt à muccagine, & venenata putatur. Neque etiã Cydonium malum conuenit pro ſemine ſuo; quia viribus & conſiſtentia differt.

Formulæ quædam in quibuſdam remedii sibi mutuo ſuccedunt. vt

Conſeruatio, pro ſyrupo eiuſdem ſimplicis fructus, floris, vel radicis.

Conſeruatio Capillorum Veneris, pro ſyrupo in opiata ſubſtitui poteſt: Sed in ſyrupi conſiſtentia non poteſt; quia remedij formula non patitur.

Pro liquidis liquida ſubſtitui debent : quare deficiente ſyrupo, aqua vel herbæ decoctum ſubſtituatur.

In quibuſdam conditis ſupponere licet ſyrupum Conſeruationis; quia in ſyrupo conſeruantur. Vt ſyr. Conſeruationis Citri, pro ſyrupo è corticibus Citri. Syr. Conſeruationis radicis Bugloſſi, pro ſyrupo de Bugloſſo.

Emplaſtris item pro vnguentis vti licet; & contrà, modò pars affecta aſſentiatur. vt Emplaſtro filij Zachariæ, pro vnguento Reſumptiuo; & Reſumptiuo pro emplaſtro. In thoracis verò affectibus, niſi diſſoluatur aut malaxetur, nō vtendū, quia emplaſtra impoſita dilatationem coſtarū & reſpirationē impediunt.

Emplaſtrum è Ceruſa, pro vnguento albo, niſi inflammatio prohibeat; quæ neque dura neque grauia ferre poteſt.

VARIA

VARIA ALIA MEDICAMENTA PRO ALIIS SVBstituere licet, modò vires correspondeant.

Pilulæ pro confectionibus:& Confectiones pro pilulis. vt

Hiera ſimplex pro pilulis de Hiera & Benedicta; & contrà.

Et pro pilulis pituitoſis; Electuarium Diacarthami; de Citro ſolutiuum.

Pro bilioſis, Electuariũ de ſucco Roſarum, & contrà, obſeruata cuiuſq. quantitate. Hieræ & ſimiliũ Electuariorũ doſes augendę, ob mellis molem, quæ medicamenti vires minuit.

Syrupus pro eclegmate, ſi lambendo aſſumi debeat, vt

Syr. Iuiubarum pro Lohoch ſano & experto.
Syr. è Papauere, pro Diacodio.

Puluis pro trochiſco, & contrà, vt

Diarhodon pro trochiſcis diarhodon.

Trochiſci de Squilla, pro eclegmate de Squilla, aucta vel imminuta quantitate pro ratione, indicatione morbi, & ſcopo medici.

In ſimplicibus partes aliquando religiosè non obſeruantur.
vt Turbith pro Agarico trochiſcato, & contrà.

Hic ſimplex pro compoſito ponitur, vel compoſitum pro ſimplici.
pro Agarico Colocynthis in minori quantitate. Carthami duplum & triplum pro Agarico, & contrà.

Difficile tamen inuentu ſimplex medicamentum ſubſtituendũ, quod verè vndequaque omnique ex parte conueniat; vt teſtatur Auicennas in ſuo canone; vbi vix reperies duo ſimplicia medicamenta, aliorum facultate ſimilium pænuria, ſubſtitui tutò poſſint. Quod cùm difficillimum foret, ille aliquando duo, interdum tria, pari pondere & menſura, nonnumquã duplicato & triplicato, addita quinta aut octaua parte alterius medicamenti, ſupponit. Quia pauciſſima ſunt medicamenta quæ omnino ſimile temperamentum obtineant, aut eandem cõſiſtentiam, craſſitiem, tenuitatem partium, & proprietates occultas.

Varius in compoſitionibus eſt medicamentorum vſus.
Vel ob calorem, frigus, humiditatem, ſiccitatem; in principio primi, in medio & primo gradus, & ſic de aliis.

Vel ob partium tenuitatem, vel craſſitiem, lentorem, ſaporem, odorem, colorẽ: quare id quod

quod tẽperamento reſpõdet, ſæpe diſſidet craſſitie vel tenuitate partium; vel alia facultate. vt pro Aſaro Acorum ſubſtituendum cenſent. At in omni operatione nõ conuenit. non enim omnia poteſt Acorus quæ Aſarum. Vrinas quidem & menſes ciet: (quare in vreticis tantùm ſupponendum) vomitum verò excitare, aquaſque educere, vti Aſarum, minimè valet.

Eadem ratione Hyacinthus pro Anchuſa ſubſtituitur: Sed ſi ob colorẽ Anchuſa opus ſit, vt in vnguentis, Hyacinthus non conueniet.

Eius verò loco Lacca ſupponitur, vel Braſilia, Santala rubra, Lacca pictorum, vel Coccos baphica.

Aſſa dulcis pro fœtida nõ cõceditur propter odorem, vt Auicennas ſubſtituit, in affectibus vteri, quia odore iucundo vterum ſurſum alliceret: ſequitur enim odorata, fugit fœtida.

Propter ſaporem quædam vſurpantur; ſed non conueniunt vndequaque.

Pro Saccharo Mel & Manna ſubſtitui poterit in quibuſdam remediorum formulis, vt in medicamentis laxantibus; minimè autem in adſtringentibus, quia Manna ventrem ſoluit magis quàm Saccharum vel Mel.

Muccus vtilis eſt in fluxu ſanguinis, & ob

lentorem vsurpatur Fœnumgręcũ, quod muccaginem reddit, sed calidã: ideo in sputo sanguinis reiicienda, quemadmodum in externis remediis, vt Ophthalmia, in qua oui albumen præfertur quidem in principio & incremento, in statu verò & declinatione muccago Fœnigræci commendatur.

Quæ supponuntur, non in omni formula remedij substituuntur.

vt Myrrha pro Bdellio in pilulis & vnguentis.

Sed in pilulis è bdellio nullo modo cõceditur, quia sanguinis fluorem & hæmorrhoidarum, vt menses Myrrha, elicit.

In substitutis igitur hæc obseruare oportet, vt suppositicium in locum adulterati genuini pænuria; eadem efficiat quod ipsum genuinum præstabat.

Vt si calfaciebat, refrigerabat, humectabat vel siccabat, adstringebat vel laxabat, vel concoquebat.

Pro Absinthio simpliciter dicto in cõpositionibus Græcorũ, Seriphium vel Santonicum.

Pro Absinthio è Ponto vel Tauro monte, Romanum.

Pro Romano, illius loci vbi habitas.

Hoc licet in omnium herbarũ delectu præstare,

ſtare, quæ ſunt alicuius regionis; modò illam ipſam herbam regionis finitimæ, vel ſaltem ſimillimæ aſſumas. Cuiuſmodi eſt *Craux* vulgò Gallo-prouinciæ, ſiue Creta, vbi Thymus noſtras anguſtifolius & Epithymus optima & copioſiſſima.

Secundo loco herbæ regionũ humidarum, modò æſtas ſqualida fuerit, in locum calidarum ſubſtitui poſſunt. Quod feciſſe Galenus docet in præparatione Theriaces.

Pro Macedonico Petroſelino, Petroſelinum alterius regionis.

Sed regionis ſimilitudinem obſeruare oportet. nam regio auget vel minuit medicamenti efficaciam & bonitatem.

Pro Iride Illyrica, Venetam ſumemus. &
Pro Africana, Florentinam.

RADICES.

pro { Rhapontico, Radix Centaurij maioris, vel noſtri Rhabarbari magma, ſiue Rhabarbarum ad alios vſus prius infuſum & expreſſum. Rhabarbarum torrefactũ improbatur à multis propter empyreuma.
Zingibere; Coſtus, & contrà, vel Helenium, vel Pyrethrum. }

pro
Costo; Pyrethrum.
Aristolochia longa; Rotunda, & contrà; vel vna pro omnibus.
Acoro, Calamus aromaticus Officinarum, & contrà.
Acoro in laxantibus & cientibus vrinas & menses; Radix Asari.
Asaro, quando purgare & vomitũ ciere opus est; Elleborus, Semen genistæ & Raphani, vel hæc tria simul.
Galanga; Cyperus rotundus; & contrà.
Calamo odorato Libani; Schœnãthum; calamus siue Acorus officinarum: si ad odorem solum; Santalum citrinum officinarum.
Althæa; radix maluæ hortensis, vel syl.
Asparago altili; Corruda imminuta quantitate, quia acrior & efficacior.
Rusco; Radix Asparagi, & contrà.
Cortice radicis Capparis; Cortex radicis Tamarisci, Sambuci, Ebuli, Populi & Lauri.
Apij; Petroselini, vel Macedonici.
Gentiana; medietas Asari & radicis Capparis.
Turbith; Thapsiæ radix, siue Turbith Mesuæ,

pro
- Mesuę, Agaricus trochiscatus, vel Colocynthis minore dosi.
- Zingibere, Mechin.
- Serpentaria, Iarus, Dracunculus.
- Lapatho, Oxalydis radix.
- Rhabarbaro ad laxandum, succus Rosarum.
- Rhabarbaro ad adstringendum; Hydrolapathi radix, vel Galangæ maioris, si calore opus est; si refrigeratione, radix Bistortæ.
- Nardo, Nardi species.
- Secacul, radix pastinacæ marinæ.

SVCCEDANEA QVANTVM FIERI POTEST SINT SIMILIA *omni ex parte, viribus, genere, & specie. vt,*

Omnes Dauci species,	Abrotoni,	Brassicæ,
Intubi,	Sideritidis,	Calaminthæ,
Adianti,	Aconiti,	Cepæ,
Condrillæ,	Veratri,	Chelidonij,
Hierachij,	Anagallidis,	Costi,
Rumicis,	Anchusæ,	Nardi,
Absinthij,	Anemones,	Betæ,
	Asparagi,	Bliti,

Iuniperi,	Marrubij,	Aristolochiæ,
Sabinæ,	Leucoij,	Valerianæ,
Cedri,	Orcheòs,	Bituminis,
Rhãni Diosc.	Maluæ,	Picis Resinæ,
Myrti,	Polygoni ma-	Allij,
Piperis,	ris& feminę	Porri,
Cyclaminis,	Symphyti,	Plantaginis,
Ranunculi,	Tribuli,	Panacis,
Hederæ, exce-	Rubi,	Pastinacæ,
pta Hederu-	Equiseti,	Lychnidis,
la terrestri.	Vrticæ,	Conisæ,
Rutæ,	Tithymalorũ,	Nymphææ,
Seseli,	Mercurialis,	Anthemidis,
Apij,	Heliotropij,	Verbasci.
Rosmarini,	Origani,	

Et denique omnes, nisi quid proditum inhibeat, vt de Clematide; quarum altera vrere, ventrem laxare, bilem, pituitam trahere scribit Diosc.

Prior verò alui profluuia & dysenterias sedat.

Sic cucumis agrestis, & satiuus: pepo & colocynthis. sed hæc paucis euenire solent.

De partibus etiam obseruandũ. nam aliquæ facultatibus differũt, vt Radix medij menses decocta sistit per aliquot dies sumpta. Semen

autem

autem in vino ſumptum menſtrua pellit.

Iuniperi fructus introſumuntur; ramenta verò occidere produntur.

Coriandri herbæ ſuccus interficere creditur: ſemen verò medicatum.

Qua ratione medicos minimè vniuerſalibus, ſed potius particularibus niti præſtaret: Nam eorum plerumque eſt maxima differentia quæ eadem eſſe putantur.

Sume igitur

Pro folio Indo & Malabathro, Folia Citri, Canellæ vel Malabathri vulgaris.

Pro foliis Lauri; Citri folia.

Papaueris albi; Solani folia; Papaueris nigri minore quãtitate, vel folia Hyoſcyami albi.

Lactuca; Scariolam, & contrà.

Cichorio ſylueſtri; Dentem leonis.

Pro Dictamni prima ſpecie; ſecundam, tertiam, vel pulegium.

Calamentha montana prima; ſecundam, & tertiam. Sic de ſimilibus.

Chamæpity; Chamædryn, & folia Eupatorij.

Malua ſylueſtri; hortenſem.

Malua arboreſcente; Althæam.

Thlaſpi; Naſturtium.

Mentha; Balſamitam.

Pulegio

Pulegio Regali; Ceruinum,& contrà.
Lepidio Pauli Æginetæ; Drabam, vel Iberida, vel Naſturtium.
Phyllitide; Aſplenium ſiue Scolopendrium, Ceteráchve, & contrà.

Foliis Oleæ vel Lentiſci } Folia { nucum Iuglandis, Cupreſſi, Pini, vel Pinaſtri.

Foliis Myrti { Baccas Myrti, vel Iuglandis nuces immaturas.

Thymo; Satureiam, vel Origanum.
Ruta ſyl. Rutam domeſticam ſiccatam maiori quantitate; vel contrà.
Spica Lauẽdula; Lauendulę ſpecies hortenſes.
Adianto; Saluiam vitã, Polytrichum, Adiantum nigrum Plin.
Telephio; Portulacam.
Portulaca; Vmbilicum Veneris.
Foliis Terebinthi; Lentiſci folia.
Myrto alba; nigram, & contrà.
Foliis Myrti; folia Pyri ſilueſtris, Sumachi, Lentiſci, Cotinos, Sorbi, Cydoniorum.
Foliis Oleaſtri; Oleæ folia.
Foliis Sambuci; Ebuli, & contrà.

Betonica; Verbenacam.
Melissa; Marrubiũ, & contrà: Corticem Citri.
Apio mõtano; domesticũ siccũ in maiori dosi.
Cepea; Portulacam.
Nardo montana; Nardum Gallicam.
Philyreæ foliis; Oleæ folia, & contrà.
Foliis Caprifici; Ficus domesticę folia, & contrà.
Thymbra; Thymum vel Serpyllum.
Coriandri foliis; Petroselini hortensis folia, in externis remediis tantùm.
Hypomarathro altero; Coriandrum vel Petroselinum domesticum.
Foliis Dauci; pastinacæ agrestis vel domesticæ folia.
Conisa prima, secundam.
Conisa secunda; tertiam maiori quantitate & siccatam.
Sanguinalis feminæ foliis; folia maris, & contrà.
Hippuride prima; secundam, & contrà.
Semperuiuo maiore; paruum Vmbilicum Veneris, & contrà.
Foliis Labruscæ; domesticæ vitis folia minus cultæ.
Chamælæa; Thymelæam, Chamæpityn primam Diosc. Laureolam.
Alsinæ foliis; Helxines folia, & contrà.

Vite alba; nigram, & contrà.
Bubonio, ſiue Inguinaria, ſiue Aſtere Attico; Antirrhinum, & contrà.
Foliis Sabinæ; folia Cupreſſi, Iuniperi, Caſſiam.
Dorycnio; Mandragoram, & contrà.
Draguntio; Ari.
Foliis Abietis; Populi folia.
Eryſimo; Erucam, & contrà.
Foliis Hippolapathi; Lapathi folia.
Foliis Piceæ; folia Pini.
Lathyridis foliis; Tithymali folia.
Libanotide ſterili; folia Libanotidis coronari
Lepidij foliis; Naſturtij folia.
Nymphæa alba; luteam, & contrà.
Sorbi foliis; Meſpili folia, & contrà.
Oxyacantha vera; Pyraſtrum.
Foliis Pepli; Tithymali folia.
Pityuſæ foliis; Tithymali folia.
Polygoni maris foliis, feminæ folia,
Filice femina; marem.
Seride; Condrillam.
Smyrnio; Apium aut Petroſelinum.
Solano hortenſi; Halicacabum.
Symphyti Petræi foliis; alterius folia.
Pro Beta alba; nigram.

Pro vnius speciei Tithymali foliis; folia aliorum in laxando.
Pro Tragorigano; Origanum, & contrà.
Pro foliis Tribuli terrestris in refrigerando; folia aquatici; non in humectando.
Pro Hypecoi foliis; folia Papaueris.
Pro Verbasci vnius foliis; aliorum folia.
Pro Spica Indica, Syriaca; Valeriana.
Pro Viticis foliis & semine; Rutæ folia & semen.
Pro Seridis foliis; Lactucæ folia.
Pro Buglosso siue Boragine latifolia; Buglossum angustifolium.
Pro Soncho leui; Sonchum asperam, & contrà.
Pro Fumaria; Senam.
Pro Hyssopo; Origanum, Sampsucum.
Pro Hyperico; Androsemum, Ascirum, Schœnanthum.
Pro Stœbe Diosc. Stœben herbariorum, Iaceam, Scabiosam, Pastoriam bursam, Bellides, & Gnaphalia.
Pro Halyca, Auenæ ptisanam totam.
Pro Amylo; farinam siliginis siccam.

TA-

TABVLA PRIMA REFERENS CAPSVLAS RADICVM ET CORTICVM.

5	Cosrvs.		Cinnamomũ ſiue offic. caſſia tenuis	Cortex internus nucis moſchatæ	Aſarum	
4	Zedoaria	Calamus odoratus	Caſſia ſiue offic. cinnamomum craſſum	Nux moſchata	Schœnanthum	pro Cortice thuris
3	Zerumbet	Galanga maior	Phu	Macis	Spica Nardi	Cortex Pini
2	Mequin.	Galanga minor	Anthophylli	pro Folio malobathri	Spica Celtica	vel Lentiſci
1	pro Zingibere.	Cypero	Garyophyllis			

Cortic. quercus	Cortic. maligranati.	Cortic. myrobal. Citrinarum
Ilicis	Cortex nucis iuglandis	Kebularum
Suberis		Indarum
		Emblicarum
		Bellericarum

In hac tabella primum reposuimus Zingiber, quia frequentius eo vtimur quàm Mequm (quod species est Zingiberis) si fortè alterum pro altero sumatur, nihil inde mali sequetur. Zerumbet, Zedoariam & Costum in vltimis capsulis reposuimus, quia eis minus frequenter vtimur. Hoc modo medicamentis dispositis multo minori negotio medicamenta parabuntur, vt quæ frequenter in compositionibus simul ponuntur, simul inueniantur. Adde quòd hæc medicamentorum dispositio ἀντιβαλλόμενα indicabit. Nam quæ in prima capsula ponuntur, pro secunda poni possunt, & è contra diminuto pondere. Cùm dicimus quantitatem augeri, nolumus duplum substitui; quia hæc medicamenta non sunt duplo fortiora, quamquam pro Cinnamomo duplum Cassiæ iusserint antiqui substitui: nam si medicamenta

ſint adeò imbecilla, ſatius eſt eis non vti, quàm duplo pondere ſubſtituere ea: nam moles medicamenti augetur, & vis aliorum medicamentorum minuitur. Vt omnia medicamenta ordine digerantur, oportet locum in multas claſſes diuidere, & in vna claſſe partes ſuperiores atque inferiores. In iiſdem claſſibus diſtinguenda erunt medicamenta calida, frigida, ſicca & humida, tam ſimplicia quàm compoſita.

CAPSVLA RADICVM SECVNDA.

5	Coſtus dulcis Arabum		
4	Tuſſilago	Piſtolochia	
3	Helenium	Clematitis	
2	Iris Florentina	Ariſt. longa	Hermodactylus
1	pro radice Iridis Venetæ	Ariſtolochiæ rotundæ	Aſphodeli

CAPSVLA RADICVM TERTIA.

5	Graminis						Glycyrrhizæ
4	Aſparagi			Staphiſagriæ			Tuſſilaginis
3	Ruſci	Oenanthes	Ariſtolochiæ omnis	Bryoniæ	Zedoariæ	Cyperi	Helenij
2	Petroſelini rad.	Rubiæ maioris	Aſari	Pyrethri	Coſti	Galangæ minoris	Venetæ radix
1	pro Apio	Pentaphyllo	Cappari	Mequin	Zingibere	Galanga craſſa	Iride Florentina

CAPSVLA RADICVM QVARTA.

3	Cucumeris agrestis	Centaurei minoris :	Polypodij	Ellebori vtriusque		
2	Asphodeli	Suc. Rosarum	Turbith	Ebuli.	Asari	Hermodactylorum
1	pro rad. Gentianæ	Rhabarbari	Agarico	Hermodactyli	Cyclaminis	Asphodelorum

CAPSVLA RADICVM QVINTA.

3	Boraginis		Maluarum	Thapsi barbati	Sphondylij	Radix Vlmi
2	Buglossi	Behen rubri	Bismaluarum	Bistortæ	Pancratij	Consolidæ minoris
1	pro rad. glycyrrhizæ.	Behen albi	Liliorum	Quinquefolij	Squillæ	Pro radice Consolidæ maioris

CAPSVLA RADICVM SEXTA.

5		Corticis rad. lauri	Aſari	Staphidis agriæ	Behen rubri
4		Cort.rad.Sā- buci, & Ebuli	Ari	Clematitidis alterius ſiue Flammulæ	Behen albi
3		Fraxini, vel Populi	Serpentariæ	Rad. Dentil- lariæ	Boraginis
2	Rubiæ mi- noris	Tamariſci	Raphani agreſtis	Pyrethri	Bugloſſi
1	Pro rad. Ru- biæ maio- ris	Cortice rad. Capparis	Cortic. Sam- buci		Glycyrrhizæ

TABVLA SIVE CAPSVLA SEMINVM.

	1	2	3	4
	Pro sem. Cucurbitæ	Melonum	Citrulli	Cucumeris
	Lactucæ	Portulacæ	Endiuiæ	Scariolæ
	Violarum	Papaueris albi	Papaueris nigri	Hyoscyami
	Bombacis	Maluæ, Bismaluæ	Psyllij	Cydoniorum
	Lini	Fœnigræci	Lauendulæ	Keyri rubri vel Citrini

CAPSVLA LIGNORVM.

5	Citrinum	Xylobalsamum	Scobs Buxi
4	Rubrum	Surculi Lentisci	Ebenum
3	pro Santalo albo	Aspalathus	Guaiacum
2		Ligno Aloës	Echinæ radic.
1			Salsaparilla

i 4

PVRGANTIVM.

1.pro Scammonio	3 Diacridium	3 Colocynthis		4 Ammoniacum
Sena	Semen Carthami	Folia Brassicæ marinæ		3 Sal gemmæ
Foliis Scammonij	Thymelææ	Chamælæa		2 Sal petræ
Semine hederæ	Sem. Asari	Semen Genistæ		1. pro Sale nitro

4					Coccus Cnidius	
3	Thymus	Chryſocolla, vel fortè Chryſolith.	Elleborus albus	Alhandal	Semen Cataputiæ	Rhapônticum
2	Epithymus	Lapis Armenus.	Niger	Diacridium	Rad. Tithymali	Myrobalani 5.
1	pro Caſſitha	Lapide Laſuli	Colocynthide	Scammonio		Rhabarbaro

Polypodium	Rhabarbarum	Chamælæa	Eſula
Turbith album	Lapathio	Thymelæa	Turbith
Turb. cineritio		Braſſica marina	Polypodio

i 5

SEMINVM.

5	Capita papaueris	Acetosæ						
4	Semen Mandragoræ	Portulacæ	Citrnlli				Semen violarum
3	S.Hyoscyami	Scariolæ	Melonum	Bismaluæ	Fœnigræci		Cnici
2	Papaueris nigri	Endiuiæ	Cucumeris	Maluarum	Lini	Psyllij	Vrticæ
1	S.Papaueris albi	Lactucæ	Cucurbitæ	Bombacis	Sesami	Cydoniorum	

SEMINVM.

5	Cumini	Pastin. syl.	Rutæ agrest.			
4	Carui	Pastinacæ domesticæ	Rutæ domesticæ	Sinapi	Semen cõtra vermes	S. Paliuri
3	Fœniculi dulcis	Petroselini	Ammeos	Erucæ	Caulium	Hyperici
2	Anisi	Apij	Seseli Aethiopici & Peloponensis	Thlaspi	Rapę agrestis	Milij Solis
1			Seseli Massiliensis	Nasturtij	Rapæ domesticæ	Alkekengi

SEMINVM.

Piper longum	Cardamomi maioris			3	Berberis	Sorbarum
Piper albũ	Cardamomi minoris	Granorum paradisi		2	Vuarum immaturarum	Mespilorum
Pipere nigro		Cubebarũ		1	Spinæ albæ	Cornorum

pro { ſemine Myrti, Berberis, & contrà. Napi; Rapi. Carthami, Vrticæ, vel Agaricus non Trochiſcatus.

pro { Mandragoræ, Cicutæ. Semine Aſari, Semen Geniſtæ.

SEMINVM ET FRVCTICVM.

5	Geniſtæ	Acetoſæ	Gallarum	Cytini	Vua Corinthia		Ficus
4	Aſari	Citri	Sumach	Balauſtiorum	Paſſulæ mundatæ	Tamar-Indi	Sebeſten
3	S. Hederæ	Berberis	Myrtillorũ	Cortic. maligranati	Dactyli	Prunis acidis	Iuiubæ
2					Pruna dulcia		Paſſulis mundatis
1					Ficubus		

CAPSVLA FLORVM.

3	Oenanthes	Cichorei	Nymphææ luteæ	Sambuci		Saluiæ	
2	Myrti	Buglossi vulgaris	Nymphææ albæ	Meliloti	Balaustiorum	Stœchadis	Genistæ
1	Florib. Rosarũ	Buglossi latif. siue boraginis	Violarum	Chamæmeli	Cytini	Anthos	Sambuci

3	Leucoij		Flor. Cichorei		Spicæ, vulgo *Aspic*
2	rubri	Flor. Tamarisci	Flor. Intubi domestici		Lauendulæ
1	Leu.lutei	Flor.Genistæ			Flor.Saluiæ

DE SVCCIS.

Pro Acaciæ ſucco; ſuccus Prunellorum probatur, & Rhois, Dioſc.

Dioſcorides ſuccum Hypocyſtidis ſubſtituit: verùm aliquanto magis adſtringit & ſiccat, ſi in antiquorum pharmacis recipiatur.

Pro Opio, Meconium; vel ſuccus Lactucæ ſyl. vel domeſticæ, quantitate maiori.

Pro Abſinthij ſucco; Abrotoni, Eupatorij, vel Centaurei minoris vtriuſque, vel Agerati.

Pro ſucco Abſinthij Pontici; noſtratis Romani ſuccus: differt tantùm regione, vt Macedonicum à Pontico. In externis remediis, Santonicum & Marinum; vel ablutum leuiter in internis concedatur.

Pro Opobalſamo; Stacte. i. ſtyrax liquida non adulterata, vel oleum Myrrhæ. In ſuffuſionibus ad digerendum; Oleũ Spicæ Lauendulæ, quod æquè tenuium eſt partium.

Pro Glycyrrhizæ ſucco, infuſum & decoctum eiuſdem; vel ſuccus vuarum paſſularum; vel vinum coctum, ſiue ſapa.

Pro Lycio; Amurca.

Pro Citri ſucco; Limonum.

Pro Thymelææ; Chamælææ ſuccus.

Pro Cyclaminis; Iridis.

Pro

Pro Omphacij; Rhois, & contrà.
Pro Aloë; Abſinthij ſuccus.
Pro Semperuiui; Cotyledonis ſuccus & cõtrà. Vel Solani, Lactucæ.
Pro Sanguine Draconis; Laccam ſuſtinuit Auicennas.
Pro Elaterio; ſuccus cucumeris agreſtis aliquantum coctus.
Pro Sapa; vinum dulce, & contrà.
Pro Licio; Gentianæ ſuccus in vlceribus.
Pro aqua fontana; fluuiatilis.
Pro aqua plu. fluuij potius quàm fontana, contrà quàm Galenus præcipit in Diacodio, quia compoſita eſt partim ex pluuia, partim ex fontibus.

DE LIQVORIBVS ET LACHRYMIS.

Pro Opobalſamo, Stacte ſiue myrrha liquida natura vel arte parata: Liquor Terebinthi.

Non { Opocarpathum, vt auctor Succedaneorum præcipit,
Oleum laurinum.
Liquor myrti. }

Non ſemen Myrti, & Zedoariæ, vt præceptores noſtri ſtatuerunt. pro Carpobalſamo ſe-

men

men Lentiſci vel Terebinthi, cuius multæ ſunt ſpecies. Cubebæ in minori doſi; vel Terebinthi partes duæ, vna Cubebarum.

pro Cedria { Oleum è ramentis Iuniperi paratum per deſcenſum. vel Gummi Iuniperi. }

Pro Xylobalſamo, ſurculi Lentiſci.

Pro Oleæ lachryma; G. Elemni.

Pro Myrrha; Bdellium, vel ſuccus Smyrnij, vel Apij.

Pro Opopanace; Ammoniacum; vel Galbanum; vel Bdellium, maximè cùm emollire volumus. Gal. vſus eſt Propoli in externis.

Pro Manna thuris; cortex cui adhæret aliquid thuris.

Pro Thure; Maſtiche & reſina pini ſicca.

Pro Styrace; Benzoinum.

Pro Terebinthina; Maſtiche.

Pro Maſtiche; Abietina reſina indurata aut frixa, vt docet Dioſc.

Pro Cupreſſina; Laricina.

Pro Abietina; Reſina pini.

Pro Pice, Reſina pini cocta.

Pro pice liquida; pix oleo diſſoluta, vel pix ex oleo Iuniperi liquefacta.

Pro Piſſaſphalto; pix & bitumen.

Pro Mumia; Pissasphaltum.

Pro Asphalto; Petroleum; vel Gagates, & contrà. Et carbones petræi è terræ visceribus, quibus fabri ferrarij vtuntur.

Pro Lacca; Myrrha.

De MINERALIBVS.

Pro Antimonio; plumbum vstum, & contrà. Auicen. & Stannum vstum.

Pro Lithargyro; plumbum vstum, Molybdæna.

Pro Plumbo, Stannum.

Pro Flore æris, ærugo.

Pro Spodio; Antispodium ex myrto, lentisco, olea, oleastro, malo cydonio, vel cornu cerui vstum.

Pro Pompholyge; Spodium Diosc.

Pro Cadmia; Lapis calaminaris.

Pro Sandaraca Græcorum; Auripigmentum, & contrà.

FINIS.

INDEX IN VAL. CORDI RECEPTARIVM.

Chal-

de

Me-

Papauer

Planta-

Thlaspi

FINIS.

LECTORI S.

HANC, *candide Lector, editionem ferè absolueramus; cùm ecce offeruntur nobis à* D. MATTHIA LOBELIO *(pro ipsius vetere erga nos amicitia)* Animaduersiones quædam, *necnon* & emendatiores quotidianorum lenitiuorum vsitatissimorum solutiuorumq́ue medicamentorum, quas alioqui passim officinæ peruertunt, descriptiones: *Quæ, vt emendatius paullo ac illustrius opus redderetur, tanquam* ἐπίμετρον *adiicere placuit. Tuum erit, hoc ab animo tibi gratificandi cupido profectum boni consulere.*

*Pag.*445.*lin.*17. Quæ verò solius naturæ &c. *pone in margine* Syluius.

Pag. 449. *lin.* 22. *pro* botrus *repone* botrys.

461. *lin.* 13. *pro* Scammonij ℨ j. ß. *lege* ℨ j.

462. *lin.* 1. *ante* HIERA AROMATICA *interſere hac ſequentia.*

l ELECTA-

Dissuadet præparationẽ Electarij Indi noster Rondelletius, quia non multum differt à Diaphœnico. Adstringentia & attenuantia Electario Indo addiderunt, quæ deteriorem potius compositionem fecerunt, & deprauarunt, vt exploranti facilè patebit.

LENITIVA è CASSIA *medicamenta.*

E Cassiæ Ægyptiæ siliquis à diuersis auctoribus multa & varia medicamenta lenitiua descripta; minimè paranda aut dispensanda censentur, quia vel acescunt vel exiccantur, & eorum laxandi vis deperditur.

FLOS CASSIAE.

E Cassię recentis & prægnantis fistularibus siliquis pulpa elicitur, quam florem Casiæ & Cassiam extractam vocant: Sed cùm Cassiæ siliquæ siue fistularis recens pulpa melius asseruetur in sua theca, quàm excreta; quid extractione ante vsum opus est? Triplex Cassia extracta in officinis prostare solet. Cassia extracta sine Sena & cum Sena. Cassia extracta cum Manna; Cassia cum saccharo & cum melle pro clysteribus & pauperibus. Si præscribatur

Caßia extracta.

tur

tur à medicis, paretur hoc sequenti modo.

Cassia extracta communis Nicolai.

℞. florum violarum,
Violariæ siue foliorum violarum,
Maluæ,
Mercurialis,
Betæ,
Parietariæ ana M.j.
Absinthij pontici siue vulgaris M.ſ.
Herbæ istę virides coquãtur artificiose in ſ q. aquæ; è cuius colato ablue siliquas Cassiæ, & dilue in eius portiuncula pulpæ Cassiæ ℔ j. Mellis ex reliqua colãti parte despumati ℔ ſ. percoquantur lento igne ad electarij formam.

DIACASSIA cum MANNA nõ multum differt à Dia catholico, nisi Sena, Rhabarbaro & Polypodio.

DIACATHOLICON *Nicolai, vel potius è Dia-catholico liquamentum.*

Huius vniuersalis medicamẽti varia est descriptio. Exemplaria vulgata habent pro pulpæ Cassiæ & Thamar-Indorum ana ℥ ij bus sacchari ℔ ij. id est ℥ xxiiij. Andernacus autem pro ℔ ij. sacchari addit Cassiæ & Tha-

 mar-In-

mar-Indorum ana ℥ viij. Rondelletius verò ℥ vj. mediocritate fretus. Hoc Catholicon lene siue mite in suauissimam & lenissimam, cum Cassiæ operatione maximè cõuenientem compositionem, redegimus: quam è Dia-catholico liquamentum diximus. neglecto Diacatholico maiore Fernelij, quod recipit Turbith & Diagredium, ab his benignis medicamentis & intentione Nicolai multũ aliena. Paretur ergo in hunc modum.

℞. radicũ filiculæ siue * Polypodij recentium
fol. Senæ mundatorum ana ℥ xvj.
Glycyrrhizæ rasæ
Anisi ana ℥ ij.
Seminis fœniculi ℥ j.
Foliorum violarum M iiij.
Florum violarum M j. ſ.
4^or seminum frigidorum maiorum ana ℥ j.

Contusa omnia, dempta Sena & seminibus frigidis, floribusque violarum, 24. horas vel biduo aquæ pluuialis ℔ v. vel q. ſ. madefacta, decoquũtur leuiter ex arte in balneo Maris; mox paulo antequam ab igne deponantur, Senam adiiciunt cum seminibus frigidis & floribus violarum, macerantur que calidè aliquot horas in balneo. Vbi tantisper refrixerint, linteolo

excolantur & leuiter exprimuntur, ne Polypodij & Senæ vis aſtrictoria eliciatur. Colatum iterum decoquitur, dũ mellis craſſitudo fiat, adiectis ſacchari boni ſubrubri, perdulcis, vel albi pinguis ℔ iiij. Poſtea ab igne remotis adde floris Caſsiæ vapore decocti præſcripti extractæ & Thamar-Indorũ ana ℥ vj. ſacchari candi & Penidiarum ana ℥ j ß. ſucci vel infuſi roſſ. ℥ iiij. æſtate addi poterit decocto libra vna ſucci Mercurialis defæcati & purificati. & pro diuitibus in ſingulas ℥ ſcrupulus vel ʒ ß. Rhabarbari ſelectiſsimi.

* Polypodij magma aut craſſamentũ, quia copioſos flatus gignit, ventrem lædit, eumque magis obſtruit quàm reſerat; leuiter Polypodium decoquẽdum iuſsimus, vt efficacius ſuas vires, easque ſuauiores, exuat. Decoctionem enim mediocrẽ ſuſtinet, quemadmodũ Sena & Turbith, vti monuimus in noſtris ſtirpium Obſeruationibus Latinis. Pondus eius etiam adauxi, quia vili emitur pauperum commodo; longèque maiori pondere in decoctis, vti Sena, & alia permulta, quàm in ſubſtantia, vt vulgus loquitur, aſſumitur. *Roudel.*

Aliqui omittũt Saccharũ Penidiarũ leui incommodo, quia Penidiæ parantur ex ſaccharo pingui, leniente.

ELECTARIVM LENITIVVM.

Elect. Lenitiuum cōuenit cum Diacatholico & Diacaſsia, quare eo carere poſſumus. Hæc de Electariis lenioribus ſufficiant, pluribus humoribus, exuſtis potiſſimùm expurgandis idoneis.

DIA-SEBESTEN.

Dia-ſebeſten Montagnanæ bilem tenuem euacuat. In Italia & regionibus calidis magis vſitatum quàm in hiſce frigidis tractibus, vbi rarò diſpenſatur, quemadmodum Elect. è Pſyllio Meſuæ, quo etiam carere poſſumus. Recipit copiosè ſcammonium cum trochiſ. è Spodio vel antiſpodio, ex Oxyacātha, trochiſ. Diarhodon, quò Scammonij vires remiſſiores ſint, & alui fluores diſpendioſæ vitentur. Pro hiſce inuſitatis electariis medicus doctus facilè cholagogum roſatum decocto conueniendi ſiue è myxariis ſiue è Pſyllio, Fumaria, Epithymo, Eupatorio, Rhabarbaro & huiuſmodi pro ratione & natura morborum diluit.

ELECTARIVM è Succo Roſarum Nicolai fortiſſimum eſt cholagogum & minus caſtigatum aut emendatum.

Anti-

Antidotus siue CONFECTIO HAMECH *apud Mesuem.*

Ex veterum antidotis retinent hanc confectionem neoterici ob insignes vires ad omnes morbos ex pituita salsa, flaua bile, adustisque humoribus ortos, & prauos eorũ ichores; scabiem, impetiginem, elephantiasim, luem Veneream & quæuis cutis & cuticulæ vitia. Improbandi tamẽ sunt qui hac cõpositione vtuntur in pituita crassa euacuanda ob Myrobalanos, quæ magis impinguant materiam lentam ex Galeni & antiquorum sententia. Sed quia „ hæc compositio, vt scitè monet Rondeletius, „ sine arte composita videtur: & contra theore- „ mata à Galeno, Mesueo & aliis tradita: nam „ infunduntur diutius & coquuntur maximè „ inæqualia, vt Polypodium, Myrobalani, Aga- „ ricus, Colocynthis, Rhabarbarum &c. lubuit „ eius parandi rationem explicare. Quid enim „ opus quinq. diebus in macerando Polypodio ex sero lactis? cùm nostra ætas ipsum Guaiacum lignum durissimum, eiusque cortices & huiuscemodi 24. horis aqua tantum feliciter macerat. Serum autẽ diutius asseruatum facile acescit, situm ducit & putret. Octo vel 10. ho-

rarum Rhabarbari infuſum (præterquam in alui fluoribus, ventriculi & inteſtinorum imbecillitatibus, lubricitatibus & leuitatibus à bile alimentis permixta, vbi ſolemus exhibere fortem Rhabarbari expreſsionem & ipſum Rhabarbarũ in tota ſubſtantia) commendatur à perbonis medicis, ne vis adſtrictoria eliciatur. Hæc monuimus, vt nonnulli è noſtris pharmacopœis ſint paulò diligentiores in parandis pharmacis, ediſcantque rationem componendorum medicamentorũ, quam ipſi modum faciendi vocant.

℞. Myrobalanorum flauarum ℥ iiij.
Cepularum, Indarum,
Rhabarbari
Epithymi ana ℥ ij.
Agarici Colocynthidis
Polypodij querni ana ʒ xviij.
Abſinthij Thymi
Senæ ana ℥ j.
Violarum ʒ xv.
Aniſi Roſarum Fœniculi ana ʒ vj.
Succi fumariæ ℥ xij.
Pruna numero ſexaginta
Vuarũ paſſarum à vinaceis purgatarum ℥ vj.

Polypodium leuiter cõtuſum, cum paſſulis,

Abſin-

Absinthio, Prunis, fœniculo & aniso 24. horas madefactum ex seri lactis asinini vel caprini q. s. in vase oris angusti obturato. feruefac aliquot leuioribus ebullitionibus: deinde addatur Colocynthis contusa & forficibus incisa cum agarico nodulo laxo excepta; Thymū, Epithymum, Myrobalani, Sena, Violæ, Rosæ & Rhabarbarum, macerentur 12. horas, & vnica feruefactione parumper decoquātur addito succo defæcato fumariæ, quia paucam aut fere nullam sustinet decoctionem. Cola leniter exprimendo. In colati portiuncula dissolue Mannæ ℥ ij. & coletur. Coque igne tantillo colati reliquam portionem, addita sesquilibra sacchari boni vsq. dum mellis crassitudinē habeat. mox vbi refrixit, tepenti adhuc syrupo misce Cassiam, Thamar-Indos, Mannam & Scammonij præparati ℥ j. ß. paulatim inspergendo puluerem hunc.

Myrobalanorum flauarum
Cepularum
Indarum ana ℥ ß.
Bellericarum
Emblicarum
Rhabarbari
Seminis fumariæ ana ℥ iij.

Seminis anisi
Spicæ Nardi ana ℥ ij.

TRYPHERARVM *differentiæ*.

Trypherarũ variæ sunt descriptiones. Quæ Galeno ascribitur apud Mesuem, recipit multa quibus Galenus nunquam vsus est, vt Moschum, Ambar, Caryophylli, Nux myristica, Macis & Santala.

Tryphera magna Nicolai cum opio parabatur & sine opio, sed cùm opium aufertur, adimenda Hyoscyamus & Mandragoras; cùm non minus sterilibus mulieribus aduersentur quàm opium.

Est & alia Tryphera minor ad differentiam maioris ex arte Phenonis. Item Tryphera moschata Mesuæ &

Saracenica duplex { Mesuæ / & Nicolai.

Trypheram Persicam Mesuæ, quia apud multos vsu recepta & à medicis Rhotomagensibus & Rondelletio cõprobatur in refrigerando ventre, eodemq́. relaxato cõfirmando & roborando, omnesq́. humores fere euacuando cum astrictione & refrigeratione, sine vlla ventris læsione, retinuimus; delicatis & imbe-

imbecillis tutiorem futuram quàm Antidotus Hamech ob Diagredium & Colocynthida: quamuis validiora medicamenta mitescant cum aliis in pauca quantitate exhibita. Sic enim paratur.

℞. Succorum Solani
Endiuiæ satiuæ
Apij defæcatorum ana ℔ ij.
Succi lupulorum ℔ j.
Prunorum Damascenorum numero l.
Violarum recentium ℥ iij.
Foliorum Senæ
Myrobalanorum Citrearum
Cepularum
Indarum confricatarum in oleo amygdalino dulci } ana ℥ ij.
Agarici ℥ j.
Caßithæ ℥ ß.
* Epithymi ℥ v.
Spicæ Nardi Indicæ ℥ iij.
Feruefac paulisper,

*pro ℥ 4. Epithymi vt in veteri exemplari legitur, Cordus, Antidotarium Florentinũ & alij nonnulli ℥ 40. legunt. Succorum autem præscriptorum ℔ j. Quæ quantitas longè superat omnia huius medicamenti simplicia: adde quòd calidior foret eius operatio. & succi ingredientia vix caperent quæ infundi debent. Syrupus ex Epithymo Mesuæ cui nomen ab Epithymo tanquam præcipuo agente ℥ xx. tantum Epithymi primo loco habet.

cola,

cola, & incolati dimidio dissolue pulpæ
Thamar-Indorum ℥ iij.
Pulpæ Cassiæ ℥ iiij.
Mannæ ℥ j. ß.
Io-sacchari siue sacchari violati ℥ xij.
Alteri colati parti adde sacchari optimi ℥ xxxvj.
Aceti boni ℔ j.
Coquãtur igne leuissimo, & supradictis commisceantur.
Deinde adde sequentia in puluerem redacta
Rhabarbari selecti ℥ ij.
Myrobal. Citrinorum ℥ j ß.
Indorum
Chebulorum ana ℥ j.
Bellericorum
& Emblicorum ana ℥ ß.
Seminis fumariæ
Trochiscorum Diarhodon
Macis Masticbes Cubebarum
Spodij vel Antispodij è Myrto vel Cydonio
Santali citrini ana ʒ ij.
Seminum Cucurbitæ
Citrulli
Melonum } ana ʒ ij. ß.
Cucumeris mundatorũ

Anisi

Anisi ℥ ß.
Spicæ Nardi ʒ ij.
Tenuissimè trita inuoluantur oleo violato, & fiat omnibus mixtis electarium artificiosè.

Pilulæ Aggregatiuæ ex inuentione D. Mesuæ, inter omnes Aggregatiuas potissimæ.

Quia omnes humores implicatos è capite, ventriculo, hepate & visceribus euacuant, Catholicæ vocãtur, aut Diacatholico comparantur: & quoniam ad multa vtiles, multique vsus quotidiani; eius descriptionem damus ex veteri exemplari depromptam.

℞. Myrobalanorum Citrinorum
Rauedseni ana ʒ iiij.
Succi Eupatorij Mesuæ, id est Agerati Diosc.
Succi Absinthij ana ʒ ij.
Diacredij siue Scãmonij præparati succo Ros.
Turbith boni
Aloës ana ʒ vj.
Myrobala. Chebulorum
Indorum
Agarici candidissimi
Colocynthidis
Polypodij ana ʒ ij.
Mastiches

Rosa-

Rosarum
Salis gemmæ
Epithymi
Anisi
Zingiberis ana ʒ j.
Elect. Rosati Mesuæ q. s.

In his pilulis hoc reprehẽsione dignum, quòd vulgus pharmacopœorũ Cordũ, Wecherum & alios secutus, tũ in superiori Germania cum & inferiori, pro Eupatorio Mesuæ, Gratiolam, visceribus impendiò effrenatum hostem, substituunt. Ageratum enim esse Mesuæ Eupatorium superabundè docuimus in nostris Stirpium Aduersariis.

Hæc sequentia sub finem pag. 462. adiicienda, nempe post HIERA AROMATICA &c.

Quia in hisce Aquilonicis plagis tot seplasiarij, Salgamarij potiùs quàm pharmacopœi, Barbitonsores, Lithotomi, Circumforanei, Agyrtæ, Ludimagistri, medicamentarij indocti & sacrificuli vafri, rapaces & lucri auidissimi, nulla medicinæ parte illis probè peruestigata, per hominum mortes experimenta agitantes, tam repentè hodie Medici aut potiùs

Medica-

Medicaſtri fiunt; qui tandem in locum expe-
rientiſsimorum Medicorũ irrepſerunt; magno
ignaræ gentis, rudis & ruſticæ turbæ applauſu:
apud quos ſordet, laceratur & malè audit ars
Medica diuina, nobiliſsima & antiquiſsima,
ſummo ægrotantium diſpendio, & tædio pro-
borum medicorum; conſultò dataque opera
eatenus & parcius attigimus, imò prætermi-
ſimus (tanquam nefas plagiumque profanare
& perdere artem) medicatos ſuccos ſiue no-
biliſsima liquamenta, extracta cathartica vo-
cata, quæ longè minori noxa & mole, maiori
cum efficacia in corporibus egregiè operan-
tur: tandiu vſquedum leges ceſſabunt in hos
indoctos & inexpertos carnifices qui ſe medi-
cos profitentur, vbi aliquot remediorum for-
mulas memoria didicerint, animaduertere.

F I N I S.

Métal

